

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА МАРКЕТИНГУ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ
НАУКОВИЙ ПАРК «КИЇВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Міжнародне науково-технічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність

Збірка праць
X (XXII) Міжнародної
науково-практичної конференції

Київ
НТУУ «КПІ»
2014

УДК 339.9
ББК 65.5-55+65.9(4 УКР)-55
М58

Міжнародне науково-технічне співробітництво : принципи, механізми, ефективність : збірка праць X (XXII) Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 13-14 березня 2014 р. / [редкол. : В. Г. Герасимчук (відпов. ред) та ін.]. – К. : НТУУ «КПІ», 2014. – с. 154

Затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки.
Протокол № 10 від 26.02.2014 р.

Редакційна колегія:

Герасимчук В. Г., д.е.н., професор (відповідальний редактор)
Гавриш О. А., д.т.н., професор (заступник відповідального редактора)
Войтко С. В., д.е.н., професор (заступник відповідального редактора)
Кочетков В. М., д.е.н., професор
Охріменко О. О., д.е.н., професор
Стеченко Д. М., д.е.н., професор
Серебренніков Б. С., к.е.н., доцент
Сакалош Т. В., к.е.н., доцент
Весельська К. А., аспірант
Волошаненко Є. В., аспірант
Клименко К. С., аспірант
Коротченкова Ю. О., аспірант
Яресько Р. С., аспірант (верстка збірника).

Збірка праць X (XXII) Міжнародної науково-практичної конференції «Міжнародне науково-технічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність» (13-14 березня 2014 р. у м. Києві) охоплюють широке коло питань, присвячених актуальним проблемам стратегії та механізмам міжнародного науково-технічного співробітництва, а також підвищенню конкурентоспроможності промислового комплексу України.

Материалы докладов участников X (XXII) Международной научно-практической конференции «Международное научно-техническое сотрудничество: принципы, механизмы, эффективность» (13-14 марта 2014 г. в г. Киеве) охватывают широкий круг вопросов, посвященных актуальным проблемам стратегии и механизмам международного научно-технического сотрудничества, а также повышению конкурентоспособности промышленного комплекса Украины.

Reports of participants of the X (XXII) Scientific conference «International scientific and technical cooperation: principles, mechanisms, efficiency» (March, 13-14th 2014, Kyiv, Ukraine) omnibuses wide range of questions devoted to actual problems of strategy and mechanisms of international scientific cooperation and enhancing the competitiveness of the industrial complex of Ukraine.

© ФММ НТУУ «КПІ», 2014
© Автори матеріалів

ВСТУПНЕ СЛОВО

Шановні учасники X (XXII) міжнародної науково-практичної конференції “Міжнародне науково-технічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність – 2014”!

Кожен з нас зі своїми намірами, думками і сподіваннями готувався до участі у традиційній, ось вже ювілейній – X (XXII) конференції. До слів, з якими ми зверталися до вас у попередніх збірниках матеріалів конференцій, традиційно внесемо певні доповнення, корективи. Зрозуміло, що будь-яка наша дія має бути усвідомленою, вираженою, раціональною, і не просто результативною, а й успішною, тобто, виконаною краще, ніж це робить хтось інший. Розпочинати потрібно, насамперед, з мети, яку ставлять перед собою ініціатори та організатори наукового зібрання. Заявлено, що конференція – науково-практична. Отже, ми маємо розглядати проблеми науки і практики міжнародного науково-технічного співробітництва. Що стосується науки, увага учасників має зосередитися на питаннях теорії міжнародної економіки (сукупність узагальнень, які відображають існуючі відносини і зв'язки між явищами об'єктивної реальності, гіпотези, закони, закономірності), методології (система базисних принципів, методів, методик, способів їх реалізації; визначення суб'єкта, об'єкта, предмета, форми, результатів дослідження) та методичних підходів до здійснення співробітництва в інноваційній сфері (сукупність взаємопов'язаних прийомів успішного проведення певної роботи). Що стосується теорії, методології, методики в МНТС, то вони напрацьовані. Зрозуміло, що реалії життя потребують їх вдосконалення і розвитку з урахуванням викликів глобалізації. Адже ми є свідками зрушень, що відбуваються в лідируючому ешелоні світової економіки. Все настирливіше з передових позицій країн “G7” витісняють амбіційні країни “E7” завдяки зміцненню взаємозв'язків освіти і науки, інновацій та інвестицій.

Наступна складова конференції – підходи до розв'язання конкретних завдань при здійсненні експортно-імпоротної політики держави, а також суб'єктів господарювання як основи національної та світової економіки. Адже нас не може не турбувати ситуація, коли в Україні з 2005 року у зовнішній торгівлі має місце зростаючий від'ємний баланс. Вітчизняний товаровиробник витісняється з внутрішнього ринку конкурентами з Росії, Китаю, Німеччини, США, Польщі, Білорусі, Франції, Литви, Японії, Швейцарії, Великої Британії та інших країн. Програми імпортозаміщення навіть не виходять за двері кабінетів можновладців. Відомо, що в структурі товарного експорту переважає не наукомістка, продукція з високою часткою доданої вартості, а товари сировинного походження: металургія, хімічна та деревообробна промисловість, продукція агропромислового комплексу – пшениця, кукурудза, соя, ріпак, олія. Даний факт констатується усіма нами скрізь і всюди – в стратегіях, програмах, проектах, на симпозіумах, конференціях, нарадах, в дисертаціях, монографіях, статтях. На практиці результат – прямо протилежний. Причини знаходяться, мабуть, не так в економічній, як в управлінській площині, у вмінні грамотно розробляти, приймати та реалізовувати виважені управлінські рішення.

До головних завдань, які ми ставимо перед собою, це – “розшевелити” студентів, їх енергію, їх потенціал, їх амбіції. Вже з перших днів перебування на студентській лаві, молодь має шанс проявити, показати себе. Нам певною мірою вдається цього досягати. Студенти спеціальності “Міжнародна економіка”, яка бере свій початок з 2002 року, одні із найтворчіших в КПІ. Програма-максимум: вплинути на зупинення процесу регресу інноваційності в Україні, що має місце ось уже упродовж 23 років її незалежності, і повернути цей процес у сторону прогресу, зупинити процес переходу від “філософії мозку” до “філософії шлунку”. Ми намагаємося це здійснювати різними методами: участю студентів у конференціях, підготовці тез і статей у наукових збірках, при виконанні науково-дослідних робіт. При підготовці контрольних, курсових, випускових робіт викладачі орієнтують студентів, щоб в реферативному вигляді результати їх наукового пошуку можна було реалізовувати на практиці. І такі приклади маємо, наприклад, у тих же першокурсників, коли на реферат з проблематики стану та перспектив розвитку двосторонніх торговельно-економічних відносин України з бізнес-партнером дають відгуки навіть Посли деяких зарубіжних країн (Швейцарії, Польщі). Теорію потрібно втілювати на практиці. Кожен з учасників конференції отримав можливість висловити свої думки, оприлюднити результати наукових пошуків на сторінках збірника матеріалів конференції “МНТС-2014”. Особливо це стосується студентів четвертого і п'ятого курсів. Адже однією з обов'язкових умов захисту випускової роботи є апробація результатів їх досліджень на кафедральній конференції.

З проблематики, що зазначена в назві збірника, проводимо конференцію вдесьте. Якщо ж заглянути глибше й уважніше в історію, то рішення щодо проведення 27-28 травня 1993 року Першої конференції з проблем управління підприємством приймалося у 1992 році на одному із засідань кафедри управління виробництвом Київського політехнічного інституту (нині – кафедра менеджменту НТУУ “КПІ”). Співзасновниками тодішньої конференції стали – Інститут державного управління та самоврядування при Кабінеті Міністрів України (нині – Академія державного управління при Президенті України), Міжнародний інститут менеджменту “МІМ – Київ”. Конференція пройшла під назвою: “Потенціал управлінських систем: питання формування та розвитку”.

Мета проведення перших конференцій полягала в узагальненні вітчизняного та зарубіжного досвіду з проблем теорії, методології, методики і практики управління основною ланкою економічної “піраміди” держави – підприємством. Саме з підприємства починається формування соціально-економічного

потенціалу держави. На підприємстві впроваджуються результати наукових досліджень, проектно-конструкторських робіт, здійснюється технологічна й організаційна підготовка виробництва, відбувається процес виготовлення продукції. Підприємство створює ланцюжок робочих місць. Працівники підприємства отримують можливість розкрити свої здібності, свій творчий потенціал, свій талант. Для підтримання належного рівня потенціалу підприємства власники, керівники, персонал мають піклуватися про ефективне використання трудових, матеріальних, фінансових, інформаційних ресурсів, застосовувати високопродуктивне обладнання, новітні технології для виробництва продукції, яка користується попитом як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

З 2002 року, коли в НТУУ “КПІ” розпочалася підготовка фахівців з міжнародної економіки, організатори конференцій внесли корективи в її тематику з урахуванням спеціалізації – МНТС. Справді, ми не повинні зосереджуватися на економічних (у поєднанні з інженерними, екологічними, соціальними) проблемах лише на рівні підприємства. Дієвими організаційними формами міжнародного науково-технічного співробітництва виступають: прикордонні території, вільні економічні зони, транснаціональні компанії, кластери тощо. Предметом розгляду учасників конференції стали актуальні питання міжнародної торгівлі, міжнародного руху факторів виробництва, світової валютно-фінансової системи, міжнародної економічної інтеграції в умовах глобалізації.

Що стосується підприємства, то воно розглядається як відкрита система з розгалуженими міжнародними партнерськими зв'язками. В країні накопичилось чимало проблем, пов'язаних з неефективним використанням інтелектуального потенціалу, зниженням темпів технологічного розвитку економіки, падінням рівня конкурентоспроможності продукції вітчизняних товаровиробників, збільшенням “інноваційного розриву” порівняно з розвиненими країнами та тими, що розвиваються пришвидшеними темпами (“G7”, “G20”, “E7”). Зазначені проблеми потребують уваги та вирішення.

Світова фінансова криза ще більше розкрила розмаїття “вузьких місць” у здійсненні соціально-економічної політики держави. Вирішувати накопичені проблеми повинні нинішні керівники і, безперечно, ті, хто прийде їм на зміну. Йдеться про випускників вищих навчальних закладів, фахівців нового покоління з креативним мисленням, з новими підходами до масштабів та методів ведення бізнесу. Ще раз наголосимо: ми намагаємося донести студентам, що свої думки вони повинні сміливо, настирливо, аргументовано, конструктивно висловлювати не лише в університетській аудиторії, а й в пропозиціях до бізнесових і владних структур (законодавчих і виконавчих: Президенту, Верховній Раді, Кабінету Міністрів України, галузевим і регіональним органам управління).

Виходячи з висловлених позицій, члени програмного й організаційного комітету намагаються залучити до дискусій на пленарних і секційних засіданнях конференції студентів, починаючи зі студентів-першокурсників, аспірантів, молодих науковців, а також відомих педагогів і вчених як з України, так і з провідних університетів інших країн, з якими встановлено довгострокові творчі зв'язки. Ми прагнемо залучати до дискусій і практиків, у т.ч. із числа випускників НТУУ “КПІ”.

Професорсько-викладацький склад кафедри міжнародної економіки намагається надати студентам глибокі знання з маркетингу, фінансів, управління, економіки підприємства, світової економіки для успішного поєднання економічних та інженерних знань. В організації навчального процесу підготовки фахівців з міжнародної економіки варто, на наш погляд, і надалі дотримуватися таких принципів: математизації (використання математичного інструментарію в дослідженні економічних явищ), комп'ютеризації (застосування комп'ютерних програм), лінгвізації (знання і використання на практиці результатів досліджень зарубіжних авторів мовою оригіналу), інженеризації (інформованість про традиційні і нові технології), економізації (досягнення високих результатів при мінімальних витратах). Конкурентні переваги в процесі підготовки фахівців мають знайти відображення в конкурентних перевагах випускників нашої спеціальності на ринку праці країни і світу.

Програмним комітетом конференції, зокрема, за пропозицією керівників секцій, визначені такі основні тематичні напрямки її роботи: інновації в системі забезпечення сталого розвитку країни та світу; роль держави у розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва; національні інноваційні системи: проблеми формування та ефективності; науково-технічне співробітництво як фактор підвищення конкурентоспроможності промисловості України; стан і тенденції розвитку фінансових інструментів міжнародного науково-технічного співробітництва.

Зазначені напрямки є пріоритетними в науково-педагогічній діяльності професорсько-викладацького складу кафедри міжнародної економіки, відповідають стратегічним орієнтирам розвитку Національного технічного університету України “КПІ” як університету дослідницького типу в підвищенні його ролі і авторитету на вітчизняному та міжнародному ринках надання освітніх послуг.

Дозвольте побажати кожному з учасників конференції, кожному, хто тримає в руках збірник її матеріалів, бути сильним, розумним, успішним, багатим і щасливим!

З повагою,
Василь Г. Герасимчук, доктор економічних наук, професор,
професор кафедри міжнародної економіки НТУУ “КПІ”,
голова програмного комітету конференції МНТС-2014
Березень 2014 року

**Склад програмного комітету
X Міжнародної науково-практичної конференції
"Міжнародне науково-технічне співробітництво:
принципи, механізми, ефективність"**

Голова програмного комітету:

Герасимчук В. Г. – д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки, НТУУ «КПІ»

Співголова:

Гавриш О. А. – д.т.н., професор, завідувач кафедри міжнародної економіки, декан факультету менеджменту та маркетингу, НТУУ «КПІ»

Члени програмного комітету:

Войтко С. В. – д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки, НТУУ «КПІ»

Кочетков В. М. – д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки, НТУУ «КПІ»

Охріменко О. О. – д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки, НТУУ «КПІ»

Стеченко Д. М. – д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки, НТУУ «КПІ»

Організаційний комітет

Голова:

Войтко С. В., д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки, НТУУ «КПІ».

Співголови:

Серебренников Б. С., к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки, НТУУ «КПІ».

Сакалош Т. В., к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки, НТУУ «КПІ».

Члени оргкомітету:

Співробітники кафедри міжнародної економіки НТУУ «КПІ»:

Боклан Н. С., асистент

Іванова Т. В., асистент

Корогодова О. О., к.е.н., ст. викл.

Кухарук А. Д., асистент

Нараєвський С. В., ст. викл.

Петренко К. В., к.е.н., доцент

Прудніков А. О., к.е.н., доцент

Скоробогатова Н. Є., к.е.н., доцент

Тимошенко Н. Ю., асистент

Хоменко І. М., асистент

Чайковська М. А., к.е.н., доцент

Черненко Н. О., к.е.н., доцент

Навчально-допоміжний персонал кафедри міжнародної економіки НТУУ «КПІ»:

Мхітарян А. А., зав. навч. лаб.

Ткачук Н. В., інженер

Сидоренко Т. М., інженер

Аспіранти кафедри міжнародної економіки НТУУ «КПІ»:

Акулова Ю. О.

Весельська К. А.

Волошаненко Є. В.

Воронкова І. Ю.

Дідух В. В.

Клименко К. С.

Коротченко Ю. О.

Круш Н. П.

Марковська О. К.

Растєгаєва В. М.

Сакова М. О.

Чайковський Є. О.

Черняк Г. М.

Яресько Р. С.

Студенти кафедри міжнародної економіки НТУУ «КПІ»:

Глізер Є.

Пігуль В.

Висловлюємо подяку за участь таким організаціям та установам:

Державна установа „Інститут економіки та прогнозування НАН України”
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
Київський національний торговельно-економічний університет
Львівський національний університет імені Івана Франка
ДВНЗ «Запорізький національний університет»
Севастопольський національний технічний університет
Сумський державний університет
Національний університет державної податкової служби України
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»
Дніпропетровський державний аграрний університет
Чернігівський державний інститут економіки і управління
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Інститут міжнародних відносин КНУ ім. Тараса Шевченка
Національний університет «Києво-Могилянська Академія»
Донецький національний університет
Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара
Тернопільський національний економічний університет
Луцький національний технічний університет
Національний університет „Львівська політехніка”
Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Таврійський національний університет ім. В.І. Вернадського
Львівський банківський інститут УБС НБУ
Одеський національний економічний університет
Інженерне Бюро Франке Інтернешенал, ТОВ
Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва НАН України
Центр науково-технічної інформації та сприяння інноваційному розвитку України (Укртехінформ)
Вітебський державний технологічний університет
Київський центр науково-технічної і економічної інформації
Деснянська районна в місті Києві державна адміністрація
Київський національний лінгвістичний університет
ІЕЗ ім. Є. О. Патона
Інститут космічних досліджень та технологій БАН
Південний філіал Національного університету біоресурсів і природокористування України «Кримський агротехнологічний університет»
Білгородський державний національний дослідницький університет
Український державний університет фінансів та міжнародної торгівлі

СЕКЦІЯ 1. ІННОВАЦІЇ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ ТА СВІТУ

ПОТЕНЦІАЛ ЛОГІСТИЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ

Акулова Ю.О., аспірант
НТУУ «Київський політехнічний інститут»

В умовах сучасної ринкової економіки ефективна діяльність підприємства неможлива без використання сучасної, достовірної та повної інформації. Інформація є найважливішим економічним ресурсом сучасного суспільства. У сучасних умовах господарювання перед підприємствами постає завдання сталого економічного зростання, яке може бути вирішене тільки за умови компетентного управління потоковими процесами. Тому запорукою успішної організації логістичної діяльності підприємства є впровадження в роботу підприємства концепції логістики, логістичних систем, методів їх моделювання. Логістико-орієнтований підхід до управління підприємством націлений на забезпечення стійкості функціонування підприємства на ринках виробників, постачальників і споживачів. Деяка розбіжність між теоретичними напрацюваннями логістики та їх практичним застосуванням можна зменшити за допомогою такої економічної категорії, як потенціал логістики. Поняття потенціалу тісно пов'язане зі структурою цілей і визначається як «сукупність можливостей» підприємства [1, с. 5].

Сутність потенціалу логістики полягає в максимальній можливості підприємства використовувати всі передові напрацювання в сфері логістики. Підтримуючи погляд автора Г. Г. Ларіної на цю проблему, а також розвиваючи його, для виявлення конкретного змісту потенціалу логістики доцільно застосувати проблемно-аналітичний підхід. Потенціал логістики, з одного боку, характеризує можливість застосування різних ресурсів, з іншого — є інтегральною характеристикою логістичного ресурсного забезпечення підприємства [2, с. 43].

Під потенціалом логістизації інформаційних ресурсів слід вважати комплементарну сукупність можливостей підприємства, реалізація яких підкріплена ресурсами, які є в наявності і можуть бути мобілізовані для досягнення цілей логістичної діяльності машинобудівного підприємства. Інформаційний потенціал підприємств та інформаційні ресурси об'єктивно стають порівнянними за своєю значимістю для промисловості з матеріальними, фінансовими, трудовими, енергетичними ресурсами. У той час на практиці спостерігається відрив накопичення знань та інформації від завдань комплексного економічного і соціального розвитку промислових підприємств.

Потенціал логістичного інструментарію можна розглядати як комплекс засобів і можливостей підприємства в рамках реалізації логістичної діяльності. Іншими словами, це функція аналітичного постачальницького, виробничого, комунікативного та розподільного потенціалу [3, с. 136].

Враховуючи окремі підрозділи інформаційної логістики, це співвідношення можна деталізувати на складові, які дозволять на більш детальному рівні проаналізувати існуючу на промисловому підприємстві ситуацію і визначити не тільки потенціал логістики, а й кількісну оцінку рівня його використання. Інформаційний потенціал може бути представлений як функція інформаційних потенціалів зовнішнього мікро- і макросередовища. Причому перший містить сукупність даних про відповідних постачальників, поточних і потенційних конкурентів, сьогодення попиту споживачів та тенденції його зміни. Водночас потенційний попит безпосередньо залежить від факторів макросередовища (соціальних, економічних, демографічних, географічних), відображених у відповідному інформаційному потенціалі. Таким чином, є підстава говорити не про суму складових інформаційного потенціалу, а про взаємопов'язані та взаємовпливаючі інформаційні компоненти, що повністю відповідає логістичній точці зору. Правильна інтерпретація компонентів інформаційного потенціалу дозволяє адекватно моделювати поведінку споживача, визначаючи програму реалізації технологічного потенціалу.

Принципова відмінність логістичного підходу до управління інформаційними потоками від традиційного в системі стратегічного планування полягає у виділенні єдиної функції управління розрізненими вхідними, вихідними і внутрішніми інформаційними потоками, які об'єднані в єдину систему. Вона забезпечуватиме ефективне управління.

Список використаних джерел:

1. Фалько С. Г. Контроллінг : миссия, современное состояние и перспективы развития. Формування ринкової економіки : зб. наук. пр. Спец. вип., присвяч. Між нар. наук.-практ. конф. «Контролінг у бізнесі : теорія і практика» / С. Г. Фалько. — К. : КНЕУ, 2008. — С. 3 – 11.
2. Терещенко О. О. Концепція фінансового контролінгу в Україні / О. О. Терещенко // Контролінг у бізнесі : теорія і практика : міжнар. наук.-практ. конф. / Формування ринкової економіки : зб. наук. пр. — К. : КНЕУ, 2008. — С. 12 – 19.
3. Даниленко А. С. Логістика : теорія і практика : Навч. посіб. / А. С. Даниленко, О. М. Варченко. — К. : «Хай-Тек Прес», 2010. — 408 с.

МІСЦЕ І РОЛЬ ВІДНОВЛЮВАНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В СОЦІАЛЬНО – ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Анішин О. С., молодший науковий співробітник,
Державна установа „Інститут економіки та прогнозування НАН України”, anishin@ief.org.ua

В останнє десятиліття у світовій енергетиці відбувалися істотні зрушення в напрямку диверсифікації енергоресурсів та зниження енергозалежності шляхом впровадження енергоефективних технологій та розвитку нетрадиційних джерел енергії (сланцевий газ, енергія вітру, сонця, біомаси, використання водню, метану тощо). Найбільш швидко прогресуючою галуззю енергетики були саме відновлювані джерела енергії (ВДЕ). Тенденції в напрямку розвитку саме цієї галузі енергетики не змогли оминати й Україну. Завдяки впровадженню ефективних механізмів стимулювання розвитку ВДЕ [1,3] потужності вітчизняного ринку відновлюваної енергетики з 2010 по 2014 роки збільшилися більш ніж у вісім разів (з 125,8 МВт у 2010 році до 1,216 ГВт у 2013 році), а виробництво електроенергії на об'єктах електроенергетики, що працюють за зеленим тарифом у 24 рази (з 51,8 млн кВт*год у 2010 році до 1247 млн кВт*год у 2013 році), див. рис 1.

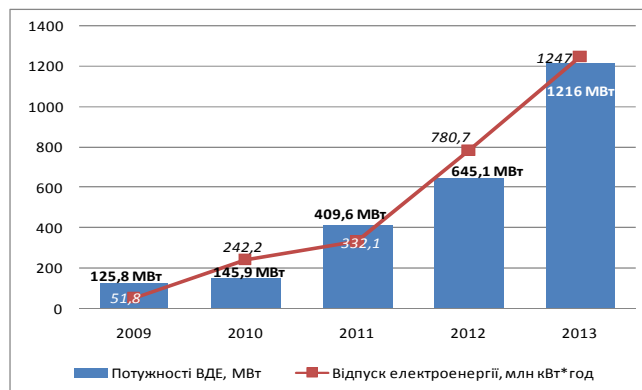

Рисунок. 1 Динаміка встановленої потужності ВДЕ та відпуску електроенергії об'єктами "зеленої" енергетики

Джерело: Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики (НКРЕ).

Наведена динаміка демонструє вражаючі темпи розвитку галузі, проте в масштабах всього енергетичного сектору, ці показники досить мізерні. Наразі частка ВДЕ в енергобалансі країни становить лише 1,5%. Проте Україна має достатньо великий потенціал подальшого розвитку галузі, і має поступово його реалізовувати [2; 4].

Розвиток «зеленої» енергетики грає досить важливу роль у соціально-економічному розвитку країни. Як показав досвід розвинених країн, які є лідерами за встановленими потужностями ВДЕ (Німеччина, Китай, США, Іспанія, Індія, Італія) розвиток даної галузі сприятиме: 1) збільшенню зайнятості населення, за рахунок створення нових робочих місць; 2) поступовому зменшенню цін на електроенергію; 3) зниженню рівня викидів шкідливих речовин у навколишнє середовище; 4) додатковому завантаженню промисловості (металургійна, хімічна, машинобудівна і т. ін.); 5) створенню супровідних напрямів діяльності, як то додаткових метеорологічних досліджень, надання фахових консалтингових послуг тощо; 6) створенню кваліфікованих кадрів, на основі збільшення наукових та експертних досліджень, підготовки професійних робітників; 7) поліпшенню макроекономічних показників регіонів за рахунок залучення інвестицій; 8) підтримці та зміцненню ділового іміджу регіонів, гарантуванню з боку держави відкритого партнерства, дотриманню міжнародних зобов'язань; 9) залученню фінансових інституцій, наданню пільгових кредитів, відкриттю додаткових кредитних ліній, залученню страхових фондів; 10) налагодженню експорту готової продукції (сонячні панелі, лопасті, башти, біогенератори і ін.), ресурсів (кремій); 10) підвищенню енергоефективності, культури споживання енергії серед споживачів та зменшенню питомих витрат на виробництво одиниці енергії.

Список використаних джерел:

1. Гелетуша Г. Г. Аналіз механізмів стимулювання розвитку «зеленої» електроенергетики в Європейському Союзі / Г. Г. Гелетуша, Т. А. Желєзна, О. І. Дроздова // Промислова теплотехніка. — 2011. — Т. 33, № 5 — С. 35 - 41.
2. Konechenkov A. Renewable Energy. Focusing : Ukraine Vision 2050 // inforse.dk.
3. Трипольська Г. С. Ефективність державної політики у сфері сприяння виробництву «зеленої» електроенергії в Україні / Г. С. Трипольська // Актуальні Проблеми Економіки. — 2011. — № 11. — С. 98 - 107.
4. Кудря С. О. Відновлювана енергетика. Основні тенденції та напрямки розвитку / С. О. Кудря // Проблеми розвитку енергетики. Погляд громадськості : Збірник наук. праць. — 2009. — №6. — С. 135 – 137.

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ КРИПТОВАЛЮТИ BITCOIN

Багинський О.В., студент гр. УС-11

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
bahynskiy@gmail.com

Загальноприйнято, що під економічною категорією «валюта» розуміють грошову одиницю, що використовується як засіб розрахунку в торгових операціях. Важливою точкою біфуркації в еволюції розвитку валютної системи було затвердження у 1976 році в ході Ямайської конференції принципово нової моделі фінансових відносин. Вона полягала у відмові від золотого стандарту та паритету, демонетизації золота, можливості вибору центробанками валютного курсу та впливом на нього ринковими методами. В результаті валюта перетворилася у нічим не підкріплений товар; саме ця її характеристика є однією із причин економічної кризи.

Сучасні технології привнесли зміни і у фінансовий світ: у 2009 році була створена електронна криптовалюта Bitcoin. Криптовалюта – вид цифрової валюти, емісія та облік якої засновані на криптографічних методах і асиметричного шифрування, а функціонування системи відбувається децентралізовано у розподіленій комп'ютерній мережі [1]. Унікальність Bitcoin полягає у наступних особливостях:

1. Емісія, обмежена 21 млн. монет, розподіляється серед бажаючих, які надають обчислювальні потужності власного обладнання з метою обслуговування системи з можливістю отримати винагороду у формі емітованих біткойнів. Кількість створюваних грошей зменшується вдвічі кожні 4 роки. Передбачається, що емісія повністю завершиться приблизно у 2030-х рр. Станом на початок 2014 року кількість біткойнів складає 12,36 млн.

2. Система Bitcoin є децентралізованою, тобто вся інформація та транзакції розміщуються не на єдиному сервері, а розподіляються серед увімкнених в мережу обчислювальних машин. По суті це перша нейтральна світова валюта, стан якої не визначається політичним впливом чи національною економікою тощо. Найхарактернішим є відсутність контролюючих органів у вигляді центробанків, а функціонування можливе лише завдяки користувачам.

Незважаючи на те, що Bitcoin фізично не існує, він може служити мірою вартості. Bitcoin, володіючи всіма корисними для валюти якостями золота, – неможливістю підробки, легкістю перевірки на автентичність та поділу – підкріплений таким чином власними корисними властивостями. По суті Bitcoin поєднує в собі основні функції грошей. Дана система дозволяє безпечно зберігати і обмінюватися по мережі валютою, яка не може вилучатися, контролюватися або скасовуватися, що надає користувачам інструменти для захисту власних прав. Усі транзакції є публічними, але відправник та одержувач коштів залишаються анонімними. Однак організації, за бажанням, можуть повідомляти свої біткойн-адреси, що робить їх більш прозорішими [2].

На даний час в мережі Інтернет вже існують окремі електронні біржі, які дозволяють обготівковувати криптовалюту. Протягом всієї історії курс зростав, крім того, очікується і подальше збереження даної тенденції, але, оскільки емісія ще не завершена, навіть протягом дуже короткого терміну часу він може значно коливатися. На початок 2014 року курс BTC до USD подолав відмітку у \$800.

Зростанню популярності сприятиме поступове визнання Bitcoin в якості засобу розрахунку. Приміром, у кінці 2013 року Сенат США визнав Bitcoin цілком легітимним інструментом платежу [3]. Дані кроки зі сторони держав будуть вимушеними, оскільки інтеграція криптовалюти стає все масовішою, а прийом та оплату біткойнами підтримують все більше організацій. Можна передбачити, що поступово система Bitcoin буде реалізовуватися в рамках все нових і нових ресурсів, соціальних мереж, аукціонів тощо.

Отже, з економічної точки зору Bitcoin – анархічна валютна система, що пропонує простий, безпечний дешевий, спосіб грошового обміну та здійснення платежів. Крім того, на даний час це ще й і в значній мірі інвестиційний інструмент - обмеженість біткойнів є важливою причиною зростання вартості валюти. Звичайно, що у найближчому майбутньому система не зможе скласти реальну конкуренцію традиційним грошам. Але у довгостроковій перспективі, враховуючи як унікальні властивості самої криптовалюти, так і зростаючу недовіру до державних фінансових структур та необмежену емісію грошових коштів ними, дана система зможе значною мірою впливати на світову спільноту і економіку та ще більше проявити слабкі місця валютних систем національних економік.

Список використаних джерел:

1. Криптовалюта / Вікіпедія [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://ru.wikipedia.org/wiki/Криптовалюта>
2. Цифровая P2P валюта с открытым исходным кодом [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://bitcoin.org/ru>
3. Legitimate Bitcoin's value soars after Senate hearing / BBC News [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.bbc.co.uk/news/technology-24986264>

МЕТОД ЕКСПЕРТНИХ ОЦІНОК ЯК ІНСТРУМЕНТ ВИБОРУ ЗОВНІШНІХ РИНКІВ ЗБУТУ

Бігун У. В., ФММ, УС-01

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”

uliana_bihun@ukr.net

Ефективна робота підприємства на зовнішніх ринках, пов'язана з виходом підприємства на ринок, зміцненням ринкових позицій, встановленням ділових контактів, підвищенням конкурентоспроможності продукції, формуванням іміджу надійного партнера — неможлива без наявності якісного плану, розрахованого на довгострокову перспективу.

Окремим випадком зовнішньоекономічної стратегії фірми являється експортна стратегія. Експортна стратегія — це детальний всебічний комплексний план експортної діяльності компанії, призначений забезпечити конкурентоспроможність її продукції на міжнародних ринках і досягнення визначених стратегічних цілей. Експортна стратегія повинна підтримувати загальну стратегію компанії і орієнтувати окремі дії на досягнення якомога повної реалізації [1].

Враховуючи те, що універсальної експортної стратегії не існує, то її формування є досить нелегкою справою. Одним з найважливіших елементів алгоритму розробки та реалізації експортної стратегії є процедура вибору зовнішніх ринків збуту. Варто відзначити, що вона є одним з найбільш складних і трудомістких завдань.

Для його вирішення пропонується використовувати метод експертних оцінок. Оцінка привабливості ринку здійснюється на основі релевантних показників, які об'єднані в три групи.

Перша група показників дозволяє врахувати економічні (темпи росту ВВП, рівень доходів населення і т.п.), політичні (політична стабільність, відношення до імпорту товарів і т.п.), правові (рівень мита на ввіз товарів, імпорту квоти і т.п.) та соціокультурні (наявність серйозних соціально-культурних обмежень у використанні товару) особливості розглянутих перспективних експортних ринків. Дана група показників є загальною, тобто не залежить від виду експортної продукції.

Інші групи показників, що характеризують параметри ринку і рівень розвитку потенційних ринків збуту, розроблені з урахуванням специфіки діяльності підприємства (наприклад, стадія життєвого циклу експортної продукції, місткість ринку, темпи зростання ринку тощо).

Всі показники оцінюються за 10-бальною шкалою за принципом «чим вищий рівень показника, тим вищий бал». Показники, відмічені знаком * оцінюються також за 10-бальною шкалою, але за принципом «чим вищий рівень показника, тим нижчий бал». Виділені групи показників і окремі показники володіють різним ступенем важливості. У цьому зв'язку кожному показнику і групі показників присвоюються вагові коефіцієнти W_j і W_i , причому (формула 1):

$$W_j = \sum_{i=1}^n V_i, \quad (1)$$

де W_j - ваговий коефіцієнт j -ої групи показників;

V_i - ваговий коефіцієнт i -го показника в групі;

n - кількість показників в групі.

Необхідно зазначити, що сума вагових коефіцієнтів груп показників дорівнює 1 (формула 2), тобто:

$$\sum_{j=1}^m W_j = 1 \quad (2)$$

Таким чином, для проведення оцінки привабливості перспективних експортних ринків необхідно визначити вагові коефіцієнти виділених показників. У даний час для вирішення подібних завдань досить широко використовуються методи експертних оцінок. Такими експертами в даному випадку можуть бути фахівці зовнішньоекономічних служб підприємства або спеціалізовані маркетингові агентства, що займаються питаннями зовнішньоекономічної діяльності. Кінцеві вагові коефіцієнти доцільно визначити шляхом знаходження усередненого значення думки експертів.

Запропонована методика вибору зовнішніх ринків збуту дозволяє вибрати найбільш привабливий ринок збуту з урахуванням ряду особливостей характерних для виробників різних галузей.

Список використаних джерел:

1. Дахно І. І. Зовнішньоекономічний менеджмент : навч. посіб. / І. І. Дахно, Г. В. Бабіч, В. М. Барановська. — К. : Центр учбової літератури, 2012. — 568 с.

ОСОБЛИВОСТІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО ІННОВАЦІЙНОГО СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Бондар-Підгурська О.В., к.е.н, доцент

Полтавський університет економіки і торгівлі, ksycha101@yandex.ru

В період реформування економіки України все більшої актуальності набувають питання управління вітчизняною промисловістю як базовою галуззю, що створює передумови для інноваційного розвитку та соціальної стабільності в інших сферах та галузях національного господарства. Разом з тим, процес управління на підприємствах відчуває глибокі перетворення, викликані загостренням конкуренції, трансформацією господарських зв'язків і постійною зміною зовнішнього і внутрішнього середовища. Швидкі зміни розцінюються більшістю як некеровані та незаплановані, що змушує керівників з метою виживання і успішної діяльності підприємства приділяти особливу увагу управлінню розвитком виробництва, оскільки виробництво – це основа господарської діяльності промислового підприємства, а також формувати ефективну систему антикризового управління. Дослідження процесів розвитку управління та виробництва підприємства дозволяє виокремити логічний взаємозв'язок і взаємозумовленість його основних етапів (рис.1).

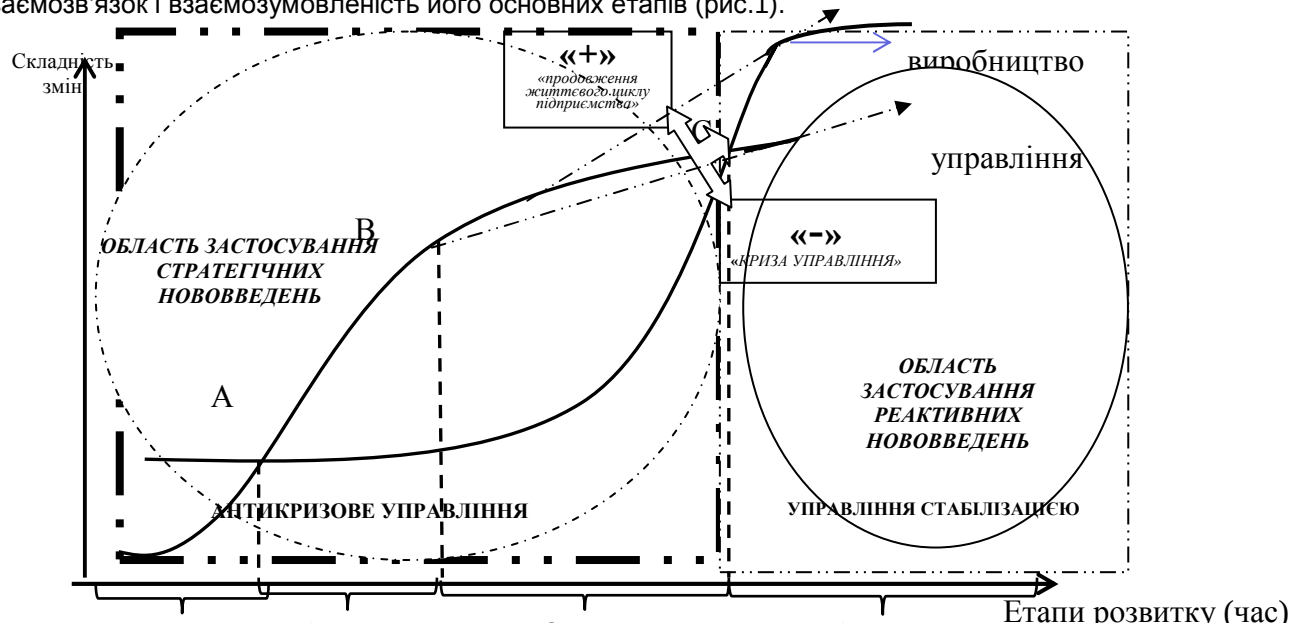

Рис. 1. Антикризовий аспект розвитку процесів управління і виробництва промислового підприємства (побудовано автором)

Умовні позначення: А, В, С-граничні позначки експлерентного, патентного та віолентного етапів розвитку підприємства; «-», «+» - можливі варіанти розвитку ситуації після проходження точки С – критичної точки

Так, розвиток процесів управління та виробництва промислового підприємства включає чотири етапи: 1-й етап - просте управління; 2-й етап - управління в умовах зростаючого виробництва; 3-й етап - управління, адаптоване до складного виробництва, 4-й етап - криза управління або продовження життєвого циклу підприємства.

Авторська концепція антикризового управління – це якісно новий рівень його розуміння, не як ситуаційного управління «по відхиленню», а управління, що передбачає створення і функціонування ефективної системи антикризового управління в до кризових умовах. Концепція ґрунтується на залежності між типами управління та етапами визрівання кризового стану, а також органічно пов'язана з процесом розгортання кризи. Її можна подати як: а) ситуація - антикризове управління; б) проблема - управління, що підвищує ймовірність кризи; в) кризове явище - управління в зоні небезпеки кризи; г) кризовий стан - управління стабілізацією. Криза, або «реверс розвитку» відбувається, на думку автора, через нехтування або не вчасне застосування інструменту антикризового управління – стратегічних нововведень, що актуалізує питання управління інноваціями на промислових підприємствах, область застосування яких визначається основними критеріями соціально-економічного розвитку. На думку Бориса Санто [1] «...прискорений інноваційний розвиток не лише керований, але й повинний бути стратегічно керованим. Інакше, з неминучими суспільно-технічними конфліктами і катаклізмами не впоратися. ... Закон нелінійного інноваційного розвитку говорить, що якщо зупинишся на підйомі, крах неминучий. Лінійна послідовність розвитку складається з функціональних кроків, кожен з яких нелінійний за своїм характером, тобто супроводжується несподіваними перешкодами, конфліктами, вимушеною реорганізацією і т.п.». Таким чином, сталий інноваційний соціально-орієнтований розвиток національної економіки потребує формування ефективної системи антикризового управління промисловими підприємствами, основою якої мають стати стратегічні нововведення, як «антиреверсний» захід.

Список використаних джерел:

1. Борис С. Сила інноваційного саморозвитка / С. Борис // Інновации (Санкт-Петербург) [Електронная ресурс]. — 2004. — №2. — Режим доступа : <http://innov.etu.ru>

ЕНЕРГЕТИЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ: АТОМНА ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА

Власов А. І., студент гр.УС-02, ФММ

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, mr.vlsv@ya.ru

З розвитком промисловості, збільшуються й потреби в енергії. Наразі чи не найголовнішою проблемою людства є пошук цієї енергії, адже запаси ресурсів зменшуються, а ціни на них невпинно зростають. Наявність цих ресурсів і зумовлює енергетичну безпеку країни, а саме можливість задоволення потреб споживачів на сучасному етапі та у майбутньому.

Атомна енергія посідає важливе місце в енергетичному балансі України. За даними інформаційно-аналітичного бюлетеня КМУ, частка АЕС у структурі виробництва електроенергії становила 43 %, ТЕС і ТЕЦ — 44,4 %, ГЕС і ГАЕС — 7,8 %, комунальних ТЕЦ і блок-станцій — 4,1 %, альтернативних джерел — 0,7 %. Тобто, майже половина всієї електроенергії в країні виробляється за допомогою енергії атома. Україна входить в десятку лідерів за виробництвом атомної електроенергії у світі. Проте для функціонування АЕС необхідне паливо і зараз Україна майже повністю залежить від Російської Федерації, звідки наша держава його імпортує. Адже в Україні не має заводу з виробництва ядерного палива. Обсяг поставок російського палива на українські АЕС з боку паливної компанії «ТВЕЛ» (РФ) у грошовому вираженні в 2012 році становив 555,355 млн. дол. США (92,5 %), з боку транснаціональної компанії Westinghouse — 44,979 млн. дол. США (7,5 %) [2]. Тому одним з напрямків діяльності Міністерства енергетики та вугільної політики повинен стати пошук нових партнерів для імпорту ядерного палива. Це дозволить диверсифікувати джерела його постачання, що підвищить енергетичну безпеку нашої держави.

У свою чергу Україна експортує до Росії уран та цирконій, що необхідні для виготовлення паливних стрижнів для реактора. Експортуючи сировину, ми імпортуємо продукцію. Наразі видобуток урану задовольняє потреби атомної електроенергетики нашої країни лише на третину. Україна володіє значними запасами покладів урану та цирконію, що у свою чергу повинно розвивати та нарощувати потужності як галузі, так і енергетичної безпеки в цілому. Проте на сьогоднішній день через глибоке залягання урану та його низький сорт його видобуток в Україні є технологічно складним та капіталомістким процесом.

Ще одним важливим кроком у підвищенні енергетичної незалежності України є створення заводу з виробництва ядерного палива. Про це говорили вже давно проте будівництво цього заводу було розпочато у вересні 2013 року, яке планується завершити у 2015 році [3]. Він має повністю забезпечити потреби вітчизняних АЕС у паливі, навіть, з урахування запуску третього та четвертого блоків Хмельницької АЕС. Це буде спільне українсько-російське підприємство "Завод з виробництва ядерного палива". При цьому контрольним пакетом акцій буде володіти державний концерн "Ядерне паливо". Цей завод дозволить локалізувати елементи атомної промисловості та зменшить залежність від постачальників свіжого ядерного палива.

В Україні добре розвинений кластер підтримуючих галузей. Так виробництвом тихохідних турбін займається Харківський "Турбоатом", який займає четверте місце серед виробників турбін для АЕС. У нас також є заводи з виробництва автоматизованих систем, що слідкують за технологічним процесом на АЕС, трубопровідних систем та насосів, а також електричне обладнання для видачі електроенергії в мережу (ПАТ «Запоріжтрансформатор»).

Отже, атомна електроенергетика може стати надійною опорою на шляху підвищення енергетичної безпеки України. Ця галузь має потенціал та можливості для розвитку і нарощування потужності, що на сьогоднішній день, де ціни на нафту, газ та вугілля стрімко зростають, є дуже важливим навіть у масштабі суверенітету держави. Про потенціал можна стверджувати завдяки покладам сировини, розвиненим суміжним галузям, наявності великого досвіду та зростанню потреб в електроенергії. Проблемою галузі є відсутність диверсифікації імпортерів з поставок свіжого ядерного палива та відсутність власних заводів з його виробництва. Проте проблеми з виробництвом палива невдовзі повинні перейти на другий план, а новою проблемою може стати вже диверсифікація імпорту урану. Хоч Україна і має значні його поклади, та поки що, його видобуток не зможе задовольнити потреби національної атомної електроенергетики.

Список використаних джерел:

1. Безега Т. Атомна енергетика України: внутрішні та зовнішні чинники розвитку [/ Т. Безега // Питання історії України Електронний ресурс]. — 2008. — Т. 11. — С. 60-63. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Piu_2008_11_12.pdf
2. Інформаційно-аналітичний бюлетень КМУ [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.info-kmu.com.ua/2013-11-13-000000pm/article/16914040.htm>
3. Офіційний сайт ДП «НАЕК «Енергоатом» [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.energoatom.kiev.ua/ua/press/nnegc/24004-budvnitctvo_zavodu_z_virobnitctva_yadernogo_paliva_zavershitsya_v_strok_stavitckiy/

УКРАЇНСЬКО-БІЛОРУСЬКЕ МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Войтко С. В., д.е.н., професор,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, s.voytko@kpi.ua

1. *Законодавчі підстави міжнародного співробітництва.* Договір між Урядом України та Урядом Республіки Білорусь про співробітництво у сфері науки і технологій підписано 17 грудня 1992 року. Основним документом, який регламентує відносини між Україною і Республікою Білорусь, є «Договір про дружбу, добросусідство і співробітництво між Україною і Республікою Білорусь» від 17 липня 1995 року (набув чинності 06 серпня 1997 року). З 1995 року здійснено 32 робочі та офіційні візити та зустрічі на вищому рівні з метою зміцнення та розвитку міждержавного співробітництва у різних сферах українсько-білоруського співробітництва. Найбільш продуктивними у цьому відношенні були 2003 та 2009 роки [1]. Угода між Державним комітетом з науки і технологій Республіки Білорусь та Державним агентством з питань науки, інновацій та інформатизації України про співробітництво у сфері науково-технічної та інноваційної діяльності від 15 листопада 2011 року започаткувала створення Білорусько-Українського центру науково-технічного та інноваційного співробітництва, що функціонує на базі Наукового парку «Київська політехніка» [2].

2. *Особливості функціонування інноваційної інфраструктури Білорусі.* Інноваційний розвиток Білорусі, як елемент її економічної безпеки, базується на створенні нових виробництв і високих технологій. З цією метою прийнято Державну програму інноваційного розвитку Республіки Білорусь на 2011 – 2015 роки [3]. На основі технологічних інновацій планується реалізувати понад 500 проектів зі створення інноваційних підприємств і прогресивних виробництв. До 2015 року планується довести частку нової продукції у загальному обсязі продукції промисловості до 25 %, а частка інноваційно активних підприємств у загальній кількості промислових підприємств має бути 30,5 %. Основу такого розвитку становить Білоруський інноваційний фонд [4]. В інноваційній інфраструктурі центральне місце посідає Парк високих технологій. Також існують науково-технологічні парки, центри трансферу технологій та інше.

3. *Окремі показники зовнішньоекономічної діяльності між Україною та Білоруссю.* Експорт товарів за 9 місяців 2013 року склав понад 1,5 млрд. дол., імпорт – 2,8 млрд., сальдо, відповідно, склало мінус 1,3 млрд. дол. Експорт до Білорусі – це 3,27 % від загального експорту та 9,07 % від експорту до країн СНГ. Стосовно імпорту, то з Білорусі до України це 5,08 % від загального експорту та 14,13 % експорту країн СНГ у 2012 році. Відносно послуг, то питома вага Білорусі у експорті в Україну становить 0,89 %, а імпорт 1,21 %. Основними статтями імпорту з Білорусі в Україну є (подано за зменшенням вагової частки): енергоносії; продукція машинобудування; продукція хімічної промисловості; металургійна продукція; продукція агропромислового комплексу. Для експорту маємо значні обсяги продукції: металургійної промисловості; машинобудування; агропромислового комплексу; хімічної промисловості [5].

4. *Основні напрями науково-технічного та інноваційного співробітництва України з Республікою Білорусь.* Розглядаючи можливі основні напрями науково-технічного та інноваційного співробітництва України з Республікою Білорусь, можна виділити такі основні групи. *Енергетична складова:* сфера видобування та зберігання газу; імпорт і транзит української електроенергії та розвиток необхідної інфраструктури; безпечне використання атомної енергії та оцінки радіаційної безпеки об'єктів енергетики. *Транзитна складова:* транзит товарів територіями України та Білорусі у рамках “Східного партнерства” на основі міжнародного транспортного коридору “Балтійське море – Чорне море”. *Інформаційна складова:* створення, підтримка та оновлення офіційних веб-сторінок з інформацією про інвестиційні проекти та програми, які можуть зацікавити потенційних іноземних інвесторів; розробка, впровадження та підтримка функціонування ефективної системи моніторингу та оцінки українсько-білоруських проектів, що вже реалізуються (наприклад, [2]). *Глобальна складова:* розширення співробітництва у трьохсторонньому та багатосторонньому напрямках із залученням до інноваційних проектів наукових і підприємницьких структур інших країн, у тому числі й країн Європейського Союзу та СНГ.

Список використаних джерел

1. Посольство України в Республіці Білорусь / Договірно-правова база між Україною та Білоруссю [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://belarus.mfa.gov.ua/ru/ukraine-by/legal-acts>.
2. Офіційний сайт Білорусько-Українського центру науково-технічного та інноваційного співробітництва [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.buc.kpi.ua
3. Государственная программа инновационного развития Республики Беларусь на 2011–2015 годы / Постановление Совета Министров Республики Беларусь, № 669 от 26.05.2011г. [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://www.pravo.by>
4. Официальный сайт Белорусского инновационного фонда [Электронный ресурс]. — Режим доступа : www.bif.ac.by
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

МІЖНАРОДНІ СТРАТЕГІЇ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ В УМОВАХ СИСТЕМНОЇ КРИЗИ ВИДАВНИЧОЇ ГАЛУЗІ

Волошаненко Є.В., аспірант

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»
kanchenkoev@mail.ru

В світовій практиці одним з найбільш розповсюджених антикризових засобів підвищення конкурентоспроможності компаній є реструктуризація. Циклічно розвиваються не тільки технології і продукція, кожна компанія проходить певні стадії свого життєвого циклу: народження, зростання, зрілість і кризи, яка може перерости в банкрутство, або через оздоровлення вийти на новий ступінь свого розвитку. Системність кризи видавничо-поліграфічної галузі проявляється в неефективності традиційних технологій друкарства, неефективності відтворення, особливо інноваційного і старіння підприємств; неефективності збуту і управління, неплатоспроможності і фінансовій нестійкості підприємства. Реструктуризація — це процес змін у виробництві, структурі капіталу і власності, який носить стратегічний характер [1, с. 11].

Реструктуризація власності спрямована на відновлення ефективного власника в процесі реорганізації майнових прав. Так, одна з найбільших поліграфічних компаній світу CPI Group, яка належала синдикату європейських банків, з річним оборотом 450 млн. євро, і володіла 17 поліграфічними компаніями у Франції, Великій Британії, Німеччині, Нідерландах і ін., з загальнорічним обсягом накладів в 0,5 млрд. книжок, була придбана консорціумом інвесторів [2]. За результатами угоди була скорочена кредиторська заборгованість CPI Group з 120 млн. до 15 млн. євро, що дозволить компанії адаптуватися до швидко змінюваних умов і технологій сучасного світового книжкового ринку. Контрольний пакет акцій (52 %) отримала французька інвестиційна група Impala, 24 % викупив французький державний банк BPI Finance, решта — 24 % залишились в руках топ-менеджменту компанії.

Прикладом стратегії реструктуризації активів слугує об'єднання своїх видавничих підрозділів німецького медіаконцерну Bertelsmann і британського Pearson в найбільше видавництво світу Penguin Random House [3], яке охоплюватиме 250 видавничих фірм з річним оборотом 3 млрд.євро, і контролюватиме близько 26 % світового видавничого ринку. Об'єднання видавничих операцій означає появу синергетичного ефекту від анулювання дублюючих функцій у кожному з підрозділів, це дозволить створити сильнішу платформу з більш значними ресурсами для інвестицій в нові моделі цифрового друку.

Стратегія — це визначення напрямку і масштабів діяльності фірми в довго- та короткостроковій перспективі. Стабільний розвиток підприємства потребує визначення чітких цілей і розробки конкретних методів і засобів стратегічного аналізу і планування. Саме стратегію комплексної реструктуризації на корпоративному і бізнес-рівні здійснила компанія Kodak при виході з банкрутства [4]. Корпорація анулювала свої старі акції і перерозподілила долі між кредиторами, повністю задовольнила їх вимоги, продавши частину активів; скоротила частку робочої сили, ліквідувала декілька бізнес-напрямків: сегменти цифрового фото і виробництво побутових принтерів. Компанія впровадила базову стратегію продуктово-ринкової переорієнтації: кошти, отримані від реалізації патентного портфолію, 0,5 млрд. дол., були вкладені в новий бізнес: обладнання і послуги для комерційного цифрового друку. Оновлена компанія стала значно меншою за розмірами, її річна виручка очікується вдвічі меншою від до кризового рівня — 2,5 млрд. дол.

Світовий досвід впровадження стратегій реструктуризації є вкрай корисний і повчальний для підприємств видавничо-поліграфічної галузі України, більшість яких знаходяться в стадії глибокої кризи. Наявність системної кризи обумовлює гостру необхідність розвитку теорії і практики антикризового управління, спрямованого на фінансове оздоровлення діяльності підприємств, відновлення їх платоспроможності і прибутковості, реорганізацію бізнесів, впровадження нових технологій у виробництво і управління.

Список використаних джерел:

1. Астраханцева И. А. Финансовая реструктуризация несостоятельных предприятий как стратегия оздоровления в процессе антикризисного управления // Приложение к журналу «Антикризисное и внешнее управление». — 2004. — №2. — с. 3 — 109.
2. Крупнейшая print-европейская книгопечатная сеть сменила владельцев [Електронний ресурс] — Режим доступу : print-forum.ru/news/56328.html.
3. Random House и Penguin Group создали крупнейшее издательство в мире [Електронний ресурс]. — Режим доступу : delo.ua/.../random-house-i-penguin-group-sozdali-krupnejshee-izdatelstvo-v-m-208587/
4. Kodak официально вышел из состояния банкротства [Електронний ресурс]. — Режим доступу : print-forum.ru/news/57402.html.

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ ВИРОБНИЦТВІ ЯК УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Гончаренко О.В., к.е.н., доцент

Дніпропетровський державний аграрний університет, Oksana_goncharenko@ukr.net

Розвиток інституту агроінновацій в Україні відбувається в складних умовах технологічної відсталості, скорочення наукового, інноваційного потенціалу агропромислового виробництва та економіки в цілому. З огляду на сучасні реалії та світові тенденції інноваційного розвитку, необхідно визнати, що на подальший розвиток інноваційної сфери буде впливати глобалізація, глобальна конкуренція, активізація міжнародного обміну технологіями, діяльність транснаціональних корпорацій, що може оптимізувати вітчизняних агровиробників. Крім того, ускладнення інновацій, набуття ними міжгалузевого, міждисциплінарного характеру, що відповідно робить інвестиції більш дорогими і ризикованими, - змінює організаційний механізм реалізації інновацій, інфраструктурне забезпечення інноваційного процесу та потребує зміни підходів до системи трансферу інновацій [3, с.35-36]. З одного боку, такий стан речей закріплює тенденцію до концентрації інновацій серед крупних агровиробників, а з іншого, може поглибити спеціалізацію та збільшить кількість структур, що займаються тільки певною стадією інноваційного процесу.

Наслідком хреодизації інноваційних процесів у вітчизняній економіці стала низька інноваційна активність економічних суб'єктів і домінування в структурі інноваційних витрат статті «придбання готових машин, устаткування і програмного забезпечення». Разом з тим, необхідно враховувати, що достатньою умовою інноваційної діяльності та інноваційної активності в нашому статистичному обліку визначено, мінімальний рівень новизни, коли для того, щоб віднести якусь зміну до "інновацій", достатньо визначити зміну "як нову для даного підприємства. Тому за своєю суттю такі інновації належать, радше, до квазіінновацій і говорять лише про те, що в нашій економіці є щось схоже на інновації й інноваційну активність, але не самі інновації у власному значенні цього слова. Дві третини так званої інноваційної продукції, якою звітують вітчизняні товаровиробники, - це продукція, нова лише для підприємства, тобто як така інноваційною не є. Те, що ми записуємо в інновації, здебільшого - вже існуючі технології та продукти 20-річної та й більше давності [1, с. 6].

В агропромисловій сфері ситуація значно гірша, чим у промисловості. Статистика інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств відсутня, але, за оцінками експертів, частка господарюючих суб'єктів у сільському господарстві, які впроваджували інновації не перевищувала (на кінець 2011 р.) 4 % [2, с. 100]. У вітчизняних реаліях інновації не стали першочерговою потребою агробізнесу і навіть наявні вільні ресурси не спрямовуються в них. Очевидно, що в аграрній сфері бракує відповідного інвестиційного попиту на інновації з боку підприємств чи їх власників. Відсутність інвестиційного попиту на інновації свідчить про відсутність мотивації до інноваційної діяльності, а поскільки основним мотивом діяльності залишається максимізація доходу, то зрозуміло, що власники не впевнені в можливостях його отримання шляхом впровадження інновацій [1, с. 7]. Так інноваційний шлях отримання прибутку базується на монополії новатора і зменшенні витрат ресурсів на одиницю продукції, або отриманні конкурентних переваг. Зрозуміло, такий шлях несе певні ризики та відтермінований у часі, він потребує стабільності і гарантій збереження бізнесу. Враховуючи, що інноваційною діяльністю займається незначна частка аграріїв, можна визнати, що решта обрала зовсім інший шлях отримання прибутку – рентний. Таким чином, кожний виробник має вирішувати для себе питання вибору інноваційного розвитку, але з певним ризиком та в віддаленій перспективі, або витрачати кошти на отримання ренти влади. В аграрній сфері, поки що витрати рентного шляху нижчі, оскільки інновації не поширені. Таку ситуацію можна пояснити тільки наявністю діючих формальних і неформальних правил і норм, що забезпечили хреодизацію явища. Вважаємо, що такому стану сприяли відсутність ефективної законодавчої, правоохоронної, судової влади, що дестабілізує бізнес і привносить свавілля; закріплення асиметрії економічної влади. Існуючий господарський порядок та наявні інститути відторгають інновації через високі витрати і низьку мотивацію [1, с. 15].

З врахуванням вищенаведеного необхідна надзвичайно тонка «імплантація» інструментів активізації інновацій в агропромисловому виробництві, або «перезавантаження» всього механізму регулювання інноваційних процесів, його запровадження в повному комплексі організаційних, економічних, адміністративних, ринкових, інформаційних, психологічних способів, інструментів і важелів, які забезпечують підвищення рівня інноваційного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Дементьев В. В. Чому Україна не інноваційна держава : інституційний аналіз / В. В. Дементьев, В. П. Вишневський // Економічна теорія. — 2011. — № 3. — С. 5 – 20.
2. Тивончук С. О. Організаційно-економічний механізм активації інноваційного розвитку агропродовольчого комплексу України в ринкових умовах (концептуальні та методичні положення) / С. О. Тивончук, Я. О. Тивончук // Економіка АПК. — 2013. — № 7. — С. 98 – 105.
3. Федулова Л. Інноваційний розвиток: еволюція поглядів та проблеми сучасного усвідомлення / Л. Федулова // Економічна теорія. — 2013. — № 2. — С. 28 – 45.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МОТИВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Грінько І. М., асистент, grinko.irina2010@mail.ru

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”

В сучасних умовах ринкових відносин побудова ефективних механізмів управління економічними процесами вимагає негайного перегляду існуючих методів господарювання. На сьогодні інноваційний розвиток стає одним із визначальних факторів досягнення економічного лідерства в жорстких умовах конкурентної боротьби. Зростання конкурентоспроможності національної економіки забезпечується, перш за все, інноваційним характером розвитку стратегічно важливих галузей промисловості. Для нашої держави такими є підгалузі машинобудівного комплексу. Оскільки саме вони є залежними від інноваційних чинників, відповідно, науково-технічний прогрес зумовлює постійне вдосконалення засобів виробництва. Актуальним питанням залишається підвищення ефективності виробництва продукції машинобудівними підприємствами та його подальший розвиток на основі інноваційної стратегії. Вирішення цієї проблеми безпосередньо пов'язане з раціональним використанням трудових ресурсів, пошуком найбільш ефективних методів підвищення зацікавленості працівників у досягненні їх власних цілей та стратегічних цілей підприємства. Досвід промислово розвинених країн показує, що шлях до ефективного розвитку виробництва на основі інноваційної стратегії лежить через реалізацію мотиваційної складової механізму управління підприємством, який у свою чергу забезпечує зв'язок інтересів виробників та споживачів продукції, а також адекватно відображає взаємодію зовнішніх та внутрішніх факторів виробництва [2, с. 4].

Ефективність інноваційного розвитку підприємств машинобудівного комплексу залежить від швидкості вирішення проблем мотивації інноваційної діяльності шляхом формування відповідного мотиваційного механізму та використання мотиваційного потенціалу організації. Для підвищення рівня мотивації інноваційної діяльності здебільшого виділяють два шляхи: стимулювання, тобто зовнішній вплив на персонал, і формування внутрішніх мотивів. Зазвичай, заробітна плата є найбільш поширеним інструментом стимулювання, спрямованим на формування бажаної інноваційно-активної поведінки працівників, але для отримання необхідного результату в інноваційному процесі необхідна також наявність внутрішньої мотивації. Станом на 01.01.2014 р. заборгованість із виплати заробітної плати в Україні становила – 808167 тис. грн. [3]. Сума несплаченої заробітної плати в промисловості склала 344684 тис. грн., зокрема у підгалузі виробництва машин та устаткування – 33275 тис. грн., у сфері виробництва транспортних засобів та устаткування – 26955 тис. грн., у виробництві електричного устаткування – 15916 тис. грн. [3]. Саме тому на сьогодні керівництву машинобудівних підприємств основний акцент слід робити на внутрішні мотиви, адже творчість та інновації підсилюють змістовну сторону праці.

Для досягнення успіху керівництву підприємств машинобудівного комплексу необхідно забезпечити високу швидкість реакції на всі зміни навколишнього середовища, яке характеризується жорсткими умовами конкуренції та високим темпом зростання потреб споживачів продукції. Цінність знань зростає настільки швидко, вже на сьогодні вона становить основну частину загальної ринкової вартості багатьох компаній, особливо в галузях високих технологій. Фактично це означає, що для компанії важливіше не те, якими матеріальними цінностями вона володіє, а те, яким є її потенціал щодо виготовлення конкурентоспроможної продукції. Цінність людських ресурсів як ключового фактора розвитку економіки зростає з кожним днем. На сьогодні принцип «кадри вирішують усе» в умовах інноваційного розвитку отримав інше звучання «кваліфіковані кадри вирішують усе» [1].

Впровадження інноваційних продуктів надасть можливість машинобудівним підприємствам забезпечити довготривалий техніко-технологічний розвиток виробництва, впливати на зміни у фазах ділових циклів, зменшувати періоди спаду виробництва та сприяти посиленню його ділової активності. Керівники машинобудівних підприємств повинні забезпечити розробку такої системи мотивації інноваційної діяльності своїх працівників, у результаті впровадження якої персонал має перетворитися в інноваційний ресурс, здатний до примноження знань, висунути нових конкурентоспроможних ідей та їх практичної реалізації з метою покращення основних показників фінансово-господарської діяльності підприємства та підвищення рівня конкурентоспроможності його продукції.

Список використаних джерел:

1. Буров І. С. Научные кадры в инновационной системе экономики / І. С. Буров // Международная научно-практическая конференция «Подготовка научных кадров высшей квалификации с целью обеспечения инновационного развития экономики» : материалы конференции / Под ред. И. Войтова и др. — Мн. : ГУ «БелИСА», 2006. — 146 с.
2. Маковеев П. С. Управление развитием промышленного производства: мотивационные механизмы / П. С. Маковеев. — Одесса: ОГПУ, 2000. — 340 с.
3. Стан виплати заробітної плати на 1 січня 2014 року [Експрес-випуск від 25.01.2014 № 26/0/09.4вн-35-14] / Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу до матеріалів : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНОМУ КОНТЕКСТІ

Денисова І. С., студентка групи УС-31с

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
lradenysova@bigmir.net

Успіх кожної країни багато в чому залежить від темпів здійснення політичної та економічної модернізації суспільства. Одним з основних факторів, який буде впливати на цю модернізацію, має бути інноваційна активність бізнесу та науки, тому що без використання нововведень, постійного перетворення наукових знань у технології та науково-технічні розробки для виробництва розвиток країни буде просто неможливий.

Сам термін «інновації» давно вже став невід'ємною частиною нашого наукового лексикону. Проте чи означає це, що економіка України набула інноваційного характеру, і те, що інновації дійсно лягли в основу економічного зростання? Пропоную в цьому розібратися далі.

Розглядаючи становище українського ринку інновацій з глобальної точки зору, варто звернути увагу на позиції України в міжнародних рейтингах. Найбільш поширеним та повним є «Глобальний інноваційний індекс» (Global Innovation Index), який опубліковується вже шостий рік Корнельським університетом, школою бізнесу INSEAD і Всесвітньою організацією інтелектуальної власності (BOIB). Він враховує 84 показники: якість вищої освіти, податкову політику в країні, умови відкриття бізнесу та інше. Його основною метою є оцінка рівня інноваційної діяльності в 142 країнах — інноваційний потенціал держав, їх витрати на інновації, впровадження нових технологій і результат прийнятих зусиль.

Результати звіту свідчать, що наша країна за останній рік у рейтингу глобальної конкурентоспроможності втратила 8 позицій (з 63 місця у 2012 р. до 71 місця у 2013 р.), отримавши індекс 35,78 (за шкалою від 0 до 100). Найбільший вплив на підвищення індексу у 2013 р. стала зміна таких його складових як: наявність науковців та вчених (+25 позицій), якість науково-дослідних інститутів (+9 позицій), державні закупівлі нових технологій (+15 позицій) та кількість патентів (+20 позицій). А ось за показником «інноваційна спроможність» Україна змістилася вниз на 16 позицій. Це пов'язано з тим, що вітчизняні підприємства більшою мірою використовують іноземні технології шляхом отримання ліцензій, ніж власні розробки та дослідження [1].

Стан внутрішнього ринку інновацій України за останні роки характеризується негативною динамікою. Це підтверджується даними Державного Комітету Статистики України. У 2012-2013 рр. кількість організацій, що здійснювали наукові дослідження й розробки, зменшилася з 1255 до 1208. Загалом за роки незалежності з 1991 р. в Україні кількість науковців зменшилася в 3,8 рази (з 313079 до 82032 осіб).

Але, незважаючи на вищезазначені негативні показники, позитивним фактором є збільшення темпів інноваційної активності підприємств. Обсяги досліджень і розробок збільшилися з 1079,9 до 1196,3 млн. грн., у тому числі: внутрішніх НДР — з 833,3 по 965,2 млн. грн., зовнішніх НДР — з 246,6 по 251,1 млн. грн. Загальна питома вага підприємств, які впроваджували інновації у 2013 р., склала 13,6 %.

Щодо фінансування інвестиційної діяльності, то сума витрат за останні два роки зменшилася в 1,3 рази (з 14333,9 по 11480,6 млн. грн.). Основним джерелом фінансування інноваційної діяльності залишаються власні кошти підприємств — 63,9 %. Позитивною тенденцією у 2013 р., в порівнянні з 2012 р., стало різке збільшення обсягів фінансування інноваційної діяльності за рахунок іноземних інвесторів (майже в 17,5 разів, або на 937,9 млн. грн.). Проте частка коштів, виділених державним бюджетом на вказані цілі у 2013 р., становила лише 2,2 % [2].

Не дуже втішні показники інноваційної діяльності, які спостерігаються в останні роки, свідчать про наявність значних проблем та низький рівень розвитку інноваційної діяльності в Україні. Це, в свою чергу, негативно відображається на розвитку економіки країни та конкурентоздатності продукції. Хоча Україна ще є далекою від реалізації амбітних планів бути рівною серед інноваційно розвинених країн — ми повинні пам'ятати, що світова економічна криза не чекає. Вона «викидає» слабких та нерішучих.

Тільки нові знання і інновації, в основі яких будуть лежати наукові дослідження і високотехнологічні рішення, визначають сьогодні соціально-економічні перспективи кожної держави. Тому, реалізуючи першочергові заходи з інноваційної політики сьогодні, ми зробимо інвестиції в майбутнє України, сприяючи її подальшій інтеграції до європейського та світового простору знань.

Список використаних джерел:

1. The Global Innovation Index 2013: Accelerating Growth and Development [Електронний ресурс]. — INSEAD, 2013. Режим доступу : <http://www.globalinnovationindex.org/userfiles/file/reportpdf/GII-2013.pdf>.
2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

ІННОВАЦІЙНА АКТИВНІСТЬ ЯК ФАКТОР КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КРАЇНИ

Джемелінська Л.В., к.е.н., доцент,

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», Lesya.dz@gmail.com

Питання ролі інновацій в економічній системі розглянуті в працях В. П. Александрової, Г. О. Андрощука, Л. Л. Антонюк, Ю. М. Бажала, Л. К. Безчасного, А. В. Богданова, О. Б. Бутнік-Сіверського, А. В. Войчака, Н. П. Гончарової, Я. І. Домбровського, В. Я. Кардаша, Н. Д. Кондратьєва, Н. В. Краснокутської, Н. В. Куденко, О. О. Лапко, Д. Львова, О. Менша, Л. І. Нейолова, В. Ф. Обремчук, В. І. Павлова, С. Ф. Покропивного, А. М. Поручника, А. О. Старостіної, А. Д. Святоцького, С. М. Соболя, Д. М. Черваньова, Н. Чухрай, Т. І. Щедріної, М. А. Яковенко та інших.

Теоретичні аспекти конкурентоспроможності знайшли відображення в наукових працях Г. Л. Азоєва, І. Ансоффа, І. М. Акімової, Г. Ассель, Б. В. Буркинського, О. Г. Белорус, В. Г. Герасимчука, А. П. Градова, М. Г. Долінської, Е. Д. Литвиненко, Б. І. Міцика, А. Ф. Павленко, Є. Г. Панченко, Г. Пастернак-Таранушенко, Є. В. Савельєва, Ю. А. Савінова, С. Г. Светунькова, І. А. Соловйова, Р. Солоу, Й-А. Шумпетера, М. Г. Чумаченко, А. Ю. Юданова та інших вітчизняних і зарубіжних економістів.

Однак, незважаючи на значну кількість літератури де аналізуються теоретичні аспекти конкурентоспроможності та питання ролі інновацій в економіці країни, практично відсутні роботи присвячені аспектам активізації інноваційної діяльності вітчизняних підприємств.

Для успішної диверсифікації інноваційного розвитку промисловості необхідна державна підтримка пріоритетних галузей. Диверсифікація інноваційного процесу вимагає сформованої інфраструктури (ефективних технопарків, інкубаторів бізнесу, венчурних фірм). Регіональні органи влади можуть стати ініціаторами у створенні інноваційної інфраструктури. Потрібно забезпечити сприятливі умови для заохочення передачі технологій з лабораторій промисловій сфері економіки.

За даними Всесвітнього економічного форуму про глобальну конкурентоспроможність у 2012-2013 рр., Україна серед 144 країн посіла 73-є місце проти 82-го у 2011-2012 рр. Провідні позиції займають Швейцарія, Сінгапур, Фінляндія.

Інноваційна активність визначається яка частка підприємств, що займаються інноваційною діяльністю у загальній кількості підприємств у країні [1].

У 2012 р. інноваційною діяльністю у промисловості займалися 1758 підприємств. Упровадженням інновацій – 1371 підприємство.

У 2012 р. питома вага підприємств, що займалися інноваціями серед усіх підприємств країни становила 17,4%. Зокрема у 2000 р. їх питома вага становила 16,5 %. За даний період їх кількість трохи збільшилась.

Питома вага підприємств, що впроваджували інновації у 2012 р. була 13,6 %. Зокрема у 2000 р. їх питома вага була 14,8 %. Тобто за період 2000-2012 р. кількість даних підприємств зменшилась.

Кількість організацій, які виконують наукові дослідження й розробки у 2012 р. була 1208. За період 2000-2012 р. – їх кількість зменшилась на 282 організації.

Питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової з 2000 р. до 2012 р. поступово зменшувалась. У 2012 р. питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової становила 3,3 %, а у 2000 р. – вона була 6,8 %.

Серед організацій, які виконували наукові та науково-технічні роботи у 2012 році було 496 організацій державного сектору, 535 організацій підприємницького сектору, 176 організацій сектору вищої освіти, 1 організація приватного неприбуткового сектору [2].

Актуальним є аналіз тенденцій інноваційної активності в країнах ЄС та інших інноваційно-активних країн та порівняння з ними поточної ситуації в Україні з метою обґрунтування ефективних шляхів підвищення конкурентоспроможності країни. Завдання вдосконалення структури виробництва залишається одним із пріоритетних напрямів реформування економіки [3; 4].

З даного аналізу можна зробити висновок про недостатню інноваційну активність вітчизняних підприємств та подальшого дослідження даного питання.

Список використаних джерел:

1. Ілляшенко С. М. Проблеми і перспективи ринково-орієнтованого управління інноваційним розвитком: монографія / за ред. д.е.н., професора С.М. Ілляшенка. — Суми : ТОВ «Торговий дім «Папірус», 2011. — 644 с.

2. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://ukrstat.gov.ua>.

3. Торівля між Україною та ЄС. Представництво України при Європейському Союзі [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ukraine-eu.mfa.gov.ua/eu/ua/30989.htm>

4. Концепція загальнодержавної цільової програми розвитку промисловості на Україні на період до 2017 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://industry.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article>

INNOVATIVE METHODOLOGY FOR MONITORING AND MANAGEMENT OF MUNICIPAL WASTE WATER TREATMENT IN UKRAINE WITH EU-FOCUS

Alina O. Dychko, PhD, Assoc. Prof.

National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute", alina_dychko@iee.kpi.ua

The methodology for monitoring and management of municipal waste water treatment (MWWT) in Ukraine should be based on systematic monitoring of the treatment process with adequate indicators, expert system creation and methods of decision making theory use.

The problem of MWWT monitoring includes problems of its observation and identification, insuring reliability of monitoring data and their assessment. Intellectualization of monitoring systems should consider the decision making theory and dynamic aspects of the process, automated conscious expert systems etc.

Environmental governance and management in Ukraine face a lot of problems of economic, legal, methodological and technical character. They need system analysis and scientific approach to solve all present environmental challenges.

Waste water treatment in Ukraine is insufficient. Old equipment, growth of population migration into big cities, increase of detergents use volumes etc. lead to the problems of treated water quality. Moreover, there is no unified methodology for MWWT monitoring and management in Ukraine.

Methodology of MWWT should comprise the following:

1. System monitoring of environment.
2. Creation of expert systems.
3. Development of data and knowledge bases.
4. Intellectualization of monitoring systems.
5. Modeling and forecasting of environment condition.

One of the most important components of environmental management is its monitoring. The problem of control of ecosystem condition includes problems of its observation and identification, insuring the reliability of monitoring data and their assessment (building of equidistant of pollutions different levels, detection of contaminations zones dynamics, identification of pollutions migration etc.).

Intellectualization of monitoring systems should consider the decision making theory and dynamic aspect of this process, automated conscious expert systems, but not automatic ones.

Human role in modern water resources management systems is determinative. He creates goals of system and alternative ways of its development, determines real structure of system and forms its behavior. The most difficult and responsible stage of human's activity in management systems and the major factor of any direction is decision making. In process of looking for the best decision it is necessary to use maximum relevant information (data and knowledge bases). But decision making person often doesn't have much time, enough information and knowledge about object and situation in which it functions. The most important moments in decision making is goals determination, forming decision making problems and choice of adequate alternative. The choice is made on base of advantages of decision making person.

The task of decision making may be formulated in next way: there is a lot of decisions; realization of each alternative result in certain consequences; analysis and estimation of results by effectiveness (criteria) characterizes alternatives. Having considered advantages of decision making person, it is necessary to build model of choice the best alternative [1-4].

The logical choice of criteria at decision-making means selection of such base variable value in which function of belonging achieves maximal value. Thus there is a problem of determination of belonging of those or other objects to the noted unclear sets. Heuristic and traditional algorithmic methods of decision-making are used at presence of unclear, incomplete information. Heuristic methods are based on empiric rules or simplifications that limit search of decisions effectively.

As for modeling of environmental condition we should consider not only the type of pollution and its concentration in water, air and ground, but also the processes of mechanic, chemical and biological migrations of ecologically hazardous matters, including such fact as synergism, for example.

References:

1. Hoetling, J. A.. Bayesian Model Averaging : A Tutorial [Text] / J. A. Hoetling, D. Madigan, A. E. Raftery, Ch. T. Volinsky // Statistical Science. — 1999. — vol.14, №4. — P. 382-417.
2. Karadimos, N. V. Municipal Solid Waste Generation Modeling based on Fuzzy Logic [Text] / N. V. Karadimos, V. Loumos, A. Orsoni // Proceedings 20th European Conference on Modelling and Simulation. — 2006. — p. 68.
3. Fuzzy Image Processing : Fuzzy sets [Електронний ресурс]. — Режим доступу : \www/ URL: <http://pami.uwaterloo.ca/tizhoosh/set.htm>
4. Єремеєв, І. С. Проблеми прийняття рішень в умовах невизначеності підчас моніторингу довкілля: матеріали міжнародної науково-технічної конференції [«Системний аналіз і інформаційні технології САІТ-2008» / І. С. Єремеєв]. — (Київ, 2008).

СТРАХУВАННЯ ЯК ОДИН З ФАКТОРІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Ершова М.О.

студентка ФММ, гр.УС-21

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
mariya.ershova.1995@bk.ru

Сфера страхових послуг є однією з найстабільніших галузей, що приносить значний щорічний приріст обсягів надання послуг, тому актуальність даної теми – дослідження страхового ринку України та аналіз перспектив його розвитку.

Страховання в Україні почало розвиватися ще з XIX ст., західноєвропейські компанії створювали філії у найбільших містах України - пропонували послуги взаємного страхування. Вони обслуговували ризики здебільшого великих домовласників, купців і фабрикантів. Страхування в Україні розвивалося дуже швидко і наприкінці Першої Світової Війни активно почалася реорганізація кооперативного страхування, що спричинило призупинення діяльності багатьох організацій і створення українського "Коопцентр", який в подальшому регулював страховий ринок України.

В наш час надають свої послуги майже 500 страхових компаній. Як і у XIX ст. з'являється тенденція створення філій міжнародних страхових компаній в Україні, що спричиняє велику конкуренцію вітчизняному ринку. Як результат українці більш схильються обслуговуватися в іноземних компаніях. По рейтингу "Фокус" про найнадійніші страхові компанії України у трійку найкращих вийшли тільки українські філії іноземних компаній: Allianz Україна BAT СК "РОСНО" (Росія), PZU Україна (Польща), «Княжа Вієнна Іншуранс Груп» (Австрія).

Інтенсивне зростання кількості страхових компаній в 1991 р. розпочалося завдяки: створенню страхових компаній при міністерствах, дочірніх підприємствах, фінансово-промислових структурах та громадських організацій, іноземним інвестиціям. Значну частину прибутку приносили саме «фінансові піраміди». Але в 1997 р. на страховому ринку спостерігається різке падіння кількості страхових компаній, майже в 3 рази. З 1998р. ринок починає стабілізуватися і розширюватися. Станом на 2008 р. кількість страхових компаній становила 450, проте з 2010 р. спостерігається незначна тенденція виходу міжнародних страхових компаній з українського ринку. У 2011р. кількість страхових компаній становить 446, а у 2012р.- 440. Економісти прогнозують, що наприкінці 2013р.-початку 2014р. будуть виходити з українського ринку міжнародні страхові компанії.

В майбутньому Україна має потенціал і перспективи розвитку страхового ринку і виходу на міжнародні ринки, але на даному етапі розвитку, український страховий ринок повинен піднятися на рівень вище, для того щоб в подальшому міг виходити на міжнародні ринки і залучати більше іноземних інвестицій. На даному етапі іноземні інвестиції до сфери страхування становлять 25 %.

До проблем розвитку страхового ринку, які стримують його розвиток відносяться:

- відсутність досконалої аналітики ринку;
- відсутність довіри клієнтів до страхових компаній;
- низька рентабельність страхових операцій;
- недокапіталізованість страхових компаній;
- недосконалість страхового законодавства;

Можна зробити висновок, що страховий ринок України знаходиться на стадії розвитку і має перспективу виходу на міжнародний ринок, але він потребує розвитку в багатьох напрямках для підвищення рівня конкурентоспроможності.

Список використаних джерел:

1. Лой Ю. В. Страховий ринок та перспективи його розвитку [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Evu/2011_17_2/Loi.pdf
2. Стратегія розвитку страхового ринку України на 2012-2021 роки [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://ufu.org.ua/files/strateg/UFU_strategiya_rozvitku_strahrinku_2012-2020.pdf

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ОСНОВІ ІНОЗЕМНОГО ДОСВІДУ

Калько Ю.В., студентка гр. УС-11,
Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут"
yuliakalko@yandex.ua

Питання використання інновацій завжди було актуальним по всьому світі, зокрема останні роки і в Україні. Інноваційні інвестиції на підприємстві дають змогу підвищити конкурентоспроможність продукту, вихід за зовнішній ринок та підвищення вартості підприємства та його ефективності. Сьогодні в Україні гострим є питання про збільшення частки підприємств, що використовують інновації.

Світовий досвід інноваційної діяльності доводить дієвість заходів, що стимулюють дослідження та наукові розробки у всіх секторах економіки. Проаналізувавши досвід країн у галузі інновацій виділено ключові моменти, які наведені в таблиці.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика застосування інновацій в країнах світу [1]

Країна	Основні галузі і сектори економіки	Засоби, стратегії, механізми	Фінансування
Австралія	біотехнології, нанотехнології, R&D, інформаційні та комунікаційні технології, фармацевтика	податкові пільги; створення інноваційних рад, профспілок; ведення діалогу між представниками науки і влади	державне фінансування; законодавча підтримка великих інноваційних проектів.
Німеччина	енергетика, захист довкілля, охорона здоров'я, безпеки, біо- та нанотехнології	розробка державних стратегій у високотехнологічних галузях; співпраця представників провідних компаній, наукових закладів і політичних кіл	за рахунок федеральних і земельних бюджетів
Польща	сучасні технології, R&D, капітал для інновацій, інформатизація адміністрації	технологічний кредит; підтримка кооперативних зв'язків	погашення частини технологічного кредиту за рахунок Нацбанку Польщі
Канада	сільське господарство, космічне партнерство, наука, відновлювальні технології	Інноваційна Стратегія Уряду Канади; координація підтримки інноваційної діяльності	за рахунок власних і кредиторських коштів на загальних засадах
США	національна оборона, охорона здоров'я, космічні дослідження, фундаментальні дослідження, сільське господарство, енергетика	підтримка малого бізнесу на початкових періодах; кооперація ВУЗи+фірми+Уряд; податкові пільги, кредити	за рахунок федерального бюджету; міністерства пов'язані з галузями, що застосовують інновації; університети
Японія	проблеми популяції населення, проблеми нестачі їжі, захист навколишнього середовища, пошук альтернативних джерел енергії	використання механізму Базових Планів, що складають кожні 5 років	уряд фінансує державні і приватні проекти

Світовий досвід показує, що Україні не вистачає саме того, що є в успішних країнах. Застосування різноманітних засобів та механізмів стимулювання інноваційної діяльності, а саме кооперації трьох основних учасників - уряду, представників науки та провідних компаній, підтримка малого бізнесу. Щоб подолати наявні в Україні проблеми в першу чергу потрібно збільшити фінансування, що вже є однією з проблем. Вирішення даного питання дасть поштовх до застосування механізмів і сповільнить міграцію кваліфікованих кадрів з країни.

Список використаних джерел:

1. Інноваційна політика зарубіжних країн : концепції, стратегії, пріоритети [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://kno.rada.gov.ua/komosviti/doccatalog/document?id=48725>

ПОЛІТИКА ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ІННОВАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ КРАЇН ЄВРОПИ

Карагодова А.В., студентка II-го курсу, групи УС-21, ФММ

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, topas_sh@mail.ru

За минулі роки велика кількість експертів та наукових працівників як в практичній діяльності так і в теоретичній суттєву частину уваги звертали на проблему ефективного залучення прямих іноземних інвестицій. І саме економічна криза, яка спостерігалася в 2008 році посилила інтерес до цього питання, так як внаслідок цієї кризи велика кількість країн зіткнулися з відтоком капіталу. Тому постала потреба у вдосконаленні галузевих переваг залучення іноземних інвестицій, та направлення їх на інноваційний розвиток.

Прямі іноземні інвестиції є основою ефективного функціонування і розвитку економіки і це, на сьогоднішній день, є офіційно визнаним. Проте, результат від залучення іноземних інвестицій може бути різним. Можна спостерігати з досвіду виходу із кризи в 2008 році країн Центральної та Середньої Європи, що відсутність контролю під час залучення прямих іноземних інвестицій може провокувати складні наслідки. Тут йдеться про завелике вилучення капіталу з країн, що його інвестують і це в свою чергу сформувало для них складне фінансове становище і змусило звернутися за допомогою до Міжнародного валютного фонду (Латвія, Литва, Угорщина) [1]. Тому постає необхідність більш продуманого визначення галузевих переваг через використання економічних, фіскальних і фінансових стимулів для того щоб спрямувати прямі іноземні інвестиції на вдосконалення та оновлення економіки, розвиток наукоємних галузей.

В основу інноваційного розвитку покладено спроможність національної економіки впроваджувати, створювати та імпортувати науково-дослідні роботи, нові види технологій, а також новітні шляхи управління та менеджменту. Існує два шляхи, які є рівноцінно важливі і саме вони забезпечують інноваційний розвиток. По-перше, це внутрішнє сприяння, воно містить державне забезпечення та завоювання приватного сектору в сфері інновацій. По-друге, це зовнішнє сприяння, тобто здатність забезпечити розвиток інновацій шляхом залучення прямих іноземних інвестицій або імпортування готових технологій через сформування сприятливих умов іноземному бізнесу [1].

Сьогодні, наявна реальна необхідність комплексного і стратегічного підходів до залучення прямих іноземних інвестицій в науково-дослідні роботи в розвиток інновацій. Для країн Центральної і Середньої Європи корисним буде сформувати спільну регіональну систему пріоритетів стимулювання прямих іноземних інвестицій та інноваційного розвитку. Це дасть можливість посилити конкурентоздатність регіону у конкуруванні з західноєвропейськими, азійськими та північноамериканськими центрами науково-дослідних робіт за іноземний капітал. Перераховані вище світові центри мають відмінності у практиці залучення прямих іноземних інвестицій в інновації, які визначаються особливостями організації економіки цих центрів.

Тобто, необхідним є загальне поєднання методів, принципів, механізмів, форм стимулювання та впорядкування процесу залучення іноземних коштів у розвиток інновацій. Важливим є забезпечення наявності інвестора на всіх етапах створення інноваційного продукту – від науково-дослідних робіт до повністю готової продукції. Отже, країнам Центральної та Східної Європи потрібно заохочувати транснаціональні корпорації формувати особисті науково-дослідні центри та надавати гарантії їм щодо можливості перетворення їх у виробничі потужності в межах цих країн [2].

Важливим є те, що застосування інноваційної політики залучення прямих іноземних інвестицій є вигідним, однак країнам Центральної та Східної Європи слід провести ще цілий ряд заходів щодо покращення взаємодії держави з іноземними інвесторами і для того щоб поглибити інтеграцію і співпрацю з країнами-засновниками ЄС.

Потрібно сказати, що трансформація економік країн Центральної та Східної Європи та їх приєднання до ЄС загалом позитивно вплинули на розвиток інноваційної діяльності. Проте, для того, щоб ці країни були конкурентоспроможними на світовому ринку і мали сприятливе інвестиційне середовище в інноваційному секторі, корисно провести кілька заходів економічного, фінансового, фіскального та організаційного характеру.

Список використаних джерел:

1. Крутилко О.І. Стратегія спрямування прямих іноземних інвестицій в інноваційний розвиток країн ЦСЄ // Економічний форум. — 2012. — №1. — С. 87 - 92.
2. Гаман М. Світовий досвід стимулювання інновацій та можливості його застосування в Україні / М.Гаман // Вісник Національної академії державного управління. — 2004. — №1. — С. 213 – 217.

ФОРСАЙТ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ СТАЛОГО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Кирєєва А.Є., студентка,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
kireewa93@mail.ru

Особливості сучасного розвитку суспільства і економіки забезпечуються значною мірою тими нововведеннями, які генеруються в інноваційній сфері того чи іншого адміністративно-територіального утворення. Пронизуючи всі інші сфери соціально-економічної системи відповідного рівня, інноваційна сфера, як особливий (постіндустріальний) сектор економіки, де виробляється і реалізується специфічний товар – знання, інформація, технології, – базується на функціонуванні науково-технічного потенціалу.

Стратегічне управління регіональним науково-технічним потенціалом має реалізовуватися у вигляді створення та реалізації стратегії, що повинно стати наслідком перспективного управління шляхом планування, прогнозування, проектування і програмування з метою створення умов для зростання добробуту населення в результаті поступального розвитку економіки, підвищення стійкості регіональної системи на основі науково-технічних досягнень при узгодженні інтересів всіх учасників соціально-економічних і інноваційних процесів у регіоні.

Враховуючи всі фактори, необхідна нова технологія управління науково-технічним потенціалом – форсайт – особлива методологія національного (регіонального) прогнозування, що базується на відборі соціально-економічних та/або науково-технологічних напрямків стратегічного управління при обліку думки всіх ключових учасників розвитку країни в цілому або окремих її регіонів щодо можливих шляхів розвитку економіки і довгострокових пріоритетів в різних галузях [1, с. 34]. Причому досягти цього стану можна лише за активної та безпосередньої участі як осіб, які є суб'єктами влади, так і представників системи освіти, наукового співтовариства, промислового сектора, громадських організацій тощо. І саме форсайт, як нова «мережева» технологія багатостороннього діалогу, може забезпечити швидке поширення інформації про перспективи і альтернативи розвитку в майбутньому [2, с. 117].

Однак, якщо розглянути періодизацію форсайта в Україні, то подібний досвід дуже незначний, на відміну від зарубіжних країн, де за останні 5 років було проведено в цілому близько 280 форсайтів. Вперше у світі форсайт був розроблений і впроваджений в практику прогнозування розвитку науково-технічної галузі ще в 80-х рр. XX в. в США. В Україні форсайтні дослідження почалися з Державної програми прогнозування науково-технічного розвитку на 2004-2006 роки, в рамках реалізації якої були визначені пріоритетні напрями науково-технічного розвитку. Проте надалі фінансування Програми скоротили вдвічі, що привело до її припинення у 2007 році. У цьому ж році Постановою Кабінету Міністрів України від 11.09.2007 р. № 1118 була прийнята Державна програма прогнозування науково-технологічного розвитку на 2008-2012 роки. Базовою організацією, що сприяла організаційному супроводу виконання Програми, був обраний Український інститут науково-технічної і економічної інформації (УкрІНТЕІ). У 2013 році УкрІНТЕІ здійснював прогностично-аналітичні дослідження в рамках науково-дослідної роботи «Розробка інституційних механізмів регулювання інноваційної діяльності». Також в 2013 році УкрІНТЕІ проводив моніторинг реалізації стратегічних і середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня на 2012-2016 роки головними розпорядниками бюджетних коштів.

Проте незважаючи на прийняття ще в 2004 р. Програми розвитку, поки все ще немає реальних заходів з її реалізації. Відповідно і господарюючі суб'єкти, для яких теперішня вигода набагато пріоритетнішою віддалених стратегічних перспектив, не прагнуть застосовувати на практиці принципи сталого розвитку.

Таким чином, необхідно якнайшвидше впровадження форсайта в практику регіонального менеджменту. Форсайт покликаний вирішувати наступні завдання переходу до сталого розвитку:

1. Усвідомлення всіма суб'єктами регіонального соціально-економічного взаємодії цілей і принципів сталого розвитку та побудова на цій основі єдиного образу майбутнього регіону та забезпечення узгодження інтересів всіх учасників процесів регіонального розвитку.
2. Створення та розвиток ефективної системи моніторингу соціально-економічного становища регіону на предмет його відповідності цілям переходу до сталого та інноваційного розвитку.
3. Формування та реалізація «плану дій» – стратегічного плану управління науково-технічним потенціалом регіону в цілях переходу до сталого розвитку потенціалу.

Список використаних джерел:

1. Martin B. Technology Foresight in a Rapidly Globalizing Economy. International Practice in Technology Foresight / B., Martin. — Vienna : UNIDO, 2012. — 78 p.
2. Гапоненко Н. В. Форсайт. Теорія. Методологія. Досвід : Монографія / Н. В. Гапоненко — М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2011. — 257 с.

МЕТОДИ ЗДІЙСНЕННЯ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ

Клименко К.С., аспірант,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, ks_klimenko@mail.ru

У всьому світі конкуренція в сфері науки і техніки, передачі науково-дослідних технологій має широкий ряд областей для проведення досліджень і однаково широкі можливості для збільшення вмісту.

Як зазначено у Законі України «Про регулювання діяльності в сфері трансферу технологій» під головною метою розуміють розвиток національного промислового і науково-технічного потенціалу, його ефективне використання для вирішення завдань соціально-економічного розвитку держави та забезпечення технологічності виробництва вітчизняної продукції з урахуванням світового досвіду, можливих соціально-економічних, технологічних і екологічних наслідків від застосування технологій та їх складових, сприяння розвитку виробництва, в якому використовуються новітні вітчизняні технології [1].

Існує значна кількість методів здійснення трансферу технологій, зазначимо певні з них [2; 3]:

1. Патентний або ліцензійний договір – передача права власності на використання винаходу (технології, продукту) на певній території, на певний час. Перевагою даного методу є незначні затрати при підписанні ліцензійного договору.

2. Договір про технічну підтримку – розробник приймає безпосередню участь в здійсненні проекту. Тобто, відбувається повна передача знань та тісна підтримка робіт.

3. Спільне підприємство – злиття декількох підприємств, яке передбачає об'єднання активів, спільне управління, контроль ризиків, маркетинг та ін. Перевагою даного методу є тривале співробітництво та менші затрати.

4. Франчайзинг – договір, на основі якого одна компанія передає право на виробництво та реалізацію продукту певного бренду та бізнес-моделі. Зазвичай компанія - продавець передає досвід роботи даної сфери та марки.

5. Стратегічне партнерство – партнерство між двома чи більше крупними компаніями, при умові, що кожна з них має свої інноваційні переваги. Формою співробітництва можуть бути спільні дослідження, лабораторії, створення та запровадження нового продукту.

6. Проект «під ключ» – розробник технології забезпечує поставку, запровадження технології у виробництво та гарантує усі можливості та зазначені характеристики технології.

7. Купівля обладнання або сервісу – є найпоширенішим методом трансферу технологій. Основною характеристикою даного методу є те, що компанія отримує тільки ті можливості, які несе нове обладнання, але не отримує нові можливості в управлінні або організації виробництва.

8. Найом іноземного експерта.

9. Купівля іноземної фірми.

10. Прямі іноземні інвестиції – частіше всього це фінансова допомога іноземної компанії для створення нового ринку.

11. Договір про зворотні закупки – надання виробничого обладнання іноземною фірмою на основі передачі частини прибутку від продажу сировини та товарів.

Найпоширенішим методом є купівля обладнання або сервісу та прямі іноземні інвестиції для співробітництва на державному рівні.

Вибір методу трансферу технологій має базуватись на аналізі самої технології, майбутньої стратегії співробітництва покупця з розробником, об'ємі інвестиційних можливостей та технічних можливостях компанії при запровадженні інновації у виробництво.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» від 14.09.2006 р. № 143-V // Відомості Верховної Ради України від 10.11.2006. — № 45. — С. 1479. — стаття 434.

2. Дідківський М. І. Міжнародний трансфер технологій : навч. посіб. / М. І. Дідківський. — К. : Знання, 2011. — 365 с.

3. Кузнецов Д. Making Technologies Work / Д. Кузнецов [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://innodigest.com/>

КОНЦЕПЦІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УНІВЕРСИТЕТУ: ВИЗНАЧЕННЯ ТА ПРОБЛЕМА ІНСТИТУАЛІЗАЦІЇ

Колотило М.О., викладач кафедри філософії
НТУУ «КПІ», fortitudea@yandex.ua

Поступальний хід сучасної світової системної кризи наочно демонструє нестабільність розвитку практично всіх соціальних систем суспільства та необхідність осмислення підприємствами, організаціями та урядами відповідальності за результати своєї діяльності перед суспільством. В науковому дискурсі відповідальність такої природи описується категоріями сталий розвиток, корпоративна відповідальність, соціальна відповідальність, триєдиний підсумок тощо. В контексті реалізації стратегії сталого розвитку від підприємств, насамперед, очікують дотримання наступних вимог: задовольняти потреби сучасних поколінь, не ставлячи під загрозу можливості майбутніх поколінь задовольняти свої потреби; уважно відноситися до суспільних запитів та потреб, сприяти підтриманню стабільності глобальної економіки, не шкодити навколишньому середовищу, сприяти підвищенню рівня освіченості та професійної компетентності в своїй галузі, вирішувати соціальні проблеми в своїй галузі, регіоні, країні та світі [1].

Особливого значення в справі поширення стратегії сталого розвитку відіграють університети, оскільки в контекстах сучасного глобалізованого соціуму їхня цивілізаційно-освітня місія сутнісним чином зростає, визначаючи за цими освітніми інституціями роль провідного учасника та організаційного посередника для кооперації освітніх та наукових структур з виробництвом, закладами культури, владними органами. Концепція сталого розвитку університету як система поглядів, понять, уявлень, керівна ідея його розвитку має враховувати взаємозалежний зв'язок економічного, соціального, культурного, екологічного та освітнього векторів діяльності вузу. Таким чином, в своєму змісті дана концепція містить п'ять основних принципів: включення питань сталого розвитку до навчальних програм університету; включення питань сталого розвитку до тематики наукових досліджень університету; побудова поточної діяльності університету на засадах сталого розвитку; створення можливостей для студентів та співробітників університету набувати навичок поведінки, спрямованої на сталий розвиток; розвиток програм співробітництва та партнерства з іншими організаціями для цілей сталого розвитку.

Для ефективного впровадження концепції сталого розвитку до адміністративної, організаційної та освітньої діяльності університетів декларування включення її засад до місії цих освітніх закладів може виявитися недостатнім. Більш вагомим, а відтак складнішим завданням є інституалізація принципів сталого розвитку до практики функціонування університетів, тобто вибір засобів для успішного просування освітніх інституцій до реалізації концепту освіти задля сталого розвитку. Інституалізація концепції сталого розвитку університету передбачає проведення системи внутрішніх реформ, зняття найсуттєвіших бар'єрів для нового мислення та поведінки суб'єктів освітнього процесу. Для досягнення поставлених цілей необхідними заходами університетської спільноти є формування стратегічних ініціатив, системи ефективного лідерства та зміни корпоративної культури. Для уникнення можливих невдач та попередження ризиків на цьому шляху доречним є використання пілотних проектів для тестування новітніх технологій і програм та планування відповідних організаційних змін.

Розробка та впровадження концепції сталого розвитку університету потребує фундаментальних знань в різних галузях науки та промисловості, що передбачає співробітництво та взаємодію великої кількості фахівців. Для розробки нових навчальних дисциплін та освітніх програм зі сталого розвитку необхідні конкретні стимули для викладачів та інших співробітників університету, які будуть курувати цей сегмент, у вигляді грантів, дотацій тощо. Для активізації наукових досліджень в питанні сталого розвитку університет має використовувати існуючі потужні наукові напрямки та на їх підґрунті створювати нові дослідницькі центри. Не менш важливим виглядає й налагодження співробітництва з місцевою та регіональною владою у вирішенні конкретних програм сталого розвитку галузі чи певної території. Співробітництво з місцевими підприємствами та підтримка комерційних ініціатив, спрямованих на сталий розвиток, є вигідними як для малих та середніх підприємств, які отримують нові підходи та ідеї по веденню бізнесу, та кі вузам, що в такий спосіб накопичують конкретний досвід для навчання майбутніх фахівців.

Таким чином, виявивши важливість впровадження сталого розвитку до практик функціонування освітніх інституцій, було сформульовано основні принципи концепції сталого розвитку університетів, визначено напрямки інституалізації цих засад та окреслено низку заходів для забезпечення успішного впровадження концепції.

Список використаних джерел:

1. Наше общее будущее. Доклад Всемирной комиссии ООН по окружающей среде и развитию [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://устойчивоеразвитие.pdf/files/monographs/OurCommonFuture-introduction.pdf>

ОСОБЛИВОСТІ РИНКУ НАНОТЕХНОЛОГІЙ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДУВАННЯ

Коротченкова Ю. О., аспірант

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,

julia.korotchenkova@gmail.com

На сьогодні високотехнологічні галузі є локомотивом економік розвинених країн. Все більш виразною є тенденція зміщення центру ваги національних конкурентних переваг в високотехнологічний сектор економіки, що характерно, зокрема, для таких країн, як США, ЄС, Японія, Корея. Пришвидшений розвиток високотехнологічних галузей надають також яскравий приклад проведення успішної модернізації і зростання ще зовсім недавно відсталих економічних систем Китаю та Індії.

Метою даної роботи є аналіз основних особливостей розвитку ринку нанотехнологій та формування цінової політики підприємств – виробників сонячних елементів, що є структурними складовими технології сонячної енергетики, в залежності від рівня впроваджених технологій.

В роботі відзначається, що високотехнологічні галузі машинобудування загалом відчувають вплив тих самих сил, що й інші галузі економіки. Однак, деякі впливи є особливо відчутними саме у високотехнологічних (зокрема, нанотехнологічних) галузях. Серед них: високий ступінь диференціації продуктів і цін, наявність додаткових можливостей вибору альтернативних товарів, широке поширення товарних пулів, замкненість споживача і високі витрати його «перемикання» на інші товари, підвищені впливи масштабу виробника та мережевого ефекту, високий ступінь стандартизації товарів, наявність системних ефектів, зростаюча частка трансакцій, що здійснюються за допомогою комп'ютера, структура пропозиції за типом олігополії, виражена вертикальна диференціація ринкового простору. За загальнотеоретичними підходами ринки диференційованих продуктів із ефектом масштабу виробника зазвичай є олігополіями або ринками монополістичної конкуренції, але не ринками чистої конкуренції [1]. Ті ж з них, де важливу роль відіграють дослідження і розробки (R&D) та інновації, часто більш концентровані і є дуополіями або тимчасовими монополіями.

Ринкова поведінка виробників сонячних елементів подається з точки зору аналізу цінової політики фірм-виробників на елементи різної внутрішньої будови із різним ступенем складності впроваджених при їх виготовленні технологій. Вихідні дані наведено на Рис. 1.

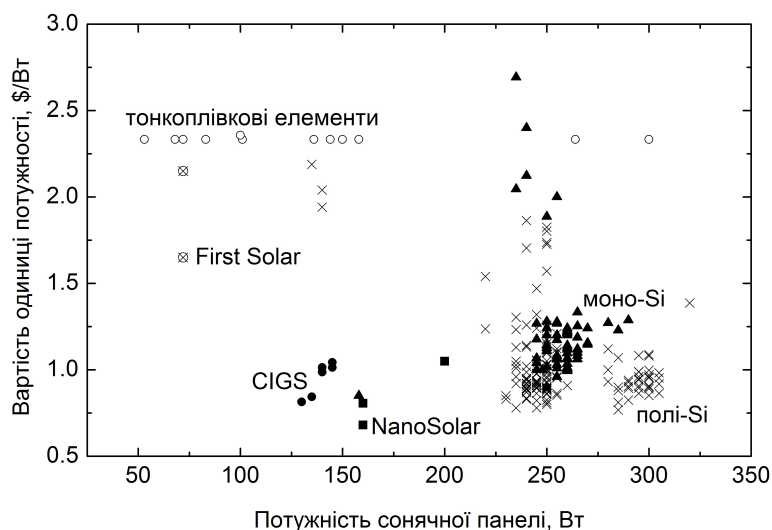

Рис. 1. Вартість одного Вт виробленої потужності сонячними елементами на основі моно- (моно-Si) та, полікристалічного кремнію (полі-Si), тонких плівок, напівпровідникового матеріалу CIGS (copper indium gallium diselenide, селеніду міді-індію-галію), компаній First Solar та NanoSolar [2-4].

Наведені в роботі дані свідчать, що кремнієві технології першого покоління (моно- та полі-Si) не відповідають сучасним ціновим очікуванням та трендам у ефективності енергоперетворення. Навпаки, технології третього покоління (новітні матеріали різного типу, зокрема, наноматеріали) мають потенціал широкого впровадження у найближчий час. В доповіді також більш детально порівнюється ринкова поведінка компаній NanoSolar і First Solar, перша з яких виробляє нанотехнологічні модулі.

Список використаних джерел:

1. Hodge G., Bowman D., Ludlow K. New global frontiers in regulation : The age of nanotechnology. — Cheltenham : Edward Elgar Publishing Ltd. — 2007. — 422 p.
2. Перелік товарів компанії CivicSolar [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу : <http://www.civicsolar.com> — Назва з екрану.
3. Перелік товарів компанії Oatley Electronics [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу : <http://secure.oatleyelectronics.com> — Назва з екрану.
4. Перелік товарів компанії Recycled Goods [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу : <http://www.recycledgoods.com> — Назва з екрану.

СТРАТЕГІЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ: ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Коськовецька Н.М., студентка гр. УС-21, ФММ

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, natalka0511@bk.ru

Інноваційний розвиток — один з пріоритетних напрямів соціально-економічного розвитку сучасності. Значну роль інновацій показує європейський досвід зростання. Європейський Союз ще в 2010 році ініціював стратегію інноваційного розвитку, передбачену до 2020 року, яка націлена на підвищення конкурентоспроможності європейської економіки, покращення добробуту населення та підтримку ощадливого використання ресурсів.

Основними пріоритетами стратегії сталого інноваційного розвитку ЄС є:

- Зростання конкурентоспроможності економіки.
- Ядерна безпека.
- Зниження обсягів викидів вуглекислого газу.
- Стале управління природокористуванням.
- Забезпечення населення якісними та безпечними продуктами харчування.
- Формування технічних стандартів безпеки в галузі будівництва.

Одним із напрямів підвищення відкритості та конкурентоспроможної економіки є, прийняті Базельським комітетом з банківського нагляду, вимоги до особистого капіталу банків, які дають змогу зробити банківську систему стійкішою до циклічних ризиків та криз. Для підвищення конкурентоспроможності економіки велике значення має інвестування у наукові розробки. У ЄС діють потужні інституції, що проводять постійний моніторинг інноваційної політики та дають рекомендації для більш ефективної її реалізації. Також варто помітити, що світовим лідером інновацій є Швеція – країна ЄС [1].

Серед питань ядерної безпеки значну увагу приділяють утилізації не використовуваних атомних електростанцій, яка повинна проходити безпечно для населення та довкілля. Пріоритетним питанням є поводження з високорадіоактивними відходами. Було доведено, що найбезпечнішим способом на сьогодні є їх геологічне захоронення.

Зниження викидів вуглекислого газу досягається впровадженням екологічно безпечних видів транспорту. Це дозволить також підвищити енергобезпеку та стимулюватиме розвиток та застосування відновлюваних джерел енергії.

У рамках сталого управління природокористуванням порушуються проблеми деградації навколишнього середовища, глобальної зміни клімату, вчасного прогнозування лісових пожеж і повеней, виснаження природних ресурсів. Європейським Союзом було ініційовано видання атласу ґрунтів ЄС, складений ученими Європейського дослідницького центру (JRC), який показує основні фактори небезпеки для родючості земель (ерозія, промислове забруднення, утрата біологічного різноманіття та органічних речовин тощо). Також вчені з JRC регулярно публікуються карти, що інформують про можливі повені та лісові пожежі [2].

Для забезпечення суспільства якісними та безпечними продуктами харчування в ЄС діють найсуворіші норми безпеки. Для забезпечення безпеки і якості харчових продуктів діє система аналізу ризику за критичними точками, при створенні якої було розроблено 29 тис. стандартів якості, що відповідають сучасним вимогам щодо якості продовольчих продуктів. Також в ЄС діє система директив, які регламентують процес допуску пестицидів у виробництво, гігієну продовольчих товарів, державний контроль за товарами продовольства та ін.. Директива Ради ЄС 2000/13/ЄС передбачає уподібнення маркування країн ЄС для забезпечення прозорості та інформування споживачів у всьому Євросоюзі.

Питанням безпеки будівництва та контролю будівництва у сейсмічно активних районах приділяється значна увага в ЄС. Для енергоекономії та теплоізоляції будівель були прийняті нормативи із підвищення їхньої енергоефективності [1]. Пріоритетом для Євросоюзу у галузі будівництва є розвиток системи технічних стандартів безпеки, що реалізується через прийняття комплексу директив.

Формування стратегії сталого інноваційного розвитку за прикладом ЄС - це радикальні зрушення в парадигмі розвитку для України. Адаптація складових інноваційної стратегії Євросоюзу дозволить стати Україні на європейську стежину розвитку та забезпечить підвищення конкурентоспроможності української економіки та добробуту її населення.

Список використаних джерел:

1. Бочарова Н. В. Сучасна стратегія інноваційного розвитку Європейського Союзу / Н. В. Бочарова // Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. — 2010. — №1(3).
2. Дейлі Г. Поза зростанням. Економічна теорія сталого розвитку / Г. Дейлі. // Пер. з англ. : Ін-т сталого розвитку. — К. : Інтелсфера, 2002.

СТАБІЛЬНІСТЬ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ДИНАМІЧНОГО РИНКУ

Кухарук А. Д., асистент,
Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут",
anna_kukharuk@mail.ru

В силу процесів глобалізації та інтернаціоналізації світової економіки, внутрішні ринки України набувають динамічного характеру. Тому при оцінюванні рівня конкурентоспроможності промислових підприємств доцільно використовувати показники, які здатні відобразити темпоральний аспект конкурентоспроможності, наприклад, стабільність конкурентних переваг. У попередніх дослідженнях [1] здійснено спробу розробити інструментарій оцінювання стабільності конкурентних переваг промислових підприємств. Такий інструментарій передбачає виконання аналізу варіації фактичних значень комплексних показників конкурентоспроможності (K). Якщо такі значення змінюються помірно і відхиляються від середнього значення не більше ніж на 30 %, вважається, що конкурентні переваги підприємства є стабільними.

Узагальнено візуалізацію помірної зміни показника (K) представлено на рис. 1, а). При цьому передбачається, що ринок, на якому функціонує підприємство, не є таким, що зростає. З метою розвитку зазначених вище положень, доцільно визначити особливості досягнення стабільності конкурентних переваг підприємствами, котрі функціонують в умовах зростаючого ринку (рис. 1, б)).

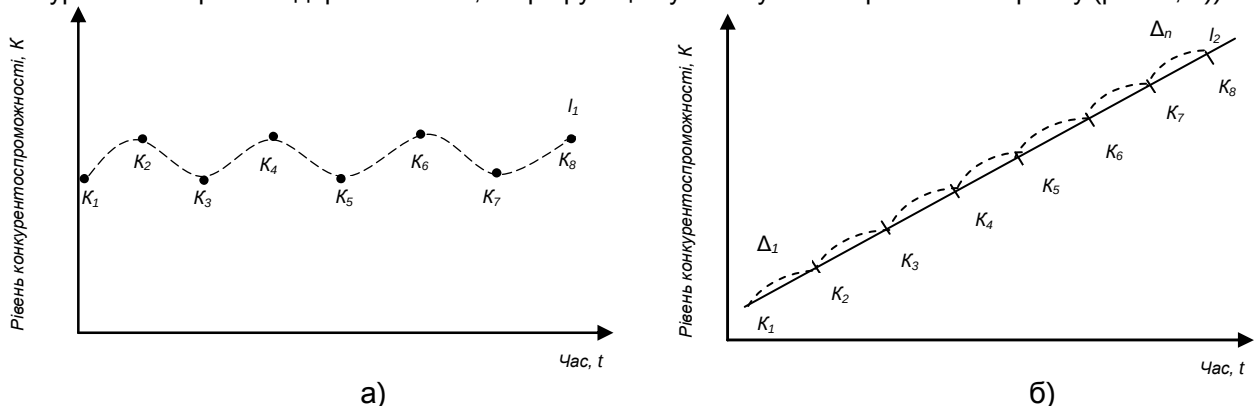

Рис. 1. Зміна рівня конкурентоспроможності підприємства при досягненні стабільності конкурентних переваг на різних ринках (розроблено автором)

Як представлено на рис. 1, б), значення показника (K) постійно підвищується. Така ситуація характерна для підприємства, що постійно покращує показники конкурентоспроможності, має стає зростання доходів від звичайної діяльності, а також відрізняється суттєвими перевагами над конкурентами. Конкурентні переваги такого підприємства вважатимуться стабільними, якщо:

$$\overline{\Delta'} = \frac{\sum_{i=1}^n \Delta'_i}{n} = \frac{\frac{\Delta_2}{\Delta_1} + \frac{\Delta_3}{\Delta_2} + \dots + \frac{\Delta_n}{\Delta_{n-1}}}{n} = 1, \quad (1)$$

де $\overline{\Delta'}$ – середнє відносне прискорення динаміки показника конкурентоспроможності;

Δ'_i – фактичне відносне прискорення динаміки показника конкурентоспроможності [2, с. 149];

$\Delta_1 \dots \Delta_n$ – абсолютні ланцюгові прирости значень показника конкурентоспроможності;

n – кількість показників відносного прискорення динаміки показника конкурентоспроможності.

Використання формули (1) у процесі оцінювання конкурентоспроможності промислових підприємств сприятиме більш точному аналізу стабільності конкурентних переваг, за умов динамічного ринку.

Таким чином, за результатами аналізу особливостей формування стабільності конкурентних переваг підприємствами, що функціонують на динамічних, зростаючих ринках, запропоновано критерій стабільності конкурентних переваг, а саме стає зростання комплексного показника конкурентоспроможності в межах однакових проміжків часу.

Список використаних джерел:

1. Кухарук А. Д. Оцінка стабільності формування конкурентних можливостей поліграфічних підприємств / А. Д. Кухарук // Формування ринкових відносин в Україні. — К., 2012. — № 11 (138). — С. 211 – 214.
2. Єріна А. М. Теорія статистики : Практ. / А. М. Єріна, З. О. Пальян. — 7-ме вид., стер. — К. : Знання, 2009. — 255 с.

ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Липисієнко А.П., студентка 2 курсу, гр.УС-21,

Національний технічний університет України Київський політехнічний інститут", lipisienko@bk.ru

Близько 4-3 роки тому економіка України оцінювалася за рейтингом Всесвітнього економічного форуму конкурентоспроможності за 12 показниками, серед яких Україна посідала 52-е місце зі 134 країн за кількістю інновацій. За таким показником, як «інноваційний розвиток», то Україна за даними Форуму зайняла 72-е місце. Проте це не найгірший показник для України. У 2010 році щорічному рейтингу конкурентоспроможності економік Всесвітнього економічного форуму вона зайняла 89-е місце, а у 2011 році піднялася з 89-го на 82-е місце [1].

Проведений аналіз механізму регулювання державою інноваційної діяльності в Україні, а також формування національної інноваційної системи свідчить про наявність значного числа проблем, які заважають ефективному розвитку інноваційного потенціалу, насамперед суб'єктів підприємницької діяльності. Закони України про Державний бюджет на відповідний рік впродовж останніх років притримують дію норм законів України стосовно фінансового забезпечення наукової, освітньої та науково-технічної сфер і, що важливо, стосовно створення та запровадження пільгових умов для зростання інноваційної діяльності підприємств.

Не здійснюються також положення Президента України Указу «Про фінансово-економічну допомогу інноваційної діяльності підприємств, які виконують стратегічну роль для безпеки держави та економіки» в частці спрямування не менше ніж 10% коштів, одержаних з приватизації державного майна, на фінансово-економічну допомогу інноваційної діяльності підприємств, що виконують стратегічне значення. Законодавством України, порівняно з більшістю країн світу, не передбачається заохочення, стимулювання залучення у інноваційну та науково-технічну сфери позабюджетних коштів, не заохочують та стимулюють промислових підприємств витратити кошти на проведення наукових розробок і досліджень. Інвестори, а також інші можливі комерційні банки, економічно не зацікавлені витратити кошти та вкладати інвестиції у зростання інноваційного потенціалу підприємств. І все це саме у той час, коли у підприємств і так не вистачає коштів для ведення звичайної економічної діяльності [2].

У цілому в Україні просліджується негативна тенденція стосовно придбання вітчизняними підприємствами нових технологій і більш гірша – відносно трансферу цих технологій. Це можна пояснити низькою інноваційною активністю підприємств, пов'язаною з нестачею в основному в них особистих фінансових ресурсів і від комерційних банків довгострокових кредитів.

Виходячи з цього, фінансування інноваційної діяльності підприємств за рахунок коштів бюджетів органів місцевого самоврядування і державного бюджету доречно проводити не лише у формі прямих бюджетних асигнувань, але й субсидій, субвенцій, а також інших цільових адресних надходжень. З ціллю фінансової підтримки інноваційної діяльності підприємств має сенс створювати позабюджетні інноваційні фонди, у формуванні яких можуть брати участь як органи місцевого самоврядування і державної влади, а також і інші інвестори. Подібні фонди можуть створюватися на правах некомерційних організацій за рахунок фінансових коштів: відрахувань від прибутку підприємств, доходів від власної діяльності або фінансових операцій. Позабюджетні фонди можуть надавати кошти підприємствам для фінансування інноваційних проектів на умовах безповоротній основі або повернення, а також втілювати функції поручителів стосовно зобов'язань суб'єктів інноваційної діяльності.

З ціллю фінансової допомоги малого інноваційного підприємництва, здійснювання конкретного стартового фінансування інноваційних проектів і запровадження малих інноваційних підприємств варто утворювати спеціальні муніципальні або державні позабюджетні фонди, а ще венчурні (високо ризикові) фонди. Враховуючи ризиковий характер розробки і впровадження інноваційних технологій і продуктів, необхідно вирішити питання щодо надання комерційним банкам, іншим фінансовим структурам і самим підприємствам державних гарантій у разі залучення іноземних інвестицій і кредитів для інноваційного розвитку вітчизняних підприємств. Кабінету Міністрів України слід прискорити суттєво формування національної інноваційної системи. Тому лише системний підхід до серйозного покращання державного механізму регулювання інноваційної діяльності підприємств дасть можливість нашій країні приєднатися до ряду розвинутих країн світу. Слід розробити і реалізувати державну комплексну програму зростання інноваційної діяльності на підприємствах, в якій передбачити заходи стосовно вирішення всіх існуючих проблем державного регулювання їхньої інноваційної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Україна в рейтингу Всесвітнього економічного форуму. — 2011. — Режим доступу : [//www.fru.net.ua/ukraina-u-dzerkali-rejtingu-vsesvitnogo-ekonomichnogo-forumu-2011](http://www.fru.net.ua/ukraina-u-dzerkali-rejtingu-vsesvitnogo-ekonomichnogo-forumu-2011).
2. Гриньов А. В. Інноваційний розвиток промислових підприємств : концепція, методологія, стратегічне управління / А. В. Гриньов. — Харків. — 308 с.

АЛЬТЕРНАТИВНА ЕНЕРГЕТИКА: СТАЛА ЕНЕРГЕТИКА ДЛЯ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Любченко А. П., студента групи УС-11, III курс,
Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут",
nastyalyubchenko@gmail.com

Застосовуючи лише традиційні підходи у розв'язанні енергетичної проблеми, неможливо забезпечити стабільний економічний зріст України. Якщо Україна й надалі буде зорієнтована на збільшення обсягів генерування енергії, використовуючи традиційні технології та енергоносії, то в результаті цього країна зіштовхнеться із важкими екологічними та соціальними наслідками.

Тема доцільності користування альтернативними ресурсами є актуальною перш за все тому, що власні енергоресурси України є обмеженими, а ціни на іноземні невідновлювальні енергоносії перманентно зростають. Це не може не спонукати Україну до пошуку альтернативних інноваційних підходів до вирішення існуючих енергетичних проблем. Відновлювальні джерела енергії (ВДЕ) в довгостроковій перспективі допоможуть знизити залежність України від споживання імпортного мінерального палива.

Україна займає лідируючі позиції в розвитку ВДЕ серед країн СНД. Це створює конкурентні переваги для нашої держави і приваблює інші країни до співпраці в сфері альтернативних технологій.

Україна має природні, інфраструктурні та кадрові можливості для масштабного впровадження сучасних енергетичних і ресурсозберігаючих технологій. Альтернативна («зелена») енергетика в Україні розвивається за такими напрямками: розвиток сонячної енергетики, вітроенергетики, освоєння гідроенергетичних ресурсів річок України, будівництво заводів для виробництва пального із таких органічних відходів як біомаса, деревина [1].

Використовуючи міжнародний досвід, українське законодавство створює стимули для подальшого розвитку «зеленої» енергетики шляхом введення «зелених» тарифів. Таке поняття як «зелений» тариф означає, що держава встановлює спеціальну ціну, за якою закуповується електроенергія, яка вироблена з ВДЕ. Зазвичай, розмір такого тарифу має перевищувати ринкову вартість електричної енергії, яка вироблена з «традиційних» джерел. Це слугує стимулом для вкладання приватних інвестицій в сектор альтернативної енергетики. «Зелений» тариф можна визначити, помноживши коефіцієнт, який встановлено окремо для кожного із джерел енергії, на роздрібний тариф на електроенергію, призначений для другого класу споживачів станом на 1 січня 2009 р. ($ЗТ = K \times 58,46$ коп./кВт-год.) [2].

Також досить вагомим стимулом виступають і податкові пільги, які надаються тим компаніям, які займаються відновлюваною енергетикою. Від оподаткування звільнюються 80 відсотків прибутку компаній, які займаються продажем тих товарів, які використовуються у відновлюваній енергетиці. Із товарів, які імпортуються на територію України і використовуються безпосередньо в альтернативній енергетиці не стягується податок на додану вартість та ввізне мито [3].

Держава також піклується і про вітчизняних виробників. В Україні функціонує положення закону про «місцеву складову». Питома вага основних фондів, матеріалів та сировини вітчизняного виробництва у загальній вартості будівництва електростанцій на поновлюваних джерелах з 1 січня 2014 р. становить - 50 % [2]. Дане обмеження буде заважати швидкому отриманню обладнання з-за кордону, завезенню в Україну нових технологій, що буде перешкоджати в короткостроковому періоді розвиненню виробництва «зеленої» енергії, однак ця норма допоможе через 7-10 років отримати розвинену нову індустрію та підтримати вітчизняну промисловість. Якщо б Україна не використовувала подібні захисні бар'єри, то її частка у відновлюваній енергетиці світу значно зросла б, але за фактом, увесь прибуток надходив би іноземним компаніям або компаніям-представникам їх продукції на території України. А використання даної норми сприятиме створенню і підтримці сильних українських компаній, які займаються високотехнологічним машинобудуванням, звичайно ж, використовуючи іноземні ліцензії та патенти. Але (!) компанії будуть виробляти новітні технології та спеціалізоване обладнання для ВДЕ саме в Україні, забезпечуючи задоволення внутрішніх потреб та відправлення новоствореної продукції на експорт.

Отже, використовуючи і розвиваючи в Україні енергетику з ВДЕ, в країну буде залучатися капітал, будуть створюватися нові робочі місця, відкриваються широкі простори глобального економічного ринку та Україна забезпечить собі стабільний економічний розвиток.

Список використаних джерел:

1. Жовтянський В. А., Кулик М. М. Стратегія енергозбереження в Україні // Том 2 : Механізми реалізації політики енергозбереження // НАН України. — К. : Академперіодика, 2006 — 496 с.
2. Закон України "Про електроенергетику" // Верховна Рада України // Закон від 16.10.1997 № 575/97-ВР [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/575/97-vr>
3. Податковий кодекс України // Верховна Рада України // Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI // п. 158.1 ст. 158 та п. 197.16 ст. 197 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Ляшенко І. О., аспірант,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, irina_lyashenko@i.ua

Впровадження ресурсозберігаючих заходів на підприємствах набуває все більшої актуальності в умовах світового зростання цін на ресурси, розвитку технологій та підвищення конкуренції. Процеси ресурсозбереження в Україні характеризуються наступними показниками: з 2008 по 2012 рр. зростає питома вага підприємств, що впроваджують інновації (з 10,8 % до 13,6 %), тобто впроваджують технологічно нові та удосконалені продукти та процеси, що дозволяють більш ефективно використовувати ресурси; з 2009 по 2012 рр. зросло освоєння виробництва нових видів техніки (з 641 до 942 найменувань), при цьому за період 2009-2012 рр. зменшилася кількість впроваджених маловідходних і ресурсозберігаючих процесів, а питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової за останні роки знаходиться на низькому рівні – близько 4-5 % [1]. Незважаючи на деякі позитивні тенденції, такі як поступова популяризація ресурсозбереження, поширення ресурсозберігаючих технологічних рішень, орієнтація на споживання екологічних, енергозберігаючих, маловідходних товарів тощо, ринок ресурсозбереження в Україні все ще є малорозвинутим. Основними причинами порівняно низького рівня впровадження ресурсозбереження на підприємствах є не лише відсутність достатнього фінансування, але й недостатність знань про споживання ресурсів, ефективність ресурсозберігаючих заходів та можливість підвищення економічної ефективності підприємства в цілому.

Безумовно, складно за короткий термін зробити підприємство ресурсоефективним, проте можливо реалізувати принаймні нескладні мало витратні ресурсозберігаючі заходи, такі як встановлення приладів обліку споживання ресурсів, покращити організацію виробництва і, поступово, зробити принципи ресурсозбереження одними з основних на підприємстві. Одним з таких принципів є підвищення економічної ефективності підприємства за рахунок впровадження ресурсозбереження «зсередини-назовні», тобто підвищити ефективність діяльності підприємства в цілому за допомогою ресурсозбереження та поступово підвищити ефективність взаємодії з зовнішнім середовищем (постачальники, посередники, споживачі тощо) на засадах ресурсозбереження.

Враховуючи вищезазначене, виділимо наступні напрями підвищення економічної ефективності ресурсозбереження промислових підприємств: - мікрорівень. По-перше, важливо усвідомити скільки, за яку ціну, як, з якою періодичністю і т.п. підприємство використовує власні наявні ресурси. З цією метою доцільно провести ресурсоаудит, за допомогою якого можна встановити ланки перевитрат, втрат або неефективного використання ресурсів, сформулювати перелік ресурсозберігаючих заходів, скласти кошторис. До процесу впровадження запланованих ресурсозберігаючих заходів на підприємстві важливо залучити весь персонал. Доцільним є проведення відповідного навчання персоналу, запровадження системи заохочування до ресурсозбереження тощо, оскільки “відокремлене” від участі персоналу ресурсозбереження може не дати бажаного ефекту. По завершенню впровадження ресурсозберігаючих заходів, необхідно здійснювати моніторинг споживання ресурсів з метою відстеження можливих відхилень показників та виявлення причин. Також важливо посилити організаційну складову ресурсозбереження шляхом виявлення та усунення малоефективних процесів, дій, заходів тощо; - мезорівень. Після впровадження ресурсозбереження у діяльність підприємства, важливо підвищити ефективність його взаємодії з зовнішнім середовищем. На цьому етапі необхідно переглянути та вдосконалити співробітництво з основними постачальниками, посередниками, споживачами та іншими суб'єктами, з якими взаємодіє підприємство, на засадах ресурсозбереження. Це дозволить не лише підвищити власний рівень ефективності використання ресурсів, а й запровадити/підвищити культуру ресурсозбереження партнерських підприємств та клієнтів; - макрорівень. Важливим є також державне сприяння розвитку ресурсозбереження в Україні. Можна виділити наступні напрями стимулювання ресурсозбереження з боку держави: а) організаційне забезпечення – оптимізація державного організаційно-управлінського апарату ресурсозбереження, спрощення процедур реалізації ресурсозберігаючих заходів; нормативно-правове забезпечення – посилення законодавчої бази ресурсозбереження; в) фінансове забезпечення – створення сприятливого фінансово-інвестиційного середовища, спрощення доступу до фінансових ресурсів тощо; г) інформаційне забезпечення – підвищення інформаційної підтримки ресурсозбереження, сприяння популяризації ресурсозбереження. Зазначені заходи допоможуть комплексно стимулювати розвиток ресурсозбереження, сприяти формуванню ресурсоефективного виробництва і поступово перейти до ефективної конкурентоспроможної економіки.

Список використаних джерел:

1. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

ТЕНДЕНЦІЇ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ

Манаєнко І.М.,

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», verholad@ukr.net

З метою стимулювання інноваційної діяльності і впровадження наукових результатів у виробництво було ухвалено «Концепцію науково-технологічного та інноваційного розвитку України» [1], яка спирається на визнання того, що науково-технологічний та інноваційний розвиток є невід'ємною складовою широкого комплексу національних інтересів держави. Проте реалізація інноваційного розвитку відбувається лише за вдалого інвестиційного забезпечення.

У 2012 році у промисловий комплекс України надійшло капітальних інвестицій на суму 293691,9 млн. грн. або 35,1 % від загального обсягу, із них 9,6 % припадає на міжгалузовий комплекс із виробництва, передачі та розподілення електроенергії. При цьому спостерігається динаміка до зростання даного показника, адже у 2011 році даний показник складав 8,6% капітальних інвестицій від загального обсягу у промисловості, а у 2010 році – лише 5,1 %. На підприємствах із виробництва та розподілення електроенергії, води та газу інноваційно-активними вважається 3,2% підприємств даної групи у 2005 році, 5,7 – у 2008 та 13,6 – у 2012, що засвідчує певну інноваційну активність та спроможність до інноваційного прориву. Якщо звернути увагу на те, що дані підприємства є ресурсозалежними, то із 163 впроваджених нових технологічних процесів лише 50 є ресурсозберігаючими, тобто все ще переважає екстенсивний шлях розвитку. Досліджуючи розподіл загального обсягу витрат за напрямками інноваційної діяльності підприємств із виробництва та розподілення електроенергії, води та газу, варто наголосити, що у 2012 році найбільша частка приходилась на придбання машин та обладнання – 4,63 млрд. грн. або 92,17 % від загального обсягу, що засвідчує об'єктивну потребу в модернізації, переоснащенню та реконструкції основних засобів. Витрати на інноваційну діяльність підприємств із виробництва та розподілення електроенергії у 2012 році становили 2647,6 млрд. грн., з яких на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення приходилось 2580,8 млрд. грн. або 97,5 %. Аналізуючи розподіл загального обсягу фінансування інноваційної діяльності підприємств із виробництва та розподілення електроенергії, води та газу, відразу проявляються і форми інвестиційного механізму. Так, протягом останніх років, зберігається тенденція, що засвідчує незамінну роль кредитних коштів у проведенні інноваційної діяльності, адже на них припадає 87% від загального обсягу інвестування в інноваційний розвиток, в той час на власні кошти підприємства припадає лише 1,2 %, при тому, що на кошти Держбюджету, місцевих бюджетів та вітчизняних інвесторів припадає менше 1% [2].

Майже всі проблеми розвитку вітчизняних підприємств електроенергетики можна згрупувати наступним чином: граничний і позамежний фізичний знос основних фондів; гострий дефіцит високоякісного власного палива; надзвичайно низька ефективність устаткування, моральний знос; величезні втрати електроенергії при її передачі в мережах; низькі екологічні показники електростанцій; відсутність засобів і часу для реанімації електростанцій. З метою забезпечення сталого розвитку підприємств теплоенергетики України необхідно використовувати нові технології, котрі дозволять забезпечити: значне поліпшення техніко-економічних показників; значне скорочення шкідливих викидів у навколишнє середовище; більш повну утилізацію відходів.

Відповідно до пріоритетних напрямків діяльності підприємства електроенергетики пропонуємо класифікувати напрями інноваційної діяльності за такими класифікаційними ознаками:

1. Комплексна реконструкція енергоблоків за рахунок: скорочення до мінімуму використання природного газу та мазуту, що здебільшого імпортується; зокрема: впровадження нових технологій спалювання палива та вдосконалення паротурбінних установок, застосування парогазових установок на твердому паливі, застосування сучасних технологій очищення димових газів і т.д.

2. Впровадження сучасних інформаційних технологій, а саме: створення автоматизованих систем диспетчерського управління; використання удосконалених вимірювальних приладів повідомлення щодо критичних змін в роботі обладнання;

3. Впровадження системної екологізації: екомодернізація електростанцій та електромереж; екологізація функцій системи управління енергетичного підприємства на основі екологічного менеджменту та аудиту, екологічного маркетингу, інжинірингу та лізингу; екологізація інвестиційної діяльності за рахунок відбору та оцінки проектів на основі енергозберігаючих технологій.

Тож, якщо тенденції інноваційно-інвестиційних процесів і надалі зберігатимуть сформовані закономірності, то підприємства електроенергетики через 5-7 років стануть причиною різкого падіння промислового виробництва, адже ПЕК є ресурсозабезпечуючим комплексом.

Список використаних джерел:

1. Постанова Верховної Ради України «Про Концепцію науково-технологічного та інноваційного розвитку України» від 13 липня 1999 р. № 916-XIV // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 37. — С. 336.

2. Статистична інформація – Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://ukrstat.gov.ua/>

ХАРАКТЕРИСТИКА РИНКУ ЕЛЕКТРОННОЇ СИСТЕМИ ДОКУМЕНТООБІГУ В УКРАЇНІ

Моїсеєнко Т. Є., к.е.н., ст. викладач,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, t_moiseenko@i.ua

Актуальною проблемою сучасності постає прогресуюче зростання обсягу створюваної, оброблюваної інформації, а також такої, що зберігається. Підтвердження зазначеного часто зустрічається в аналітичних дослідженнях так, наприклад, дані представлені бізнес-виданням ASAP Magazine & Newspaper стверджують про щорічне підвищення кількості нових документів на 6 млрд.; згідно даних Delphi Consulting Group обсяг щоденно створюваних документів лише у Сполучених Штатах Америки досягає 1 млрд. сторінок, а місткість архіву визначається на рівні 1,3 трлн. документів. Питання оптимального використання, систематизації інформації та мінімізації паперових носіїв набувають все більшого значення, вирішення їх потребують впровадження нових технологій, зручних програмних рішень. Сьогодні на українських підприємствах, як правило, лише 30% інформації зберігається в електронному вигляді (структурованому та не структурованому) і 70 % інформації все ще зберігається на папері, проте менеджмент вітчизняних підприємств все частіше ставить за ціль змінити співвідношення на користь електронної форми зберігання інформації.

Питання дослідження систем електронного документообігу знаходяться у колі інтересів держави (ЗУ «Про електронні документи та електронний документообіг»), а також багатьох вітчизняних та закордонних економістів та науковців, як, наприклад, Баріхін А. Б., Жохова Л. А., Дежкина Ю. А., Логінова А. Ю., Романов Д. А., Ільїна Т. Н., Мягкова С., Шпилева О., Майкл Дж. Д. Саттон, Гліських А. та ін. Відносини, пов'язані з електронним документообігом та використанням електронних документів, регулюються Конституцією України (254к/96-ВР), Цивільним кодексом України, законами України "Про інформацію", "Про захист інформації в автоматизованих системах" (80/94-ВР), "Про державну таємницю", "Про зв'язок" (160/95-ВР), "Про обов'язковий примірник документів", "Про Національний архівний фонд та архівні установи", цим Законом, а також іншими нормативно-правовими актами.

Державне регулювання у сфері електронного документообігу спрямовано на: реалізацію єдиної державної політики електронного документообігу; забезпечення прав і законних інтересів суб'єктів електронного документообігу; нормативно-правове забезпечення технології оброблення, створення, передавання, одержання, зберігання, використання та знищення електронних документів [1]. Головне призначення систем електронного документообігу (СЕД), або систем автоматизованого документообігу – це організація збереження електронних документів, а також роботи з ними, що є важливим для переважної більшості підприємств. Зауважимо, що ефективність управління підприємством прямо залежить від коректного вирішення завдань, оперативного і якісного формування електронних документів, виконавчої дисципліни організації, а також зручної системи зберігання, пошуку і використання документів.

На сьогоднішній день в Україні представлено значну кількість програмних рішень щодо організації системи електронного документообігу підприємств. Більшою мірою використовуваними з яких є наступні системи: OPTIMA-Workflow; PayDox; P.S.; MEGAPOLIS.DOCNET; Comarch EDI; Кларис; M.E.Doc; DIRECTUM; система "ДІЛО"; InterDoc; ACKOD; elDoc; 4K-Документооборот; ДОК ПРОФ 2.0; Розрахунковий центр; E1 Евфрат; NauDoc; Атлас ДОК; ISIDA DMS; Летограф; iTs-Office та інші. Підприємства обирають СЕД відповідно тих завдань, які притаманні їх процесам. Класифікувати або структурувати програмні продукти використовувані у ролі електронного документообігу складно, хоча деякі автори намагаються умовно їх розподілити наприклад, Пахчанян А. виділяє п'ять категорій технологій: системи управління образами; системи управління потоками робіт; системи електронного документообігу, орієнтовані на бізнес-процеси; корпоративні системи електронного документообігу та системи управління контентом [2]. При дослідженні органів державної влади, виявилось, що на сьогодні, менше 50 % центральних органів виконавчої влади мають системи автоматизації діловодства, більшість яких впроваджено 5 - 7 років тому. Також проблемами вітчизняного ринку електронних систем документообігу є практично відсутність систем електронного документообігу масштабу відомства, або установи, переважно, їх роль обмежується електронною канцелярією, що веде облік вхідної документації; формати даних не стандартизовані, механізми реалізації функцій документообігу та діловодства у впроваджених системах не уніфіковані; відсутність обміну електронними документами між відомствами; електронний цифровий підпис не використовується для створення юридично важливих електронних документів [3].

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.archives.gov.ua/Law-base/Laws/index.php?2003-851-4>
2. Пахчанян А. Обзор систем электронного документооборота // Директор информационной службы. — 2001. — № 2. — С.7 – 9.
3. Доповідь про стан інформатизації та розвиток інформаційного суспільства в Україні за 2012 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.dknii.gov.ua/?q=system/files/sites/default/files/images/1903_dopovid.pdf

СТАН ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН ТА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА КАНАДОЮ

Нікітіна І. М., студентка 2 курсу ФММ, гр. УС-22

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», shpilka-12@yandex.ua

1. Найважливішим аспектом міжнародної співпраці двох країн є інноваційна діяльність. Інноваційна діяльність — вид діяльності, пов'язаний із аналізом і переробкою наукових праць та інших науково-технологічних надбань у більш досконалий та якісний продукт, а також випуск на ринку більш конкурентно-спроможних товарів та послуг

2. Канада є однією з основних держав з якими співпрацює Україна. Канада – індустріально-аграрна країна з високорозвинутою економікою. Основними галузями промисловості Канади є гірничодобувна та переробна, хімічна, деревообробна, харчова. За показниками ВВП на душу населення Канада посідає 20 місце у світі. У 2009 році цей показник складав 39,7 тис. дол. США, у 2010 р. – 40,5 тис. дол. США, а у 2011 р. – 41,1 тис. дол. США [1]. Бюджетні надходження у 2011 р. становили 660,2 млрд. дол. США, а витрати 747,8 млрд. дол. США [1]. Також Канада входить до двадцятки найбільш конкурентно-спроможних країн світу.

3. У 1994 році Україна та Канада підписали Угоду між Урядом України та Урядом Канади про сприяння та захист інвестицій, яка набула чинності у 1995 році. Країни розуміли, що заохочуючи та захищаючи інвестиції інвесторів вони стимулюють ділову ініціативу та розвивають економічне співробітництво між ними[2].

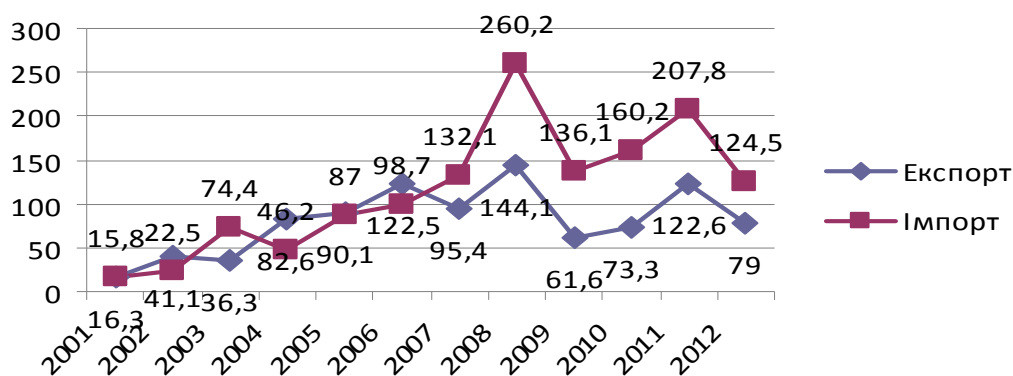

Рис. 1. Динаміка зовнішньої торгівлі товарами України та Канади (млн. дол. США)

4. Розміри торгівлі товарами та послугами між Україною і Канадою, згідно даним Держкомстату України 2012 р. знизилися, якщо порівнювати з попереднім періодом 2011 року на 7% і склала 233,4 млн. дол. США. Експорт та імпорт товарів та послуг між Україною та Канадою знизилися на 34% та 16% і становлять 95,4 млн. дол. США та 138 млн. дол. США відповідно.

Динаміка зовнішньої торгівлі товарами України з Канадою показана на рисунку 1 [3]. Якщо порівнювати з попереднім періодом, коли сальдо для України складало 14,3 млн. дол. США, у 2012 році воно підвищилось і дорівнювало 25,1 млн. дол. США. Також зросла кількість інвестицій з Канади до України у сфері економіки. Їх обсяг підвищився з січня 2012 року по вересень 2012 року на 20 млн. дол. США. На початок жовтня 2012 року обсяг інвестицій склав 133,5 млн. дол. США, що становить 0,3% всіх іноземних інвестицій, що поступають в Україну[4]. Головна частка канадських інвестицій направлена на розвиток добувної та переробної промисловостей, торгівельної сфери, ремонту автомобілів, транспорту та телекомунікації, операцій з нерухомим майном, оренди, у фінансову діяльність тощо.

У 2009 році Україна та Канада почала переговорний процес щодо підписання двосторонньої угоди про вільну торгівлю, що стало вирішальним у розвитку торговельно-економічних відносин між цими країнами. Наразі вже мали місце шість раундів двосторонніх переговорів.

Список використаних джерел:

1. Centralintelligenceagency [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.cia.gov
2. Угода між Урядом України та Урядом Канади про сприяння та захист інвестицій [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/124_008
3. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua
4. Посольство України в Канаді [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://canada.mfa.gov.ua/ua/ukraine>

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Пігуль В.В., ФММ, УС-22

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, vita-pigul@yandex.ua

Сучасні тенденції, які є рушійною силою сучасного розвитку, вимагають впровадження найновіших розробок у галузі науки та техніки, що в свою чергу допомагають виробляти високотехнологічну конкурентоспроможну продукцію.

Доказом цього виступають розвинені країни світу, які своїм прикладом демонструють доволі швидкий розвиток промисловості, завдяки залученню інновацій для виробництва тієї чи іншої продукції.

Промисловість України має досить великий потенціал інновацій, який може забезпечити стрімкий розвиток національної економіки та виходу української продукції на зовнішні ринки.

Даний потенціал використовується нерационально, переважає низько-технологічне виробництво, що веде до зниження конкурентоспроможності української продукції на ринку та відповідно її відставання від інших країн.

Проаналізувавши інноваційний розвиток промисловості України за період з 2010 по 2013 рік, можна зробити висновок, що даний розвиток характеризується певною нестабільністю.

Ще у важкі часи фінансової кризи 2008-2009 років інноваційний розвиток в Україні демонстрував досить низькі показники та негативну динаміку: знижувалася кількість інноваційно-активних підприємств, що активно вводили інновації та кількість реалізованої інноваційної продукції.

Пізніше, у 2010-2013 роках держава почала активно підтримувати інноваційний розвиток підприємств, реалізуючи державні заходи у даному напрямку. Ці заходи відповідно спричинили підвищення інноваційної активності до 18,1 % [1].

Нестабільність у розвитку інновацій промисловості також пояснюється тим, що їх фінансування відбувається за рахунок власних коштів підприємств. Їх частка на поточний період становить близько 60 % [1].

Досить важливим фактором для здійснення інноваційної діяльності виступають індекси, які показують реальний стан розвитку даної галузі. Так, за глобальним індексом конкурентоспроможності Всесвітнього економічного форуму Україна займає 71 місце серед 144 країн, поступаючись навіть деяким країнам СНД [2].

Індекс економіки знань Інституту Світового банку України становить 5,73 бали із 10 можливих, що дало Україні 56 місце серед 156 країн світу [2].

Глобальний індекс інновації становить 35,8 із 100, що дозволило Україні зайняти 71 місце серед 142 країн. Даний показник на 8 позицій менший, ніж за результатами 2012 року [2], що свідчить про нездатність країни забезпечити сприятливе середовище для розвитку інновацій.

Представлені факти говорять про те, що Україна далі продовжує розвиватися за рахунок раніше введених інновацій, не використовуючи новітніх розробок. А це в свою чергу не дозволяє українським підприємствам бути конкурентоспроможними достатній період.

Відповідно на сучасному етапі розвитку держава працює у напрямку модернізації національної промисловості, створення міцного інноваційного середовища з раціональним використанням потужного науково-технічного потенціалу, яким володіє Україна та підтримка державою та створення сприятливих умов для діяльності суб'єктів інноваційної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Державна служба статистики України / Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Національний інститут стратегічних досліджень / Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1332>

ІННОВАЦІЇ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ ЯК ФАКТОР СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Пузанова Ю.О., студентка 1 курс, ФММ, УК-31,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
puzanovayuliya@mail.ru

Одним із найважливіших секторів економіки України є сільське господарство. Держава має багато можливостей для приєднання до Кернської групи. Це може створити значний експортний потенціал держави, а отже і забезпечити сталий розвиток країни. Проте існує ряд проблем, які заважають цьому. Насамперед, це низькі темпи переоснащення виробництва та використання застарілих технологій, що спричиняють низьку конкурентоспроможність, збитки. Тому питання про необхідність регулювання та підтримки розвитку інноваційної діяльності цієї галузі в Україні є актуальним.

Конкурентоспроможність сільськогосподарської продукції України на зовнішніх ринках є нестабільною. Одна з причин — невідповідність міжнародним стандартам щодо якості та безпечності харчових продуктів. Сталому розвитку сільського господарства також заважає низький рівень технічної оснащеності та застарілі технології. Це призвело до залежності вітчизняних виробників від іноземних добрив, хімічних засобів захисту рослин (майже на 90 % [1]), та великих втрат (близько 30 % врожаю країна зазнає через шкідників, хвороби, бур'яни [1]).

Інноваційна діяльність у сільському господарстві має свої особливості. Усі дослідження відбуваються зазвичай в державних науково-дослідних установах, бо потребують відповідної бази, процес розробки є тривалим. Сучасний стан фінансування інноваційної діяльності не дозволяє даній галузі розвиватися належним чином, частка держбюджету України в загальному обсязі фінансування інноваційної діяльності є зовсім незначною (не перевищує 2%) [2], це представлено на рис. 1.

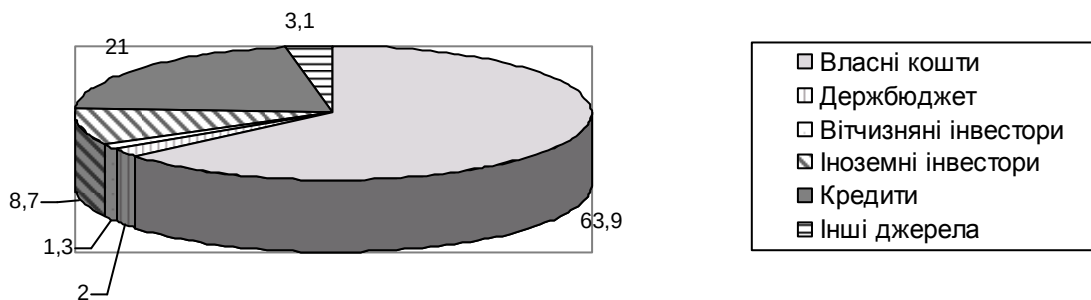

Рисунок 1. Розподіл загального обсягу фінансування інноваційної діяльності за джерелами, %
[розроблено автором за даними [2]]

Українські сільськогосподарські підприємства не можуть конкурувати із закордонними компаніями, бо не мають таких фінансових можливостей для використання новітніх технологій, як у закордонних сільгоспвиробників. У більшості випадків фірми закупують закордонну техніку, часто вже зношену. На цьому впровадження інновацій і закінчується. Тому виникає необхідність у вдосконаленні державної політики у сфері сільського господарства. Вивчивши досвід європейських держав та США щодо підтримки виробників сільськогосподарської продукції, можна виділити положення, які були б дієвими в Україні: державне регулювання цін на сільгосппродукцію, спрощене оподаткування, державні закупівлі техніки та надання їй у користування виробникам, пільгове кредитування.

Таким чином, створення та впровадження результатів інноваційної діяльності дозволить збільшити обсяги виробництва сільськогосподарської продукції, зменшити при цьому собівартість, створити рентабельні товари вищої якості, які зможуть конкурувати із світовими постачальниками сільгосппродукції. Як для потенційно високорозвиненої аграрної держави, для сталого розвитку економіки країни інновації виступають обов'язковою умовою. Проте розвиток та впровадження інвестицій у даній галузі можливе лише за умови підтримки державою як науки, для розробки новітніх технологій, так і сільськогосподарських підприємств, для надання можливості їх використовувати у діяльності.

Список використаних джерел:

- Бурлака О. П. Чинники формування конкурентоспроможності продукції аграрних підприємств [Текст] / О. П. Бурлака, О. А. Бурлака // Технологический аудит и резервы производства. — 2012. — № 2. — С. 24.
- Держкомстат України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
- Янковська О. І. Інноваційний процес у сільському господарстві / О. І. Янковська // Наука й економіка. — 2009. — Т. 2, № 4. — С. 54 – 58.

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ ЯК ЗАПОРУКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Рихлюк М. М., студент гр. УС-02, ФММ,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, graiderx@gmail.com

В наш час конкурентоздатним може бути лише те підприємство, яке володіє сучасними технологіями, та готове запропонувати споживачеві продукцію найвищої якості за найнижчої ціни, орієнтуючись на його уподобання. Саме від цього сьогодні залежить його успішність та тривалість існування. Тому, основоположною характеристикою, яка формує потреби суспільства постає якість продукції, а управління та контроль за витратами, які спрямовані на забезпечення відповідної якості продукції є одними із основних напрямків діяльності підприємства.

Якість продукції може бути визначається такими поняттями, як «властивість», «характеристика» і «якість». І всі ці поняття в комплексі утворюють кількісні характеристики одного або декількох властивостей продукції, що входять в якість і їх можна розглядати відносно певних умов її створення, споживання або експлуатації. Покращення якості стало основою стратегії ділової активності та істотним фактором «стратегічного планування випуску і збуту продукції». Тільки якістю пояснюються сьогодні успіхи або невдачі торгових корпорацій.

Враховуючи комплексність проблеми забезпечення якості, а також те, що її вирішення традиційними методами виключно через контроль за якістю готової продукції, практично не можливо, постає необхідність у комплексному, системному підході, який можливо реалізувати лише в межах системи управління якістю.

Саме тому, однією з основних, найважливіших і таких, що складно піддаються зміні в ході виробництва систем є система управління якістю продукції на підприємстві. Дана система має прямий зв'язок з кінцевою якістю продукції, тобто з сукупністю властивостей продукції, які визначають її придатність до задоволення певних потреб відповідно до призначення. Іншими словами можна відзначити, що система управління якістю на підприємстві є тим самим фактором, від якого залежить - чи задовольнить продукція споживача, чи буде високий попит на продукт і яким чином буде визначатися майбутнє підприємства.

Як відомо, сутність будь-якого управління являє собою розробку управлінських рішень і подальшу реалізацію передбачених цими рішеннями управлінських заходів, спрямованих на певний об'єкт управління. У системі управління якістю продукції процеси, від яких залежить якість продукції, як правило, є безпосередніми об'єктами управління. Вони організовуються і протікають як на довиробничій стадії (проектування), так і на виробничій (виробництво) і післявиробничій (експлуатація) стадіях життєвого циклу продукції.

В залежності від ролі, яка виконується при оцінці, показники якості є основним визначальним фактором при аналізі і розвитку системи управління якістю на підприємстві. Аналізуючи, порівнюючи і спостерігаючи за динамікою класифікаційних і оціночних показників можна судити про ефективність, конкурентоспроможності та оптимальності системи управління якістю.

Система управління якістю розраховується на довгострокову перспективу, яка стоїть на фундаменті стабільності, впевненості у продукції, що випускається і мінімальній кількості негативних відгуків та скарг від споживачів. Ефективна програма забезпечення надійності нової конструкції виробу повинна передбачати вимірювання його надійності на декількох етапах розробки.

Впроваджуючи систему управління якістю та працюючи з нею слід пам'ятати, що перелік вимог, які входять у розроблену в її рамках документацію підлягає обов'язковому виконанню. Проте, за необхідності його можна змінити, але, лише в межах вимог ISO 9001:2000 та за умови дотримання певних процедур. Такі зміни є не лише допустимими, а й вимагаються самим стандартом для спрягання постійному вдосконаленню.

Отже, наявність добре налагодженої системи по контролю за якістю на підприємстві є основоположним принципом прибуткового і динамічного розвитку та зростання підприємства. Не має сенсу виробляти неякісну продукцію і мріяти про надвисокі прибутки, якщо у вас немає системи по контролю за якістю продукції.

Процес самооцінки якості (всередині підприємства) дуже корисний для будь-якої компанії, яка бажає розвиватися і демонструвати свій рівень якості. Цей процес систематичного перегляду і контролю стану компанії - один з найважливіших видів управлінської діяльності компанії.

Список використаних джерел:

1. Курочкін А.С. Операційний менеджмент : учб. посібн. / А.С. Курочкін — К. : МАУП, 2000. — 144 с.
2. Іванілов О. С. Економіка підприємства : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / О. С. Іванілов — К. : Центр учбової літератури, 2009. — 728 с.
3. Ребрина Ю. І. Управління якістю : навч. посібн. / Ю. І. Ребрина — Таганрог : ТРТУ, 2004. — 174 с.

ВИВЕДЕННЯ НА РИНОК ІННОВАЦІЙНОЇ ПРОДУКЦІЇ ТА ТАКТИКИ ЇЇ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ

Ромашко А.С., к.т.н., Юрчишин Т.Я., студ., Ащеулова С.О., студ.

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, as_romashko@ukr.net

В умовах сучасних ринкових відносин як товар на ринку все частіше з'являються інноваційні технології, в основі яких лежать об'єкти інтелектуальної власності. В зв'язку з цим, актуальним є питання підвищення конкурентоспроможності продукції, і не завжди це відбувається законними, добросовісними методами. На сучасному ринку майже у всіх галузях існує велика кількість компаній, які працюють у одному сегменті, і які ведуть боротьбу як за споживачів, так і за збільшення власних капіталів. Охорона інформації, яка є об'єктом інтелектуальної власності і знання якої дозволяє отримати додаткові прибутки є важливим науковим та практичним завданням.

В роботі розроблено комплекс дій та принципів, що дозволять убезпечити власників конкурентоспроможних винаходів чи корисних моделей від неправомірного використання результатів їх творчої діяльності.

Проаналізувавши чинне законодавство стосовно охорони прав на винаходи та корисні моделі [1; 2], комерційну таємницю та інформацію [2; 3], можна допустити, що стосовно конкурентоспроможного продукту фірми "А" може знайтись фірма "В" (в країні де патент не зареєстрований, або втратив чинність), яка бажає виготовляти продукт і нікому не платити. Фірма "В", яка не бажає чи не може купити продукт, але бажає його виготовляти мусить здійснити наступні дії:

дія 1 – скористатись доступною інформацією з патентів і вкрасти "ноу-хау" (але крадіжка це протизаконна дія, а фірма "В" не бажає вступати в прямий конфлікт з законом);

дія 2 - скористатись доступною інформацією з патентів фірми "А", купити один об'єкт, розібрати його на складові і самому скласти конструкторсько-технологічну документацію (це потребує часу та є не дешевою процедурою, з огляду на необхідність проведення різних експериментів для встановлення оптимальних умов здійснення запатентованих об'єктів, але можливо).

Авторами запропоновано шляхи для фірми "А", щоб унеможливити (максимально ускладнити) фірмі "В" та іншим охочим виробництво свого пристрою і якої тактики патентування потрібно дотримуватись.

Тактика 1 "всебічного патентування".

Фірма "А" може захистити усі свої патенти з використанням договору РСТ принаймні у тих країнах, у яких є технічна можливість виготовлення продукту (наприклад підприємства, які здійснюють діяльність у цій галузі), або мають потребу у споживанні цього продукту.

Тактика 2 "роздільного патентування".

Фірма "А" може розділити свої патенти на ключові та допоміжні і захистити як власник свої ключові патенти з використанням договору РСТ. Допоміжні патенти можуть бути зареєстровані також з використанням договору РСТ, але на ім'я інших осіб (у яких фірма "А" згодом купить виключну ліцензію).

Тактика 3 "патентування та "ноу-хау".

Фірма "А" може одні патенти захистити на своє ім'я чи на ім'я інших осіб, а окремі патентоздатні рішення зберігати як "ноу-хау".

Тактика 4 "охорона тільки в режимі "ноу-хау".

Фірма "А" може як патентоздатні так і непатентоздатні рішення зберігати як "ноу-хау" [4].

Виходячи з описаних тактик, їх переваг та недоліків та з економічної доцільності фірма "А" може сформувати свою власну патентну тактику стосовно конкретного продукту застосовуючи описані вище тактики.

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Закон України "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3687-12>
3. Закон України "Про інформацію" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2938-17>
4. Ромашко А. С. "Ноу-хау" як наслідок умисного неповного розкриття сутності винаходу (корисної моделі)" / А. С. Ромашко, І. І. Верба / Промислова гідраліка і пневматика. Всеукраїнський науково-технічний журнал. – №1(39). – 2013. – С.13-15.

МОДЕЛЮВАННЯ СТРАТЕГІЇ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ В УМОВАХ РИЗИКУ

Синько Н.С.

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», niweidiol@gmail.com

Розвиток фінансового сектору є однією з найважливіших складових успішного розвитку економіки країни, але зі зростанням кількості банківських операцій зростає і кількість ризиків, що їх супроводжують. Ці процеси, у свою чергу, викликають еволюцію методів оцінки ризиків банківської діяльності, стимулюють появу нових досліджень, присвячених цьому питанню.

У рамках процесів глобалізації та міжнародного науково-технічного співробітництва у 1974 році у Швейцарії було створено Базельський комітет з питань банківського нагляду, метою якого є розробка та впровадження єдиних міжнародних стандартів у сфері банківського регулювання. Розроблені нормативно-правові документи не є обов'язковими до виконання, але найчастіше знаходять відображення у національних законодавствах держав-членів. Незважаючи на це, будь-який комерційний банк має розробити власну стратегію діяльності та методiku управління ризиками, що можуть виникнути в його діяльності, спираючись на її особливості в кожному конкретному випадку.

Стратегія банківської діяльності повинна бути узгоджена з економічним станом країни, з фінансовими ресурсами, які банк може акумулювати та спрямувати в активні операції; витрати на досягнення певних результатів не мають перевищувати встановлених допустимих меж; важливе значення має адекватна оцінка рівня ризику, який заплановано в разі втілення в життя тієї чи іншої стратегії.

Для моделювання банківської стратегії варто виділити основні бізнес-лінії діяльності комерційного банку. В Україні це надання кредитів і залучення депозитів як фізичних, так і юридичних осіб, отже, саме на них припадатиме основна частка ризику.

На рівень попиту на послуги надання кредитів і депозитів кожного банку впливає велика кількість факторів, як зовнішніх, так і внутрішніх. Серед них можна виділити такі:

- рівень відсоткової ставки;
- рівень доходів населення;
- схильність до відкладеного попиту;
- конкурентні пропозиції інших комерційних банків;
- зміни доходності від альтернативних вкладень;
- економічний стан галузей виробництва, регіонів і підприємств тощо.

Усі ці фактори неможливо врахувати при формальній постановці моделі в силу їх нестабільності, тому для спрощення постановки задачі необхідно припустимо, що сума наданих кредитів і залучених депозитів залежить тільки від рівня ставки за цими продуктами.

За допомогою регресійного аналізу попередніх періодів можна встановити залежність обсягів залучених кредитів і депозитів від розміру відсоткової ставки, а також виразити залежність між відсотковою ставкою та рівнем ризику.

Зазвичай при плануванні величин кредитної та депозитної ставок для різних банківських продуктів у якості цільової функції виступає можливий прибуток, який необхідно максимізувати. Але в умовах нестабільності банківського сектору як критерій оптимальності доцільно використовувати ризики банківської діяльності за основними бізнес-лініями комерційного банку.

Тоді задача полягає у моделюванні таких ставок на різні види кредитів і депозитів комерційного банку, які б мінімізували ризики, що припадають на ці види діяльності. Періодичність вирішення такої задачі може варіюватися, але в цілому перегляд ставок, проведений таким чином, доцільний при запланованій зміні напрямів політики банку або для коригування результатів поточної діяльності.

Вирішення даної задачі допоможе обрати таку стратегію розвитку комерційного банку, у результаті реалізації якої може бути досягнута мінімальна величина ризику, а отже, і мінімальні збитки; буде спрогнозовано величини залучення депозитів і надання кредитів тощо.

До негативних наслідків такого підходу до моделювання стратегії комерційного банку можна віднести те, що у процесі моделювання не можуть бути враховані у формалізованому вигляді кризові явища в економіці, які матимуть негативний вплив на фінансове становище банку.

Список використаних джерел:

1. Международная конвергенция измерения капитала и стандартов капитала: уточненные рамочные подходы [Електронний ресурс]. — 2004. — Режим доступа : <http://www.cbr.ru/today/pk/Basel.pdf>

2. Галайко Н. Р. Методичні підходи до формування та реалізації стратегії забезпечення ефективності діяльності банку / Н. Р. Галайко [Електронний ресурс]. — Режим доступа : <http://dspace.nbuv.gov.ua:8080/bitstream/handle/123456789/5474/18-Galayko.pdf?sequence=1>

МАЛИЙ ІННОВАЦІЙНИЙ БІЗНЕС ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ В КРАЇНІ

Тишкун В. С., студентка ФММ гр. УС-02,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, tyshkun.vs@gmail.com

На сучасному етапі розвитку загальна модель економічного зростання розвинених країн світу заснована, насамперед, на збільшенні ролі наукомістких галузей та інноваційного сектора, випереджаючої техніко-технологічної модернізації економіки. Інновації забезпечують ефективність суспільного виробництва і виступають динамічним елементом конкуренції. Інноваційний процес супроводжується вдосконаленням організаційно-технологічної бази промисловості, матеріально-технічної бази сфери послуг, зростанням кваліфікації кадрів, зайнятості, рівня життя та освіти в країні.

Світовий досвід всіляко підтверджує визначальну роль інноваційного процесу в забезпеченні суспільно-економічної еволюції і пояснює пряму взаємозалежність між економічним зростанням, конкурентоспроможністю і параметрами інноваційного розвитку. Важливу роль в інноваційному процесі та НТП розвинених країн світу відіграє малий інноваційний бізнес (МІБ), який виступає невід'ємним елементом інноваційного середовища [1, с. 20]. Особливості цього виду підприємництва найбільш адекватні потребам інноваційного сектора, а саме: подорожчання НДДКР, розробки та освоєння інновацій, збільшення термінів окремих стадій інноваційного процесу тощо.

Малий інноваційний бізнес - це сфера підприємницької діяльності, пов'язана з реалізацією інноваційних проектів, націлених на отримання прибутку або особистого доходу. Найчастіше МІБ фінансується з боку венчурного капіталу (приватного, державного, змішаного), а високий рівень ризику і невизначеності обумовлює виникнення ряду його особливостей, серед яких: високий рівень невдачі, можливості отримання надприбутку, швидка переорієнтація діяльності та ін. [2, с. 86]. У розвинених країнах такий вид підприємництва отримав найбільший розвиток в таких секторах як: інформаційні та телекомунікаційні технології, обчислювальна техніка та електроніка, роботобудування і мехатроніка, мікро- і оптоволокони технології, біотехнології, нові матеріали, медичне обладнання.

Виникнення і розвиток інноваційного підприємництва в сфері малого бізнесу викликано рядом соціально-економічних чинників, серед яких: 1) обмеженість великих корпорацій у сфері розробки та освоєння інновацій; 2) подорожчання НДДКР і впровадження результатів; 3) виникнення новітніх наукоємних секторів економіки; 4) здатність малого бізнесу до здійснення інноваційної діяльності на необхідному рівні; 5) підвищення вимог до гнучкості, ліквідності, мобільності, бізнесу; 6) комплексна державна підтримка з метою прискорення інноваційного процесу.

МІБ має низку незаперечних переваг, а саме: гнучкість і рухливість, висока мобільність і здатність переорієнтації, висока «швидкість» пошуку і реалізації ідей, ефективна мотивація людських ресурсів, дієві механізми фінансового забезпечення НДДКР, більш ефективне використання ресурсів і витрати на НДДКР (у розрахунку на одного співробітника). Такі переваги доповнюються високою швидкістю впровадження результатів НДДКР у практику, в результаті чого знижуються терміни і здешевлюється розробка і реалізація інновацій, забезпечується висока інтенсивність і ефективність інноваційного процесу.

Завдяки цьому МІБ надає динамічність інноваційному сектору (і всьому національному господарству), підвищує науково-технічний рівень суспільного виробництва, стимулює розвиток конкурентного середовища, забезпечує рутинний інноваційний процес. У цьому зв'язку інноваційні фірми перетворилися на самостійну ланку інноваційного циклу та науково-технічного розвитку.

В цілому сфери малого і великого бізнесу в інноваційному секторі економіки розвинених країн є глибоко інтегрованими, доповнюючи один і одного в здійсненні інноваційної діяльності. Відносини співробітництва за участю МІБ виникають у сфері: 1) надання грантів МІБ, 2) передачі технологій малим фірмам, 3) спільне проведення НДДКР і реалізація проектів. Особливий розвиток МІБ отримав в рамках інноваційної інфраструктури (технопарків, технополісів, інноваційних центрів), спеціально створюваної державою для інтенсифікації інноваційного процесу.

Одним з основних напрямків розвитку МІБ в Україні має бути створення особливої інноваційної культури населення, що націлене на підвищення обізнаності та готовності до розробки та впровадженню інновації не тільки в економіку, але і в суспільне життя. Оскільки МІБ сприяє прискоренню інноваційного процесу, зниженню економічного ризику та стимулюванню конкуренції в інноваційному секторі варто звернути увагу на важливість державної участі у зародженні і ефективному функціонуванні МІБ, а саме розробці адекватних інструментів державної підтримки цього виду підприємництва в Україні.

Список використаних джерел:

1. Емельянов С. Стратегія розвитку науки і технології в США в ХХІ столітті / С. Емельянов // Проблеми теорії і практики управління. — 2002. — №1. — С. 19 - 24.
2. Мумінов Р. Малий інноваційний бізнес: фактори сталого розвитку / Р. Мумінов, І. Абдираїмов, С. Маленова // Проблеми теорії і практики управління. — 2000. — №4. — С. 85 - 89.

ЕКОМЕРЕЖА ЯК ПРИРОДООХОРОННО-ІННОВАЦІЙНА МОДЕЛЬ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Царик Н.Л., студентка,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, nadja.carik@rambler.ru

Інноваційний розвиток господарства – це процес розширеного суспільного відтворення, який забезпечує збалансування усіх сфер господарського комплексу шляхом ефективного використання наявного інтегрального потенціалу країни, підтримання належного рівня екологічної безпеки і екологічно сприятливих природних умов проживання населення. При цьому необхідно дотримуватися паритету еколого-соціально-економічних цілей розвитку. Теоретико-методологічні засади збалансованого або сталого розвитку базуються на принципах і положеннях Міжнародної стратегії сталого розвитку (Ріо, 1992), Всеєвропейської стратегії збереження ландшафтного та біотичного різноманіття (Софія, 1995) та Закону України «Про загальнодержавну програму формування національної екомережі на період 2000-2015 рр.».

Ідея екомережі реалізується країнами ЄС з метою створення цілісної природоохоронної системи для балансування нею існуючої господарської системи. Серед інноваційних напрямків реалізації завдань взаємопов'язаного розвитку України варто відзначити формування національної інтегральної природоохоронної системи (екомережі), створеної за принципами Пан'європейської, яка виконувала б екопідтримувальну ресурсозберігаючу середовищотвірну і господарськобалансуючу ролі.

Розробка схеми національної екомережі знаходиться на завершальному етапі, однак невирішеним залишилось питання відведення земельних угідь до її складу, встановлення обмежених режимів природокористування майже на 30 % території України, запровадження ефективного управління процесами її функціонування [3].

Основною причиною неузгодженості дій і незавершеності загальнонаціональної програми є ігнорування загальнонаціональними цілями внаслідок протекціонізму і переважання галузевих, відомчих інтересів. В сучасних умовах кризової екологічної ситуації першочерговими пріоритетами розвитку країни є біоекологічний (збереження біорізноманіття) і антропоекоекологічний (забезпечення сприятливих природних умов проживання населення). Виробничий пріоритет базується на врахуванні структури і забезпеченості природоресурсного потенціалу території і розвитку тих галузей виробництва, для яких наявні природні, трудові, фінансові, інфраструктурні ресурси [2].

Реалізація на практиці передбачає створення інноваційної моделі розвитку господарства України з урахуванням балансу економічних, екологічних та соціальних інтересів. Це підтверджується теорією функціонування складних систем, якими є суспільно-природні. При цьому важливо дотримуватися ряду принципів, положень нової філософії сталого розвитку, в основі якої:

- ідея розумного співіснування біосфери і техносфери;
- ідея оптимального використання всіх ресурсів на основі впровадження ресурсозберігаючих і маловідходних технологій;
- ідея запровадження біотехнологічних процесів, безпечних для природного середовища;
- ідея необхідності самообмежень, підказаних екологічними законами;
- ідея примноження і збереження біорізноманіття [1].

Запровадження інновацій сталого розвитку необхідно реалізовувати на національному, регіональному і локальному рівнях. На національному рівні досягається баланс між природною, соціальною і екологічною сферами господарського розвитку. На регіональному рівні основна увага приділяється ефективному використанню природо ресурсного потенціалу території і завершеності основних виробничих процесів. На локальному рівні необхідно розробити комплексні схеми планування території на основі взаємопов'язаного аналізу еколого-соціально-економічного розвитку сільських і міських населених пунктів.

Досягнення балансу сфер та інтересів розвитку передбачає побудову ефективної багаторівневої системи моніторингу, аналогів якої запроваджені в розвинутих країнах світу і частково відпрацьовуються на рівні міських систем України. Регіональний і національний рівні моніторингу потребують наукової розробки і практичної реалізації.

Список використаних джерел:

1. Білявський Г. О. Основи екології : Підручник / Г. О. Білявський, Р. С. Фурдуй, І. Ю. Костіков. — К. : Либідь, 2006. — 408 с.
2. Всеєвропейська стратегія збереження біологічного та ландшафтного різноманіття. — К. : Авалон, 1998. — 52 с.
3. Гродзинський М. Д. Пізнання ландшафту: місце і простір : Монографія. У 2-х томах. / М. Д. Гродзинський. — К. : ВПЦ «Київський університет», 2005. — Т.1. — 431 с.
4. Національна доповідь про стан формування національної екологічної мережі України за 2006-2010 роки / Д.С. Грінь. — Херсон, 2012. — 200 с.

ИННОВАЦИОННОЕ РАЗВИТИЕ АПК УКРАИНЫ КАК СПОСОБ УКРЕПЛЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ

Чавдар К. О., студента групи УС-11, III курс,
Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут",
katyachavdar@mail.ru

На современном этапе развитие любой страны в условиях глобализации экономики напрямую зависит от той ниши, которую она занимает на рынке технологий и инноваций. Инновационная деятельность является средством повышения конкурентоспособности, поскольку обуславливает максимально быстрое приспособление к потребностям рынка.

Основной проблемой развития устойчивого рынка Украины является выпуск конкурентоспособной продукции и становление, как на национальном, так и на мировом уровне конкурентных позиций отечественных предприятий.

В качестве основного направления деятельности государства касательно повышения конкурентной способности выступает АПК, обеспечивающий экспортные поставки в размере около 18,2 млрд. дол. США (30 % от общего экспорта) по данным за 2012 год, где сосредоточена треть основных производственных фондов и работает четвертая часть населения [2].

Идея инновационного становления АПК неразрывно связана с государственной поддержкой прикладной и фундаментальной науки, ориентированной на внедрение перспективных технологий в аграрный бизнес.

Нужно признать, что использование агропромышленного потенциала Украины не полностью отвечает его возможностям. Базисом для реализации эффективного инновационного процесса выступают: механизация и автоматизация работ, повышение безопасности труда, внедрение современных технологий, энергосбережение, обучение персонала и т. д.

Таким образом, информация и знания способствуют достижению роста производства, повышению свойств продукции, снижению зависимости от импорта, развитию сельских территорий, прибыльности, стабильности, а также переходу к инновационному пути развития на современном этапе.

Особое значение в структуре экономического механизма инновационной деятельности занимают финансовые ресурсы. Кроме этого должна быть и рациональная система финансирования. Её элементами являются разнообразные источники, а именно: финансовые средства предприятий, денежные средства различных финансовых структур, кредиты, средства государственного бюджета, иностранные инвестиции. Немаловажную роль играет также государственная поддержка инновационной деятельности предприятий. Она подразумевает прямые и косвенные методы воздействия на конкретное предприятие, а именно налоговые, кредитные, амортизационные, денежные, а также таможенное регулирование [1].

Так же стоит отметить, что для реализации инновационной деятельности необходимы внушительные инвестиции. Именно благодаря притоку частного капитала в АПК при непосредственной поддержке государства и происходит развитие инновационного потенциала страны. Нынешнее состояние инвестиционной деятельности предприятий Украины имеет проблему в формировании источников инвестирования программ инвестиционного развития. Данная проблема стоит сегодня чрезвычайно остро, она нуждается в инвестиционных ресурсах для перестройки экономики и последующей модернизацией предприятий.

Проблемы АПК Украины можно преодолеть лишь в том случае, если имеется доступ к современным технологиям, но при этом должно быть и эффективное управление, которое способно воспринимать и в то же время внедрять инновации в производство.

Для того чтобы инновационный процесс государства развивался нормально, необходимо узаконить налоговые льготы, снизить налогооблагаемый доход с разработчиков научно-технической продукции, ввести налоговое стимулирование тех компаний, которые предоставляют оборудование и финансовые средства субъектам научно-технического предпринимательства.

Таким образом, можно сделать вывод, что повсеместное применение инноваций является обязательным элементом современного АПК страны. Инновационное развитие АПК базируется на росте производственных показателей с одновременным усовершенствованием социально-экономического механизма сельского хозяйства, а также всех взаимосвязанных с ним отраслей.

Украина может и должна реализовать свой потенциал и найти при этом своё достойное место на мировом рынке.

Список використаних джерел:

1. Оніщенко В. О. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності / В. О. Оніщенко, Т. В. Паєнко, К. І. Швабій. — К. : КНТ, 2008. — 256 с.
2. Государственная служба статистики Украины [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Черняк Г.М., асистент кафедри менеджменту

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, ani3008@rambler.ru

Сьогодні вітчизняна економіка впевнено переходить на інноваційний шлях розвитку. Відповідно проблема забезпечення достатнього рівня економічної безпеки та формування сприятливих умов для інноваційного розвитку підприємств малого бізнесу на сьогодні вимагає адекватного та своєчасного вирішення.

Сучасна наукова думка розглядає інноваційну безпеку підприємства та її забезпечення як невід'ємну частину системи економічної безпеки підприємства. Економічна безпека підприємства – це стан найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів для запобігання загрозам і забезпечення стабільного функціонування підприємства в даний час і у майбутньому [1, с.356]. Прийнято виділяти функціональні складові економічної безпеки, а саме: фінансову; інтелектуальну і кадрову; техніко-технологічну; політико-правову; екологічну; інформаційну; силову [2].

В рамках даного дослідження буде висвітлено саме інтелектуальну складову економічної безпеки, як рушійну силу інноваційного розвитку, що в свою чергу призводить до стабільного місця підприємства в умовах постійної конкурентної боротьби та наявності внутрішніх та зовнішніх загроз. З огляду на інтелектуальну складову, виділяють поняття інноваційної безпеки, під якою розуміють послідовну, заплановану, цілеспрямовану, комплексу діяльність підприємства щодо зміни кожного з елементів бізнесу певного підприємства, викликану попитом, обумовлену науково - технічним прогресом і спрямовану на діючу організаційну структуру, технологічні процеси, стиль і методи управління продукцією, що випускається, джерела сировини та матеріалів, ринки збуту, документообіг та інше [3].

У формуванні економічної безпеки підприємства важливими є ті винаходи, які приносять нові технічні розв'язання; змінюють стан техніки; істотно вдосконалюють виробничі процеси і якість вихідного продукту у контексті поступової заміни старої техніки (технології), принципів, структури тощо новими об'єктами. Інноваційна безпека за своєю структурою має три основні групи ризиків (загроз та небезпек), які можна класифікувати на технологічні ризики (своєчасність, безпека та перспективність проведених робіт), ринкові ризики (наявність прихованого попиту чи очікування ринку, розробок конкурентів), проектні ризики (планування, розробка та запровадженням інноваційного проекту) [4].

Відповідно і належний рівень економічної безпеки неможливий без інноваційної складової, що забезпечує високе положення даного підприємства і його здатність опиратися різноманітним небезпекам. Проте повна економічна безпека є ідеалом, що означає постійну необхідність підтримки вже досягнутих економічних результатів та отримання нових, зокрема, і в сфері інновацій. Серед основних проблем формування економічної безпеки підприємства в умовах інноваційного розвитку слід виокремити: неопрацьованість законодавства як з питань забезпечення інноваційного розвитку малого бізнесу зокрема, так і підприємництва в цілому; значний податковий тиск та корумпованість державних органів, що змушує малі підприємства приховувати фінансові ресурси, які при нормальному розвитку можуть бути спрямовані на розвиток інноваційної діяльності; недостатня фінансово-кредитна та інвестиційна підтримка розвитку інноваційної діяльності малих промислових підприємств.

В сучасних умовах інноваційний розвиток є однією з категорій, що дозволяє оцінити та проаналізувати комплексно якість продукції, ефективність організації виробництва, процеси діяльності економічної системи, стан країни на світовій арені в цілому. На сьогодні, для забезпечення ефективної конкурентоздатності підприємства та держави доцільно розвивати та впроваджувати наукові розробки, використовувати інноваційні технології для удосконалення загальної системи економіки. Таким чином, доцільно зазначити, що ефективне використання інноваційних технологій дозволить досягти успіху у боротьбі з конкурентами та зайняти певну позицію на ринку.

Список використаних джерел:

1. Мунтіян В. І. Економічна безпека України / В. І. Мунтіян. — К. : КВІЦ, 1999. — 464 с.
2. Долгов С. І. Основи зовнішньоекономічних знань. Словник-довідник / С. І. Долгов, В. В. Васильєв, С. П. Гончаров — М., 1990. — 138 с.
3. Максимова Т. С. Формування інноваційної політики підприємства / Т. С. Максимова, О. В. Філімонова, К. В. Лиштван // Економічний вісник Донбасу. — 2010. — № 2(20). — С.181 – 183.
4. Кириченко О. С. Інноваційна безпека як невід'ємна складова економічної безпеки та ефективного проектно-орієнтованого розвитку сучасних підприємств / О. С. Кириченко // Фін.-кредит. діяльн. : пробл. теорії та практики : зб. наук. пр. — 2012. — Вип. 1, т. 1. — С. 94 - 99.

ТИПОЛОГІЯ ІННОВАЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ ПІДПРИЄМСТВ

Юринець З.В., к.е.н., доцент,

Львівський національний університет імені Івана Франка, zorynka_yur@mail.ru

Однією із тенденцій розроблення та втілення інноваційної політики на підприємстві є формування інноваційної стратегії, концепції та програми інноваційного розвитку. Інноваційна стратегія стосується інноваційних процесів як усередині суб'єкта господарювання, так і за його межами. Усі види інноваційних стратегій, які можуть проявлятися на підприємстві не виступають в ізоляції, між ними існують зв'язки. Суб'єкт господарювання, формулюючи і реалізуючи визначену інноваційну стратегію, вказує на основний чинник для її здійснення. Беручи до уваги чинник інноваційності, тобто витрати на наукові розробки і дослідження, купівлю ліцензії та навчання працівників, під час управління сферою НДДКР варто підкреслити взаємодію всіх управлінських ланок для створення оптимального стратегічного портфеля інноваційних проектів, з'єднаних із базовою довготерміновою стратегією підприємства [1; 2].

За найважливіші ознаки інноваційної стратегії можна взяти формулювання портфеля інновацій скорегованого з довготерміновою стратегією суб'єкта, врахування стратегічного простору, пристосування портфеля інноваційних (ліцензії, безперервної освіти) проектів до потреб ринку, інтеграцію функціональних стратегій розвитку, а також постійне партнерство між дослідним, виробничим і функціональним персоналом в суб'єкті господарювання.

За способом впровадження інновацій, ступенем оригінальності можна говорити про два варіанти стратегії: інноваційного лідерства та реакції на дії інноваційного лідера. У результаті втілення стратегії інноваційного лідерства підприємства можуть систематично впроваджувати на ринок (зокрема міжнародний) нові товари, нав'язати технічні стандарти на ринку, зміцнити власне становище, досягти ефекту кривої досвіду і, навчаючись, набиратися досвіду. Така ситуація сприяє створенню цінової переваги над конкурентами, покращити імідж підприємства на ринку, забезпечити сприятливі фінансові умови. Реалізація стратегії інноваційного лідерства проявляється, зокрема в умисному скороченні життєвого циклу товарів, продажу лінії старших продуктів (попередніх серій, видів інновацій) іншим компаніям (компанія не чекає на досягнення стадії насичення або зниження продажів і продає ліцензії у заключному етапі збільшення продажів); продажі ліцензій на нові продукти до закінчення терміну їх дії; формування стратегічних альянсів з іншими компаніями, щоб спільно працювати над створенням нових продуктів.

Стратегія реакції підприємства на дію новатора може приймати форми [3]: творчої імітації, використання досвіду новатора і його нових продуктів для виходу на ринок із власними продуктами і програмами; ранньої імітації, що полягає в постачанні на ринок нових продуктів, завдяки найшвидшій купівлі обладнання, ліцензій, патентів, ноу-хау, ще на початкових етапах життєвого циклу товару; гнучкої спеціалізації, що полягає в зміні продукту таким чином, щоб адаптувати її до потреб окремих сегментів ринку; інновації на замовлення за дорученням інших організацій, які можуть стосуватися створення нового продукту повністю або його частин за зразками і прототипами замовника; пізньої імітації, яка полягає в поступовому впровадженні невеликих поліпшень зі значною затримкою стосовно новаторів, виведенні продукції на зовнішній ринок, здійсненні продажів у країні з більш низьким рівнем технічного розвитку, адаптувавши під потреби споживачів.

Вибір і реалізація інноваційної стратегії на підприємстві вимагає умілого розпорядження фінансовими ресурсами, кваліфікованим персоналом із великим досвідом та знаннями в певній предметній сфері. Сьогодні зростає усвідомлення того, що в динамічному й мінливому середовищі підприємства повинні використовувати динамічні концепції. Підставою цього є інноваційне стратегічне мислення, яке може бути передумовою інноваційного розвитку суб'єкта господарювання через потенційну можливість багаторазового переродження. Відбувається зміщення акценту з стратегічного процесу на інноваційне стратегічне мислення, з одночасною проекцією майбутнього, формулювання бачення, місії та філософії інноваційної поведінки, що виражає прагнення до ідентифікації проблем у майбутньому і негайного реагування на них, їх передбачення. Це знаходить відображення в програмуванні багатовимірних сценаріїв з урахуванням умов, у яких буде функціонувати підприємство.

Список використаних джерел:

1. Białoń L. Typologia innowacyjnych strategii, w: Innowacje techniczne i zmiany strukturalne w procesie transformacji polskiej gospodarki, t. I, red. A.H. Jasiński, M. Kruk, Uniwersytet w Białymstoku, Białystok, 1999.
2. Davila T., Epstein M., Shelton R. Making Innovation Work: How to Manage It, Measure It and Profit From It, Wharton School Publishing, 2005.
3. Freeman C. The economics of industrial innovation. Penguin Books, Harmondsworth, 1974.

ІНВЕСТИЦІЙНО – ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Яремчук Н.Т., студентка УС – 22

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
natasha_ya27@ukr.net

З кожним роком інвестиційно-інноваційна діяльність все більше набуває важливого значення для держави. В порівнянні з іншими країнами Україна втрачає конкурентні переваги, що пов'язано з падінням ВВП, втративши 11 позицій в рейтингу глобальної конкурентоспроможності. Тому щоб укріпити свої позиції та підвищити конкурентоспроможність на міжнародному ринку необхідне активізування інвестиційно-інформаційних процесів в країні.

За останні 10 років число впроваджених технологічних процесів зросло на 54%, проте освоєння підприємствами нових технологій зменшилась на 82,5 %, а відтак питома вага реалізованої продукції скоротилась на 51,5 %. У 2012 році 1371,704 підприємств займались впровадженням інвестицій, що складало 78 % від загальної кількості інноваційно-активних підприємств. Проте в середньому щорічно питома вага підприємств, що займаються інноваційною діяльністю зменшується на 0,06%, а реалізованої продукції на 0,32 %. У Європейському Союзі середнє значення інноваційної активності підприємств сягає 40-45% від загальної кількості, а в Україні 17,4 % [1]. У рейтингу глобальної конкурентоспроможності країн 2012-2013 рр. Україна зайняла 73 місце серед 144 країн. А в рейтингу за глобальним індексом інноваційного розвитку Україна посіла 63 місце, її випередили Македонія, Молдова, Росія. До слабких сторін нашої держави відносять технологічну готовність та інноваційну діяльність. Виконавчий директор Міжнародного фонду заявив, що за підсумками 2013 року прямі іноземні інвестиції можуть скоротитись до 4 млрд. дол. За 2011 – 2013 рр. Україна підписала 10 угод з інвесторами в рамках національних проектів на суму 823,5 млн. дол., з яких 4 є іноземними інвесторами зокрема Китай, Німеччина. Два з яких знаходяться на передінвестиційній фазі і тільки один на першій стадії реалізації за підтримки США та України в освітньому проекті [2].

Тому, я вважаю, що для того, щоб покращити інвестиційно-інноваційну ситуацію в Україні та рівень конкурентоспроможності спершу потрібно налагодити політичну та економічну ситуацію в країні. Україна є десятою з найбільших боржників Всесвітнього Банку з показником 3,22 млрд. дол. США, випереджаючи Росію та поступаючись Польщі. Заборгованість нашої держави перед МФВ на червень 2013 року становила 5,27 млрд. Також важливим фактором є покращення інформаційного забезпечення інвестиційних проектів. Перш за все потрібно постійно інформувати інші країни світу про інноваційні здобутки перспективних галузей, підприємств. Також створення на підприємствах інформаційних систем інвестиційної діяльності. Потрібно покращити інституційне забезпечення інвестиційних процесів: створення агенцій по залученню інвестицій, розподіл отриманих коштів від міжнародних інститутів для вчасного повернення боргів тим самим підвищувати репутацію країни на міжнародних ринках. З покращенням рівня інвестиційно – інноваційної ситуації в Україні виникнуть умови для створення нових робочих місць, підвищиться технологічність старих та за рахунок розвитку і вдосконалення різноманітних галузей економіки Україна вийде на більш перспективний рівень.

Отже, власних коштів підприємств для створення дієвої інноваційної структури України недостатньо і держава не може забезпечити достатнє фінансування та стимулювання інноваційної діяльності, а також притаманний низький рівень іноземних інвестицій в інноваційну сферу. Це все відмічається на зменшенні питомої ваги підприємств, що впроваджують інновації, та скороченні випуску нових видів продукції. Тому основним завданням для України сьогодні є створення сприятливих умов для розвитку інвестиційно-інноваційної економіки і підвищення конкурентоспроможності на міжнародному рівні.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Міністерства статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua
2. Державне агентство України з інвестицій та інновацій [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ukrproject.gov.ua/>

СЕКЦІЯ 2. РОЛЬ ДЕРЖАВИ У РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО- ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

НОВІ ТЕНДЕНЦІЇ В МІЖНАРОДНІЙ МІГРАЦІЇ РОБОЧОЇ СИЛИ

Бурлак В.В., студентка 3 курсу, ФММ, УС-11

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

vika_burlak@mail.ru

На сьогоднішній день кількість трудових мігрантів з України становить 4,5 мільйона осіб, з яких 1,7 мільйона перебувають у Європейському Союзі. Тобто, можна сказати, що кожен десятий українець перебуває за кордоном.

Також слід відмітити, що раніше основною формою еміграції виступала трудова, але в сучасності можна помітити появу нового виду: еміграції студентської молоді шляхом отримання вищої освіти за кордоном. На сьогодні цей вид еміграції ще не отримав назву, але умовно її можна назвати «студентською».

Вища освіта відіграє важливу роль у формуванні особистості, не зважаючи на економічні і політичні зміни в суспільстві. Тому багато молодих людей прагнуть обрати найкращий вищий навчальний заклад, який у майбутньому став би щасливою путівкою. Проте зробити цей вибір не дуже просто, адже потрібно визначитись із професією, яка буде приносити задоволення, а потім обрати і сам навчальний заклад, який буде відповідати високим вимогам.

Ця проблема досить характерна для України, де сотні вищих навчальних закладів запрошують на навчання, але обрати серед них кращих можна лише пару десятків. За даними Державного комітету статистики України в 2012-2013 н.р. кількість ВНЗ I і II рівнів акредитації становить 489, III і IV – 334 [1]. Але, не зважаючи на таку велику їхню кількість, тільки декілька з них потрапили у міжнародний рейтинг „TopUniversities” 2013 р.: Київський національний університет ім. Т.Г.Шевченка (445 місце), Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут» (618 місце), Донецький національний університет (701+), Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (701+) [2].

Таким чином студенти, які отримали знання у вітчизняному ВНЗ, не будуть конкурентоспроможними на міжнародному ринку праці.

За останні три роки бажаючих поїхати навчатись за кордон збільшилось щонайменше на 10%. Найчастіше вітчизняні студенти обирають для навчання Британію, Німеччину, Польщу, Латвію, Литву, Чехію, США, Канаду. Найперше – через кращу якість навчання, адже тут навчальні програми є більш актуальні та мають практичний характер.

Однією з головних причин виїзду молоді є рівень заробітної плати. Середня заробітна плата в Україні становить близько 370 доларів. Вона є найнижчою серед країн пострадянського простору [1].

Ще однією із причин еміграції вітчизняної молоді є відсутність робочих місць або небажання надавати роботу роботодавцями. Навіть навчання на держзамовленні не гарантує студентам отримання першого робочого місця.

Тому можна сказати, що студенти розглядають навчання за кордоном як можливість подальшого працевлаштування на Заході. Адже благополуччя вони вбачають у хороших умовах праці і високому рівні життя за кордоном.

Позитивним ефектом від студентської міграції є повернення висококваліфікованих спеціалістів, які можуть застосовувати отримані знання і навички у розвиток економіки України. Проте в Україні недостатньо врегульована законодавча база визнання іноземних дипломів.

Вважаю, що повернення студентів після навчання за кордоном можливе лише за певних умов, що стосуються, перш за все, реалізації професійних можливостей на належному рівні.

Створити такі умови можна лише за підтримки держави у розвитку програм повернення інтелектуальних ресурсів до України. Ці програми мають базуватись на відповідних чинниках, які б створили умови для професійної діяльності студентів, а саме:

- висока заробітна плата,
- належні умови праці,
- реальність швидкого кар'єрного зростання,
- можливість закордонних поїздок.

Проте виникає потреба у вирішенні проблеми повернення та працевлаштування і адаптації студентів, що повернулись після навчання з-за кордону, а саме у кваліфікованих консультаціях з питань ринку праці. Адже після повернення на Батьківщину, молоді фахівці повинні мати інформацію щодо умов і можливостей працевлаштування в країні.

Список використаних джерел:

1. Державна статистична служба України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. QS World University Rankings 2013 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : [http://www.topuniversities.com/university-rankings/world-universityrankings/2013#sorting=rank+region="+country="+faculty="+stars=false+search=](http://www.topuniversities.com/university-rankings/world-universityrankings/2013#sorting=rank+region=)

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ ТА ЧИННИКИ ЙОГО ФОРМУВАННЯ

Буцик Н.С., студентка ФММ, гр. УС-31с,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”
natalia.butsik@gmail.com

Відповідно до сучасних теорій руху міжнародних капіталів інвестування за кордон здійснюється як правило у тому випадку, коли воно прибутковіше за інші види діяльності. Політичні фактори, якими може маніпулювати уряд держави не можуть забезпечити достатньої прибутковості інвестицій, проте він у змозі сприяти розвитку певного виду діяльності. Іншими словами, завдання уряду будь-якої країни полягає у створенні сприятливого інвестиційного клімату і забезпеченні додаткових стимулів тим суб'єктам, які ефективно працюють у пріоритетних для економіки країни напрямках.

Незважаючи на велику кількість наукових робіт вітчизняних та зарубіжних авторів відносно проблем формування інвестиційного клімату, варто зазначити, що чинники, які його формують на різних рівнях, є недостатньо систематизованими. Це зумовлює актуальність дослідження складових інвестиційного клімату та їх взаємозв'язку. Тільки адекватне визначення поняття "сприятливий інвестиційний клімат", а також систематизація чинників, які на нього впливають, можуть бути підставою для побудови методики оцінки інвестиційної привабливості підприємств, що є необхідним для ухвалення об'єктивних управлінських рішень у сфері інвестування.

Інвестиційний клімат розглядається на рівні держави, регіону, галузі та на рівні підприємства. На кожному з цих рівнів діють відповідні чинники, за якими в сукупності оцінюють сприятливість інвестиційного клімату, виділяють п'ять груп чинників, під впливом яких формується інвестиційний клімат [1; 2]:

1. Рівень розвитку продуктивних сил та стан інвестиційного ринку.

2. Політична влада та правове поле держави (досягнення стабільності національної грошової одиниці; створення відповідної законодавчої та нормативної бази; рівень розвитку валютного регулювання; забезпечення привабливості об'єктів інвестування).

3. Фінансово-кредитна система (рівень інвестиційної діяльності банків; інвестиційна політика Національного банку України).

4. Статус іноземного інвестора (режим іноземного інвестування; діяльність міжнародних фінансово-кредитних інституцій; наявність вільних економічних та офшорних зон).

5. Інвестиційна активність населення країни (стан ринку нерухомості; виконання державної програми приватизації).

Серед сукупності класифікаційних ознак, які виділяють економісти для систематизації чинників, що впливають на інвестиційний клімат, доцільно назвати чотири класифікаційні ознаки:

- за походженням: внутрішні, зовнішні;
- за змістом: економічні, правові, соціальні, політичні;
- за рівнем дії: чинники, які діють на рівні держави, регіону, галузі, підприємства, а також окремого виду діяльності;
- за характером: причинні, наслідкові [3].

Наведена класифікація включає всі чинники, які можуть впливати на інвестиційний клімат, а виділені класифікаційні ознаки всебічно розкривають зміст цього поняття.

Значну роль у створенні сприятливого інвестиційного клімату відіграє держава, яка підпорядковує єдиний меті поточні завдання, чинники і потенціал із обмеженням або стимулюванням у певні періоди розвитку певних видів діяльності галузей та регіонів. Також важливим аспектом формування сприятливого інвестиційного клімату є законодавча відповідність національних правових актів у інвестиційній сфері з міжнародними стосовно захисту прав власності іноземних інвесторів.

Аналіз інвестиційного клімату окремо взятого підприємства здійснюється шляхом дослідження таких об'єктів, як:

фінансова стійкість підприємства, організаційна структура управління підприємством, система внутрішнього контролю, кадровий потенціал підприємства, рівень диверсифікації продукції та видів діяльності підприємства.

Таким чином, інвестиційний клімат підприємства являє собою сукупність кількісних та якісних характеристик, які можуть бути підставою для ухвалення рішення про доцільність залучення інвестицій, їх обсяг, джерела, структуру та термін інвестування. Дані характеристики формуються під впливом економічних, правових, соціальних та політичних чинників, які діють на національному, регіональному, місцевому і галузевому рівні, а також на рівні окремого підприємства.

Список використаних джерел:

1. Марцин В. С. Інвестиційна діяльність в Україні в умовах виходу з кризи / В. С. Марцин // Проблеми науки. — 2011. — № 7. — С. 2 – 8.
2. Щукін Б. М. Аналіз інвестиційних проектів / Б. М. Щукін // Конспект лекцій. — К. : МАУП, 2007. — 128 с.
3. Яковлев А. І. Методика визначення ефективності інвестицій, інновацій, господарських рішень в сучасних умовах / А. І. Яковлев // Проблеми науки. — Х. : Бізнес Інформ, 2009. — 56 с.

THE GLOBAL ECONOMIC CRISIS - IMPLICATIONS FOR UKRAINE

Voloshyn A. A.

NTUU KPI

voloshyn94@gmail.com

The global crisis, as we know, began with the credit crisis of the U.S. banking system, which led to bankruptcy in 2007-2008 fifty banks and financial institutions and impacted on quotation of securities, on consumption and savings of people. In September 2008, the situation has worsened due to the collapse of a number of financial institutions associated with a mortgage market, such as investment bank Lehman Brothers, mortgage companies Fannie Mae, Freddie Mac and AIG.

The crisis quickly spread around the world. The Ukraine did not avoid it. Thus:

In October 2008, the industrial production in Ukraine fell by 19.8 % and for the first time since August 2005, recorded decline in GDP - by 2.1 %;

In November 2008, Ukraine's GDP fell by 14 % compared to November 2007;

In November 2008, the decline in production to November 2007 was: 19.1 % in Light industry, 32.1 % in Mining industry, 35.2 % in Chemicals, 38.8 % in Mechanical Engineering and 48.8 % in metallurgy;

Hryvnya devaluated more than double against the U.S. dollar during 4 months: from 4.60 UAH. in August to 10 UAH. in December 2008 for 1 U.S. dollar. However, since April 2009, the hryvnya exchange rate went up sharply and by mid-May it had already reached 7.4 USD./USD. Later it increased to mark of UAH 8.0 for 1USD, which had been lasting for almost 5 years – up to economic and political crisis in the Ukraine which marked the end of 2013 - beginning of 2014 and continues today;

Public refusal of the National Bank Ukraine in November 2008 to comply with conditions of the IMF's loan for supporting the hryvnia ;

The National Bank on December 19 declared the possibility of "internal default ";

In October NBU by its special resolution banned withdraw money from deposits. As a result, "frozen" hryvnia deposits heavily depreciated and population could not take away them from banks;

November - December, many commercial banks unilaterally raised the interest rates on previously issued currency and hryvnia loans - an average of one and a half time. Since November, consumer lending by banks almost completely stopped;

Trade balance deficit (excess of imports over exports) reached \$ 17 billion during 10 months of 2008;

Significant reduction in liquid gold and currency reserves – from 38 billion on September, 1 to 27.2 billion dollars in December 2009;

In 2009, Ukraine's GDP fell by 14.1 %, which was one of the worst in the world GDP dynamics. During the same year industrial production fell by 25.0 % (stronger decline was only in Botswana and Estonia).

These statistics clearly indicate that Ukraine had one of the hardest impact by the crisis among world countries.

But time passes, the world is slowly recovering from the recession. First of all it is the result of concerted actions by global financial institutions and responsible Governments of developed countries. Positive changes have also affected our country. The next few years due to the actions of the Ukrainian Government and its cooperation with international financial institutions and Governments of leading world countries have been much better for the production and the economy of the Ukraine in general. This objective is seen from the following (Table 1):

Table 1

Year	inflation index, %	GDP, %
2010	9.1%	+4.1
2011	4.6%	+5.2
2012	-0.2% (deflation)	+0.2
2013	0.5%	-1.1

Unfortunately, the world around us consists not only of recessions, but also of political crises. Namely such a powerful crisis is going through the Ukraine. And exit from the economic crisis today depends on the solution of all political problems in our country. I hope that everything will soon best for the Ukraine and its citizens.

References:

1. Economy of Ukraine [E-resource]. — Access : http://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Ukraine
2. Statistics inflation in Ukraine [E-resource]. — Access : <http://index.minfin.com.ua/index/inf/>
3. Statistics GDP in Ukraine [E-resource]. — Access : <http://index.minfin.com.ua/index/gdp/>
4. Campbell R. Economics/ Campbell R. McConnell, Stanley L. Brue / Actual problems of economy. — 2002. — № 4. — P. 35 - 40.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ КЛАСТЕРОУТВОРЕННЯ

Воронкова І. Ю., аспірант

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, ivor@bigmir.net

Рекомендації щодо регіонального зростання ефективності взаємодіючих фірм полягають у формуванні та розвитку кластерів. Кластероутворення відбувається через перетворення групи компаній на промислове та соціально-економічне ядро як точки росту регіону. В його створенні на різних рівнях беруть участь державні структури, приватні компанії, освітні й дослідницькі інститути, підприємства тощо.

Кластероутворення в економіці досліджували науковці у різних країнах світу, зокрема М. Портер, А. Маршалл, А. А. Мигранян, М. П. Войнаренко, С. І. Соколенко та ін. Вперше регіональне об'єднання підприємств, як основу економічного розвитку, розглянув А. Маршалл на межі XIX-XXст. Він дослідив «локалізовані галузі», що виявляють стійкість завдяки концентрації великої кількості малих підприємств у певному регіоні [1]. Найпопулярніше визначення сутності кластера дав М. Портер: географічні кластери – це група географічно близьких взаємопов'язаних компаній та організацій, які діють у певній сфері та характеризуються спільною діяльністю і взаємодоповнюють одна одну. [2]. Поряд з цим існують інші визначення, які характеризують кластери з різних точок зору. Але, всі вони дають підстави стверджувати: кластер — це географічна концентрація економічно пов'язаних організацій, що співпрацюють для досягнення спільної мети.

У значній частині фахових публікацій домінують твердження, що передумовами кластероутворення є близьке територіальне розміщення суб'єктів господарювання, природні фактори та існування первинних інституцій. Так, М. Портер змодельював вплив географічного розташування компаній на їх конкурентоспроможність з використанням чотирьох взаємозалежних сил. У моделі «національного ромба» М. Портер пропонує на основі аналізу чотирьох основних факторів оцінювати конкурентні переваги підприємств, закономірності їх виникнення, розвитку і занепаду кон'юктурних хвиль.

Специфічність кластероутворення залежить від умов цього процесу, ступеня його відкритості, повноти використання ресурсів, державної підтримки підприємств кластеру тощо. Кластероутворення супроводжується налагодженням тісних горизонтальних і вертикальних зв'язків співробітництва та економічних методів впливу. Організаційно-економічний механізм кластероутворення визначається наступними етапами взаємозв'язаних дій:

- збір та систематизація інформації з господарської діяльності в регіоні;
- прийняття рішення про створення кластеру;
- перетворення рішення на форми команд та контроль за їх виконанням;
- аналіз ефективності кластероутворення та коригування дій за необхідності.

Функціональними складовими кластера є ядро (одне або декілька підприємств провідної галузі) та кластероутворюючі блоки: суміжні, допоміжні й обслуговуючі організації.

В Україні започаткована державна підтримка кластероутворення. У «Концепції Загальнодержавної цільової економічної програми розвитку промисловості на період до 2020 року України» створення кластерів позиціонується як оптимальний варіант ефективної промислової політики. Формування кластерної моделі в Україні розпочато з програми «Поділля Перший» Хмельницькою областю в 1998 р. Було апробовано кластерну модель економічного розвитку, яка втілена в ефективно працюючі кластери: будівельний, швейний, продуктовий (м. Хмельницький), туристичний (м. Кам'янець-Подільський), зеленого туризму (сmt. Гриців Шепетівського р-ну) та інші [3].

Висновки. Реалізація кластероутворюючих технологій та впровадження мережових форм об'єднань дають змогу підприємствам нарощувати і відтворювати більш потужний виробничо-ринковий потенціал та забезпечувати відповідність стратегії кожного з видів підприємницької діяльності загальній стратегії соціально-економічного розвитку регіону. В Україні створені та успішно функціонують регіональні кластери, тому кластероутворення набуває поширеного розвитку. Державна політика підтримує розвиток кластерів на концептуальному рівні. Потрібне подальше вивчення кластероутворення з метою пошуку оптимального шляху формування ефективної сучасної промислової політики.

Список використаних джерел:

1. Маршалл А. Принципы экономической науки / А. Маршалл. — М. : Прогресс, 1993. — с. 152.
2. Портер М. Конкуренция / М. Портер. — М. : Изд. дом «Вильямс», 2000.
3. Войнаренко М. Ентузіасты кластерной политики / М. Войнаренко // Діловий вісник. — № 6(181). — 2009. — с. 10.
4. Соколенко С. І. Кластери в глобальній економіці / С. І. Соколенко. — К. : Логос, 2004. — 848 с.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ МІЖНАРОДНОЇ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Герасименко М. О., студентка 2 курсу групи УС-21, ФММ,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
GerasimenkoMasha@yandex.ru
Науковий керівник: Серебренніков Богдан Сергійович, к.е.н., ст. доцент

Відповідно до оцінок міжнародних організацій, багато років поспіль Україна займає у світі найнижчі позиції за умовами ведення бізнесу. Так згідно оцінок МВФ Україна знаходиться на 177 місці з 181 за загальною кількістю податків і складністю їх адміністрування. Наразі господарство України переживає економічну кризу, що негативно позначається на стані зовнішньої торгівлі. Можливості вітчизняних виробників товарів перебувають у невідповідності із обсягом продукції, яка йде на експорт. Більше того, не забезпечуються державні потреби у валютних надходженнях, що вкрай необхідні для стабілізації економіки.

Варто зазначити, що згідно даних Міністерства статистики України, останнім часом експорт неухильно зменшується. Також не досить ефективною є сама структура експорту: близько 90% складають сировина і матеріали, товари широко вжитку. За межі країни вивозяться важливі ресурси (які й без цього в дефіциті) і продаються за демпінговими цінами. На мою думку, зовнішня політика України гостро потребує кардинальної перебудови: відхід від сировинного характеру експорту, збільшення в ньому частини продукції обробних галузей, покращення структури імпорту. Внаслідок перебудови політики України в зовнішньоекономічній сфері можливе просування на світовий ринок та інтеграція в міжнародну економіку. На мій погляд, варто визначити пріоритетні напрями розвитку експортної спеціалізації, збільшити обсяг виробництва наукоємної продукції, а також ресурсозберігаючих технологій в сфері літакобудування, верстатобудування, ракетно-космічної техніки і створенні надтвердих матеріалів.

Зручне географічне положення, вагомий потенціал галузей обробної промисловості та великі перспективи експорту продукції сільського господарства варто враховувати при розробці програми з розвитку і стабілізації міжнародної спеціалізації України. Варто приймати до уваги такі світові тенденції: обмін досягненнями в науці та техніці витісняє торгівлю готовою продукцією; у міжнародній торгівлі збільшується частка взаємообміну деталями й компонентами; матеріально-технічна база виробництва не обмежується національним ринком. Таким чином, досить доречно передбачити першочергове залучення іноземного капіталу до виробничої та науково-технічної кооперації, вигідного для обох сторін обміну на основі ліцензій винаходами, розробками, ноу-хау. Слід налагодити в Україні виробництво продукції, здатної замінити імпорту, зокрема такої як автомобілі, автобуси, тролейбуси, зернові, корми і картоплезбиральні комбайни, холодильники тощо. До того ж, необхідно заохочувати інвесторів з-за кордону, запорукою чого є стабільність чинного законодавства у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Сьогодні, відповідно до оцінки міжнародних експертів, Україна займає лише 130 місце серед країн світу за створенням надійного інвестиційного клімату [3, с. 83].

На сучасному етапі розвитку слід приділяти увагу виробленню власної чіткої позиції в першу чергу в МБРР, МФВ, МОП і ГУТТ, оскільки дані організації відіграють ключову роль у міжнародному фінансовому, торговельному та соціальному регулюванні. Будучи їх учасником, Україна може збільшити свої можливості з приводу залучення капіталу з-за кордону, фінансових ресурсів, отримання пільг різного характеру, в тому числі торговельного, збереження тарифних засобів захисту сільського господарства, а також національної індустрії.

Список використаних джерел:

1. Державна служба статистики України: офіційний сайт [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Міжнародний валютний фонд : офіційний сайт [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://www.imf.org/external/russian/>
3. Чирков В. М. Розвиток економіки України в умовах світової кризи: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. «Цивілізаційний вимір енергетичної дипломатії та еколого-економічної безпеки України». — К. Вид. «Персонал», 2009. — 255 с.

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СОНЯЧНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ ТА ПІДТРИМКА ГАЛУЗІ ДЕРЖАВОЮ

Грищенко Є., студентка II-го курсу, ФММ, група УС-21
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
jevgenia2009@ukr.net

Протягом останнього десятиліття усе більшої популярності набуває використання альтернативних джерел енергії, зокрема енергії сонця. Поясненнями такого явища можуть бути як бажання стабілізувати екологічну ситуації в країні та світі загалом, так і економічна привабливість цього виду діяльності, скільки традиційні джерела енергії (такі як вугілля, газ, нафта) характеризуються вичерпністю та порівняно високими затратами на їх видобування.

Окрім того, діє ряд заохочень з боку держави у випадку застосування енергозберігаючих заходів та використання альтернативних видів енергії. До таких заходів належать пільги передбачені податковим кодексом: звільнення від податку на додану вартість при імпорті на територію України матеріалів, устаткування, обладнання та комплектуючих, які є енергозберігаючими або використовуються у виробництві альтернативної енергії; а також звільнення 80 % прибутку підприємств від оподаткування податком на прибуток, які виготовляють та реалізують подібну продукцію на території України[1].

Окрім того, з 2008 року в Україні діє закон про так званий «зелений» тариф, який встановлює спеціальну ціну на електроенергію отриману з альтернативних джерел. Такий тариф є майже у 10 разів вищим, ніж ціна на електроенергію, отриману від теплових станцій, та у 20 разів перевищує тариф на електроенергію атомних електростанцій, що є безперечним стимулом до залучення інвесторів до цієї галузі.

Аналітики зазначають, що передумови для розвитку сонячної енергетики в Україні є одними з найбільш привабливих для у Євразії. На різних етапах реалізації в Україні зараз знаходяться більше 100 проектів будівництва сонячних електростанцій загальною потужністю вище 1380 МВт. Такі об'єкти будують компанії з Португалії, Німеччини, Франції, Австрії, Чехії, Ізраїлю тощо.

Зокрема, в Криму знаходиться найбільша у Центральній та Східній Європі фотоелектрична станція з піковою потужністю 105,6 МВт. Вона була збудована австрійською компанією Activ Solar. У 2008 році компанія викупила запорізький завод напівпровідників, що дозволило за зниженою ціною виготовляти світлопоглинаючі модулі. Станом на 2011 рік, коли електростанція «Перове» була введена в експлуатацію, вона була найбільшою фотоелектричною станцією у світі. Компанія Activ Solar збудувала усього близько 10 сонячних парків (у Криму, Одеській та Миколаївській областях). Проте, як заявляє Йоганн Гартер, операційний директор Activ Solar, Україні все ж не вистачає чесного бізнес-середовища та прозорих правил ведення справ [2].

Ще одним прикладом співпраці з питань сонячної енергетики є підписання 13 лютого 2014 року Меморандуму про взаєморозуміння між Міністерством екології та природних ресурсів України, Державним агентством України з управління зоною відчуження та італійською компанією VIPIEMME SOLAR SRL. Компаніє займатиметься будівництвом та встановленням сонячних панелей у так званий зоні відчуження, або Чорнобильській зоні. Передбачено встановлення панелей потужністю до 0,5 МВт у зоні відчуження. Окрім цього, меморандум передбачає встановлення, збір та утилізацію відпрацьованих елементів живлення та науково-технічну співпрацю та обмін досвідом у галузі будівництва електростанцій та виробництва електроенергії з альтернативних джерел. Інші подробиці проекту компанія поки не відкриває [мін енергетики].

Також наприкінці 2013 року було підписано угоду між ТОВ «Грінтек Енержі», Китайською Національною групою корпорацій будівельних матеріалів та Китайською експортно-кредитною страховою корпорацією (SINOSURE) про основні умови залучення інвестицій з КНР для розвитку відновлювальної енергетики в Україні з встановленою потужністю понад 1 ГВт.

Загалом, альтернативна енергетика може стати привабливою сферою для інвесторів з одного боку, а також зменшити кількість негативного впливу на екологічну ситуацію з іншого. Держава намагається стимулювати ведення такого виду діяльності, однак на практиці бракує чесності та прозорості для абсолютно сприятливого бізнес-середовища. Тому варто продовжувати підтримку нової галузі, яка стрімко набирає оберти, що у свою чергу забезпечить позитивний вплив як на економічну ситуацію в країні, так і на збереження здоров'я населення.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України : за станом на 28 січня 2014 р. / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Лячинська О. Долина сонця/ О.Лячинська//National Geographic Україна. — 2013. — №8. — С. 36 - 40.
3. Проскуряков О. Встановлення у зоні відчуження сонячних батарей допоможе зробити перші успішні кроки на шляху до екологізації української економіки / О. Проскуряков // Міністерство екології та природних ресурсів України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.menr.gov.ua/index.php/home>

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ В КОНТЕКСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТНК

Гусак Ю.Е., студентка

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», ygusak@ukr.net

На даному етапі національна економіка неспроможна реалізовувати стратегію «економічного самозабезпечення» внаслідок інтернаціоналізації господарського життя. В умовах реструктуризації та глобалізації посилюються перспективи окремих країн, загострюється конкурентна боротьба, що передую збільшенню розриву в економічному розвитку країн. Тоді на перший план виходить регіоналізм як прагнення нівелювати асиметрію у нерівномірному розвитку глобального економічного простору.

Прототипом існування процесу регіоналізму є наявність угруповань, таких як: Європейський Союз, НАФТА – Зона вільної торгівлі між Мексикою, Канадою та США, АСЕАН – Співтовариство країн Південно-Східної Азії, АПЕК – Економічне співтовариство країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону, Меркосур – Південноамериканський спільний ринок. Найінтегрованішим та максимально захищеним від загроз глобалізації виступає ЄС [1, с. 76-77].

Безумовно, в основі регіоналізації лежить регіональна близькість, проте значно важливішим є наявність високорозвиненої країни-лідера та створення інституційної основи для захисту інтересів країн-членів. Для позитивного ефекту від регіоналізації країна-лідер зобов'язана мати значну частину ТНК, проте перевищення транснаціональних корпорацій над національними сприяє негативному впливу на економіку. Через сприятливий інвестиційний клімат, державний захист та регулювання, розвиненість інфраструктури та концентрацію кваліфікованих робочих кадрів ТНК обумовлює першочерговий стрімкий розвиток країни в якій корпорація виникла.

Якщо в процесі співпраці між країнами формуються та удосконалюються не тільки торговельно-економічні, а й техніко-технологічні та фінансово-інвестиційні зв'язки, які супроводжуються появою виробничих комплексів, науково-технічних центрів, то лише тоді можна простежити регіональну інтеграцію країн [3, с. 3-5].

Регіональний аспект має пріоритетне значення для більшості фірм, тому саме на цьому рівні приймаються найважливіші рішення; про досягнення глобального успіху фірмою свідчить чіткий та збалансований регіональний розподіл продажів. Значний обсяг продажів по всьому світу, першочергово в економічно розвинених регіонах, - ознака сильних можливостей компанії. На даному етапі значна кількість з найбільших транснаціональних корпорацій представлена вузьким географічним обхватом продажів, коли для глобального успіху в конкурентному середовищі колосальне значення складає ефективна діяльність на ринку [1, с. 80-81].

Більше ніж 320 з 380 компаній мають понад 50 % продажів у своєму регіоні (одному із регіонів Тріади), 25 фірм орієнтовані на 2 регіони і лише 9, з менш ніж 50 % продажу в рідному регіоні і більше 20 % від обсягу продажів у кожному регіоні Тріади. Для європейських ТНК характерним є зосередження більше ніж двох третин власного бізнесу в межах континенту [3, с.16-18].

Найбільші ТНК за обсягом зарубіжних до загального обсягу продажів в переваженій більшості з Канади, Австралії та країн-членів ЄС (Фінляндія, Великобританія, Німеччина, Швеція), проте, незважаючи на те, що ці ТНК лівову частку своїх товарів продають за кордоном, багато з них регіональні: більшість зарубіжних продажів в межах регіонального ринку. При умові ранжування до частки внутрішньо-регіональних продажів спостерігається наступне: продажі в Європі характерні переважно для європейських ТНК, в регіоні НАФТА домінують Канада та США, в азіатсько-тихоокеанському – відповідні ТНК, включаючи австралійські. Найбільші торговельні корпорації, зазвичай, моно-регіональні: роздрібно торговельні ТНК США мають північноамериканський канал збуту. Так Wal-Mart, найбільша ТНК роздрібної сфери, акумулює лише 6 % доходу за межами НАФТА регіону. Carrefour, провідна ТНК Франції, лише 26 % свого доходу отримує за межами Європи [2].

Отже, більшість масштабних і високо транснаціональних корпорацій користуються регіональними компонентами у визначенні стратегії, що стосується і прийняття рішень, і географічного рівня адаптації продукції, що випускається. Переважно ТНК є регіональним, а не глобальним гравцем, адже працюють на досить сегментованій регіональній основі. Наявність сильного економічного базису – кооперації ТНК країн-членів угруповання – необхідна умова регіональної економічної інтеграції.

Список використаних джерел:

1. Пахомов С. Ю. Глобальна конкуренція: нові явища, тенденції та чинники розвитку : [монографія] / С. Ю. Пахомов. — К. : КНЕУ. — 2008. — 224 с.
2. Річний звіт ЮНКТАД за 2012 рік «Топ 100 нефінансових ТНК світу за обсягом зарубіжних активів» [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://unctad.org/>
3. Rugman, Alan and Verbeke, Alain «A perspective on regional and global strategies of multinational enterprises» // Journal of International Business Studies, 2004. — 35. — P. 3-18.

UNIVERSITIES ROLE AT INTERATIONAL COOPERATION DEVELOPMENT

Alina O. Dychko, PhD, Assoc. Prof., Liubov I. Yevtieieva

National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute", alina_dychko@iee.kpi.ua

Higher education generates human capital of state with appropriate level of education and professional skills, and therefore higher education is responsible for the country development. The aims and objectives of the development of country should be closely associated with the object and purpose of higher education [1; 2].

The role of Universities and High school at the international cooperation development can hardly be overestimated. The main priority of the development of higher education in Ukraine is to improve the quality of education with focus of the Bologna process [1-4].

The purpose of the Bologna process is to create a European higher education area, which suggests the next:

- implementation of coherent and comparable degrees,
- introduction of a two-level education system,
- realization of a credit system,
- promotion of the European dimension in ensuring the quality,
- elimination of remaining obstacles impeding free movement of students and teachers.

Moreover the higher education is impossible without scientific researches and here, as for education, the process of globalization requires new approaches in international collaboration.

An important aspect of the modernization of higher education is the quality that can be achieved through the development of national standards, attestation and accreditation process improvement and teachers' education of innovative ways of education quality ensuring.

Scientific research is also very significant part in training of future specialists – masters and bachelors. And it needs new approaches in international collaboration to achieve a great progress in different spheres.

The innovations at modern higher education taking into consideration the globalization processes should include the following:

- new methods of quality of higher education improve,
- teachers professional development ensuring ways,
- making connections with other higher educational institutions,
- establishing and strengthening relationships with future partners in different cooperation projects.

The general scope of international cooperation educational activity includes the following steps:

1. Study, choice and evaluation of the existing international office technologies for effective partnership realization that could be implemented in Ukraine.
2. Define a set of criteria for a thorough and profound analysis of the chosen technologies, potential and economical estimation.
3. Create a set of possible scenarios and recommendations for the most favorable and optimal international office functioning.
4. Develop universal tool for cooperation projects realization with possibility to change initial data, set of criteria, alternatives to make decision making process fast, easy and efficient.
5. Lecturing at Universities-partners.
6. Possible integration in active partners' projects and involving new partners in new perspective programs of cooperation.
7. Planning future mutual educational and scientific cooperation projects.

Therefore, universities and high education in general are one of the main sectors of state international cooperation development and the key problems of high education should be solved considering the Bologna and education globalization processes.

References:

1. Згуровський М. З. Болонський процес : головні принципи та шляхи структурного реформування вищої освіти України / М. З. Згуровський. – К. : Вид-во НТУУ «КПІ», 2006.- 544 с.
2. Згуровський М. З. Реформа вищої освіти — необхідний чинник суспільних перетворень. / М. З. Згуровський [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kpi.ua/1203-1> - Назва з екрану.
3. Джуря О. Болонський процес як прояв модернізації освіти / О.Джуря // Вища освіта України. – 2008. - №4. – С. 58-64.
4. Калінічева Г. Євроінтеграційний поступ системи вищої освіти України: нові можливості чи нові проблеми? / Г. Калінічева [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.viche.info/journal/1954>. – Назва з екрану.

ДЕЯКІ ТЕНДЕНЦІЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ В УМОВАХ НОВІТНЬОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Дігтяр П. А., к.і.н., доцент.

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут».

Факультет соціології і права. Кафедра історії. digtyar.petr@mail.ru

В умовах сучасної глобалізації стрімко розвивається наука, техніка, інформаційні технології. На основі цього актуалізується потреба в аналізі тенденцій інтеграції науки як суттєвого чинника світових процесів та в розробці практичних рекомендацій для вироблення адекватної наукової політики у міжнародному середовищі. Означеним якраз і обумовлена актуальність цього повідомлення.

Дослідження наукової політики України дає підстави констатувати, що є комплекс питань для вирішення, невизначених ситуацій, конфліктів, дефіцит розроблених і схвалених новітніх стратегій розвитку міжнародного науково – технічного співробітництва і інтеграції. На одне із таких питань вказують численні публікації в яких справедливо зазначається, що з України тисячами втікають вчені за кордон. На цю тенденцію, з точки зору суспільно – політичної безпеки, гостро реагував на загальних зборах Національної академії наук України (НАНУ) в квітні 2013 р. її президент Б. Є. Патон. Він зауважив, що це пов'язано з недостатнім рівнем матеріально-технічного забезпечення науки і наукових працівників, що в свою чергу призвело до зниження зацікавленості членів українського суспільства, зокрема, молоді займатися наукою [1].

Не зважаючи на цю болючу тенденцію ми тут зазначимо, що еміграція вчених викликала іншу. Її результатом стала інтеграція українських вчених у світове наукове товариство. В ньому в умовах сучасної глобалізації спостерігається досить позитивна тенденція до збільшення громадських ініціатив та інноваційних наукових проєктів. Поява нових інтегрованих недержавних наукових організацій, що впроваджують нові наукові продукти та послуги, посприяли інтеграції українських вчених в загальносвітову наукову спільноту. Якраз ця тенденція і була зауважена в стратегії інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів [2].

В означеній стратегії вказано на ще одну тенденцію. Зазначено, що новітній об'єктивно глобалізований порядок визначив чітку стратегічну наукову політику позиціонування українських вчених на світовому та європейському рівнях. Ця стратегічна наукова політика також має спрямовуватися на вирішення питань ефективного розвитку української економіки.

Важливою тенденцією інтеграції української науки в умовах новітньої глобалізації є неухильне впровадження її наукових досягнень в наукомісткі галузі світової економіки та їх прискорений розвиток. Цьому впровадженню сприяє зростання інвестицій у процеси поєднання фундаментальної науки і науково-дослідної сфери з виробництвом.

Однією із домінуючих тенденцій в умовах новітньої глобалізації стала потреба інтегрування науково - технічної, інноваційної і освітньої політик. Історія доводить, що суспільно політичною і економічною практикою доведено, що виграють ті країни і їх угруповання, що створюють режим найбільшого сприяння для наукових досліджень і впровадження їх результатів не тільки у виробництво а й в освіту. Тут зауважимо, що при такому підході реалізації науково-технічної політики будь-яка країна світу і Україна, зокрема, зможуть здійснити прорив з метою вирішення питань стійкого розвитку. Вирішення останнього також є важливою тенденцією. Новітні досягнення в науці мають вирішити проблеми збереження навколишнього середовища.

Список використаних джерел:

1. Кількість українських вчених, які емігрували за кордон, за рік зростає втричі [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.unian.ua/society/778819.html>.
2. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/publish/article?jsessionid=526491E20C659BE3929D50228D66B8B2?art_id=47920&cat_id=46017.

ПІДХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНОСПРОМОЖНОСТІ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Зброжек Ю. студент УВ-11, Калапа Т.В., ст. викладач
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, kalapa@ukr.net

Одна з основних передумов забезпечення успішного функціонування машинобудівних підприємств України в ринкових умовах полягає в отриманні відмінних показників їхньої продукції від аналогічних товарів-конкурентів. Результатом практичної реалізації цього напрямку стають конкурентні переваги, які акумулюють в собі оптимальне поєднання споживчих характеристик товару для покупця, а для виробників забезпечують їхню конкурентоспроможність на основі виявленого балансу між суспільними інтересами і прибутком.

Конкурентні переваги визначаються, зокрема, нижчими цінами на товари. Рівень цін впливає на прибутковість машинобудівного підприємства та знаходиться у тісному взаємозв'язку із витратами, які визначаються за обсягом спожитих ресурсів в процесі виробництва продукції, включаючи відходи, що утворилися при технологічному процесі. Тому розроблення технології на машинобудівну продукцію потребує визначення необхідної кількості матеріалів для її виготовлення за допомогою аналітично – розрахункового методу на основі технологічного процесу і раціональної організації виробництва.

Показником досконалості процесу виготовлення машинобудівної продукції є технічні норми витрат матеріалу для кожного виробу, які визначаються за допомогою коефіцієнта використання матеріалу, тобто відношення маси готового виробу до маси матеріалу, який витрачається на його виготовлення. При розробленні технології на конкретний виріб доцільно прагнути, щоб витрати матеріалу на його виготовлення наближалися до технічних норм витрат матеріалів. Зокрема, коефіцієнт використання матеріалів є характеристикою досконалості конструкції виробів і технології їх виготовлення та виявляє потребу в раціоналізації витрат матеріалу.

Ціна споживання має тенденцію до мінімізації у ринковому середовищі, і тому, підвищуються конкурентна перевага продукції, але при цьому ціна виробництва, досить часто, збільшується. Це пояснюється тим, що конкурентоспроможність продукції потребує додаткових витрат на виробництво, оскільки для її виготовлення впроваджуються інновації, які мають більшу вартість. В той же час, зниження ціни реалізації не призводить до підвищення конкурентоспроможності, якщо відношення «ціна реалізації» - «ціна споживання» лежить у межах 1,05 – 1,2 [1, с. 30].

Динамізм ринку вносить нові завдання, які потребують розробки концепції стратегічного управління конкурентоспроможністю підприємства та отриманні конкурентних переваг. Цей процес відбувається через впровадження нових стратегій, які забезпечують лідерство внаслідок диференціації якості товарів, що є здатністю у забезпеченні споживача більшою цінністю або навіть унікальністю, ніж конкурент. Наявність у товаровиробників конкурентних переваг, які менше виражені у конкурентів за цілим комплексом виробничих, комерційних, організаційних і економічних показників, що перманентно змінюються відповідно до темпів науково-технічного прогресу є важливим показником конкурентоспроможності підприємства.

Слід зазначити, що крім конкурентних переваг товарів, конкурентоспроможність підприємства на ринку визначають показники, які характеризують ефективність виробничої діяльності, фінансового становища, організації збуту і просування товару порівняно з конкурентами. Але кожний ринок має свої унікальні характеристики і створює особливі умови для діяльності підприємств, тому актуальною залишається матриця М. Портера, яка визначає п'ять складових суперництва в зоні конкуренції: суперництво між подавцями в середині галузі; спроби підприємств із інших галузей завоювати покупців своїми товарами; здатність постачальників сировини і комплектуючих диктувати свої умови; можливість появи нових конкурентів всередині галузі; здатність споживачів продукції диктувати свої умови. Матриця М. Портера є потужним інструментом на ринку у визначенні конкурентних сил та ступені впливу кожної з них на підприємство.

На нашу думку, поєднання зазначених підходів до створення моделі конкурентоспроможного підприємства з підходами М. Портера надасть можливість визначити мету і шляхи її досягнення. Такий комплексний підхід забезпечить розробку концепції конкурентоспроможності машинобудівних підприємств України та їх відродження.

Список використаних джерел:

1. Кобиляцький Л. С. Управління конкурентоспроможністю : навч. посіб. / Л. С. Кобиляцький / – К. : Зовнішня торгівля, 2003. – 304 с.

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗОВНІШНІХ ЗАПОЗИЧЕНЬ

Зелінська О.О., студентка гр. УС-01, ФММ,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»
olgazelinska_1@ukr.net

Валовий зовнішній борг країни на певну дату – це сукупний обсяг заборгованості за всіма існуючими, зобов'язаннями, не враховуючи умовні, що мають бути погашені боржником у вигляді основної суми та/або відсотків у визначений час у майбутньому, і які є залученими зобов'язаннями резидентів даної країни перед нерезидентами [1].

Не забуваючи про суттєві переваги залучення зовнішніх запозичень, як-от зростання інвестицій, підвищення якості людського капіталу, компенсація дефіциту державного бюджету, оптимальний та ефективний розподіл у часі тягаря фінансування суспільно значущих проектів довготривалого користування, підтримання динамічної рівноваги грошово-кредитного ринку тощо, потрібно зважати на можливі недоліки понаднормової акумуляції зовнішнього боргу: стримування інвестиційної діяльності у приватному секторі, ріст вразливості до фінансово-економічних криз, фінансові ризики, загострення бюджетних проблем. Хаотичне накопичення зовнішньої заборгованості може призвести до виникнення боргової кризи – стану, коли країна не є в змозі виконувати всі вимоги по взятим зобов'язаннями [2].

Для оцінки оптимальності зовнішніх позик широко застосовуються відносні показники заборгованості. Дані показники становлять відношення параметрів зовнішньої заборгованості до різноманітних показників макроекономічної стабільності та мають встановлені Міжнародним Валютним Фондом та Світовим Банком допустимі межі. При визначенні ефективності використання зовнішніх запозичень розраховують відношення приросту валового зовнішнього боргу до приросту чистого експорту. Критичне значення даного показника становить 0 та 0,3. Тобто значення показника мають знаходитись у межах (0; 0,3).

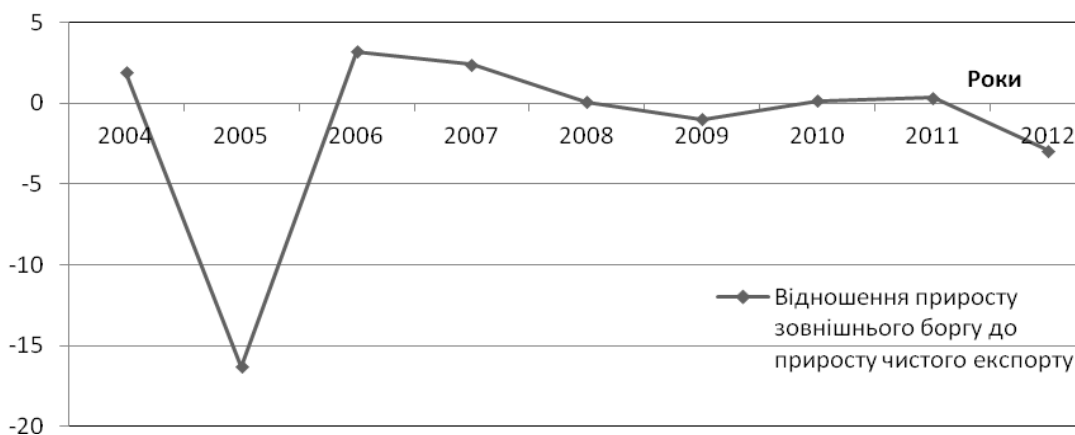

Рисунок 1. Динаміка відношення приросту зовнішньої заборгованості до приросту чистого експорту (систематизовано та розраховано автором на основі [3])

З рис. 1 видно, що значення показника входить у критичні межі. Це свідчить про неефективність використання запозичених коштів, а отже в подальшому і про можливі проблеми з їх обслуговуванням та погашенням заборгованостей.

Динаміка показнику відношення приросту зовнішньої заборгованості до приросту чистого експорту є непостійною. Для неї характерні хаотичні коливання, що є відображенням нестабільності в економіці. Мінімальне значення спостерігалось у 2005 році – (-16,32), максимальне – у 2006 році – 3,21, тобто лише за рік показник зріс на 19,53.

У 2010 році значення відношення приросту зовнішньої заборгованості до приросту чистого експорту зросло 17,35 %, у 2011 – на 118,75 %, а вже у 2012 різко зменшилось – на 66,01 %. Такі стрімкі стохастичні коливання даного показника є сигналом можливої неплатоспроможності країни у майбутньому, оскільки чистий експорт (головний показник багатства та потенціалу країни) вже впродовж довгого часу є від'ємним в Україні. Залучення позики використовуються як ресурс покриття бюджетного дефіциту, а не як довгострокові вкладення для підвищення інноваційного стану господарства країни.

Список використаних джерел:

1. Косова Т. Д. Центральний банк і грошово-кредитна політика // Т. Д. Косова. — К. : Центр учбової літератури, 2011. — 328 с.
2. Буковинський С. Зростання корпоративного зовнішнього боргу України: макроекономічні наслідки та ризики для економіки / С. Буковинський, А. Гриценко, Т. Унковська // Фінанси України. — 2007. — № 10. — С. 3 – 12.
3. Світовий Банк [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.worldbank.org>.

ЗАХОДИ З ПОКРАЩЕННЯ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ У РОЗРІЗІ РЕГУЛЮВАННЯ ЕМІГРАЦІЇ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ РОБОЧОЇ СИЛИ

Корогодова О.О., к.е.н., доцент, Бабаніна О., студентка, кафедри міжнародної економіки,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
olenakorodova@gmail.com ; babanina.olga@gmail.com

З моменту створення довгоочікуваної Державної міграційної служби у грудні 2010 року розпочалась фактична робота по організаційно-правовому забезпеченню її діяльності, але аналіз трудової міграції інтелектуальної робочої сили за кордон ще залишається недостатньо обґрунтованим.

Важливим фактором збільшення трудової міграції серед наших співвітчизників молодого віку є наміри отримати освіту високої якості у ВНЗ за кордоном для значного підвищення власної конкурентоспроможності на ринку праці. Навчальні заклади Польщі, Німеччини та США користуються найбільшим попитом серед українських студентів. На міграційні процеси мають величезний вплив також екологічні і політичні чинники, до яких відноситься, насамперед, рівень розвитку демократії, стабільність політичної системи, поширеність корупції в країні [1, с. 177]. Перераховані фактори впливають на еволюцію інтелектуальної міграції, процес якої негативно впливає, у першу чергу, на країни, що розвиваються.

У результаті процесу міграції висококваліфікованих фахівців відбувається створення світових центрів високих технологій та інтелектуальних центрів (організацій, мереж) мігрантів за кордоном (локальні асоціації висококваліфікованих емігрантів, студентські та наукові мережі, інтелектуальні об'єднання експертів) [2, с. 10].

З метою повного використання потенціалу міграції державна політика в цьому напрямі має бути спрямована на формування певних умов, за яких буде спостерігатись зменшення кількості бажаних емігрувати, а також прийняти відповідні заходи щодо заохочення повернення мігрантів в Україну. Представляє певний інтерес стимулювання імміграції «закордонних українців». В умовах інтеграційного процесу значна роль відводиться освітній міграції студентів, науковців та викладачів.

Так, Концепція демографічного розвитку України на 2005-2015 рр. визначає пріоритетними напрямками демографічної політики держави у сфері регулювання міграційного процесу — зниження рівня зовнішньої трудової міграції українських громадян (особливо нелегальної) та економічне керування внутрішніми потоками мігрантів[3], а серед основних завдань Стратегії демографічного розвитку на 2006–2015 роки: запобігання виїзду високоосвічених спеціалістів для зайняття за кордоном низькокваліфікованими роботами; запобігання зниженню фахових компетенцій високоосвічених спеціалістів внаслідок зайняття за кордоном діяльністю з нижчим рівнем кваліфікації [4, с. 12].

Отже, нам бракує конкретних політичних дій у сфері міграції інтелектуальної робочої сили. Потрібне розширення фінансування наукових досліджень, заохочення праці молодих наукових кадрів у державному секторі шляхом надання сучасного професійного обладнання та матеріального стимулювання. Регулюванню та керуванню мають бути підпорядковані мігранти за соціальним, віковим й професійним складом. Необхідні заходи подолання поточної ситуації мають бути вказані у відповідній концепції розвитку людського потенціалу з боку держави. Економічний інтерес у належній роботі системи регулювання міграційного процесу диктується потребами скорочення загроз національній безпеці України (нелегальної міграції, загострення демографічної кризи, «відтоку умів» за кордон).

Список використаних джерел:

1. Безматерних В. Г. Основні чинники зовнішньої трудової міграції в Україні і міграційна політика / В. Г. Безматерних, О. І. Ільницька // *Економіка Крима*, 2012. — № 2 (39). — С. 276 - 279.
2. Майданік І. П. Трудові міграції у період трансформації соціально-економічних відносин в Україні: автореф. дис. ... канд. соціол. наук: 22.00.03 / Ірина Петрівна Майданік. — Харків, 2007. — 19 с.
3. Стратегія демографічного розвитку в період до 2015 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/879-2006-%D0%BF>. — Назва з екрану.
4. Стратегія демографічного розвитку на 2006–2015 роки [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://dspace.nbuv.gov.ua:8080/bitstream/handle/123456789/11668/01-%D0%A0%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BE%D0%BA.pdf?sequence=1> — Назва з екрану

РОЛЬ ДЕРЖАВИ У ПРОЦЕСІ СТВОРЕННЯ ІМПОРТОЗАМІННИХ ВИРОБНИЦТВ

Серебренніков Б.С., к.е.н., доцент, Кропотова К.О., студент

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, kkrptv@mail.ru

На сьогодні зростання економіки України все ще залежить від традиційних чинників, що пов'язані з позитивною світовою кон'юктурою ресурсних ринків та ринків товарів низькотехнологічного переділу, відносно низькою вартістю матеріальних ресурсів та робочої сили. Хибність такої орієнтації національної економіки чітко показала світова економічна криза останніх років, яка, до речі, для України ще не завершилась. Істотне скорочення зовнішнього попиту, зростання обсягу імпорту та насичення внутрішнього ринку імпортованими товарами поглиблює системні проблеми галузевої, технологічної структури та "недоінноваційності" національної економіки. З метою зменшення імпортової залежності економіки, підвищення її стійкості до зовнішніх шоків, розвитку внутрішнього ринку, доцільно сформувати виважену, економічно обґрунтовану політику розвитку імпортозамінювальних виробництв, яка на перших етапах може носити точковий характер по конкретним товарним групам, а в подальшому набувати комплексності.

Досліджуючи дане питання, перш за все необхідно визначити роль та місце держави в процесі розвитку імпортозаміщення. На нашу думку, її роль повинна зводитись до виконання організаційних та стимулюючих функцій розвитку визначених бізнесом видів діяльності за умов їх відносно високої економічної ефективності, особливо у порівнянні з показниками подібних виробництв країн-експортерів. Вибір напрямів і способів державного сприяння має здійснюватись по принципу не "згори-донизу", а у процесі консультацій між державою і бізнесом на рівні спеціальних дорадчих органів при КМУ, міністерствах, комітетах ВРУ. Можна виділити такі три рівні впливу держави на процес розвитку імпортозаміщення (рис. 1).

Рис.1. Рівні впливу держави на процес імпортозаміщення [побудовано на основі [2, с.27; 3, с.3]]

Перший рівень: загальноекономічний. Його можна сформулювати так: «Україна має бути конкурентоспроможною на ринку товарів та інвестицій». Тобто, даний блок включає державний інструментарій спрямований на покращення інвестиційного клімату країни в цілому.

Другий рівень: галузевий. В разі існування асиметрії умов економічної діяльності будь-якої конкретної галузі в Україні і за кордоном, держава застосовує комплекс заходів по корегуванню ситуації у вигляді надання визначеному підприємству чи галузі економічно обґрунтованих пільг, що не суперечать умовам СОТ, зокрема антидемпінговий захист, податкові та кредитні пільги тощо. Важливо не створити тепличних умов для галузі, що може згодом призвести до втрати стимулів до підвищення конкурентоспроможності продукції та застою, тому такі заходи мають бути чітко обмежені в часі та передбачати моніторинг їх ефективності.

Третій рівень: проектний. На цьому рівні держава може сформувати перелік товарів чи товарних груп, які не відносяться до критичного імпорту, але частка імпорту яких є істотною в обсягах зовнішньої торгівлі та визначити їх, як ті, що можуть бути вироблені в Україні. При цьому можуть мати місце угоди з кінцевими імпортерами, щодо закупівлі вітчизняної імпортозамінної продукції у випадку, якщо вона за якісними та економічними параметрами не поступається імпортованій.

Таким чином, роль держави в процесі імпортозаміщення зводиться не до визначення т.з. «пріоритетних» галузей, ризикуючи при цьому неефективно витратити бюджетні кошти, а до формування платформи для консультацій держави і бізнесу щодо диверсифікації виробничої діяльності шляхом імпортозаміщення, надання інформаційно-аналітичної підтримки, створення стимулюючих економічних умов, ліквідації асиметрії умов економічної діяльності відносно інших країн.

Список використаних джерел:

1. Собкевич О. В. Пріоритети політики імпортозаміщення у стратегії модернізації промисловості України / О. В. Собкевич, А. І. Сухоруков. — К. : НІСД, 2012. — 71 с.
2. Данилов-Данильян А. Импортозамещение: процесс и политика / А. Данилов-Данильян / Импортозамещающая политика и увеличение конкурентоспособности экономики России (материалы «круглого стола»), 12 мая 2004 г. — М. : ООО «Деловая Россия», 2004. — С. 27 - 31.
3. Дунаєв І. Імпортозаміщення в контексті вибору механізмів державної зовнішньоторговельної політики України / І. Дунаєв, В. Бабаєв. — Харків : ХарРі НАДУ, 2011. — С.1 - 9.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Лугвіщик Ю.М., студентка 2 курсу, гр.УС-21,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, lug_j@ukr.net

Економічна, науково-технічна та соціальна політики держави потребують значних капіталовкладень, тому їх успіх прямо залежить від ефективності інвестиційної діяльності. Саме інвестиційна політика держави визначає джерела, напрями та структуру інвестицій з метою реалізації програм соціально-економічного розвитку.

Правове поле України для здійснення інвестиційної діяльності складається з низки законів та підзаконних нормативно-правових актів, основними з яких є Закони України «Про інвестиційну діяльність», «Про інноваційну діяльність», «Про режим іноземного інвестування», «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні».

Державне регулювання інвестиційної діяльності включає управління державними інвестиціями, а також регулювання умов інвестиційної діяльності і контроль за її здійсненням усіма інвесторами та учасниками інвестиційної діяльності [1]. Суб'єктами державного регулювання інвестиційної діяльності виступають Кабінет Міністрів України, Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, Національний банк України.

Державою визначаються пріоритетні сфери життя країни, що потребують залучення додаткових ресурсів, серед яких розвиток освіти, охорони здоров'я, технічне переоснащення виробництва та впровадження нових технологій.

Фінансування інноваційної діяльності потребує значних капіталовкладень, та не зважаючи на діяльність держави зі збільшення частки внутрішніх джерел інвестування національної економіки, власних фінансових ресурсів недостатньо для реалізації першочергових завдань, тому велике значення відіграють іноземні інвестиції. Зокрема в 2013 році інвестиції за рахунок коштів державного та місцевого бюджетів склали 4,7 % від загального обсягу інвестицій в основний капітал. Головним джерелом надходжень залишаються власні кошти підприємств, внесок склав 63,9 % від загальної кількості капіталовкладень [2]. Приріст прямих іноземних інвестицій в 2013 році скоротився вдвічі в порівнянні з попереднім роком і станом на вересень 2013 року склав 2599,6 млн. дол. США, що вказує на зниження інвестиційної привабливості України. Серед чинників, що стримують надходження іноземного капіталу можна зазначити політичну нестабільність, інфляцію, недосконале законодавство, нерозвиненість виробничої та соціальної інфраструктури, недостатнє інформаційне забезпечення.

В умовах глобалізації при формуванні інвестиційної політики необхідно враховувати боротьбу за іноземний капітал з боку країн, що розвиваються, тому створення специфічних переваг для іноземних інвесторів є необхідним критерієм залучення коштів. Тому одним із головних завдань держави є створення сприятливого інвестиційного клімату. На інвестиційну привабливість країни впливають податкова і митна політики, особливості банківської системи та ціноутворення, умови користування природними ресурсами, перспективи зростання ринку. Інвестори мають бути впевнені у захищеності своїх вкладів на законодавчому рівні, в реалізації існуючих законів, у розвинутій судовій системі. Для повного забезпечення іноземних інвесторів інформацією про особливості інвестування в Україні доцільно публікувати відповідну інформацію кількома мовами.

Крім створення сприятливого інвестиційного клімату серед функцій держави з регулювання інвестиційної діяльності можна зазначити контроль за ефективністю використання залученого капіталу, участь у роботі міжнародних організацій, укладання міжнародних договорів. Держава проводить конкурсний відбір інвестиційних проектів, здійснює пошук виконавців, вивчає надані пропозиції, здійснює реєстрацію обраних програм, за потреби надає гарантії їх виконання, забезпечує обмін інформацією між учасниками інвестиційних процесів. З метою залучення іноземного капіталу державою можуть створюватися вільні економічні зони, де встановлюється пільговий режим господарської діяльності для іноземних інвесторів або підприємств з іноземним капіталом.

Отже, забезпечення стабільності і ефективного використання як зовнішніх, так в внутрішніх надходжень, дозволить нарощувати виробничі потужності, ефективніше використовувати виробничий і трудовий потенціали, що в результаті призведе до підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки на світовому ринку.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про інвестиційну діяльність» 18.09.1991 № 1560-XII [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
2. Соціально-економічний розвиток України за січень-грудень 2013 року / Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/so_ek_r_u/soekru_u/soekru_12_13_.zip

ДИНАМІЧНІ СИСТЕМИ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ: КРИЗА ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК

Охріменко О.О., д.е.н., доцент

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, goth12@mail.ru

Функціонування глобальної економіки пов'язане з циклічністю, яка характеризується як періодами підйому, так і кризовими явищами. З одного боку, економічна криза (грец. *krisis* - «поворотний пункт») виступає поворотною точкою у погіршенні стану національних економік. З іншого — це можливість реструктуризувати систему відносин, побудувавши їх на новому якісному рівні і задавши новий вектор розвитку.

До регуляторів економічного зростання і макроекономічних пропорцій відносять [1, с. 17]: нову архітектуру фінансових інститутів як у світовому масштабі, так і у рамках окремих держав, що формують пропорції у розвитку реального і фінансового секторів; правове забезпечення управління, планування і регулювання фінансових ринків з метою підтримки розвитку реальної економіки, відновлення її переваг у змаганні з віртуальною; зміщення цінностей суспільного попиту від нестримного споживацтва матеріальних благ у бік загальної якості життя, до насичення попиту постматеріального цінностями. Але цей перелік буде неповним без таких складових як: асиметрія світового господарства, яка породжує антагонізм між експансією монополій і національними економіками; обмеженість ресурсів; екологізація виробничих відносин; класичні ринкові відносини, які ніхто не скасовував, і ряд інших.

Важливим аспектом обґрунтування меж економічного зростання є поджальний розвиток функціонування наднаціональних регуляторів. Заслугує уваги висновок членів Римського клубу стосовно необхідності переходу розвинутих країн на принцип нульового зростання.

Згідно з прогнозами Світового банку темпи зростання світового ВВП складуть у 2014 р. 3,0%, а у 2015 р. — 3, 3 % [2]. При цьому випереджаючими темпами будуть зростати країни, що розвиваються. Так ВВП країн, що розвиваються за 2013 р. зріс на 5,1 % (за попередніми розрахунками), а у 2014 та 2015 рр. це зростання відповідно складе 5,6 та 5,7 %. У Бразилії, Індії Росії, Південній Африці та Туреччині зростання економіки стримують обмеження з боку пропозиції. У Китаї теж спостерігається сповільнення економічного зростання, оскільки уряд намагається відновити баланс економіки країни.

Таким чином спостерігаються тенденції, що відповідають теорії стійкого розвитку, центральне місце в якій посідає розуміння прогресу як зростання запасу стійкості систем, що еволюціонують, по відношенню до зовнішніх впливів. При цьому посилення запасу стійкості здійснюється шляхом накопичення національного багатства та ефективності управління ним.

Реструктуризація світової посткризової системи здійснює безпосередній вплив на економіку України, яка переживає наслідки не тільки світової економічної кризи, але і внутрішньої політичної кризи суспільства. Стратегічними помилками зростання на національному рівні виступають: нарощування обсягів експорту товарів з низькою доданою вартістю; висока енергомісткість виробництва; недосконала транспортна інфраструктура та ін.

Загальна всесвітня тенденція полягає у переході від військово-економічної моделі до складної трьохсторонньої моделі, основу якої складає інформація та знання, центральну частину - безпека, економіка, екологія та культура, а вершину – політика [3].

З одного боку, глобалізація надала світовій економіці прискорення у напрямку її стратегічних векторів, відкривши нові можливості перед окремими країнами. З іншого — імплементувала у національні системи низку глобальних проблем, що породжують глобальні кризи.

Чутливість економік, що розвиваються, до ризиків глобалізації пов'язана із недосконалістю управління та пріоритетами внутрішньої політики. Рівноправна інтеграція у глобальну економіку можлива при наявності сталих основ національного економічного розвитку. Ефективних інструментом такої рівноваги можуть та повинні стати державні регулятори, здатні сформулювати стимули та сформувати механізми розвитку. Державне регулювання стає повноцінним елементом ринкового регулювання, своєрідним центром розробки сценаріїв сталого розвитку національних економік.

Список використаних джерел:

1. Стратегия посткризисной модернизации экономики и финансов / Под ред. Е. С. Ивлевой, А. И. Добрынина. — СПб.: Изд-во Санкт-Петербургской академии управления и экономики, 2010. — 220 с.
2. Burns A. Global Economic Prospect: Coping with policy normalization in high-income countries. — World Bank. — 2014. — January 14: [Electronic document]. — [Access mode] : <http://www.worldbank.org/en/news/video/2014/01/14/slideshow-global-economic-prospects-january-2014>
3. Хван Дж. Посткризисный мировой порядок: безопасность, экономика, экология и культура [Электронный ресурс]. — [Режим доступа] : <http://dialogs.org.ua/ru/cross/page25589.html>

О ПОТЕНЦИАЛЕ ТОРГОВО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА УКРАИНЫ И ИРАНА: РОЛЬ ПОЛИТИЧЕСКИХ И ИНФРАСТРУКТУРНЫХ ФАКТОРОВ

Паранд Фархад, преподаватель факультета мировых отношений Тегеранского университета, эксперт по внешней торговле Департамента торговых отношений со странами Европы, Америки и СНГ Министерства промышленности, шахт и торговли Ирана, taraz_iran@yahoo.com;
Сакалош Т.В., Национальный технический университет Украины «Киевский политехнический институт», sakalosh@ukr.net

В истории становления Ирана и Украины насчитывается немало примеров, когда обоим народам приходилось платить высокую цену за независимость, свободу и благополучие. Новейшая история обеих государств характеризуется стремлением развивать торгово-экономические связи друг с другом в течение последнего десятилетия XX века и в начале XXI века с целью диверсификации торговых партнеров и минимизации негативных явлений, связанных с международными санкциями. Это является одним из закономерных и основополагающих элементов приобретения экономической независимости для любой страны. Хотя следует признать, что торгово-экономическое сотрудничество между странами в этот период характеризовалось как положительной, так и отрицательной динамикой, что обусловлено влиянием как внутренних, так и внешних политических факторов. Тем не менее, Исламская Республика Иран считает Украину одним из важнейших торгово-экономических и промышленных партнеров среди стран СНГ.

Объем торговли между двумя странами за период с 2000 по 2013 гг. колебался от 95 млн. дол. США в 2000 г. до 1232 млн. дол. США в 2012 г., что подтверждает тезис о существенном влиянии внешних факторов неэкономического характера на взаимоотношения двух стран. Но сальдо внешней торговли Украины с Ираном всегда было положительным. Динамика внешней торговли товарами между странами представлена на рис. 1.

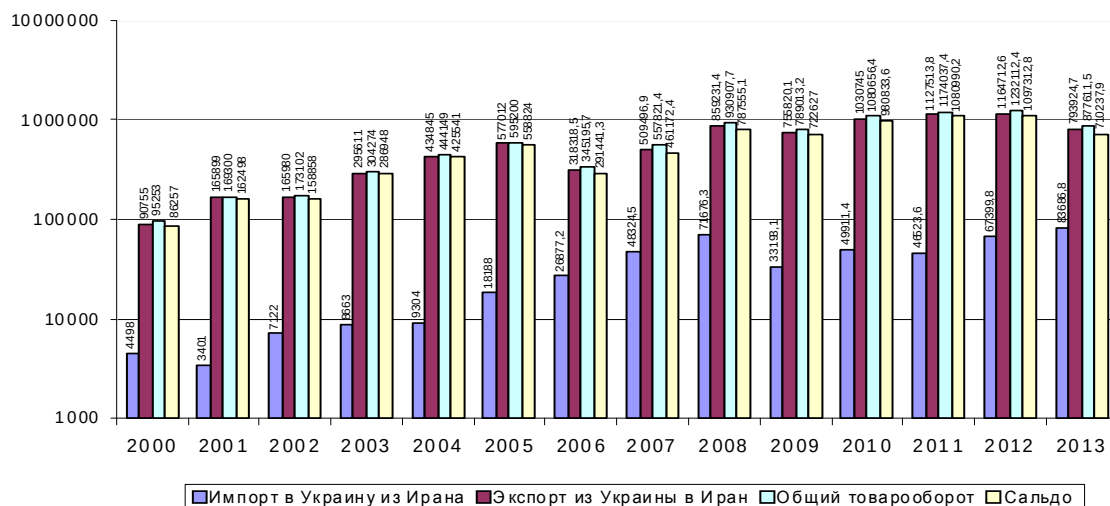

Рис. 1. Динамика внешней торговли Украины и Ирана (разработано по данным Государственной службы статистики Украины)

Товарная структура торговли двух стран характеризуется преобладанием при (представлено по мере снижения объемов торговли в денежном выражении): экспорте в Иран – зерновых культур; подсолнечного масла; котлов, турбин и энергетического оборудования; черных металлов; минерального топлива и масел, а также импорте из Ирана – орехов и сухофруктов; фармацевтической продукции; пластмасс и полимерных материалов. Сравнение структуры экономик обеих стран дает возможность резюмировать об их взаимном дополнении в производстве товаров горно-металлургического сектора, машиностроения и сельского хозяйства.

Несмотря на ряд преимуществ и взаимовыгодные «точки соприкосновения» двух стран в сфере торговли товарами (наличие богатой углеводородной базы, производство конкурентоспособных продуктов нефтехимии и продуктов питания) и услугами (образовательные, инжиниринговые, аутсорсинговые услуги) существует ряд барьеров на пути развития ирано-украинских международных отношений, среди которых следует отметить отдельные:

1. Различия в правовой инфраструктуре ведения бизнеса.
2. Ограничения при осуществлении прямых банковских расчетов между взаимодействующими бизнес субъектами.
3. Недостатки транспортной инфраструктуры (отсутствие удобного железнодорожного сообщения); существенная удаленность и отсутствие общих границ.
4. Необходимость выстраивания отношений между двумя странами с учетом интересов стратегического партнера Украины, коим официально считается США.
5. Проблемы, лежащие в плоскости мультикультурных отношений.

ПРОБЛЕМИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Рубан В. О., ФММ, УС-22, НТУУ «КПІ»

З проголошенням незалежності Україна почала створювати свою власну зовнішньополітичну історію. Її геополітичне положення, а також внутрішньополітичні фактори обумовили пріоритетні вектори зовнішньої політики, що повинні спрямовуватися як на Захід, так і на Схід. Одним з найбільш перспективних напрямів є Європейський союз (ЄС).

Актуальність даної проблеми обумовлена тим, що євроінтеграція України є одним з головних напрямків її зовнішньої політики.

Проблеми ефективної інтеграції стали об'єктом наукових досліджень багатьох вчених-економістів, таких як І.Бондаренко, В.Дергачов, Д.Діновський, Л.Орисюк, Ю.Шемшученко та ін.

Європейська інтеграція на сучасному етапі – це магістральний напрямок розвитку континенту, що включає в себе досить складний комплекс політичних, економічних та соціокультурних процесів, направлених на всебічне зближення держав.

Розвиток України визначається в загальному контексті Європейської інтеграції з орієнтацією на фундаментальні цінності загальнолюдської культури: права та свободи людини, лібералізація, свобода слова, пересування, отримання освіти, що є невід'ємними атрибутами демократичного суспільства. Інтеграційний процес заключається насамперед у впровадженні європейських норм та стандартів в освіту, науку та техніку. Для вступу в ЄС Україні необхідно виконати три головних умови: досягти європейського рівня в області демократії та громадянського суспільства, розвитку технологій та продуктивності праці, підвищення рівня життя громадян. Проміжними умовами також є гармонізація законодавства, членство в МВФ, НАТО, а також забезпечення ряду інших політичних та організаційних умов. Але, на жаль, на сьогоднішній день Україна не наближається до європейських критеріїв розвитку, а стрімко віддаляється від них.

У разі вступу до ЄС, Україна повинна проаналізувати всі позитивні та негативні аспекти та перспективи для себе. Серед економічних перспектив можна виділити: макроекономічну стабільність, додаткові інвестиції нашу економіку, надання субсидій сільському господарству, отримання позитивного сальдо зовнішньоторговельного балансу, обмежені митні тарифи, кількісні обмеження імпорту, антидемпінгова політика, протекціонізм та контроль експорту. Серед недоліків – втрата конкурентоздатності окремих галузей, складність переходу на європейський рівень цін, квотування окремих видів товарів. Головними перспективами є забезпечення розвитку малого та середнього бізнесу, запровадження високих стандартів ЄС у виробництві, поява на ринку нових ринків збуту, відкриття банків, котрі будуть надавати кращі послуги та гарантувати високий відсоток за вкладками. Загрозами виступають: можливість використання України лише як сировинного додатка, а українських громадян в якості дешевої робочої сили.

Безперечно, Україна отримує окремі переваги від інтеграції з ЄС, але які перспективи для нашої країни сьогодні? Основними формами співпраці України та Європейського союзу сьогодні є технічна допомога, торгівля та інвестиційна діяльність, тобто їх взаємодія обмежується лише окремими програмами зовнішньоекономічного співробітництва. Але до України, як до «потенційного» кандидата в євро суспільство на даному етапі пред'являються умови входження не стільки економічного, скільки політичного характеру, не враховуючи при цьому соціально-культурної самобутності та специфіки країни

Так які ж проблеми та перепони стоять на шляху євроінтеграції України? На сьогоднішній день можна виділити дві основні групи факторів: внутрішні та зовнішні. Внутрішні полягають у тому, що ЄС визнає невідповідність України інтеграційним критеріям, повільне проведення економічних реформ, високий рівень корупції та економічної злочинності, невідповідність законодавства та стандартів існуючим в ЄС нормам. Ще однією проблемою вступу країни до союзу є недолік кваліфікованих спеціалістів з питань євроінтеграції.

Темпи та перспективи української євроінтеграції залежать від того, чи зможе Україна сформулювати та достойно реалізувати свої національні інтереси, враховуючи інтереси сторін, що беруть участь в цьому процесі та впливають на нього, а також від того, наскільки вона буде внутрішньо підготована до вступу в Євросоюз.

Розуміння необхідності рішення цілого комплексу проблем, що з'явилися в процесах євроінтеграції та реалізації принципів демократії, складає першочергове завдання для сучасної української влади. Ігнорування ж вказаних факторів перетворює європейські перспективи України на досить «туманні». В сучасних умовах безперечним та істотним критерієм відносин між Україною, Європою та Росією має бути рівне партнерство та недопустимість ущемлення будь-яких інтересів всіх зацікавлених сторін. Тільки в такому разі існуючі проекти щодо процесів євроінтеграції набудуть реальної сили.

Список використаних джерел:

1. Бойченко О. В. Євроінтеграція України: доцільність та перспективи / О. В. Бойченко // ХНЕУ ім. С. Кузнеця. — 2013. — С. 1 - 2.
2. Чальцева О. М. Українська євроінтеграція: шлях в нікуди чи реальний зовнішньополітичний вектор? / О. М. Чальцева // Економіка фінанси і право. — 2011. — № 3. — С. 14 - 17.

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ

Фаніна І.О., студентка V курсу, ФММ
НТУУ «КПІ», ira.fanina@rambler.ru

На порозі XXI століття людство стикнулося з проблемою обмеженості ресурсів. Земельні надра виснажуються, а тому виникає проблема економного використання ресурсів. Енергія, є чи не найголовнішим ресурсом як у повсякденному житті, так і зокрема в промисловості. В залежності від галузі енергетичні витрати можуть складати до 30 % від собівартості продукції. В таких умовах, через здорожчання основних енергетичних ресурсів – нафти та вугілля – виникає необхідність пошуку альтернативних джерел енергії.

Відповідно до Закону України «Про альтернативні джерела енергії» під ними розуміють відновлювані джерела енергії, до яких належать енергія сонячна, вітрова, геотермальна, енергія хвиль та припливів, гідроенергія, енергія біомаси, газу з органічних відходів, газу каналізаційно-очисних станцій, біогазів, та вторинні енергетичні ресурси тощо [1]. На сьогоднішній день далеко не всі види альтернативних джерел, що приведені в Законі є освоєними на території України.

В останні роки досить популярною темою для обговорення стало використання альтернативних джерел для забезпечення саме промислових потужностей, а не лише потреб домогосподарств. Адже використання альтернативних джерел енергії має такі переваги, як: зниження ціни на енергію для кінцевого споживача; покращення екологічного стану навколишнього середовища через зменшення використання потужностей АЕС та ТЕЦ; усунення монополізації з боку держави на енергетичному ринку внаслідок використання об'єктів альтернативної енергетики на рівні домогосподарств, малих підприємств; зниження рівня забруднення внаслідок більш повного використання природних ресурсів, їх повторного використання.

Для впровадження досвіду розвинених країн світу в Україні навіть було прийнято «Державну цільову економічну програму енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлювальних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010-2015 роки». За цією програмою, зокрема частка альтернативних джерел енергії до 2015 року повинна бути не менш як 10 %. Проте, наприкінці 2012 року сумарна частка альтернативної енергетики в енергобалансі країни знаходилася на рівні менше 1 % (рис. 1).

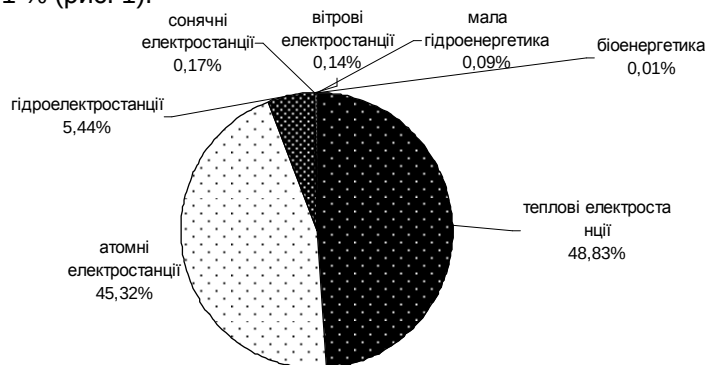

Рис. 1. Структура енергобалансу України в 2012 році за видами електростанцій, % [2]

Цей показник знаходиться на рівні значно нижчому не лише від планового значення, а й від рівня аналогічного показника в країнах ЄС. Зокрема використання альтернативних джерел енергії в цих країнах знаходиться на рівні 4-67 %. В середньому по ЄС цей показник знаходиться на рівні 20 %.

Таким чином, бачимо, що незважаючи на юридичне декларування всебічної підтримки розвитку альтернативної енергетики в Україні, фактично ця галузь розвивається досить повільними темпами. Це спричинено дефіцитом державного бюджету, відсутністю зацікавленості вітчизняних інвесторів. Тому доцільним є залучення приватного капіталу в галузь, зокрема іноземних інвестицій з країн Європи. Перевагами для інвестора стануть вищий рівень рентабельності, ніж в розвинених країнах Європи, дешева робоча сила, відносно вільний доступ до ресурсів. Для України перевагами такого співробітництва стане збільшення кількості альтернативних джерел енергії, покращення загальної екологічної ситуації на території регіону, наповнення державного бюджету за рахунок податкових надходжень.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про альтернативні джерела енергії»: станом на 01січня 2014 р. / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/555-15>
2. Статистичні таблиці / Офіційний сайт державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua

СЕКЦІЯ 3. НАЦІОНАЛЬНІ ІННОВАЦІЙНІ СИСТЕМИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ФАКТОРІВ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ

Безуглий І. В., к.е.н., доцент

Чернігівський національний технологічний університет, bezugly@dnet.com.ua

У фаховій літературі відображений досвід використання факторного аналізу для вивчення інноваційного розвитку підприємств, галузей, територій. Факторний аналіз сприяє виділенню статистичних показників, які мають суттєвий вплив на результати інноваційної діяльності. Необхідний подальший розвиток, адаптація та апробація цього широко використовуваного статистичного методу для комплексного аналізу та діагностики з метою формування диференційованої інноваційної політики туристичної сфери. У зв'язки з цим необхідно виявити найбільш впливові фактори інноваційної активності, використовуючи статистичні критерії. Серед факторів, які затримують інноваційну діяльність чи таких, що негативно впливають на неї виділяють економічні та законодавчі. Перші: високі ціни чи відсутність попиту; фактори, які специфічні для конкретної галузі чи підприємства, наприклад: недостатність висококваліфікованого персоналу чи знань. Другі: регуляційні чи податкові обмеження, спроможність підприємств захистити свої інновації [1, с. 24-25].

До факторів, які впливають на інноваційні процеси відносять зв'язки інноваційної системи з її компонентами: державними лабораторіями, університетами, політичними структурами, регулюючими органами, конкурентами, постачальниками та споживачами. Ефективність інноваційної системи залежить від різноманіття та розгалуження її структури та зв'язків з джерелами інформації, знань, технологій, практичного досвіду, людських та фінансових ресурсів. Виділяють три типи зовнішніх зв'язків: відкриті джерела інформації, придбання знань і технологій, інноваційне співробітництво. [1, с. 25]. Найбільш розвинутою формою створення зв'язків між складовими частинами інноваційної системи підприємства можна вважати інноваційне співробітництво, яке сприяє формуванню національної інноваційної системи.

Національну інноваційну систему можна розглядати як сукупність регіональних інноваційних систем, яка формується під впливом єдиної законодавчої бази країни та спирається на зважену бюджетну політику. Адаптація національної інноваційної системи до зовнішніх та внутрішніх впливів має забезпечуватися шляхом децентралізації управління, що досягається створенням багатьох центрів аналізу і реагування, які утворюють інноваційно-сітьовий кластер. Базовими елементами при практичній реалізації такого кластеру можуть бути: громадські ради з проблем інноваційного розвитку, регіональний інноваційний центр, інноваційно-страховий фонд, центр трансферу технологій, інститути інфраструктури, малі наукомісткі інноваційні підприємства [2, с. 34-35]. Згідно іншого визначення, національна інноваційна система – це економічний механізм, який ґрунтується на розробці та використанні нових знань, активізації підприємництва, інтеграції до зовнішніх ринків та прискореному становленню конкурентоспроможності країни [3, с. 102]. Таке визначення орієнтує на залучення парадигми зростання національної економіки в основі якої покладено три основні завдання: залучення нових знань та інформації, адаптація вітчизняного виробника товарів та послуг до умов зовнішніх ринків, активізація підприємництва.

Серед факторів, які впливають на інноваційні процеси в туристичній сфері виділяють: появу нових технологій; зміну тенденцій в економічній та політичній ситуаціях; впровадження нових форм міжнародних економічних відносин; розповсюдження маркетингової інформації щодо можливостей використання туристичних ресурсів; впровадження нормативно-правових актів, які визначають правила функціонування спеціалізованих туристичних підприємств та впливають на формування концепцій розвитку туризму; адаптація суб'єктів господарської діяльності до зміни ситуації на ринках туристичних послуг. Ринки туристичних послуг характеризуються розробкою нових туристичних маршрутів, зміною потреб відпочивальників, появою підвищених вимог до якості туристичних послуг, впровадженням інновацій на підприємствах суміжних з туристичною сферою, загострення конкуренції, ряд неочікуваних подій [4].

Список використаних джерел:

1. Федеральная служба государственной статистики. Наука и инновации. Рекомендации по сбору и анализу данных по инновациям (Руководство Осло). Совместная публикация ОЭСР и Евростата [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.gks.ru>
2. Бубенко П. Ключові моменти формування регіональних інноваційних систем в Україні / П. Бубенко, В. Гусев // Економіка України. — 2007. — № 8. — С. 33 - 39.
3. Стеченко Д. М. Зарубіжний досвід формування національних інноваційних систем для України / Д. М. Стеченко // Міжнародне науково-технічне співробітництво : принципи, механізми, ефективність : збірка праць IX (XXI) Всеукр. наук.-практ. конф., Київ, 14-15 березня 2013 р. / [редкол. : В. Г. Герасимчук (відп. ред.) та ін.]. — К. : НТУУ «КПІ», 2013. — С. 102 - 103.
4. Гарбера О. Є. Особливості інноваційних процесів в туристичній індустрії / О. Є. Гарбера [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.rusnauka.com/15_NPN_2009/Economics/46418.doc.htm

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ДИНАМІЧНОГО РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ПРОГРАМНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ

Березовський К. В., к. е. н., доцент,

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», ktpе@mail.ru

В Україні значна увага приділяється проблемам розбудови інноваційної інфраструктури ІТ-індустрії, встановлення податкових преференцій для високотехнологічних компаній. Роль ІТ-індустрії в розвитку економіки постійно зростає. Як свідчить статистика, майже 3 тисячі компаній працює на ринку ІТ-індустрії, кількість персоналу становить близько 250 тис. осіб, з них 45 тис. – сертифікованих спеціалістів, які створюють конкурентоспроможну експортоорієнтовану продукцію. Розробкою програмного продукту на сьогодні займаються близько двох тисяч компаній. Валовий дохід підприємств ІТ-індустрії становить 12 млрд. грн. Важливим є той факт, що 60 % компаній – прибуткові, український експорт ІТ-послуг становить близько 1 % світового ринку. Україна займає провідне місце у постачанні програмної продукції серед країн Східної Європи, входить до п'ятірки світових лідерів і є одним із 12-ти кращих виробників комп'ютерних ігор у Європі.

Створення сприятливих умов для розвитку індустрії програмної продукції є важливим напрямом динамічного зростання сучасної економіки та забезпечення високого рівня соціальних стандартів. Цьому сприятиме прийняття Закону України «Про державну підтримку розвитку індустрії програмної продукції», який допоможе вітчизняним ІТ-компаніям зберегти свої позиції на світовому ринку програмного забезпечення. Створення конкурентних податкових умов в індустрії програмної продукції прискорить темпи її розвитку на 40-50 % щорічно, а також потребуватиме створення близько 20 тис. нових робочих місць.

Актуальною проблемою є створення сприятливих умов для розвитку ІТ-галузі, щоб наші спеціалісти залишалися працювати в Україні. Цьому повинно сприяти відкриття першого в Україні міжкорпоративного ІТ-університету – BIONIC University в Києві для підготовки програмістів високого рівня та розв'язання кадрової проблеми в цій галузі. Особливість BIONIC University в тому, що його орієнтовано на практичну адаптацію молодих ІТ-спеціалістів до професійної діяльності. В університеті навчаються студенти, програмісти-практики, а також випускники інших спеціальностей, які набувають практичних навичок в сфері програмування. В цьому своєрідному інноваційному парку передбачається розміщення українських та міжнародних компаній, проектних команд, науково-дослідних та конструкторських центрів у поєднанні із створенням сучасної ділової та соціальної інфраструктури. Позитивним також є те, що інноваційні навчальні центри подібного профілю планується відкрити в інших містах України, які займають передові позиції з підготовки ІТ-спеціалістів, сприяють швидкому зростанню нових робочих місць в ІТ-галузі. Назрілим питанням є тісна взаємодія ІТ-компаній з науковими та освітніми закладами України, а також співпраця бізнесу та освіти. Пропонується провести урядову зустріч, присвячену співпраці провідних вітчизняних та іноземних ІТ-компаній з науковими та освітніми установами, які займаються підготовкою ІТ-спеціалістів.

Постійно нарощують свої можливості на світовому ринку виробників програмної продукції країни-конкуренти України – Росія, Білорусь, в яких на законодавчому рівні було створено необхідні економічні та юридичні умови для сприяння розвитку ІТ-галузі. Розуміння необхідності законодавчих змін в розвитку інформаційного суспільства призводить до значного зростання привабливості цих країн для залучення інвестицій.

Для стимулювання індустрії програмної продукції треба приділити значну увагу заходам, що впливають на розвиток індустрії програмних засобів в Україні. Розроблені заходи повинні бути спрямовані на підвищення конкурентоздатності вітчизняних ІТ-компаній шляхом надання послуг з впровадження сучасних програмних бізнес-застосувань для розвитку інформаційних систем. Також необхідно вдосконалити правові засади функціонування індустрії програмної продукції, створити належні економічні умови функціонування галузі, сприяти залученню інвестицій.

Таким чином, створення вітчизняної ІТ-індустрії відповідає національним інтересам суспільства в цілому: розвиток інформаційних технологій сприятиме підвищенню якості освіти, науки, фінансового обслуговування - всіх важливих напрямів, де можливе впровадження інновацій. ІТ-технології можуть стати фундаментом прискореного економічного розвитку, конкурентною пропозицією України на світовому ринку. Першочергове завдання – реалізувати потенціал української сфери ІТ-індустрії та створити найкращі умови для вітчизняних фахівців.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про державну підтримку розвитку індустрії програмної продукції» від 16 жовтня 2012 року, № 5450-VI.
2. Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://dknii.gov.ua>.

OBSTACLES IN THE IMPLEMENTATION OF INNOVATIONS IN UKRAINE

Gerasimenko M. O., student of the group US-21,
Faculty of Management and Marketing
National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute",
GerasimenkoMasha@yandex.ru

The position in the innovation sphere in Ukraine confirms an existence of significant systemic obstacles to the formation of an innovative model of development of our country. The character of innovation activity in the Ukrainian business is defined as a crisis and not appropriate to its level in the industrialized countries and the needs of innovative development in general.

The steady decline in funding scientific research and the lack of an effective scientific technology policy significantly reduces the opportunity for transition to innovative development model. But even government's the most advanced means of innovation support would be ineffective if the country is stored macroeconomic environment unfavorable to the development and diffusion of innovation. The main causes of low efficiency of the public policy should be sought in the characteristics of today's economic situation in Ukraine.

As the experience, in the field of innovation has spread a practice of ignoring the law or the suspension of the articles of laws concerning financing of innovation. This is one of the major reasons impeding for entrepreneurs to innovate.

Also, one of the major innovation problems in Ukraine is the lack of real mechanisms of combining existing resources, their concentration in the most promising areas of development. The innovation policy hasn't a specific focus on addressing specific economic regional problems in restructuring, taking into account market factors, and innovation processes in Ukraine do not have a significant contribution to GDP growth [1, p. 324].

Another problem is the inconsistency of the corporate structure, which is formed in Ukraine, to the essential requirements innovation. In countries with developed market economies a big part of science's potential related to the commercialization of research results, works within large corporate structures. These structures form the market for a part of scientific and engineering potential [2].

Unlike these countries, the majority of industrial science in Ukraine is outside the corporate structure and, therefore, outside the reproductive mechanisms of financing. Small innovation Business in Ukraine is in its infancy and is mainly directed at trade operations [3, p. 117]. Therefore, due to the unfavorable innovation processes' climate, small businesses have not played such an important role in innovation processes, as in developed countries.

To the list of the above problems you can add the problem of slow formation in Ukraine modern and large-scale market of innovative products. Weak work on the formation of new industries, which takes place because of the low amount of state and corporate investment; continued decline in domestic demand for innovation from the high-tech industries; increasing research funding from foreign customers making a priority for domestic workers sell their scientific and technical products to foreign firms in the early stages of innovation cycle, thus closing the path to the realization of economic innovations for the benefit of Ukraine.

So, the main priorities of the innovative capacity of domestic enterprises to state level in the future should be: construction market innovative products, which will be provided with an appropriate level of protection of intellectual property, adequate funding for research development and procurement for innovative products, the use of primarily scientific achievements of national scientists, effective scientific and technical policy, targeted training of managers of innovative activity, creating conditions for the development of various forms of business in science, production and sales [2].

References:

1. Dmytrenko M. A. Innovation Strategy for Ukraine: Political aspect. / M. A. Dmytrenko, specialty Dragomanov M. P. ped. Univ., Institute of Studies. problems of state. security. — K. : Univ "Ukraine", 2010. — 503 p. Refs. : P. 469-503. ISBN 978-966-388-314-4.
2. Yermoshenko M. M. Problems of government regulation of business innovation and ways to solve them: / M.M. Yermoshenko. // Actual problems of economy. — 2010. — № 3. — P. 45 - 54.
3. Innovation Policy of Ukraine: problems and prospects. — K. : SE "SPC" Yevroanlantykinform ", 2007. — 264p. — (Research and Development in the Euro-Atlantic integration of Ukraine: Sat. Sciences. Avenue, Vol.1).

ANALYSIS OF INNOVATIVE ACTIVITY OF UKRAINE IN COMPARISON WITH EU

Geraskova O. O., US-31m, NTUU "KPI", OlechkaGeraskova92@gmail.com

As a world practice proves, in some cases the country that is experiencing a deficiency of financial and structural resources, may has a progress in the economic development or even make a technological breakthrough. However, this may be true only if such a country is able use human capital and national innovation potential reasonably. Recent negative dynamics in some sectors of Ukrainian economy proves that there is a necessity for profound research which, taking into account relevant experience of other states, particularly EU members, prepares a background for further improvements in national innovative system of Ukraine. And the first step for the analysis of economic prerequisites for formation of an effective national innovative system is a comparative analysis of innovative performance of Ukraine and EU member states.

European countries could be divided into five groups, depending on their innovative activity (table 1).

Table 1

Groups of European countries identified according to their innovative activity [1, p. 100]

Group	Countries
Group 1 – the level of innovative activity is high (more than 75 %)	Germany
Group 2 – the level of innovative activity is higher than average (60 – 74,9 %)	Luxemburg, Iceland, Belgium, Portugal
Group 3 – the level of innovative activity is average (45 – 59,9 %)	Sweden, Estonia, Netherlands, Austria, Italy, Finland, Denmark, France, Czech Republic, Slovenia, Cyprus
Group 4 – the level of innovative activity is lower than average (30 – 44,9 %)	Great Britain, Norway, Croatia, Malta, Spain, Slovakia, Lithuania, Hungary, Romania
Group 5 – the level of innovative activity is low (less than 30 %)	Latvia, Poland, Bulgaria

Table 1 indicates that the highest level of innovative activity is shown by Germany (79,3 % in 2012) and the lowest – by Bulgaria (27,1 %) [1, p. 101]. Ukraine could be compared mainly with the states, which have low innovative activity. Dynamic of the portion of innovative-active industrial enterprises in Ukraine is positive in the last years. However, it still remains very low – 17,4 % in 2012 [1, p. 101].

Indicators of Global Innovation Index enable to compare effectiveness of innovation performance in Ukraine and EU member states (table 2). This data also confirms previous suggestions. Germany occupies the highest positions, why ranks of other countries gradually decline from group 1 to group 5. From the innovative development point of view Ukraine in some way resembles Romania and Bulgaria during the period of their accession to the EU.

Table 2

Position of selected countries in Global Innovation Index 2013 [2]

	Germany	Belgium	Estonia	Romania	Bulgaria	Ukraine
GDP (US\$ billions)	3366,7	476,8	21,4	171,4	50,8	180,2
GDP per capita, ppp \$	39058,8	38089,4	21226,6	12838,4	14234,6	7598,1
Income group	high	high	high	upper-middle	upper-middle	lower-middle
Global Innovation Index	55,8 (15 th)	52,5 (21 st)	50,6 (25 th)	40,3 (48 th)	41,3 (41 th)	35,8 (71 st)
Innovation Output Sub-Index	51,9 (10 th)	45,5 (22 th)	45,5 (21 st)	37,8 (40 th)	38,7 (38 th)	33,7 (58 th)
Innovation Input Sub-Index	59,8 (20 th)	59,5 (22 th)	55,7 (25 th)	42,8 (55 th)	44,0 (50 th)	37,9 (83 th)
Innovation Efficiency ratio	0,9 (40 th)	0,8 (75 th)	0,8 (51 st)	0,9 (34 th)	0,9 (35 th)	0,9 (31 st)

Apparently, Ukraine belongs to countries, which are catching in regards to innovations and technologies. And it may get some grounds using a strong research sector and solid resource base. It is interesting that Ukraine has much stronger positions in Innovation Output Sub-Index than in Innovation Input Sub-Index. It means that it has good indicators of level of knowledge and technology output, especially knowledge creation, which are parts of complex Innovation Output Sub-Index. It is also worth to mention that while meanings of Global Innovation Index, Innovation Output Sub-Index and Innovation Input Sub-Index of Ukraine is substantially lower than in other surveyed countries, the value of Innovation Efficiency ratio is comparable to others and even higher than in Belgium and Estonia.

To sum up, it should be mentioned that the results of the research showed an existence of a systematic lag behind Ukraine in most indicators, with the exception of some Innovation Output indicators. A situation in Ukraine is paradoxical in some way: it has top rankings in terms of the ability to innovate, but only 71st place in the Global Innovation Index. This suggests that the existing potential opportunities for an activation of transition to a path of innovative development are not fully used.

References:

1. Шипуліна Ю. С. Організаційно-економічні передумови формування інноваційно-сприятливого середовища на підприємстві / Ю. С. Шипуліна // Маркетинг і менеджмент інновацій. — 2013. — № 3. — С. 100 – 113.
2. The Global Innovation Index 2013 Report / World Intellectual Property Organization. [Electronic resource]. — Access mode : http://www.wipo.int/export/sites/www/freepublications/en/economics/gii/gii_2013.pdf

ПЕРСПЕКТИВА СТВОРЕННЯ СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКОГО ХАБУ НА БАЗІ УКРАЇНСЬКИХ ПСГ

Гойванюк Ю.Д., студентка гр. УС-31с, ФММ

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, ybevzyuk@mail.ru

План Європейського Союзу щодо лібералізації газового ринку складається із декількох сюжетів. Один із них – виділення газотранспортних потужностей в незалежні компанії, щоб забезпечити справедливий доступ всіх учасників ринку до газопроводів. Другий важливий елемент реформування ринку – перехід до ціноутворення на основі спотових цін на газ. Спотові площадки зазвичай формуються в районах з високою концентрацією продавців та покупців газу, наприклад у вузлах газотранспортної мережі – «хабах». Враховуючи бажання України приєднатися до Європейського енергетичного простору (СЄП), необхідно переходити на умови торгівлі, які діють в країнах ЄС.

На сьогоднішній день в Європі функціонує 9 хабів: NBP в Великобританії, Zeebrugge в Бельгії, TTF в Нідерландах, PEG в Франції, PSV в Італії, NGG та Gaspool в Німеччині, CEGH в Австрії, а також новий CDG в Іспанії. В тісному зв'язку з цими хабами працюють газові біржі – ICE/APX в Лондоні, Powernext в Парижі, APX/NP в Амстердамі та EEX в Лейпцигу [1, с. 23].

Особливість європейських газових хабів полягає в тому, що більшість з них є віртуальними. Тобто фізичної торгової точки не існує. А кожен віртуальний хаб - це та чи інша газопровідна мережа. Щоб уніфікувати торгівлю на хабах, європейськими регуляторами в 2012 році була схвалена цільова модель газового ринку, яка припускає, що вся територія Євросоюзу буде поділена на декілька пов'язаних один з одним зон спотової торгівлі газом.

Принципи, за якими будуть формуватися нові зони, також вже сформульовані: по-перше, це наявність не менше трьох точок входу газу, по-друге, сумарна ємність газового ринку не менше 20 млрд кубометрів.

Торгові та фізичні обсяги спотових торгів природним газом на всіх площадках Європи в 2003-2013 роках постійно зростали, причому в 2009 і 2010 роках на фоні кризи та надлишку пропозиції відбувся якісний перелом та приріст склав 34 % та 40 % відповідно [2].

Частка спотових торгів у загальному обсязі споживання країн ЄС-27 становила близько 50 %.

Важливо зазначити, що характерною рисою спотових ринків є значна волатильність цін. На спотові ціни впливають як погодні умови, так і ряд інших факторів – економічна ситуація, короткостроковий попит та пропозиція газу, наявність вільних газотранспортних потужностей, об'єми запасів газу в ПСГ, спекулятивна гра та ін.

Потужності підземних сховищ України на сьогоднішній день складають близько 30 млрд. м³ газу із перспективою їх збільшення до 50 млрд., що є найбільшим показником серед європейських країн. ГТС України сполучена з газопроводами РФ, Білорусії, Словаччини, Угорщини, Молдови, Польщі та Румунії, а пропускна спроможність на кордоні з європейськими країнами становить 142 млрд. м³ газу. Така технологічна база є основою для створення східноєвропейського хабу. Проте, щоб створити хаб, необхідно мати розвинені фондовий та валютний ринки в регіоні, з чим в Україні існують певні проблеми. Враховуючи те, що Європа зацікавлена у створенні хабу на рівні українських ПСГ, ситуацію можна виправити. В Європі вартість зберігання газу, за даними Bloomberg New Energy Finance, складає близько 60-70 євро за тис. м³ в рік., в той час як в Україні дана цифра досягатиме 25 дол./тис.м³ газу в рік, що може дозволити європейським компаніям зекономити на зберіганні газу, а «Укртрансгазу» в свою чергу заробити близько 25 млн. дол. за зберігання 1 млрд. м³ газу [3].

Вигідне розміщення підземних сховищ України та розгалужена система газопроводів дає змогу порівняно швидко відправляти газ практично в будь-яку країну Європи. Співпраця з європейськими компаніями надасть Україні можливість завантажити свої підземні сховища, та знизити ціну на газ для внутрішнього споживання за рахунок торгівлі на новоствореній спотовій площадці.

Отже, формування східноєвропейського газового хабу на базі українських ПСГ є перспективою для покращення енергетичної та економічної ситуації в країні, а також важливим кроком на шляху до інтеграції в СЄП.

Список використаних джерел:

1. Zyuzev Roman Gas market liberalization as a key driver of change of the European gas market and its influence on the strategies of the main players / Roman Zyuzev // Institut Europeen des hautes etudes internationales. — Nice, 2012. — 120 p.
2. Подолець Р. Газовий ринок у контексті геополітичних балансів / Р. Подолець // Віче №4, 2013 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.viche.info/journal/1335/>
3. Униговский Л. Использование подземных хранилищ в торговле природным газом. Европейский опыт для Украины / Л. Униговский, Е. Андрианов // Зеркало недели, Украина, Київ [Електронний ресурс]. — 2013 р. — Режим доступу : http://gazeta.zn.ua/energy_market/ispolzovanie-podzemnyh-hranilishch-v-torgovle-prirodnyim-gazom-evropeyskiy-opyt-dlya-ukrainy

СОЦІАЛЬНА ФУНКЦІЯ ІННОВАЦІЙНОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ

Голембіовська А. І., аспірант,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
youngpower.kmors@gmail.com

Одним із ключових та найвпливовіших документів, яким наразі та у найближчому майбутньому регулюватиметься економічна політика Російської Федерації є Концепція довгострокового соціально-економічного розвитку Російської Федерації до 2020 року (Стратегія 2020). Інноваційний економічний розвиток визначається Стратегією 2020 як пріоритетний та соціально важливий. Окремої уваги заслуговує саме соціальний аспект політики інноваційного розвитку Російської Федерації та його напрямки, цілі, можливості та шляхи ефективного впровадження.

Соціальна функція інноваційного розвитку країни полягає у створенні інноваційного середовища, орієнтованого на потреби соціуму та розвиток людського капіталу [3]. Базисом для її реалізації має бути формування та підтримка креативного класу, створення соціально орієнтованої інноваційної інфраструктури, якісне лібералізує регулювання ринку праці, ефективна демографічна політика.

Креативний клас – клас суспільства, який може називатися носієм інноваційної культури, її розповсюджувачем. Креативний клас формується на засадах розвитку та поширення в суспільстві інноваційного типу мислення та підприємництва, створює додаткову вартість в економіці знань [3]. Його формування та підтримка мають бути вкрай важливими для держави, оскільки це допоможе зупинити масовий відтік представників креативного класу закордон.

Створення інноваційної інфраструктури є актуальним та нагальним, і може відбуватися за допомогою глибоких інституційних змін, орієнтованих на потреби суспільства, на розвиток креативного класу. Ці зміни мають торкатися підвищення цінності людського капіталу, захисту прав інтелектуальної власності та особистості. Що стосується методів підвищення цінності людського капіталу, на думку авторів Стратегії 2020, слід зосередитися на фундаментальній підтримці науки, високотехнологічних бізнес-проектів, покращенні якості освіти тощо.

Важливим імперативом для ефективного інноваційного розвитку Російської Федерації є створення соціальної бази інноваційної політики. Поступове розширення даної бази має відбуватися за рахунок інтересів та пріоритетів тих груп населення, для яких доступ до інновацій є суттєво обмеженим через низькі доходи, недостатньо високий рівень освіти, відсутність відповідної інфраструктури [1,2]. Функціонування та розвиток соціально орієнтованої бази інноваційної політики можливе за подолання перерахованих обмежень суспільства, а також за допомогою урбаністичного планування інфраструктури, запровадження стандартів, які б забезпечували надання інноваційних послуг у сфері державного управління та соціальної сфери.

Ще одним впливовим фактором ефективної реалізації соціальної функції економічного розвитку Російської Федерації є всеохоплююче регулювання ринку праці. Це регулювання має відбуватися на засадах лібералізації ринку праці (під час диверсифікації ринку інновацій), підвищення трудової інноваційної мобільності суспільства, покращення ефективності використання трудових інноваційних ресурсів тощо.

Фінансове забезпечення соціальної складової інноваційної стратегії Росії з урахуванням вищенаведених аргументів є резонним, його основними наслідками стануть збереження та накопичення конкурентних переваг на ринку людського капіталу та припинення «втечі мізків» закордон [3]. За допомогою стійкого та планово зростаючого фінансування вдасться провести якісну перебудову пріоритетів соціальної політики (відповідно до стандартів та вимог сьогоденної стадії економічного розвитку), раціоналізувати державні соціальні витрати, створити більш сприятливе інституційне середовище, а також підвищити інвестування людського капіталу за рахунок змін у структурі бюджетних видатків країни.

Оперативне та ефективне впровадження описаних заходів, представлених у Концепції довгострокового соціально-економічного розвитку Російської Федерації до 2020 року за допомогою достатнього фінансування, дозволять оперативно та ефективно розвивати соціальні стандарти інноваційної політики Російської Федерації, сприятиме загальному економічному розвитку країни та підвищенню її міжнародної конкурентоспроможності.

Список використаних джерел:

1. «Індикатори інноваційної діяльності : 2013» : статистична збірка. — М. : НДІ «Вища школа економіки», 2013. — 472 с.
2. «Перспективи розвитку економіки Росії : прогноз до 2030 року» : колективна монографія. — М. : ІНГП РАН, 2013. — 408 с.
3. Офіційний сайт Концепції довгострокового соціально-економічного розвитку Російської Федерації (Стратегія 2020) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://2020strategy.ru>

ПОДАТКОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ОСНОВНИХ УЧАСНИКІВ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

Гrechko A.B., к.е.н, доцент

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, alla_grechko@ukr.net

Податкове регулювання одна з форм державного регулювання економіки. Досить повне визначення поняття «податкове регулювання» дає Ю. Іванов, який розуміє під даним терміном активний та цілеспрямований вплив держави на учасників економічних відносин за допомогою засобів та інструментів податкової політики з метою досягнення бажаних соціально-економічних результатів. Саме через податкову політику держава не тільки формує джерела фінансування суспільно необхідних витрат, реалізуючи фінансову функцію податків, але й забезпечує створення потрібних передумов до структурної перебудови національної економіки та її зростання [1, с.41]. Регулюючий вплив здійснюється через підвищення або зниження ставок податків, їх диференціацію для різних платників податків, розширення або звуження бази оподаткування, зміну періодичності сплати податків, впровадження спрощеної системи оподаткування, спеціальних режимів оподаткування, податкових канікул, надання податкових пільг тощо. Результати податкового регулювання залежать від адекватності перерахованих заходів, що здійснюються державою в даній сфері.

Інноваційною діяльністю в Україні займаються переважно великі підприємства, частка яких серед загальної кількості суб'єктів господарювання в будь-якому випадку не може бути значною. Тоді як в розвинених країнах основними учасниками інноваційного процесу є малі підприємства. Отже, рівень розвитку інноваційної діяльності в Україні сягає рівня 70-х рр. XX століття. Така ситуація викликає необхідність збільшення обсягів фінансування науково-технічних розробок з боку держави та вдосконалення інноваційної політики за рахунок використання світового досвіду організації інноваційного процесу. Згідно з Законом України «Про інноваційну діяльність» одним зі шляхів державного регулювання (складовою частиною якого є податкове регулювання) інноваційної діяльності є встановлення пільгового оподаткування для суб'єктів інноваційної діяльності [2]. Проте у Податковому Кодексі України положення про пільгове оподаткування суб'єктів інноваційної діяльності досить розмиті [3]. Що ж стосується малого бізнесу, то для нього існує ряд обмежень по видах діяльності, обсягам доходів та кількості найманих працівників, що суттєво обмежує можливості їх участі в інноваційному процесі. Говорячи про малі підприємства автори мають на увазі ті категорії суб'єктів господарювання, яким по законодавству дозволено застосовувати спрощену систему оподаткування [4]. Згідно з ЗУ «Про внесення змін Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності» суб'єкти малого бізнесу, які можуть здійснювати інноваційну діяльність можуть відноситись до 3 – 6 групи платників і бути як фізичними так і юридичними особами. Платники 3 групи є фізичні особи, які не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, одночасно не перевищує 20, їх річний обсяг доходу не має перевищувати 3000000 грн. Ставка податку для них: для платників ПДВ – 3 % від доходу, для не платників ПДВ – 5 % від доходу. Платники 5 групи теж фізичні особи, але для них допустимий дохід не має перевищувати 20000000 грн. Ставка податку для платників ПДВ – 7 % від доходу, для не платників ПДВ – 10 % від доходу. 4 та 6 група – юридичні особи. Середньооблікова кількість працівників не перевищує 50 осіб. Річний дохід для платників 4 групи не має перевищувати 5000000 грн., а для платників 6 групи – 20000000 грн. Ставки податків для 4 та 6 групи аналогічні ставкам 3 і 5 групи відповідно. Платники єдиного податку звільняються від сплати: податку на прибуток, податку з доходів фізичних осіб, ПДВ, земельного податку, збору за здійснення деяких видів підприємницької діяльності, збору на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства [4]. Крім єдиного податку суб'єкти малого бізнесу сплачують ЄСВ. Мінімальний внесок ЄСВ складає 34,7 % від мінімальної заробітної плати. Загалом, податковий тиск на малий бізнес збільшується, а спрощена система оподаткування не завжди є оптимальною для платників податків і при її виборі не достатньо спиратися лише на критерій зменшення кількості податкових платежів.

Список використаних джерел:

1. Іванов Ю. Б. Функції податків та податкове регулювання / Ю. Б. Іванов // Формування ринкової економіки в Україні. — 2009. — № 19. — С. 36 – 43.
2. Закон України «Про інноваційну діяльність». Відомості Верховної Ради України. - документ 40-15 редакція від 05.12.12 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.rada.gov.ua
3. Податковий кодекс України. Відомості Верховної Ради України. — документ 2755-17 редакція від 04.08.2013 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.rada.gov.ua.
4. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності». Відомості Верховної Ради України [Електронний ресурс]. — 2013. — №4014-17. — Режим доступу : www.rada.gov.ua.

ЕЛЕКТРОННА ЗВІТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Дубчак Л. В., ст. викладач,

Національний університет державної податкової служби України, dubchak_ludmila@ukr.net

Зростання економічного потенціалу національної економіки України можливо тільки в умовах постійного впровадження інновацій у всіх галузях економіки. Одним з державних інструментів стимулювання економічного потенціалу є податкова система. Особливого значення в умовах ринкової економіки набувають питання підвищення ефективності податкової системи, і в зв'язку з цим зростає роль податків і податкових органів в підтримці і розвитку підприємницької діяльності.

Податкові служби впроваджують нові технології в сфері обслуговування платників податків, інновації в податковому адмініструванні, розвивають політику, орієнтації на клієнта, розширення асортименту податкових електронних послуг. Сьогодні в Україні електронними послугами вже користуються 92 відсотки платників податків.

З 1 січня 2013 року для суб'єктів господарювання запроваджено подання податкової звітності до податкових органів в електронному вигляді, в основу якого закладено такі критерії, як оперативність, зручність, економічність. Подання податкової звітності в електронному вигляді засобами електронного зв'язку передбачено п.49.3 ст.49 Податкового кодексу і не є обов'язковим, за винятком платників податків, які належать до великих та середніх підприємств.

Формується податкова звітність в електронному вигляді відповідно до затвердженого стандарту, за допомогою спеціального програмного забезпечення, з обов'язковим накладанням електронного цифрового підпису (ЕЦП). У січні поточного року кількість платників податків, які скористалися послугами Акредитованого центру сертифікації ключів Міністерства доходів і зборів України, зросла майже на 32 відсотка порівняно з відповідним періодом 2013 року. Характерним є те, що кількість підприємств-фізичних осіб та громадян, яким було надано електронні ключі в січні 2014 року, перевищує кількість юридичних осіб більш ніж в два рази.

Впровадження подання податкової звітності в електронному вигляді надає такі переваги:

- спрощення процедури подання податкової звітності;
- зменшення паперового документообігу;
- заощадження часу обслуговування платників податків;
- можливість оперативної зміни форматів електронних документів;
- можливість автоматичної перевірки поданих документів на наявність помилок;
- скорочення термінів проведення перевірок;
- для великих платників податків спрощення процедури підтвердження сум до відшкодування;
- зменшення ймовірності використання незаконних схем відшкодування ПДВ із державного бюджету.

Складати та подавати звітність в електронному вигляді платники податків можуть за допомогою програмних комплексів «ОПЗ», «ДПС Захист Звітності», «Звіт Оператор», iFin Zvit, а також звітність з єдиного внеску за допомогою програми М.Е.Дос та он-лайн сервісу iFin Zvit.

Найпопулярнішими сервісами серед підприємців є «Електронна звітність» (90,2 %), «Єдина база податкових знань» (82,0 %) та «Реєстр платників ПДВ» (79,3 %). Це дало змогу платникам податків витрачати на виконання податкових зобов'язань на 100 годин менше ніж в 2012 році.

В червні 2013 року в експлуатацію був введений новий електронний сервіс – «Електронний кабінет платника». Це – автоматизоване робоче місце за допомогою якого платник податків має змогу переглядати дані про стан розрахунків з бюджетом, а також складати та надсилати в електронному вигляді податкову звітність.

Розвиток сервісів «Електронного кабінету платника» крім оперативності і зручності дозволить знизити кількість особистих контактів платників податків з співробітниками податкових органів, завдяки чому знизиться корупційність податкового адміністрування на місцях.

Отже, впровадження сучасних інформаційних технологій вказує на інноваційний шлях розвитку податкової служби України, що дозволить перейти на більш якісний рівень співпраці податкових органів з платниками податків, підвищить їх авторитет.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI [Електронний ресурс]. — Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/go/2755-17
2. Кліменко О. В. Інтеграція податкової та митної служб. Інтерв'ю Міністра доходів і зборів України / О. В. Кліменко // Вісник Міністерства доходів і зборів України. — №1. — 2014. — С.8.
3. Орчелота Б. Отримання послуг ЕЦП та подання звітності в електронному вигляді / Б. Орчелота // Вісник Міністерства доходів і зборів України. — № 46. — 2013. — С. 16 – 22.
4. Шуляренко С. М. Запровадження електронної звітності на підприємствах України / С. М. Шуляренко, Є. Л. Шкурко [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>

АКТУАЛЬНІСТЬ СТВОРЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ

Ершова М.О., студентка ФММ, гр.УС-21

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
mariya.ershova.1995@bk.ru

Для сучасної України, як самостійної держави, є актуальною проблема створення національної інноваційної системи (НІС), як структури управління науково-технічною сферою країни, що найбільш відповідає сучасності по ефективності. Якщо ми побудуємо принципово нові НІС, адаптовані до можливостей нашої економіки, ми зможемо стимулювати підприємницький сектор України, підвищити конкурентоспроможність української продукції на міжнародних ринках і відкрити нові можливості для інвестиційної діяльності.

Концепція національних інноваційних систем (НІС) почала розвиватися ще з 80-х років минулого століття. Першопрохідцями даного напрямку стали Б. Лундвалл, К. Фрімен та Р. Нельсон. Також дану концепцію досліджували і вітчизняні вчені, зокрема: Ю.Бажал, В.Геєць, О.Амоша,

І. Лукинов, А. Чухно та інші. Питання формування та розвитку НІС стає більш актуальним кожного дня, кількість публікацій, виступів та доповідей стрімко зростає, але підхід до визначення сутності інноваційної системи, її структурних елементів та системних методів її реалізації, який би став єдиним, на сьогодні відсутній.

Є багато підходів трактування поняття «національні інноваційні системи», але найбільш повне визначення дають вітчизняні вчені: «Національна інноваційна система – це сукупність підприємств, організацій та інститутів, які приймають безпосередню участь в розробці та реалізації інноваційного процесу».

Сьогодні концепцією НІС користується більшість розвинених країн світу. Формування національних інноваційних систем у США та деяких європейських країнах розпочалося відразу після Другої світової війни і, на теперішній час, економіка цих країн дуже потужна. Наприклад, сьогодні національна інноваційна система США є генератором створення близько 70% усіх світових інновацій: 150 великих університетів, які займають перші місця у рейтингах, національні лабораторії, також велика кількість приватних дослідницьких центрів, найбільш відомою з них є «RAND Corporation».

Про необхідність підвищення ролі країни у оновленні технологій, комерціалізації та нововведень, свідчить досвід провідних країн світу з ефективною економікою. Це охоплює систему податкових і кредитних пільг для інновацій, фінансування трансферу технологій. Базове законодавство, яке необхідне для формування та розвитку в Україні НІС, вважається створеним, але, що стосується його практичного застосування — є питання. Воно стримується певними факторами: недостатня інфраструктура, відсутність теоретико-методологічної основи інноваційної політики, відсутність концепції розвитку НІС, визначення саме тих напрямів інноваційної діяльності, які мають потенціал бути розвиненими в Україні, відсутність єдиної затвердженої моделі інноваційного розвитку країни, яка б визначила подальші дії країни.

Україна має можливості впровадження НІС і подальші перспективи її розвитку, але для цього потрібне реформування національної інноваційної системи. Для початку потрібно визначити єдину модель інноваційного розвитку, яку б міг би затвердити Уряд і визначити галузі її розвинення, які реальні для України. Тоді стане можливим залучати вітчизняних інвесторів, як потенціальних помічників, у розвитку України на привабливих для них умовах.

Список використаних джерел:

1. Иванова Н. Национальные инновационные системы / Н. Иванова. — М. : Наука, 2002. — С. 10 - 11.
2. Швецов Д. Е. Сравнительный анализ государственной инновационной политики стран мировой «триады» / Д. Е.Швецов [Электронный ресурс]. — Режим доступа : www.ip-group.ua
3. Геєць В. Інноваційні перспективи України: монографія / В. Геєць, В. Семіноженко. — Х. : Константа, 2006. — 272с.

ІНСТИТУЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ КЛАСТЕРІВ

Жигалкевич Ж. М., к.е.н.,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
zhhygalkevych@mail.ru

Нині в науковій фаховій літературі приділяється підвищена увага проблемам стимулювання кластероутворення взаємодіючих господарюючих суб'єктів. Кластери - це система наукового, технологічної та просторової взаємодії виробництв на засадах комплексного використання наявних ресурсів, спрямованих на досягнення найбільшої господарської ефективності та виготовлення конкурентоспроможної продукції. За своєю економічною сутністю кластери займають проміжне місце між автономними організаціями, регіональними промисловими комплексами і галузевими альянсами, поєднуючи в собі риси всіх зазначених видів економічних систем. Серед причин актуалізації кластерних процесів можна виділити декілька. Зокрема, стимулювання інноваційної компоненти промислової економіки, необхідністю підвищення конкурентоспроможності продукції на зовнішньому та внутрішньому ринках, сприяння налагодженню взаємодії учасників кластера на основі надійних коопераційно-кoeволюційних домовленостей. Тому актуальним завданням є визначення інституційних механізмів, що забезпечують ефективне функціонування та розвиток кластерів.

Інституційний механізм у загальному розумінні — це засіб встановлення порядку, стабільності і дотримання правил господарського механізму, а також забезпечення відтворення адекватних проявів зовнішнього середовища інститутів. До його особливостей можна віднести наступні: визначення взаємовідносин між взаємодіючими господарюючими суб'єктами; встановлення та забезпечення порядку у взаємовідносинах; підтримка стійкості господарського механізму та підвищення його ефективності; структурування різних індивідуальних інтересів взаємодіючих суб'єктів для досягнення спільної мети в межах господарського механізму; стабілізація відхилень дій суб'єктів від загальноприйнятих норм і правил.

У якості умов необхідності дослідження ролі інституційного механізму в розвитку кластерів пропонуються наступні. По-перше, повноцінна модель кластерів не може бути створена без урахування інституційного фактора (вимірювання) їх формування та функціонування. По-друге, в соціально-економічних умовах, що тягнуть до ринкового (у сенсі конкурентного) типу, не можуть існувати стійкі в довгостроковому періоді кластери неінноваційного типу [1, с.8].

Аналізуючи дослідження вчених, характерними ознаками організаційних форм кластерів є: географічна концентрація; множинність економічних агентів; функціональна взаємопов'язаність і взаємодія учасників; спеціалізація фірм-суб'єктів кластера; присутність конкуренції всередині кластера; інноваційна направленість; наявність висококваліфікованого персоналу. Концепцію кластера можна звести до «5К» - концентрація, конкуренція, кооперація, комунікація, компетенція [1, с.12]. До визначальних принципів формування кластерів віднесено наступні: загальні (наукові, легітимності, об'єктивності, своєчасності, цілеспрямованості, прогресивності, ефективності, адекватності, адаптивності); специфічні (територіальної локалізації, поєднання кооперації та конкуренції, довгострокової взаємодії, диверсифікації, узгодженості інтересів, селективності, корпоративності, партнерства, взаємозв'язку, інформаційної забезпеченості, аутсорсингової спеціалізації); системні (комплексності, циклічності, саморозвитку, синергізму, оптимальності).

У відповідності до вищезазначеного інституційний механізм розвитку кластерів можна представити як систему впорядкованих взаємозв'язків між взаємодіючими підприємствами-учасниками. Ця система регулюється формальними та неформальними нормами і правилами, орієнтується на певний набір стимулів і обмежень з метою підвищення ефективності діяльності та стійкості кластера [2]. Під ефективністю кластерної структури розуміється результативність спільної діяльності учасників як єдиного цілого, що визначається відношенням суми індивідуальних ефектів, скорегованих з урахуванням виникаючих синергетичних ефектів, до витрат, які зумовили їх здобуття.

Отже, постає необхідність формування такого інституційного механізму розвитку кластеру, який буде регулювати систему взаємозалежних кластерних показників, а саме: конкурентоспроможність і відтворення конкурентних переваг; механізм контролю; важелі зниження транзакційних витрат (кількісних і якісних) на всіх етапах виробничо-комерційної ланцюжка. Економічна сутність такого механізму полягає у відтворенні виробничо-технологічних зв'язків між взаємодіючими підприємствами-учасниками та структурно-функціональної впорядкованості у межах кластера.

Список використаних джерел:

1. Гареев Т. Р. Кластеры в институциональной проекции: к теории и методологии локального социально-экономического развития / Т. Р. Гареев // Балтийской регион. — 2012. — № 3(13). — С. 7 – 33.
2. Клейнер Г. Б. Синтез стратегии кластера на основе системно-интеграционной теории / Г. Б. Клейнер, Р. М. Качалов, Н. Б. Нагрудная // Отраслевые рынки [Электронный ресурс]. — 2008. — № 5-6 (18). — Режим доступа : <http://www.kleiner.ru/arpab/klaster.html>

АНАЛІЗ СВІТОВОГО ДОСВІДУ ДОСЛІДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ

Зеленюк Т.А., аспірантка,

Державна установа «Інститут економіки та прогнозування НАН України», leto.vesna@bigmir.net

Проблемі дослідження оптимальності функціонування галузевих ринків приділяють значну увагу вчені-економісти у всьому світі. Зокрема, вони намагаються визначити таку структуру ринку, яка буде найкращою, змодельовати механізм його роботи, спрогнозувати і оцінити вплив державного втручання на його структуру і поведінку підприємств, а також на економіку в цілому.

Першими результативність ринку спробували оцінити американські економісти Едвард Мейсон («Цінова і виробнича політика великого підприємства») і Джо Бейн («Бар'єри на шляху до нової конкуренції») в 1939 і 1956 році відповідно, які заклали основи теорії галузевих ринків [1, с. 96; 2, с. 278]. При цьому основою стала гіпотеза про взаємозв'язок «структура ринку – поведінка – результативність», що отримала також назву гарвардської парадигми. В подальшому зазначена парадигма розроблялася такими авторами, як Шерер Ф., Грір Д., Кейвс Р., які, в свою чергу, зосередили своє дослідження на більш детальній розробці поняття результативності, запропонували різні напрями її оцінки та показники для вимірювання за деякими з них. Зокрема, Шерер Ф. та Росс Д. спробували кількісно оцінити динамічну результативність економіки США за допомогою критерію «ринкова влада» [1, с. 96-97; 3, с. 75-76].

Представники гарвардської парадигми, як правило, виходять з того, що результативність функціонування галузевих ринків значною мірою залежить від сформованої структури ринку, особливостей поведінки на ньому продавців і покупців [1]. Від того, яка концентрація виробників на ринку, наскільки диференційований продукт і яким є рівень бар'єрів, в значній мірі залежить поведінка виробників.

З інших міркувань виходять представники чикагської школи, основним напрямом досліджень яких є аналіз проблем економічного вибору на основі теорії цін. Одним із засновників цього напрямку є Джордж Стіглер, а серед основних представників виокремлюють – Диксіта А., Кейвза Р., Коуза Р., Уільямсона О. та ін. Відзначимо, що в гарвардській школі основним предметом дослідження є різні чинники та взаємозв'язки, що визначають розвиток галузевого ринку, а в школі Чикаго - закономірності прийняття рішень [1; 2].

У той же час західні економісти Кокс С., Холтерман С., Манн М., Акс З., Менсфілд М. та ін. на підставі статистичних даних та експертних оцінок досліджували взаємозв'язки окремих напрямів результативності з показниками ринкової структури, а також робили спроби оцінити результативність промисловості США і Великобританії в цілому [2, с. 276-282; 4, с. 91]. При цьому вони не виокремлювали загальної методики, показники структури та напрями результативності для аналізу ринку вибиралися довільно.

В умовах сьогодення відбувається зближення парадигм і їх подальший розвиток. Відповідно питання визначення набору показників, які доцільно застосовувати, аби дослідити результативність ринку, наприклад ринку електроенергії, залишається актуальною.

Виходячи з положень основних наукових течій, що досліджують питання оптимальності функціонування ринку, доцільно сформулювати систему критеріїв і показників для оцінки його результативності. Аналіз результативності функціонування будь-якого ринку доречно починати з виокремлення критеріїв, серед яких найбільш загальними є наступні: рівень концентрації виробників (продавців) на ринку; бар'єри входу на ринок та виходу з нього; рівень диференціації продукції. Показники оцінки результативності ринку необхідно формувати відповідно до критеріїв, здійснюючи при цьому розподіл на абсолютні та відносні [1; 2]. Наприклад, оцінюючи рівень концентрації виробників (продавців) на ринку, необхідно застосовувати такі показники, як: кількість продавців на ринку, розподіл часток ринку між продавцями, індекс Херфіндала-Хіршмана, дисперсія ринкових часток та ін.

Таким чином, досліджуючи функціонування ринку, необхідно комплексно підходити до оцінки його результативності. Важливим моментом є розробка методики загальної оцінки результативності функціонування галузевого ринку, яка передбачає комплексне дослідження обраного об'єкта як єдиного цілого з урахуванням його внутрішньої структури і всієї системи взаємозв'язків усередині неї.

Список використаних джерел:

1. Ильченко Е. А. Исследование структуры отраслевого рынка (на примере российского рынка кинозала) / Е. А. Ильченко // Вестник Челябинского государственного университета. — 2011. — № 32 (247). — С. 96 - 103.
2. Ринки реального сектора економіки України: структурно-інституціональний аналіз / [Точилін В. О., Осташко Т. О., Пустовойт О. В. та ін.]; за ред. д-ра екон. наук, проф. В. О.Точиліна; НАН України; Ін-т екон. та рогнозув. — К., 2009. — 640 с.
3. Пустовойт О. В. Результативність внутрішнього ринку національної економіки: методологія та аналіз / О. В. Пустовойт // Економіка і прогнозування. — 2007. — № 4. — С. 75 - 92.
4. Цопа Н. В. Направления управления эффективностью функционирования предприятий топливно-энергетического комплекса / Н. В. Цопа // Экономика и управление. — 2013. — № 5. — С. 91 - 96.

ДИНАМІКА ПОКАЗНИКІВ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УКРАЇНИ З ОГЛЯДУ НА СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ

Кулинич О. О., студентка 5 курсу групи УС-31м

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
elena.kulynych@gmail.com

Одним з актуальних питань сьогодення є вплив експортно-імпортного балансу ІТ-послуг на формування інформаційно-комунікаційної інфраструктури України. У нинішньому глобалізованому світі забезпеченість держави інформаційними технологіями визначає її спроможність конкурувати й бути успішною на світовому ринку.

По-перше, вже важко уявити життя без ІТ-послуг, та існуючого зростаючого попиту на комп'ютерні та інформаційні технології. Дані послуги займають значну частку на світовому ринку наукомісткої продукції, а також мають тенденцію до збільшення. Тому для держави доцільно стимулювати власне виробництво продукції цих технологій, яке притаманне країнам з потужним науково-технічним потенціалом та розвинутими зовнішньоекономічними відносинами.

По-друге, близько 50 % українського ринку інформаційно-комунікаційних технологій – це експорт ІТ-послуг, а саме аутсорсинг з розробки програмного забезпечення. Український ринок ІТ-аутсорсингу займає провідну позицію в Центральній та Східній Європі. Розглянемо у динаміці експортно-імпортний баланс ІТ-послуг в Україні (рис. 1).

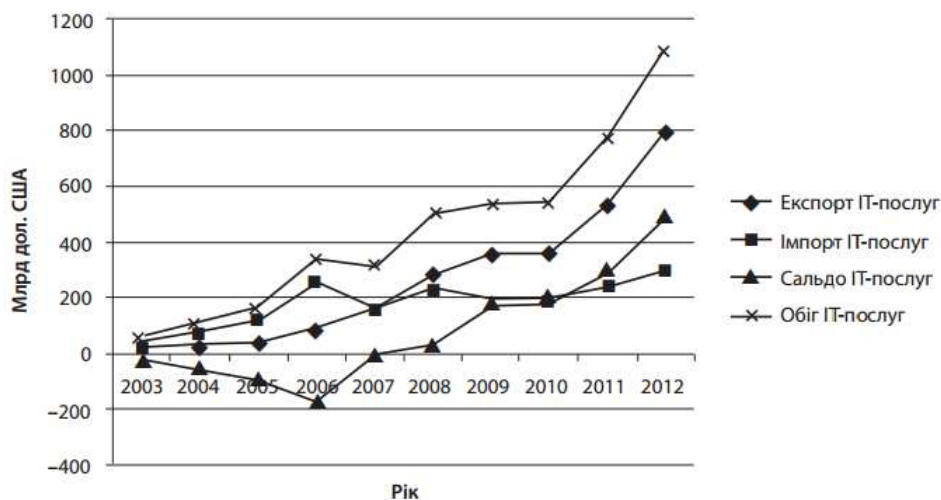

Рис. 1. Динаміка експорту-імпорту ІТ-послуг в Україні протягом 2003 – 2012 років [1]

Зазначимо, що саме компанії, які працюють у галузі ІТ-послуг створили сприятливі умови за останні 10 років для розвитку інфраструктури інформаційно-комунікаційних технологій. З 2007 року експорт ІТ-послуг значно перевищує їх імпорт, що є досить важливим фактором здійснення зовнішньоекономічної діяльності в ІТ-галузі. Протягом останніх трьох років вона показує значні темпи зростання, додавши відповідно 20 %, 36 % і 49 % у рік. Ця динаміка щороку випереджає темпи зростання експорту послуг України, а в 2012 р. додала ще 49 % при загальному зменшенні експорту послуг на 1,3 % порівняно з 2011 р. [2].

По-третє, зважаючи на те, що Україні притаманні значні ресурси робочої сили, такої як сертифіковані програмісти, є шанс позиціонувати себе як країну-розробника програмного забезпечення. За кількістю ІТ-спеціалістів Україні займає 4-те місце у світі після США, Російської Федерації та Індії.

Як висновок зазначимо, що для створення умови для появи України як потужного гравця на міжнародному ринку ІТ-послуг, перспективи розвитку інфраструктури ІКТ доцільно визначати на світовому ринку сегментом наданих послуг, який у даний час є досить значним для української економіки. Потенційне збільшення кількості наданих послуг у цьому сегменті для майбутнього зростання та конкурентоспроможності, призведе до подальшого розвитку ІКТ у країні та відіграє значну роль у розвитку ефективної інфраструктури.

Список використаних джерел:

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Аникин Б. А. Аутсорсинг и аутстафтинг : высокие технологии менеджмента / Б. А. Аникин, И. Л. Рудая. — М. : Инфра-М, 2009. — С. 16 – 18.

СУСПІЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ

Кучмій К.О., студентка ФММ, УМ-21

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
karina.kuchmii@mail.ru

Наявність опору системному інноваційному процесу є об'єктивною реальністю для всіх без винятку країн світу [1]. На ментальному рівні механізм опору інноваціям спирається на постійні структури колективної пам'яті (архетипи) етносу (народу), політичної нації. Саме вона активізує сукупність різномірних чинників гальмування: економічних, соціальних, психологічних, політичних, культурно-цивілізаційних. Ці фактори, у свою чергу безпосередньо впливають на осіб, які приймають рішення.

Основними компонентами суспільного механізму опору інноваціям в Україні є:

1) традиційний для нас неринковий інституціоналізм (і відповідний йому професіоналізм), що тяжіє до відтворення владних вертикалей, які витісняють свободу ринкового підприємництва, а також виробляє його неефективні замінники у вигляді технократичних схем: управління науково-технічним прогресом; управління проектами (інноваційними лише за назвою), тощо;

2) традиційний капітал, комплекс суспільних відносин, викликаний вельми значною часткою сільськогосподарського населення (близько 30 %);

3) низький рівень лібералізації (і гуманізації) економічних відносин: високий ступінь проблемності еквівалентного товарообміну без втручання різного рівня інститутів державного управління; низька ступінь розвиненості інструментів впливу інститутів громадянського суспільства на економічні, соціальні та політичні процеси; низька ступінь їх участі в створенні структур саморегулювання економічних відносин (економічної демократії, цивілізованих форм ринкових відносин, цивілізованого лібералізму), що ускладнюють перехід економіки від традиційного стану до інноваційного;

4) пригніченість інституційних основ соціальної спрямованості ринкових відносин; світовий досвід свідчить, що соціальні проблеми найбільш ефективно долаються шляхом розвитку інноваційного сектору економіки та виходу на цій основі стандартів життя населення на більш високий рівень, а також шляхом інноваційної підтримки традиційних галузей ("пенсіонерів економіки");

5) традиційна наука і освіта в Україні: відсутність єдиного наукового простору, в якому в рівних умовах функціонували б традиційні та новостворені наукові та аналітичні структури (саме новостворені відкривають нові напрямки наукових досліджень) [2; 3].

Подані проблеми можна вирішити на рівні державного управління за допомогою наступних важелів:

1. Включення інноваційних завдань в основні програми економічного і соціального розвитку; використання механізму закупівель технічно передовий і наукомісткої продукції з метою вирішення завдань охорони здоров'я, економії енергії та збереження довкілля;

2. Розробку механізмів оцінки державних інноваційних програм і доведення результатів цієї оцінки до ділового та експертного співтовариства;

3. Сприяння формуванню міжнародних і регіональних технологічних стратегічних альянсів;

4. Створення в суспільстві атмосфери пріоритетності та прихильності розвитку науки і високих технологій за допомогою постійного підкреслення цього завдання на вищому рівні законодавчої та виконавчої влади, а також у засобах масової інформації;

5. Розвиток скоординованої системи заходів податкової, кредитної, амортизаційної, митної та бюджетної політики щодо стимулювання інноваційного попиту та пропозиції;

6. Розвиток інформаційної інфраструктури і формування професійного інноваційного менеджменту.

Формування ефективного механізму реалізації стратегії інноваційного розвитку дозволить на ділі здійснювати стратегічно інноваційну функцію держави в регульованій ринковій економіці.

Список використаних джерел:

1. Макаренко И. П. Проблемы инновационного развития экономики в контексте построения национальной инновационной системы / И. П. Макаренко, П. М. Копка, О. Г. Рогожин, С. А. Егоров // Инновационная экономика. — 2007. — №4. — С. 23 – 27.

2. Макаренко І. П. Проблеми інноваційної політики України в умовах реформування економіки / І. П. Макаренко // Економіст. — 2005. — №4. — С. 40 – 42.

3. Алексєєв І. В. Європейський досвід податкового стимулювання інноваційної діяльності / І. В. Алексєєв, Р. Й. Желізняк // Проблеми економіки та управління. — 2012. — №2. — С. 7 - 16.

НЕОБХІДНІСТЬ РЕФОРМ В СИСТЕМІ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Кучмій К.О., студентка ФММ, УМ-21

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
karina.kuchmii@mail.ru

Сьогодні інновації є головним чинником економічного зростання, тим більше в час коли українська економіка прагне до органічного й гідного входження у світове співтовариство. Для подолання відставання у більшості галузях припускає посилення уваги підприємців до інноваційної діяльності, формування особливої сфери інноваційної діяльності та її законодавчого регулювання.

В Україні достатньо розвинена мережа науково-технічних установ різного профілю: виконується безліч перспективних досліджень, здатних підвищити конкурентоспроможність вітчизняної економіки; існують наукові школи високого рівня. Проте забезпеченню стрімких зрушень в економіці заважає неефективно розроблена система фінансування інноваційного розвитку науки і промисловості [1].

Основним джерелом фінансування науково-технічних розробок в Україні є державні кошти. Частка коштів бюджету країни, що спрямовуються в науковий розвиток, у сукупному ВВП в останні роки зменшується з середнього рівня 0,40 % до 0,29 % у 2011 р. Так, у 2011 р. вона становила найменшу частку — 0,29 %, тоді як у 2008 р. складала 0,41 %, у 2007 р. — 0,39 %, у 2006 р. — 0,38 %, у 2005 р. - 0,41 %, у 2004 р. — 0,44 % [2]. Дані пропорції структури фінансових ресурсів української науково-технічної сфери посилюють негативний вплив економічно-організаційної відособленості виробничого й наукового секторів і спричиняють низьку ефективність наукової сфери, що породжує сукупність різноманітних наслідків для економіки, які відображаються у низькому технологічному рівні. Технологічний рівень економіки залежить від сприйняття підприємствами науково-технічних досягнень через впровадження нововведень. Проте, сьогодні інноваційна активність підприємств знижується.

На основі аналізу статистичних та фактичних даних НАН України узагальнила такі тенденції стосовно механізму фінансування української науки: законодавством України визначено поєднання прямих та непрямих методів фінансування науки, але використовуються в основному прямі, якими керує держава. Непрямі методи є засобом впливу на підприємницьку ініціативу і є малоефективними в Україні. Це заважає підвищувати інноваційну активність підприємств і відбивається на їх показниках основної діяльності. До групи факторів стримування фінансових інновацій під час розвитку української фінансової системи необхідно віднести: недостатня фінансова грамотність (як працівників фінансово-кредитних організацій, так і населення), фактор мобільності інтелектуального капіталу, неналагодженість механізмів ризикового фінансування, незахищеність у правовому просторі України власника, інвестора або власників інтелектуальних прав, технологічна відсталість українського фінансового ринку від світового ринку, а також недосконалість регулювання й законодавства.

Ефективність державного управління фінансування наукової, науково-технологічної чи інноваційної діяльності можливе тільки за умови наявності певних обсягів фінансових ресурсів, які перевищують витрати із кадрового та матеріально-технічного забезпечення науково-технічних розробок протягом 10-річного періоду. Програмні державні документи та прогнози лише імітують інноваційність сценаріїв розвитку та зміну пріоритетів, бо не виражають національних закономірностей відтворювальних процесів та не спрямовані на формування дійсних механізмів зростання економіки на якісній основі. Програми не містять належного фінансового забезпечення та програми розвитку мережі інноваційних кластерів та інноваційних підприємств. Це вказує на пасивне відношення до інновацій бізнесу в Україні, попит якого на інноваційну продукцію зміг би активізувати поновлювальні процеси та призвести до дії новітні механізми та інструменти фінансового сектора.

Отже, існує необхідність удосконалення системи фінансування науково-технічної та наукової діяльності інакше майбутнє збільшення програмно-цільового фінансування наукових проектів не даватиме позитивних наслідків, а збільшення витрат держави на фінансування наукових проектів не підвищуватиме їх результативність.

Список використаних джерел:

1. Синиця Т. В. Особливості розвитку інноваційної економіки України : фінансово-економічний аспект / Т. В. Синиця, І. В. Осьмірко, Г. С. Топчій // Проблеми економіки. — 2011. — №4. — С. 54 – 60.
2. Держінформнаука : стан розвитку науки і техніки, результати наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності, трансферу технологій за 2012 рік [Електронний ресурс] : (аналітична довідка) / Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації України, Український інститут науково-технічної і економічної інформації [Електронні дані (1 файл)]. — 2013. — Режим доступу : http://dknii.gov.ua/?q=system/files/sites/default/files/images/_08+07+2013.pdf (дата звернення: 02.02.2014). — Назва з екрану.

РОЛЬ ДЕРЖАВИ У ФОРМУВАННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ

Лисенко А.В., студент гр. УІ-01

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», lysenysh@yandex.ua

Розвиток промисловості країни вимагає удосконалення державної промислової та інноваційної політики з метою підвищення технологічного рівня виробництва. На сьогодні, в Україні важливим є питання становлення ефективної інноваційної інфраструктури, яка передбачає наявність і високу активність таких спеціальних інститутів, як фонди підтримки підприємництва, бізнес-інкубатори, центри трансферу технологій, асоціації малих підприємств тощо. Особливе місце в інноваційній інфраструктурі займають венчурні фонди, діяльність яких істотно залежить від діючої моделі державної підтримки. Уряди країн ЄС щорічно інвестують близько 3 млрд. дол. в ризикове венчурне фінансування [1]. Державні інвестиції є важливим способом впливання венчурного капіталу в економіку. Так, в США, Великобританії, Німеччині діють програми, за якими держава ініціює створення венчурних фондів і надає їм боргове фінансування з метою подальшого інвестування в діяльність підприємств. Наприклад, державний банк Німеччини (KfW Banken gruppe) забезпечує позиками на пільгових умовах венчурних інвесторів, які здійснюють фінансування підприємств, і частково звільняє венчурні фонди від їх зобов'язань по рефінансуванню кредиту [2].

Для стимулювання венчурного фінансування підприємств держава може встановлювати пільги для інвесторів. Наприклад, у Великобританії надаються податкові пільги приватним особам або «бізнес-ангелам», які вкладають кошти у венчурні фонди та акції підприємств у рамках певних програм. Істотне значення має і регулювання ставок податку на прибуток, що впливає на пропозицію венчурного капіталу. У зв'язку з цим податкова політика США, Канади, Великобританії та інших країн спрямована на заохочення венчурного інвестування та зниження податкових ставок для підприємств, у тому числі малих підприємств з технологічними інноваціями (МПТІ) [3]. Крім того особливістю технологічного розвитку є можливість розвитку технологій у різних, в тому числі і несприятливих, умовах. Прикладом можуть служити технологічні прориви Індії та Китаю в таких передових технологічно-інноваційних областях, як програмування, нанотехнології, аерокосмічна сфера.

Розвиток індустрії венчурного інвестування в Україні зараз є одним з пріоритетних напрямів державної інноваційної політики, необхідною умовою активізації розвитку технологічно інноваційної діяльності та підвищення конкурентоспроможності вітчизняної промисловості. Проте інноваційна модель розвитку в Україні ще не «прижилася». Відповідні закони не діють повною мірою, фінансування науково-технологічної та інноваційної діяльності неухильно скорочуються, стимули і пільги скасовуються майже відразу після їх впровадження.

Для України розвиток ключових сучасних технологій вкрай важливий та є запорукою національного розвитку та процвітання сьогодні і в майбутньому. Згідно з оцінками Центру соціально-економічних досліджень CASE-Україна Україна зайняла в рейтингу глобальної конкурентоспроможності 2012-2013 рр. місце рівня докризових 2007-2008 рр. (4,1 бала). Це свідчить про те, що наслідки кризи 2008-2009 рр. в цілому подолано [4]. Перше і друге місце в рейтингу зайняли Швейцарія і Сінгапур, за ними йдуть: Фінляндія, Швеція, Нідерланди, Німеччина.

Серед основних невикористаних можливостей особливу увагу слід приділити підіндексу «Інновації» та «Технологічна готовність». За показником «інноваційна здатність» Україна змістилася вниз, оскільки вітчизняні підприємства більшою мірою використовують іноземні технології (шляхом отримання ліцензій), а не результати власних розробок і досліджень [4].

Таким чином, дослідження інвестиційного та інноваційного розвитку України останніх років свідчать про підвищення ролі цілеспрямованої державної політики, орієнтованої на підтримку цілісності інноваційного процесу: від наукової розробки до інвестування масового виробництва. Це сприятиме покращенню місця України в міжнародних рейтингах. Крім того, для удосконалення державної промислової та інноваційної політики повинна бути розроблена єдина модель державного управління інноваційною діяльністю промислових підприємств, у тому числі МПТІ, яка на сьогоднішній день відсутня, і яка, в свою чергу, вимагає наявності конкретного механізму регулювання цього процесу.

Список використаних джерел:

1. Інноваційна діяльність та венчурний бізнес : науково-методичний посібник / І. В. Войтков, В. М. Аніщик, А. П. Гришанович, Н. К. Толочко. — Мінськ : ДУ «БелІСА», 2011. — 188 с.
2. Офіційний веб-сайт KfW Banken gruppe [Електронний ресурс]. — 2013. — Режим доступу : <https://www.kfw.de/error/fehler-kfw.de.htmlhttps://www.kfw.de/error/fehler-kfw.de.html>
3. Мадатова О. В. Основні напрямки розвитку венчурного фінансування в сучасному суспільстві // Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. — 2012. — №1 (5), Том 2.
4. Офіційний веб-сайт Американської торгівельної палати в Україні [Електронний ресурс]. — 2013. — Режим доступу : <http://www.chamber.ua/competitiveness/>

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЕФЕКТИВНОСТІ НАЦІОНАЛЬНО-ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ КИТАЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ ТА РЕСПУБЛІКИ БІЛОРУСЬ

Шишолін А. П. Директор з міжнародних зв'язків Корпорації «Науковий парк «Київська політехніка»
a.shysholin@gmail.com

Мельник Я. Д., студентка групи УС-01 (ФММ)

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»
yassy.melnik@gmail.com

В більшості країн світу широко застосовується поняття «національна інноваційна система». Вперше воно з'являється у 80-х роках минулого століття. Саме таких вчених, як Р. Нельсон (США) та К. Фрімен (Великобританія), вважають флагманами теорії національних інноваційних систем [1]. За наробками К. Фрімена, синтез інституцій державного та приватного секторів, які модифікують та поширюють новітні технології та базуються на взаємодії та імпорті – є національна інноваційна система [2].

Сьогодні, базис організацій, які приймають безпосередню участь в інноваційному процесі – це домінування сучасної національної інноваційної системи. Зокрема, Національний інститут стратегічних досліджень та науковець Яремко Л. А., розглядає національну інноваційну систему, як сукупність взаємопов'язаних організацій (структур), які у межах національних кордонів займаються виробництвом та комерціалізацією наукових знань і технологій [3, с. 55].

Слід відмітити, що сьогодні одними з успішних зразків впровадження інноваційно-орієнтованих економічних рішень є такі країни, як Китайська Народна Республіка та Республіка Білорусь.

Так, Китайська Народна Республіка взяла курс на інноваційно орієнтовану економіку після того, як 2006 року були прийняті «Основи державного плану середньострокового і довгострокового розвитку науки і техніки на 2006 – 2020 рр.» [4]. Вказаним документом, який здобув назву «План-2020», впроваджується ідея, згідно з якою здійснюється поєднання науки та техніки, яке повинно сприяти економічному та соціальному розвитку держави. Важливим аспектом, є також забезпечення національної безпеки для досягнення таких наукових і технічних результатів, які були би суттєвими для всього світу. Подібне повинно створити в КНР таку систему Академії наук, яка б визнавалась та шанувалась в усьому світі.

Активному розвитку інноваційної сфери сприяє китайська держава через підтримку різноманітним зонам техніко-економічного розвитку шляхом надання пільгових кредитів і земельних ділянок. Не менш важливим аспектом, який сприяє залученню іноземних інновацій та розвитку власних – це структури міжнародної інноваційної співпраці, на кшталт Союзів, Бірж тощо.

Станом на сьогодні, КНР налаштована на накопичення інноваційних технологій та залучення новітніх досягнень науки, які потрапляють на територію держави завдяки системі міжнародного трансферу технологій. Відповідно, основними сферами інноваційного розвитку в КНР є ІКТ, біотехнології та фармацевтика.

Стосовно такої країни, як Республіка Білорусь, то варто зазначити, що тут було утверджено Державну програму інноваційного розвитку на 2011 - 2015 роки [5]. В рамках цієї програми, головним етапом перетворень має бути впровадження високих технологій, яке сприяє створенню новітніх, екологічно безпечних матеріалів, а також, піднесення виробничого потенціалу та забезпечення виробництва традиційних товарів, використовуючи сучасні досягнення науки та техніки. Таким чином, в Республіці Білорусь, за допомогою створення науково-технологічного парку, провідним завданням є формування нового кластера у сфері нано-, біотехнологій та фармацевтичної промисловості.

Також, передбачається створення інкубатора малого та середнього бізнесу у сфері біотехнологій, Республіканського центру трансферу і комерціалізації нано- та біотехнологій, Республіканського центру генно-інженерних досліджень, навчального центру з перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів у сфері біотехнологій [5]. Формування в країні інноваційно-промислових кластерів на базі підприємств, організацій та установ державного сектора є пріоритетом даної діяльності.

Виходячи з вищезазначеного, досвід таких країн, як Китайська Народна Республіка та Республіка Білорусь буде корисним для України, яка тільки починає розвиватися в даному напрямку, адже, проблеми формування національної інноваційної системи України є важливими і актуальними.

Література:

Список використаних джерел:

1. Буняк Н. М. Сутність національної інноваційної системи: [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=633> 2. Freeman C. Technology Policy and Economic Performance: Lessons from Japan / С. Freeman. — London : Pinter, 1987. — 155 р. 3. Яремко Л. А. Національна інноваційна система та її формування в Україні / Л. А. Яремко // Формування ринкових відносин в Україні. — № 1(68). — 2007. — С. 54 – 57. 4. Національна комісія з розвитку і реформ: [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://en.ndrc.gov.cn/> 5. Национальный правовой портал Республики Беларусь [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://pravo.by>

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ ОСНОВ ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕРЕЖІ ТЕХНОПАРКОВИХ СТРУКТУР

Мазур О. А., к.е.н., засл. економіст України, Пустовойт С. В., к.т.н., Петрук В. С.
Інститут електрозварювання ім. Є. О. Патона НАН України, svpustovoi@gmail.com

В перехідний період від постіндустріальної економіки до економіки знань інноваційний шлях розвитку є єдиною можливістю, що забезпечить успіх. Багаторічна практика провідних країн показала, що лише ринкові механізми не дадуть позитивного результату [1]. Без активної регулюючої ролі держави не може бути ефективною, соціально орієнтованою ринковою економікою. Тому в кожній країні з високорозвиненою економікою держава брала на себе функції регулювання і стимулювання ключових соціально-економічних, у т.ч. інноваційних, процесів.

Потужний науково-технічний потенціал не використовується повною мірою для модернізації національної економіки, а існуючий стан міжнародного науково-технічного співробітництва загрожує перетворенню України на аутсорсингову країну, яка експортує дешеву інтелектуальну працю [2, с. 4]. Основними причинами цього є недосконале державне регулювання інноваційної діяльності, недостатнє бюджетне фінансування науково-технічної сфери, низький попит на інновації.

Особливістю національної економіки є те, що в переважній більшості галузей промисловості виробляється продукції набагато більше, ніж споживається в країні, спостерігається велика залежність від кон'юнктури світового ринку. Частка же високотехнологічної продукції, яка менше залежить від впливу коливань попиту на ринку, в загальному експорті України не перевищує 6 % та має тенденцію до скорочення (в 2001 р. ця частка в експорті становила 5,5 %, а в 2012 р. – близько 4 %). Зростання експорту наукоємної продукції можна досягти тільки за рахунок виваженої інноваційної політики, в якій одне з головних місць посідають фінансові інструменти стимулювання впровадження інновацій в промисловості прискореними темпами.

В Україні інноваційна сфера є пріоритетним об'єктом національної економічної політики, розвиток науки і впровадження інновацій проголошуються найважливішою стратегічною складовою державної ідеології. В законодавчому порядку встановлено, що інновації є одним з найважливіших стратегічних факторів соціально-економічного розвитку і забезпечення національної безпеки країни. Нормативно-законодавча база складається з 80 законів, понад 600 підзаконних актів Кабміну та 1000 нормативних актів міністерств і відомств. Одним з основних елементів національної інноваційної системи є інноваційна інфраструктура [3, с. 57]. В Україні функціонує 16 технопарків, 20 інноваційних центрів, 24 інноваційних бізнес-інкубаторів, 14 центрів комерціалізації інтелектуальної власності, 15 центрів науково-технічної та економічної інформації, 15 небанкових фінансово-кредитних установ, 21 науково-впроваджувальне підприємство [4, с. 19].

Для нормалізації роботи технопаркових структур необхідно вжити кардинальних заходів щодо вдосконалення нормативно-законодавчого регулювання їхньої діяльності та наведення порядку в практиці роботи відповідних державних органів, проаналізувати роботу українських технопарків, їхні переваги і недоліки, визначити шляхи їх подальшого розвитку та взаємовідносини з державою. Проблеми технопарків — це результат зневаги державою науково-технічної та інноваційної сфери, яка накопичувалася роками.

З метою відновлення діяльності існуючої мережі технопаркових структур та її подальшого розвитку необхідно удосконалити систему фінансування інноваційних розробок при створенні дослідно-промислових зразків нової техніки, запровадити нові форми кредитування інноваційних розробок з залученням механізмів приватно-публічного партнерства при їх впровадженні у промисловості. Для стимулювання приватних інвестицій в інноваційні проекти, створення пільгових умов для суб'єктів інноваційної діяльності технопаркових структур та регулювання науково-технічної інноваційної діяльності потрібно розробити нові нормативно-законодавчі акти.

Для стимулювання впровадження результатів науково-дослідних робіт, що виконані за кошти Держбюджету, необхідно розробити нормативні акти у відповідності до Закону України "Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій" в редакції від 02.10.2012 р. та ввести їх в дію для того, щоб затвердити за розробниками — установами, організаціями та підприємствами — майнові права інтелектуальної власності на технології та / або її складові, що створено за рахунок бюджетних коштів.

Список використаних джерел:

1. Шляхи інноваційного розвитку України / [Д. В. Табачник, В. Г. Кремень, А. М. Гуржій та ін.]. — К. : Людопринт, 2004. — 544 с.
2. Сімсон О. Е. Правова модель приватно-публічного партнерства в інноваційній сфері : монографія / О. Е. Сімсон. — Х. : Право, 2013. — 448 с.
3. Федулова Л. І. Інноваційна економіка : підручник / Л. І. Федулова. — К. : Либідь, 2006. — 480 с.
4. Шовкалюк В. С. Развитие инновационной инфраструктуры и системы трансфера технологий: состояние и проблемы [Текст] // Международный форум «Трансфер технологий и инновации» (Сб. научно-практических материалов). — Симферополь : Колор Принт, 2010. — С.16–24.

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Парфентьева Я. Р., УС-22

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
yparfentyeva@gmail.com

Дивлячись на тенденції розвитку світової економіки, можна зробити висновок, що єдиним насправді дієвим способом виведення національної економіки на світовий рівень і досягнення справжньої конкурентоспроможності для вітчизняних товарів є використання людського знання. Тобто впровадження і використання інновацій. Вони поступово стають запорукою економічного зростання та якісного підвищення рівня життя населення. А успіх національної інноваційної системи залежить, безпосередньо, не лише від сукупності наукових організацій, вищих навчальних закладів, виробничих підприємств та державних організацій, а від того, наскільки ефективно вони здатні взаємодіяти між собою.

Україна успадкувала від СРСР значний науковий потенціал. На початку XXI століття наша держава посіла одне з провідних місць у світовому рейтингу кількості науковців (за даними ООН). Наші громадяни в середньому більш освічені ніж мешканці країн Східної Європи та СНД [1].

Але, на жаль, частка валового внутрішнього продукту, що забезпечується виробництвом та експортом наукоємної продукції, складає лише 0,5 – 1 % (тоді як у інших розвинутих країнах — 85-90 відсотків) [2].

Основними проблемами у формуванні національної інноваційної системи є:

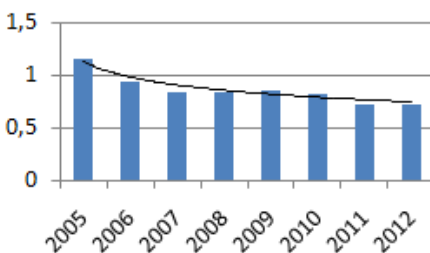

Рис. 1. Динаміка показника наукоємності ВВП, %

1. Неефективне використання науково-технічного та освітнього потенціалу країни.

Відчутні наслідки попереднього екстенсивного розвитку економіки. Ми маємо досить малу наукоємність виробничого процесу – всього 0,3 % і з роками він скорочується. Невелика кількість випускників вищих навчальних закладів пов'язують своє життя науці та новим розробкам (хоча всі ці люди мають величезний науковий потенціал). У країні немає єдиної стратегії по нарощуванню інноваційного потенціалу та інтенсивного розвитку виробництва та економіки [3].

2. Недостатнє фінансування сфери наукової діяльності, нових розробок та заробітної плати фахівців.

В Україні просто майже немає можливостей для розвитку науки. Все, що мають у своєму розпорядженні вчені – це спадок від часів Радянського Союзу. Зараз вся ця база неминуче застаріла і вже не виконує ефективно (чи не виконує зовсім) своїх функцій. Усього лише 2 % обладнання відповідає світовим стандартам. А молоді студенти просто не бачать сенсу у науковій діяльності в межах Батьківщини, бо вони, як і будь-які звичайні люди, хочуть жити у достатку.

3. Наша нормативно-правова база не здатна ефективно регулювати сферу інноваційної діяльності.

На жаль, дуже поширене ігнорування законодавства, що стосується розвитку науково-технічної та інноваційної діяльності. У бюджеті держави відсутні пільгові умови для розвитку інноваційної діяльності. Фактично, із державних коштів за останнє п'ятиріччя на фінансування цієї сфери діяльності не було виділено більше 0,4 %. У той час, як статтею 34 Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність" (1977-12) визначена норма у 1,7 %. Фінансування освіти складає 6 %, коли у Законі України "Про освіту" (1060-12) норма складає 10 % [4].

Роблячи підсумок, можна сказати, що для покращення національної інноваційної системи треба оновлювати матеріально-технічну базу, заохочувати молодих спеціалістів до наукової діяльності, вдосконалювати нормативно-правову базу, визначити правила функціонування національної інноваційної системи, забезпечити необхідної ресурсної підтримки та створити належну інноваційну інфраструктуру; посилити взаємозв'язок між університетами та промисловими підприємствами шляхом формування системи прямих зв'язків між науковими організаціями та підприємствами через створення різноманітних форм інтеграції науки та бізнесу на зразок територіальних науково-промислових комплексів (наукових парків, технопарків); формувати ефективну систему патентного захисту.

Список використаних джерел:

1. Буняк М. "Сутність національної інноваційної системи" [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=633>.

2. Постанова верховної ради України «Про Рекомендації парламентських слухань на тему : Національна інноваційна система України: проблеми формування та реалізації» [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1244-v>.

3. Грига В. Особливості формування національних інноваційних систем [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vnanu_2009_10_3.pdf

ДОСВІД ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ КЛАСТЕРІВ В ЄС І ДЕРЖАВАХ-ЧЛЕНІВ ЄС

Полішко О.О., студентка

НТУУ «КПІ», гр., ФММ, УС-31м, polishkol@i.ua

Відсутність регулювання створення правових форм, механізмів державної підтримки інноваційних кластерів на законодавчому рівні в Україні, перш за все, підштовхує до розгляду відповідного досвіду в країнах ЄС. В загальному розумінні кластери можуть бути визначені як групи зацікавлених господарюючих суб'єктів та інститутів компаній, територіально близько розташовані та близькими за розмірами для спільної співпраці.

В даний час в ЄС існує більше ніж 130 конкретних національних заходів на підтримку кластерів, які були запроваджені в 31 європейській країні і зареєстровані в INNO-Policy Trend Chart у співпраці з ERAWATCH. Майже всі держави-члени ЄС застосовують конкретизовані законодавством засоби підтримки кластерів або кластерних програм, розроблених на національному або регіональному рівні, за умови, що вони є одним з ключових елементів національних та регіональних стратегій на підтримку інноваційної діяльності. За даними European Innovation Scoreboard (європейська організація з спостереження за інноваційним розвитком) існує сильний зв'язок між числом національних інноваційної систем та інноваційною ефективністю. Основний ризик кластерної моделі економічного розвитку пов'язаний з невідповідністю порівняльних переваг регіону та конкурентних умов у інших областях [1].

За європейським досвідом, участь держави в фінансуванні кластерної ініціативи зазвичай складає близько 50%, або за підтримки галузевих інститутів (не більше 18%) або самостійно (не більше 25%). Загальною рисою більшості європейських кластерів є тенденція скорочення державної фінансової підтримки з поступовим розвитком кластера, тобто на початковому рівні вона забезпечує налагодження інфраструктури і мереж кластера. Частою є практика створення кластерів з ініціативи уряду або великих компаній промисловості, невелика кількість створюється за ініціативою університетів [2]. Європейське законодавство розділяє кластерну політику на три категорії:

1. Горизонтальна "політика сприяння" спрямована на створення сприятливого макроекономічного бізнес-середовища для розвитку інновацій, яке буде побічно стимулювати виникнення і динаміку кластерів;

2. Друга категорія включає в себе «традиційні політичні межі» відносно промисловості, малого та середнього бізнесу, наукових досліджень, інновацій, регіони часто використовують кластерний підхід для підвищення ефективності конкретної галузі;

3. Третя категорія - "політика розвитку", введена для того, щоб створити, мобілізувати та зміцнити певні категорії кластерів за ініціативи конкретного галузевого сектору. Зазвичай саме ця політика і є "кластерною політикою".

Для вирішення питання законодавчого регулювання інноваційних кластерів, важливим є розробити та вказати в законодавстві України чіткі елементи кластерної моделі, які відповідають концепціям, розробленим на рівні ЄС, а саме: кластерна політика; правові форми організації кластера; фінансування створення кластера; кластерне проектування; «екосистема» та мережі в рамках кластеру.

Важливим є регулювання Закону України «Про інноваційну діяльність», а саме категорії інноваційного кластеру і визначення його як паритетної форми агломерації наукових та навчальних закладів малих та середніх інноваційних підприємств або великих промислових підприємств. В Законі України "Про інноваційну діяльність" визначено, що інноваційна інфраструктура - це комплекс підприємств, організацій, установ, їх інтеграцій, об'єднань будь-якої форми власності, які надають послуги у забезпеченні інноваційної діяльності (фінансової, консалтингової, маркетингової, інформаційного зв'язку, юридичної, освітньої тощо). Таке визначення не може бути задовільним, так як воно не відображає особливостей інноваційної інфраструктури та її місце в структурі інноваційних відносин (інноваційних систем) [3].

Отже, для вирішення багатьох економічних питань України потрібно звернути більше уваги на кластерну модель розвитку, яка довела свою ефективність в багатьох розвинених країнах. Першим кроком для реалізації цієї мети є створення сприятливої законодавчої бази, що можливо за допомогою аналізу та адаптації європейського зразка регулювання кластерною політикою.

Список використаних джерел: 1. Improving the cluster infrastructure through policy actions produced by the clunet / european cluster alliance consortium of partners [Електронний ресурс]. — 2010. — 60 р. — Режим доступу : www.proinno-europe.eu/eca 2. The concept of clusters and cluster policies and their role for competitiveness and innovation] / main statistical results and lessons learned commission staff working document sec [Електронний ресурс]. — 2013. — Режим доступу : http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2013/c_323/c_32320061230en00010026.pdf 3. Закону України «Про інноваційну діяльність» [Електронний ресурс]. — за 04 лип. 2002. — С. 266 — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>

АНАЛІЗ СТАНУ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ В КРАЇНАХ ЄВРОПИ ТА УКРАЇНИ

Рокало Я. Б., студентка, 5 курс, група УС-31с,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, olakorik@yandex.ru

Міжнародне енергетичне агентство (МЕА) визначає енергоефективність як один зі способів керування тенденцією до зростання споживання енергії. Також МЕА зазначає, що щось можна назвати більш енергетично ефективним, якщо воно надає більше послуг, проте споживає ту саму кількість енергії або надає ті самі послуги, споживаючи при цьому менше енергії. Енергетична ефективність є впливовим та недорогим інструментом, який може допомогти нам наблизити стабільне енергетичне майбутнє у розрізі сталого розвитку. Покращення в сфері енергоефективності мають змогу зменшити нашу потребу в інвестиціях в енергетичну інфраструктуру, зменшити рахунки за електроенергію для усіх категорій споживачів, покращити здоров'я, підвищити конкурентоспроможність та загальний добробут громадян [1].

Згідно з даними проекту ODYSSEE-MURE загалом за 10 років (2000-2010 рр.) енергетична ефективність в країнах Євросоюзу збільшилась на 12 % і у 2011 році середній показник становив 13 %. Країнами з найвищим значенням даного показника у 2011 році стали Польща, Латвія та Болгарія. Показник енергоефективності становив 26,8 %, 26,2 %, 25,2 % відповідно. Високого результату Польщі вдалося досягти через розробку та використання наявних енергетичних ресурсів, через лібералізацію внутрішнього енергетичного ринку та серйозній модернізації промислових потужностей. Країнами з найнижчим значенням показника енергоефективності у 2011 році стали Іспанія, Фінляндія, Португалія. Показник енергоефективності для даних країн становив 2,3 %, 5,3 %, 5,9 % відповідно. Поганий результат Іспанії пов'язаний з наслідками кризи 2008 року та неспроможністю Іспанії виконувати Стратегію енергоефективності та енергозбереження [2].

Щодо України, то за наявною інформацією показник енергоефективності економіки України в 2010 р. знизився і склав 43% від середнього рівня країн Європейського союзу (ЄС), який складає 13 %. Тобто показник енергоефективності економіки України складає 5,59 %. Серед головних причин зниження даного показника є світова економічна криза, внаслідок якої знизилась енергоефективність галузей промисловості, що є найенергоємнішими. Згідно дослідження енергоефективності за областями України перші три місця в рейтингу Ukrainian Energy Index-2013 посіли Закарпатська, Чернігівська — перше місце, Вінницька, Донецька, Чернівецька — друге, Херсонська — третє. Їх енергоефективність склала відповідно 64 %, 63 %, 62% від середнього рівня країн ЄС. Основними факторами, завдяки яким дані області зайняли найвищі позиції рейтингу, є наступні. У Закарпатській, Чернігівській, Вінницькій, Чернівецькій, Херсонській областях побутовий сектор є основним споживачем енергоресурсів, проте на відміну від інших областей він є набагато більш енергоефективним (від 54 % до 72 %). Крім того в даних областях практично відсутнє металургійне чи хімічне виробництво, що є достатньо енергоємним. А в Донецькій області, де ці галузі наявні, вони є доволі енергоефективними. Найнижчі місця в рейтингу посіли Рівненська, Черкаська, Луганська області з енергоефективністю 39 %, 44 %, 45 % від середнього рівня країн ЄС відповідно. Дані області посіли низьку позицію через наявність великої кількості неефективних виробництв у структурі промисловості, через загальне погіршення ситуації у металургійному секторі Також споживання ресурсів у секторі послуг та сільському господарстві є неефективним [3].

Для виправлення ситуації і задля покращення показників енергоефективності України загалом та конкретних секторів економіки зокрема Кабінетом Міністрів України було ухвалено Державну цільову економічну програму енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010-2015 роки. Згідно з цією Програмою проблему передбачається розв'язати шляхом [4]: впровадження новітніх технологій виробництва та споживання енергетичних ресурсів; виробництва та використання біопалива; розвитку вітроенергетики, малої гідроенергетики і біоенергетики; модернізації газотранспортної системи, систем тепло- та водопостачання; зниження рівня забруднення навколишнього природного середовища; законодавчого врегулювання питань, створення умов для залучення вітчизняних та іноземних інвестицій; зменшення обсягу викидів забруднювальних речовин; активізації міжнародного співробітництва в рамках реалізації стратегії енергетичної безпеки держави; популяризації серед широких верств населення ефективного та ощадливого споживання та інше.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт International Energy Agency [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.iea.org/aboutus/faqs/energyefficiency/>
2. Офіційний сайт проекту ODYSSEE [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.odyssee-indicators.org>
3. Ukrainian Energy Index [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.energy-index.com.ua>
4. База законодавства України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/243-2010-p>

СТАТИСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ РЕГІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ

Рудь Н. Т., д.е.н., професор

Луцький національний технічний університет, ntrud@i.ua

Забезпечення інноваційного розвитку регіонів держави неможливе без комплексного статистичного дослідження умов та результатів формування регіональних інноваційних систем (PIC). Зміни умов розвитку регіонів, широка інформатизація економічного простору, інформаційна відкритість вимагають удосконалення методичних основ оцінки результативності PIC з метою вибору напрямків підвищення інноваційної активності, формування політики інфраструктурного забезпечення, позиціонування регіонів відносно інших суб'єктів, виявлення динаміки зміни окремих індикаторів і показників, що дасть можливість виявити особливості їх функціонування та сучасний стан розвитку.

Поняття «регіональна інноваційна система» охоплює різні сторони та сфери соціально-економічного життя населення: це підсистема національної інноваційної системи (НІС), що включає сукупність взаємопов'язаних (взаємодіючих) суб'єктів інноваційного процесу (освіта, наука, інноваційна інфраструктура, виробництво, ринок), які здійснюють науково-інноваційну діяльність на території регіону на основі комплексу організаційно-правових і фінансово-економічних механізмів та умов шляхом реалізації інноваційної політики [1, с. 21].

Складність дослідження результативності PIC полягає у необхідності вирішення двох проблем [2]:

– технічної – більшість статистичних показників недостатньо відображають сучасну дійсність;

– методологічної – складність обліку та оцінки якості інституційного середовища, рівня розвитку інноваційної культури та людського потенціалу та інших підсистем, що мають не лише кількісну, а й якісну характеристику.

На нашу думку, для вирішення методологічної проблеми необхідно відобразити систему як сукупність «входів» і «виходів».

Для оцінки «входів» регіональної інноваційної системи пропонується наступний перелік показників:

1) Х1 – система формування знань: кількість ВНЗ; кількість студентів; витрати на освіту;

2) Х2 – система генерації знань: чисельність фахівців, які виконують наукові та науково-технічні роботи; чисельність докторів та кандидатів наук зайнятих в економіці України; підготовка аспірантів і докторантів; підготовка і перепідготовка кадрів; винахідницька активність працівників, зайнятих в економіці у розрахунку на 10000 осіб; внутрішні поточні витрати на наукові та науково-технічні роботи, виконані власними силами наукових організацій; кількість організацій, які виконують наукові та науково-технічні роботи; кількість виконаних наукових та науково-технічних робіт; обсяг наукових та науково-технічних робіт;

3) Х3 – система освоєння знань: кількість промислових підприємств, що впроваджували інновації; кількість підприємств, що виконували роботи по створенню і використанню об'єктів промислової власності та раціоналізаторських пропозицій; загальний обсяг витрат на інноваційну діяльність; кількість впроваджених нових технологічних процесів; кількість освоєних у виробництві інноваційних видів продукції; кількість використаних раціоналізаторських пропозицій.

Для оцінки «виходів» регіональної інноваційної системи рекомендується система використання набутих знань (Y), до якої входять: обсяги реалізації інноваційної продукції; обсяги реалізації інноваційної продукції за межі України; кількість поданих заявок на видачу охоронних документів до державного департаменту інтелектуальної власності України.

Системи показників «входів» і «виходів» дають можливість дослідити та проаналізувати інноваційні процеси в регіонах. Для проведення дослідження результативності PIC нами використано метод канонічного аналізу, тому що він дозволяє виявити залежності між «входами» і «виходами» PIC, не руйнуючи латентних взаємозв'язків змінних у кожному наборі.

За допомогою програми Statistica 8.0 та модуля Canonical Analysis обчислено канонічну кореляцію між досліджуваними списками змінних – «входами» і «виходами» PIC. Обчислений коефіцієнт канонічної кореляції $R=0,99818$ між першою парою канонічних коренів, що свідчить про наявність суттєвого статистичного зв'язку між досліджуваними списками змінних. Перевірка канонічних коренів на статистичну значущість показала, що і перший і другий канонічні корені є статистично значущими, тому з метою побудови лінійних залежностей між групами змінних, що враховують латентні зв'язки, доцільно розглядати лише дві перші пари канонічних змінних. Однак, враховуючи досить високу надмірність обох множин змінних, можна обмежитися побудовою одного виду лінійних комбінацій і розрахувати канонічну вагу з подальшим їх використанням при обчисленні інтегральних показників «входу» і «виходу» PIC. Результати обчислень показали показники найбільшого та найменшого впливу на «вхідну» і «вихідну» множину і дозволили провести диференціацію регіонів з метою формування відповідної інноваційної політики.

Список використаних джерел: 1. Герасимчук З. В. Інфраструктурне забезпечення інноваційних процесів : монографія / З. В. Герасимчук, Н. Т. Рудь. — Луцьк : Вежа-Друк, 2013. — 260 с. 2. Колинсько-Макаренко В. А. Оценка результативности региональной инновационной системы / В. А. Колинсько-Макаренко [Електронний ресурс]. — Режим доступа : www.uecs.ru/uecs

ПРОГРЕСИВНІ ФОРМИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЕКОНОМІК

Солопченко А. В.

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
just_ns@hotmail.com

Ступінь втручання держави в розвиток високотехнологічних підприємств визначається існуючою (найчастіше – історично сформованою) національною інноваційною системою та обмеженнями міжнародних договорів (умовами ГАТТ Уругвайського раунду були погоджені дозволені або «зелені» форми підтримки державою вітчизняних виробників [2]). Постановою ВРУ від 27.06.2007 зазначено, що «на відміну від розвинутих країн в Україні ще не створено національну інноваційну систему» [1]. Дійсно, українська НІС перебуває в зародковому стані: існує певна нормативно-правова база, що регулює інновації, але інфорсмент реалізований слабо. Участь державного капіталу в інноваційній діяльності компаній складає менше 20 %, WACC для високотехнологічних компаній завищений через високі ставки кредиту та незначну концентрацію венчурного капіталу в країні. В подібних вихідних умовах неможливо побудувати НІС за прикладом успішної євроатлантичної (через відсутність відповідного інвестиційного клімату та недорозвиненість фінансових інститутів ризикового капіталу, прогалини в сфері трансферу технологій та інтелектуальної власності) чи східноазійської моделі (приватний капітал не має достатнього досвіду та доступу до відповідної інфраструктури для проведення НДДКР). Наявність авторитетних наукових шкіл, відповідного персоналу та, одночасно, дефіцит венчурного капіталу має стимулювати участь держави як посередника в процесі створення нових технологічних виробництв. Поява в Україні перших венчурних фондів та інноваційно-інвестиційних проектів типу «Bionic Hill», довгострокове зростання інтересу іноземного капіталу до сектору ІКТ України свідчить про необхідність втручання держави як медіатора та гаранта високотехнологічних інвестицій для їх подальшого стимулювання [3]. Пропоновані форми цього втручання, які вже зарекомендували себе в країнах трансформаційних економік (КНР, Польща, РФ) включають:

1. Фінансові

- надання новостворюваним підприємствам, чия продукція підпадає під останні технологічні уклади, кредитів, позик, здійснення лізингових операцій та фінансування, видача гарантій і поручительств на пільгових умовах; гарантійна підтримка експорту на початку ЗЕД таких підприємств;
- пільгові інвестиційні кредити терміном на 5, 7, 10 років; спільне інвестування спільно з приватними інвесторами (привабливість об'єкту з точки зору потенційного інвестора значно зростає, якщо в його статутному капіталі присутні державно кошти);
- безвідсоткові цільові позики на виконання НДДКР.

2. Нефінансові

- створення центрів інновацій при кожному регіональному ВНЗ (одночасне вирішення проблем периферії та задоволення попиту на затребуваних спеціалістів)
- залучення державних установ в особливому порядку до проектного управління, експертизи проектної документації, експертизи та моніторингу інвестиційних проектів, технологічного та фінансового аудиту та ін. для прискорення процесу залучення приватних інвестицій (в тому числі, іноземних);
- регіональні і галузеві плани (програми) фіскального стимулювання попиту на інноваційну продукцію; організація на постійній основі презентаційних сесій інноваційних проектів;
- створення Єдиного реєстру інноваційних продуктів, технологій і послуг, рекомендованих до використання в Україні (з розрахунком і присвоєнням стартапам ранньої стадії, які не мають регулярного фінансового обороту, індексу інвестиційної привабливості);
- створення служб з допомоги при патентуванні, оформленні товарних знаків;
- розробка технологічних дорожніх карт за пріоритетними для регіонів / кластерів напрямками;

Варто зазначити, що успіх реалізації певної моделі НІС більшою мірою визначається не обсягом коштів, що держава готова інвестувати, а ступенем мобілізації її інституційного середовища навколо єдиної стратегічної мети.

Список використаних джерел:

1. Про Рекомендації парламентських слухання на тему: «Національна інноваційна система України: проблеми формування та реалізації» [Текст] : Постанова Верховної Ради України від 27.06.2007 № 1244-16 // Відомості Верховної Ради України. — 2007. — №46. — с. 525.
2. Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization: Agreement on Subsidies and Countervailing Measures. [Електронний ресурс]. — Mode of access : http://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/24-scm.pdf — Title from screen.
3. Булкін І. О. Іноземне фінансування НДДКР в Україні : деякі довгострокові тенденції / І. О. Булкін // Наука України у світовому інформаційному просторі. — Вип. 7. — К. : Академперіодика, 2013. — С. 40 - 114

СТАНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ У ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ

Стеченко Д.М., д.е.н., професор

Національний технічний університет України «КПІ», sdm37@yandex.ru

З кінця минулого століття в Україні набуває поширення термін «економіка знань» або «економіка, заснована на знаннях». Цей термін введений в науковий обіг айстро-американським вченим Фрицем Махлупом у 1962 р. [1]. Він позначив цим терміном новий тип економіки, зважаючи на те, що поряд з матеріальними нематеріальні чинники як знання та інтелектуальний капітал мають не менш важливе значення для її інноваційного розвитку. Нова економіка - економіка знань, де на професії з переважанням інтелектуальної праці приходиться основний приріст зайнятості. Економіка знань стає характерною рисою всіх соціально і економічно лідируючих країн. Знання є четвертим фактором виробництва і його значимість стає пріоритетною, ніж ресурси, капітал, труд. Нині активізація становлення економіки знань є однією із засадничих умов сталого розвитку нашої країни як повноправного суб'єкта світового господарства. Становлення економіки знань і особливості формування цього процесу стають дуже актуальними як з наукової, так і з практичної точки зору. Ефективний розвиток української економіки можливий за умови постійного росту інтелектуальних ресурсів, впровадження високотехнологічних виробництв, оновлення технологій і продукції, зростання освітнього рівня населення та удосконалення механізмів державного управління ґрунтованого на знаннях. Державне агентство з питань науки, інновацій та інформації визнає, що в Україні розвиток економіки на засадах знань гальмується багатьма негативними факторами, зокрема: орієнтація лише на короткотермінові цілі; недооцінка людського та інтелектуального капіталу; порушення спадкоємності наукових і технічних знань [2]. Формування національної інноваційної системи України знаходиться на початковому етапі. Вона покликана демонструвати шляхи активізації становлення економіки знань, основу якої складає, власне знання, культура, інтелектуальний і соціальний капітал.

Знання стали найважливішим чинником формування суспільства. Вони змінюють характерні особливості економіки, організацію бізнесу і менеджменту, спосіб життя людей, підходи до освіти, здоров'я і роботи. Вимоги до знань людей швидко і часто змінюються, що викликає необхідність створення системи управління знаннями. Для реального використання характерних особливостей економіки знань потрібні нові підходи до управління. Управління процесами, які відбуваються в економіці знань, повинно забезпечувати розвиток і досягнення високих результатів за рахунок поширення і використання знань, збільшення наукоємності та інноваційності економіки. Впровадження на підприємствах корпоративного утворення управління знаннями дає переваги як для окремого працівника, так і для всієї організаційної структури.

Управління знаннями – це стратегія управління державою, регіоном, взаємодіючими підприємствами, орієнтованого на розвиток і максимальне використання всього інтелектуального капіталу персоналу, всієї сукупності інтелектуальних, інформаційних і програмних ресурсів. Поява і становлення управління знаннями зумовлені активізацією інноваційного розвитку економіки, в процесі якого провідна роль належить інтелектуальному капіталу. На думку Т. А. Стюарт інтелектуальний капітал – це колективна розумова енергія [3]. Організація використання інтелектуального капіталу персоналу у взаємозв'язку з ресурсами відноситься до розряду найбільш складних завдань сучасного менеджменту. Їх вирішення вимагає специфічних підходів до управління інтелектуальним капіталом персоналу – це виявлення, відбір, синтез, узагальнення, збереження і поширення знань. При цьому важливо придання знанням споживчого характеру з тим, щоб вони стали доступними для практичного використання. Цим зумовлена об'єктивна необхідність появи нової функції знань і нового виду управлінської діяльності. В основі управління знаннями має бути пошук і реалізація нових ідей, нових знань, які передбачають мотивацію їх носіїв щодо створення й обміну, а також формування відповідної організаційної культури. Провідна роль відводиться утворенню єдиного інформаційного простору та системи комунікацій організаційних структур, що надає можливість інтегрувати бази даних власне про знання, їх джерела, клієнтів, постачальників, операцій різних ланок з наступним різноманітним використанням. Ефективність управління знаннями оцінюється на основі виміру стану ресурсів – оцінки інтелектуальної власності, розвитку людської компетенції, інноваційної активності та задоволення потреб; комплексного використання інформаційних технологій; здатності адаптуватися до змін інституційного середовища. Всі ці оцінки стану ресурсів знаходять відображення в організаційних структурах, що створюють умови для накопичення і реалізації знань, для виходу їх на ринки і забезпечення конкурентних переваг. У кожній організаційній структурі управління знаннями має здійснюватися в тісному взаємозв'язку з інтеграційними процесами, проектами, змінами і ресурсами. Очевидно при такому підході можна досягти ефективних результатів у використанні знань персоналу.

Список використаних джерел: 1. Machlup F. The Production and Distribution of Knowledge in the United States/ F. Machlup. — NJ : Princeton, 1962. — 283 p.; 2. Указ Президента України «Про затвердження Положення про Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.President.gov.ua/documents/13416.html>; 3. Стюарт Томас А. Интеллектуальный капитал. Новый источник богатства организаций / Т. Стюарт / Пер. с англ. В. Ноздриной. — М. : Поколение, 2007. — 640 с.

ІНФРАСТРУКТУРА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ
Тимошенко Н. Ю., к.е.н., асистент кафедри міжнародної економіки
Національний технічний університет України „КПІ”

Проблема активізації інноваційної діяльності у межах вітчизняної економіки має актуальне значення у контексті реалізації ринкових реформ в Україні та підвищення загальної ефективності господарювання. Центральне місце у вивченні цієї проблематики відводиться питанням розвитку інфраструктури інноваційної діяльності. Її можна визначити як соціально-економічну систему, що інтегрує суб'єктів інноваційної діяльності, забезпечує координацію і безперерйне багаторівневе функціонування взаємозв'язків із метою підвищення ефективності, продуктивності, оперативності та зменшення тривалості інноваційного процесу.

Згідно Закону України «Про інноваційну діяльність»: інфраструктура інноваційної діяльності – це сукупність підприємств, організацій, установ чи їх об'єднань, асоціацій будь-якої форми власності, які надають послуги із забезпечення інноваційного розвитку (фінансові, консалтингові, маркетингові, інформаційно-комунікативні, юридичні, освітні тощо) [1].

Загальновідомо, що до інфраструктури інноваційної діяльності належать: виробничо-технологічні структури (технопарки, інноваційно-технологічні центри, бізнес-інкубатори, інжинірингові фірми тощо); об'єкти інформаційної системи (аналітичні, статистичні центри, інформаційні бази та мережі); організації з підготовки та перепідготовки кадрів (підготовки спеціалістів із комерціалізації НДДКР, патентних повірених тощо); фінансові структури (бюджетні, позабюджетні, венчурні, страхові фонди, кредитно-гарантійні організації небанківського сектору, банки, фінансово-промислові групи, орієнтовані на технологічну інноваційну діяльність); система експертизи (центри, що можуть надавати експертні висновки для виробників, інвесторів, страхових служб і та ін.); система патентування, ліцензування і консалтингу з питань охорони, захисту, оцінки та використання інтелектуальної власності, комерціалізації наукових результатів; розвинута система сертифікації, стандартизації та акредитації.

Інфраструктура інноваційної діяльності пов'язує між собою важливі ланки у процесі «наука↔виробництво», сприяє виводу на ринок нових конкурентоспроможних товарів та комерціалізації результатів інтелектуальної діяльності. Ефективне сприйняття виробництвом досягнень науки потребує відповідного стимулювання. Саме тому розвиток інфраструктури інноваційної діяльності має стати одним з пріоритетних завдань держави у інноваційній сфері.

Варто зазначити, що розвиток інфраструктури інноваційної діяльності має забезпечуватися насамперед створенням виробничо-технологічних структур (інноваційних центрів, технопарків, інноваційних бізнес-інкубаторів тощо) та утворенням кластерів, взаємодіючих установ та підприємств, спрямованих на ефективне здійснення повного циклу інноваційної діяльності – від генерації ідеї до реалізації нововведення.

За звітною інформацією станом на 01.01.2014 в Україні діють 480 бізнес-центри, 79 бізнес-інкубаторів, 50 технопарків, 538 лізингових центрів, 4148 небанківські фінансово-кредитні установи, 226 фонди підтримки підприємництва (з яких 23 створені за участю Українського фонду підтримки підприємництва), 3034 інвестиційних та інноваційних фондів і компаній, 4238 інформаційно-консультативні установи [2].

За територіальним розподілом найбільша кількість бізнес-інкубаторів знаходиться у м. Києві (10 од.), АР Крим (7 од.), Донецькій (6 од.) та Сумській (5 од.) областях. Найменша – по одному бізнес-інкубатору – налічується у Дніпропетровській, Житомирській, Кіровоградській, Миколаївській, Харківській, Хмельницькій, Чернігівській, Чернівецькій областях та м. Севастополі. Водночас, у деяких областях окремі елементи інфраструктури інноваційної діяльності є суттєво більш розвиненими у порівнянні з іншими регіонами. Наприклад, лідерами за розміщенням технопарків є Харківська область (12 од.) та м. Київ (20 од.), що складає понад 60% від їх загальної кількості.

До негативних факторів розвитку інноваційної сфери в Україні слід віднести низьку результативність діяльності багатьох її елементів, а розвиток окремих структур та їх реальне функціонування на практиці суттєво розходяться (наприклад, з 50 технопарків в Україні реально працюють близько 10). На даному етапі для розвитку інфраструктури інноваційної діяльності для підвищення ефективності її функціонування одним з основних завдань є ефективне використання наявного інтелектуального капіталу та науково-технологічного потенціалу для прогресивного розвитку суспільства через врегулювання законодавчого забезпечення, створення механізмів контролю впровадження інноваційних проектів та результативністю інвестицій з боку держави.

Список використаних джерел:

1. Закону України «Про інноваційну діяльність» [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/40-15т> — Назва з екрану.
2. Державна служба України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.dkrp.gov.ua/info/3023> — Назва з екрану.

ТЕНДЕНЦІЯ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНИХ ВИРОБНИЦТВ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Тюріна П. В., УС-11.

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
linablackmore@gmail.com

Фармацевтична галузь є однією з провідних високотехнологічних галузей у світі. Створення інноваційної продукції потребує значного інвестування, враховуючи те, що продукт проходить 10-14 років розробок та досліджень, а вартість лише однієї біологічної чи хімічної субстанції дорівнює приблизно 1 млрд. євро, після всіх можливих досліджень, лише 1 субстанція із 10 тисяч можливих виходить на фармацевтичний ринок в якості готового лікарського препарату.

Проблема виробництва високотехнологічної фармацевтичної продукції в Україні стоїть дуже гостро. Практично 70 % від вітчизняних лікарських засобів становлять генерики, в той час, коли в США цей показник становить 12 %, в Японії — 30 %, Німеччині — 35 % [2]. Це пов'язано з тим, що основним джерелом фінансування на фармацевтичному ринку являються власні кошти — 90 %.

У 2011 році в Україні були введені вимоги належної виробничої практики (GMP — good manufacturing practice), що до виробництва препаратів. На сьогодні не всі вітчизняні виробники змогли досягти тих стандартів, які були встановлені в країнах Європейського Союзу. Отже, вплив стратегічного управління інноваційними процесами на ефективність функціонування підприємств визначається:

- 1) адекватністю ринковим відносинам (в умовах вітчизняних підприємств — їх становленню);
- 2) інтеграцією науки та виробництва;
- 3) реалізацією державних науково-технічних пріоритетів;
- 4) підвищенням сприйнятливості виробництва до нововведень;
- 5) забезпеченням розширеного відтворення усіх стадій інноваційного процесу [1].

Нові технології потребують впровадження великої кількості ресурсів без гарантії відшкодування витрат і досягнення бажаного результату.

В Україні існують перспективи розробки виробництва імунопрофілактичних препаратів з використанням субстанцій, розроблених вітчизняними вченими. В нашій країні існує істотна наукова база. Адже за останні 20 років було розроблено низку препаратів: протівірусні засоби, гепатопротектори, антиоксидантні засоби та інші.

Вищезазначені вітчизняні лікувальні засоби гідно конкурують з імпортними брендами. Також реалізація вітчизняного потенціалу можлива виключно за умов державних підприємств, приватного бізнесу та фінансових установ.

Перспективним напрямком розвитку фармацевтичної галузі України також є розвиток лікарських препаратів органічного походження. Даний вид препаратів має ряд переваг: не викликають побічних ефектів, алергічних реакцій та ускладнень.

Безумовно, бажання створювати та реалізовувати лікарські препарати в нашій країні існує, тож розвиток наукоємних підприємств повинен ґрунтуватись на таких принципах:

- 1) вибір вузького сегменту ринку для розвитку нових виробництв;
- 2) концентрація зусиль на розробці продуктів, призначених для лікування рідкісних хвороб;
- 3) залучення лікарської експертизи на ранніх стадіях розробки нових продуктів;
- 4) професійний відбір талановитих дослідників для реалізації інноваційних проектів та створення для них максимально сприятливих умов для здійснення досліджень — зняття бюрократичних перепон, створення умов для професійного розвитку та матеріальне заохочення;
- 5) систематичне оцінювання результатів та прогресу розробки продуктів на кожній стадії розвитку з використанням зовнішньої експертизи [3].

Підсумовуючи дані, можна зробити висновок: для збільшення кількості високотехнологічних розробок в даній галузі, потрібно залучити більшу кількість зацікавлених організацій, налагоджувати співпрацю виробникам фармацевтичної продукції України з виробниками країн ЄС, вдосконалити наукову базу та збільшити державне фінансування фармацевтичної галузі в якості прямої та опосередкованої підтримки, яка може проявлятися в наданні кредитів підприємствам, в компенсації державою витрат для виплат мита та податку на додану вартість.

Список використаних джерел:

1. Гриньов А. В. Стратегія інноваційного розвитку підприємства : автореф. дис. на здобуття наук. степеня докт. екон. наук : спец. 08.06.01 «Економіка, організація і управління підприємствами» / А. В. Гриньов. — К., 2008. — 37 с.
2. Зупанець І. А. Розробка моделі організації клінічних випробувань генеричних лікарських засобів / І. А. Зупанець, М. Г. Старченко, В. Є. Доброва // Запорозький медичний журнал. — 2011. — Т. 13. — № 4. — с. 23 – 27.
3. Подпружников Ю. Стороны процесса перехода на GMP : регуляторы и промышленность — ключевые аспекты / Ю. Подпружников // Фармацевтическая отрасль. — 2012. — № 2 (31). — С. 100 – 105.

МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ КЛАСТЕРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ ТА РОСІЇ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Федулова Л. І., д.е.н., проф.

Київський національний торговельно-економічний університет

На початку ХХІ ст. сформувався загальний простір науково-технологічного й інноваційного розвитку, виявилися його глобальні й регіональні особливості. У свою чергу, проблеми науково-технологічного розвитку визначили принципи державної політики регулювання цього розвитку й конкретизували характер технологічної конкурентоспроможності.

Реалізація науково-технологічного потенціалу України в частині підвищення результативності наукових досліджень та впровадження новітніх технологій, окрім іншого, здійснюється на основі різновекторного міжнародного співробітництва. У зв'язку з цим, необхідно максимально використовувати можливості формування науково-інноваційного простору України з іншими країнами, й насамперед, з РФ, на основі інтеграції науки, освіти, високотехнологічного сектора економіки й регіональних органів влади, що може сприяти підвищенню конкурентоспроможності обох країн. Враховуючи історичну практику й потреби сьогодення, особливості входження науково-технологічного потенціалу України та Росії в систему європейських та світових наукових діалогів залежать від участі в міжнародних проєктах та програмах.

Реалізацію такої стратегії доцільно здійснювати в контексті кластерного підходу, згідно якого необхідно сформувати низку взаємодоповнюючих високотехнологічних кластерів у деяких регіонах, що вже володіють необхідним потенціалом у науково-технологічній сфері, заділом перспективних розробок і відповідним досвідом виконання технологічних проєктів. В умовах українсько-російської співпраці найбільш прийнятним може бути варіант формування промислових кластерів у межах адміністративно-територіальних одиниць (регіонів). Це пояснюється більшою результативністю управління видами господарської діяльності на регіональному рівні у порівнянні із загальнонаціональним. Крім того, відповідно до світової практики, кластерний підхід до розвитку економіки, не тільки слугує засобом досягнення цілей економічної політики (структурні зміни, підвищення конкурентоспроможності, посилення інноваційної спрямованості та ін.), але й є потужним інструментом для стимулювання розвитку регіонів.

Здійснені нами дослідження показали, що кластерні ініціативи влади України та Росії повинні упроваджуватись через спільну реалізацію конкурентних переваг транскордонного співробітництва, а саме через: 1) об'єднання ресурсних потенціалів, у першу чергу трудових, рекреаційних ресурсів і соціальної інфраструктури; 2) зростання експортно-імпорتنих операцій, особливо високотехнологічних товарів і послуг; 3) створення спільних підприємств, які дозволять активізувати інвестиційну діяльність і використовувати більш передові технології; 4) зростання інноваційного потенціалу транскордонних регіонів у результаті збільшення кількості науково-технологічних розробок; 5) міжрегіональне і міжнародне співробітництво в сфері інтелектуальної власності; 6) співробітництво в сфері освіти й науки; 7) реалізацію нових технологічних рішень в енергетиці, машинобудуванні, сільському господарстві й т.д., які були б не тільки спрямовані на розвиток нових можливостей бізнесу, але й одночасно слугували б збереженню й захисту екології, забезпеченню якості життя.

Дослідження діяльності євро регіонів показує, що концепція україно-російського транскордонного співробітництва потребує масштабного переусвідомлення. Потрібна не просто воля урядів двох країн — необхідний системний підхід: формування «дорожньої карти» співробітництва, до роботи над якою доцільно залучити не тільки великий бізнес і державних службовців, але й підприємців МСП, звичайних жителів.

Для реалізації й регулювання технологічної політики, спрямованої на входження України в глобальний економічний простір повинні використовуватись наступні механізми регулювання інноваційних процесів: акумулювання коштів на наукові дослідження й інноваційні технології; координація інноваційної діяльності, тобто визначення загальних стратегічних орієнтирів інноваційних процесів; стимулювання створення й поширення технологій; створення системної правової бази технологічного розвитку; формування технологічної інфраструктури; інституціональне забезпечення технологічного розвитку; регулювання соціально-екологічної спрямованості технологій; підвищення суспільного статусу інноваційної діяльності; регіональне регулювання інноваційних процесів; регулювання міжнародних аспектів інноваційних процесів (науково-технологічної кооперації, а також міжнародного трансферу технологій).

Розроблені в процесі дослідження методологічні засади вибору та реалізації організаційно-економічних механізмів міжнародних технологічних кластерів, на відміну від існуючих, мають системний характер і включають принципи та передумови формування, мету, методи сприяння, способи координації, інституційне середовище, механізм розбудови, що передбачає технологію проєктного управління (кластер як проєкт), стратегічні напрямки, сценарії формування, кластерний аналіз, оцінку результативності, нормативно-правові документи, організаційні структури управління, що дозволить на практиці формувати та обґрунтовувати відповідну модель кластерної політики.

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ МІЖНАРОДНИХ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ

Шеламова І.Д., к.е.н., доцент,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, I.Shelamova@ukr.net

Економіки держав, що відчувають вплив глобалізації все частіше конкурують між собою як у сфері виробництва інноваційної продукції, так і в сфері міжнародної торгівлі через удосконалення і модернізацію функцій і інструментів прикладної логістики. Як результат стрімкого розвитку інформаційних технологій, що підтримують менеджмент, а також як результат уніфікації в масштабі глобальних потреб споживачів логістика інтерпретується сьогодні як одна з умов здобуття конкурентної переваги у ринковому середовищі. У зв'язку з цією роллю значення глобальної логістики можна представити в контексті двох основних течій поведінки сучасних підприємств [1].

Перша з цих течій стосується ситуації, в якій відповідно до геоцентричного підходу процес глобалізації внаслідок глобального менеджменту приводить до того, що стратегічні рішення фірми стосуються світового ринку. З цим підходом пов'язується також глобальний менеджмент, в якому беруться до уваги відмінності культур, умов просторового господарювання з урахуванням міжнародних кадрів у сфері менеджменту. Друга течія поведінки фірми у середовищі глобальної конкуренції веде до інтернаціоналізації і міжнародного менеджменту, але пов'язана вона із національним ринком як головним простором. У такому випадку підприємство (і виробники, торговельні посередники) обґрунтовують свою стратегію на міжнародних рішеннях, що дає змогу спочатку здобути перевагу над конкурентами, а потім розпочати інтернаціоналізацію своєї діяльності [2].

Тепер домінують дві основні передумови глобального моделювання логістичних ланцюгів. Перша з них – це географічна інтеграція, друга – товарна. Це випливає з того, що у світі відбувається диверсифікація попиту, що чинить вплив на окремі ланки логістичного ланцюга підприємства. Такі процеси впливають на скорочення життєвого циклу продукції [3]. Міжнародна логістика підкоряється тим самим законам, що і внутрішньо національна, але світовий ринок висуває перед логістикою особливі завдання. По перше, функціональний цикл міжнародної логістики триваліший через більш далекі відстані, які потрібно перетинати, більшу кількість посередників і необхідність використовувати для багатьох вантажоперевезень повільний океанський транспорт. По друге, самі логістичні операції на світовому ринку складніші внаслідок розмаїтості одиниць збереження і запасів загалом, з якими доводиться мати справу, більшої документації, більшої кількості необхідних складських потужностей і менш розвинутої системи логістичних послуг (зокрема, транспортних і складських). По третє, на глобальному рівні підвищуються вимоги до інформаційних систем, оскільки зростає потреба у протязності каналів зв'язку, використанні різних мов і підтримці гнучкості логістичних процесів. І, по четверте, на світовому ринку не обійтись без глобальних виробничих, логістичних і маркетингових союзів, створення і розвиток яких теж становить непросте завдання.

Такі союзи відкривають компаніям доступ до знань про місцеві ринки і забезпечують економію операційних витрат, однак установлення глобальних партнерських відносин і управління ними самі по собі вимагають значних зусиль створенню подібних союзів повинен сприяти розвиток інтегрованих розподільних і транспортних мереж. Міжнародні логістичні операції дають змогу промисловим підприємствам домогтися ринкового зростання, значної економії за рахунок масштабів діяльності і підвищення прибутковості. На світовому ринку підсилюється роль логістики і зростає значення логістичного менеджменту. Логістика, своєю чергою, повинна відповідати на це зусиллями, спрямованими на виявлення усіх наявних ринкових можливостей і удосконалення системи прийняття рішень [4].

Список використаних джерел:

1. Сотрихин М. Эффективная поддержка жизненного цикла продукции / М. Сотрихин // Логистика. — 2012. — №1. — С. 38 - 41.
2. Илларионов А. Основные тенденции развития мировой экономики во второй половине XXI века / А. Илларионов // Вопросы экономики. — 2011. — № 10. — С. 117 - 141.
3. Луценко І. Логістика і її роль в умовах реформування економіки України / І. Луценко // Економіст. — 2012. — № 12. — С. 62 - 63.
4. Босак А. О. Механізм впровадження інформаційних систем управління зовнішньоекономічною діяльністю / А. О. Босак // Менеджмент та підприємництво в Україні і етапи встановлення і проблеми розвитку / Вісник Державного університету «Львівська політехніка». — № 384. — Львів : Державний університет «Львівська політехніка», 2009. — С. 85 - 91.

ПЕРЕДУМОВИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ІНСТИТУЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА НА РИНКУ ПРИРОДНОГО ГАЗУ

Юхимець Р.С., аспірант

ДУ "Інститут економіки та прогнозування НАН України"

Здійснення державою трансформації інститутів обумовлено зміною цінностей в суспільстві, що визначали потребу їх існування або вони стають несумісними з іншими цінностями та інститутами. Змінна цінностей відбувається під впливом ендегенних і екзогенних факторів. Ендегенні фактори, спричиненні розвитком еволюції суспільних відносин в державі, а екзогенні є наслідком привнесення ззовні нових ідей та традицій, які отримують певний вплив та застосування в чужорідному середовищі. Головною якісною ознакою, що визначає ефективність впливу екзогенних факторів на суспільство є їх спроможність адаптації до специфічних національних умов. Важливим джерелом інновацій (нововведень) є нові комбінації різноманітних технологій і організацій [1]. Проте подібні комбінації можуть реалізовуватися тільки в межах заданого інституційним середовищем простором можливостей. Це є тим обмеженням, що в певній мірі стримує деякі варіанти втілення певних управлінських і технологічних рішень. Дану думку влучно розкриває своїм доповненням трактування інститутів Дж. Коммонсом, який дав наступне визначення: "Інститут – колективна дія з контролю, звільнення і розширення індивідуальної дії" [2]. Відбувається асинхронність в змінах інститутів – з однієї сторони, і технологій, механізмів управління та організацій – з іншої. Потрібно відмітити, що традиції та інститути часто є результатом ціленаправленої дії груп спеціальних інтересів. Традиції на відміну від звичок не відносяться до властивостей індивідуальної поведінки. Традиції не тільки еволюціонують, але й схильні до різкої, раптової зміни та трансформації, вони постійно продукуються заново. В науковій літературі розповсюджена думка, що завдяки технологічним досягненням і глобалізації ринків, ринкові сигнали розповсюджуються швидше із меншим спотворенням інформації, чим коли-небудь в минулому [3]. Проте швидкість розповсюдження інформації створює проблему її інтерпретації, що формується як результат ринкових взаємодій, а також еволюції організаційних форм.

Держави, в яких домінують однакові або в значній мірі схожі цінності у відношенні до одних і тих же явищ та процесів формують культурну спільноту. Для людей, а відповідно суспільства, об'єднаних спільними цінностями, характерне простіше встановлення контактів, відсутність неформальних перешкод і зрештою притаманна інтенсифікація взаємовідносин. Саме на базі таких взаємовідносин формуються регіональні інтеграційні об'єднання. Залежно від того, які фактори – економічні або політичні – відіграють домінуючу роль в процесі ініціації інтеграційного процесу, вводять розподіл "інтеграція, яка стимулюється ринком" (market-driven) і "інтеграція, яка стимулюється політикою" (policy-driven). [4]

Регіональна інтеграція передбачає формування інтегрованих об'єднаних ринків, функціонування яких є одним з головних показників ефективності самих інтеграційних об'єднань. Подібні об'єднання ринків в межах інтеграційних процесів формуються в різних сферах господарської діяльності під впливом політичних або економічних стимулів. Енергетика, як одна з найважливіших сфер функціонування економіки, часто виступає ядром (центром), навколо якого формулюються принципи інтеграційної політики (інтеграційних процесів), у т.ч. в контексті утворення єдиного ринкового простору в межах регіональної інтеграції. Прикладом такої політики є уніфікація моделей ринків газу і електроенергії серед країн ЄС. Підвищення конкурентоспроможності енергетичного сектору було частиною реакції європейської політики на зростаючу стурбованість з приводу збереження конкурентних переваг європейської промисловості на глобалізованому світовому ринку в довгостроковій перспективі. Стимулювання конкуренції на ринку газу було спрямоване на підвищення ефективності роботи природних монополій та зниження витрат для кінцевих споживачів. Очікуваними супутніми наслідками лібералізації ринку газу було вирішення проблем безпеки (диверсифікації джерел надходження природного газу) та екологічної ефективності енергетичного сектору.

Україна, маючи ті ж самі загрози і проблеми розвитку енергетичного сектору, взяла на себе зобов'язання імплементації європейських норм та директив з метою вирішення тих самих проблем, що постали в країнах ЄС. Економіко-правова природа міжнародних зобов'язань України у сфері енергетики, зумовлена уніфікацією мотиваційних факторів реалізації структурних реформ в енергетиці та розширенням зовнішнього виміру політики міжнародних інтеграційних утворень, спрямованої на досягнення колективних цілей економічного розвитку і яка підпорядкована чіткій ієрархії стратегічних і оперативних завдань.

Список використаних джерел:

1. Nooteboom B. Innovation, learning and industrial organization // Cambridge Journal of Economics. 1999. — Vol. 23. — P. 129.
2. Commons J. R. Institutional Economics // American Economic Review. 1931. — Vol. 21. — № 4. — P. 651.
3. Линдси Б. Глобализация: повторение пройденного. Неопределенное будущее глобального капитализма / Б. Линдси. — М., 2006. — С. 25.
4. Сиденко В. Р. Глобализация — европейская интеграция — экономическое развития : украинская модель / В. Р. Сиденко. — Том 2. — С. 20 - 21.

**СЕКЦІЯ 4. НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ
СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ФАКТОР
ПІДВИЩЕННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ**

ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОГО МАРКЕТИНГУ ДІЛОВИХ ПОСЛУГ

Бажеріна К.В., к.е.н., доцент

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, bazherina@ukr.net

Одним з основних напрямків розвитку сучасної економіки сфера послуг, що стрімко розвивається. У провідних європейських країнах кількість співробітників, що працюють у сфері послуг, перевищує число зайнятих у всіх інших галузях разом узятих. Згідно з експертними оцінками, в міжнародний обіг залучено зараз лише близько 7% світового виробництва послуг. При цьому, ділові послуги завжди становили значну частину економіки більшості країн.

У матеріальному секторі переважає підхід, при якому основне виробництво здійснюється в країні базування, а допоміжні структури наближені до споживачів, що розташованим в різних країнах. При наданні ділових послуг характерний підхід, при якому штаб-квартира сервісної структури та допоміжні підрозділи розташовуються в країні базування, а виконавчі структури у країнах концентрації споживачів. Існують наступні три форми реалізації міжнародного маркетингу у сфері надання ділових послуг, що відповідають вказаному способу їх виробництва та просування:

1. Централізована форма. Ця форма застосовується для специфічних послуг, і характеризуються підвищеною мобільністю клієнтів, які за допомогою представництв провайдера направляються в ту країну, де виробляються необхідні послуги. Перевагою цієї форми є те, що в одній країні, яка визначається головною базою надання ділових послуг, легше створити розгалужений, глибоко інтегрований інфраструктурний комплекс, за допомогою якого споживачі можуть отримати найбільш якісні послуги. А так як чисельність клієнтів специфічних послуг на світовому ринку не велика, вони розкидані, то вигідніше приймати замовників в одному всім відомому місці. Найкраще така форма підходить для спеціалізованих сервісних структур або багатoproфільних ТНК. Результатом реалізації цього підходу є посилення конкурентних активів виробників специфічних послуг на світовому ринку і займання лідируючих позицій в своїй галузі діяльності.

2. Децентралізована форма. Ця форма характеризується створенням сервісною структурою однієї країни філій і дочірніх компаній в інших країнах для обслуговування цільових клієнтів. Дана форма реалізації міжнародного маркетингу забезпечує найкраще врахування національних особливостей ділових клієнтів, специфіку їх споживчих очікувань тощо, через максимальне наближення продуцента послуг до місць концентрації споживачів. Найбільшого поширення ця форма набула у банківській справі, при проведенні маркетингових досліджень та наданні консалтингу, у наданні рекламних послуг, при здійсненні морських перевезень, лізингу технічних засобів, наданні виробничих послуг тощо.

3. Змішана форма. При даній формі сервісна структура, розташована в країні базування надає ділові послуги клієнтам в інших країнах, використовуючи для цього як свій сконцентрований «материнський» потенціал (персонал, технічні засоби), так і потенціал дочірніх і представницьких організацій на місцях в інших країнах. Реалізація такого підходу властива для галузей, де не потрібна часта підтримка контактів з діловими клієнтами, споживач може легко зв'язатися з продуцентом послуг або коли замовлення конкретизоване і повинне бути виконане до певного терміну часу. З розвитком науково-технічного прогресу дана форма стає найбільш перспективною. Змішана форма є найбільш зручною для надання послуг з проведення різного роду експертиз, спеціалізованому тестування та здійсненню комп'ютерних операцій.

Крім того, централізована і змішана форми міжнародного маркетингу та менеджменту відносяться до зовнішньої торгівлі, а децентралізовану прийнято вважати областю іноземних інвестицій.

Одним з найбільш ефективних способів проникнення на міжнародні ринки у наданні ділових послуг є участь цих компаній в альянсах з фірмами інших країн. Досить широко поширені міжнародні альянси в сфері надання страхових послуг і перестрахування. Створення альянсів іноземних компаній з місцевими сервісними структурами допомагає заручитися підтримкою потенційних суперників, знайти в їх особі союзників і навіть захисників своїх інтересів на локальних ринках. Багато міжнародних альянсів стають відомими і затребуваними широким колом підприємців, наприклад, в галузі реклами, обслуговування ділових поїздок, забезпечення безпеки, проведення різного роду експертиз тощо.

Список використаних джерел:

1. Международный менеджмент. Учебник для вузов / Под. ред. С. Э. Пивоварова, Д. И. Баркана, Л. С. Тарасевича, А. И. Майзеля. — СПб. : Питер, 2000. — 576 с.
2. Моисеева Н. К. Международный маркетинг/ Н. К. Моисеева. — М. : Центр экономики и маркетинга, 1998. — 320 с.
3. Песоцкая Е. В. Маркетинг услуг / Е. В. Песоцкая. — СПб. : Питер, 2000. — 157 с.
4. Портер М. Международная конкуренция / М. Портер : [пер. с англ./ Под ред. и предисл. В. Д. Щеткина] — М. : Междун. отношения, 1993. — 896 с.
5. Слесарев Е. С. Стратегические альянсы как средство управления глобальной конкуренцией / Е. С. Слесарев, Ю. А. Савельев // Инвестиционная стратегия фирмы. — СПб. : Изд-во СПбУЭиФ, 1996. — С. 39 - 42.

ІНОЗЕМНІ ТА ПРИВАТНІ ІНВЕСТИЦІЇ В ЕНЕРГЕТИКУ

Бойчук Н. Я., старший викладач

Національний технічний університет України «Київський Політехнічний Інститут»,
natalka149@bigmir.net

Створення сприятливого економічного середовища для інвесторів – найважливіша задача, яку має вирішити держава для стабільного функціонування національної економіки. Україна здійснює науково-технічне співробітництво з розвинутими країнами світу для вирішення найважливіших проблем з метою підвищення конкурентоспроможності промисловості. Вітчизняна економіка суттєво залежить від імпорتنих енергоносіїв. Позбавитись цієї залежності Україна в змозі буде лише у випадку зацікавленості своїми планами інвесторів та вкладанням інвестицій у різні галузі промисловості..

Енергетична галузь довгі роки була закрита для інвесторів через застарілі бюрократичні енергослужби, корупцію та монополізацію енергетичного ринку. Енергетичний сектор України має великі перспективи, але його розвитку заважає застаріла модель ринку та відсутність гарантій повернення інвестицій. До того ж, енергетика вимагає значних капіталовкладень, термін окупності яких складає десятки років. Нікого не цікавить подібна перспектива.

Практично всі енергооб'єкти, які виробляють та передають енергію, є застарілими. Морально та фізично зношене обладнання, пошкоджені часом та корозією трубопроводи та паропроводи збільшують витрати на експлуатацію, виробництво та транспортування енергетичної продукції. Через застарілі труби та неефективне обладнання зростають втрати води та тепла. Також зростають витрати енергетичних ресурсів, що впливає на неефективність енергосистеми.

За розмірами споживання природного газу Україна знаходиться на 10-му місці. Газ використовується в основному для теплопостачання будинків та нагрівання води, а також для потреб промисловості при виробництві сталі та хімічної продукції. 15 % від усього українського імпорту складає російський газ. Країна свої потреби у природному газі задовольняє лише на 25 %. На комунальні послуги витрачається близько половини цього газу, що коштує 5 мільярдів доларів. Покращення енергоефективності тільки житлового сектору України може зменшити імпорт російського газу на 25%, зазначає Європейський банк реконструкції та розвитку. ЄБРР стверджує, що необхідно близько 85 мільярдів доларів, щоб зробити житловий сектор енергоефективним [1]. Промисловість України виробляє найбільше сталі. Український промисловий сектор споживає велику кількість природного газу та є найбільшим джерелом промислових викидів двоокису вуглецю, що забруднює довкілля.

Зростання цін на імпорتنі енергоносії змушує Україну до переходу на використання альтернативних джерел енергії. В проекті „Енергетична стратегія України на період до 2030 року” зроблено акцент на розвиток відновлювальних джерел енергії, що дозволяє суттєво заощадити кошти при імпорті енергоносіїв [2].

Відновлювальні джерела енергії, до яких відноситься енергія вітру, сонця, біомас складає лише 1% від енергоринку України. Незважаючи на те, що сонячні електростанції та вітроелектростанції збільшили свої потужності, доля альтернативної електроенергії в загальному енергобалансі дуже мала. Протягом наступних років планується збільшити цей показник до 10%, але для цього необхідні значні інвестиції [2].

В світі розроблена інвестиційна політика в галузі альтернативної енергетики. 11 мільярдів доларів планується витратити на біотехнології, 26,1 мільярдів – на сонячну енергію та 94,7 мільярдів доларів на енергію вітру. Тобто, зарубіжні вчені пов'язують великі надії з альтернативною енергетикою та не шкодують коштів, розуміючи, що це перспективне майбутнє. І з точки зору вичерпності природних ресурсів, і з точки зору чистого довкілля.

Можливості використання енергії сонця в Україні в декілька разів перевищують аналогічні можливості Німеччини. Крим та Південно-східні регіони України мають найбільший сонячний потенціал. Енергія вітру може задовольнити 30 % потреб енергоринку країни, а використання біопалива дає можливість отримувати 15 % енергії. Тобто, використовуючи альтернативні джерела енергії, існує можливість суттєво задовольнити потреби українських споживачів.

Україні ще багато чого потрібно зробити задля того, щоб урегулювати процедури щодо створення нових проектів в енергетиці, вирішити всі проблеми, які пов'язані з цим, та привести їх у відповідність до міжнародних стандартів.

Енергозбереження, оптимізація використання існуючої системи виробництва енергоресурсів, запровадження відновлювальних та альтернативних джерел енергії, фінансова та правова підтримка держави, реформа енергоринку – це необхідні складові інвестиційної привабливості енергетичної галузі.

Список використаних джерел:

1. Енергетика: проблеми та перспективи. — Київ: НТСЕУ, ОЕП «ГРІФРЕ», 2010. — №4. — с.149.
2. Енергетична стратегія України на період до 2030 року : затв. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.03.2010 р. № 145-р [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/>

СПІВРОБІТНИЦТВО З ЄС ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАШИНОБУДУВАННЯ УКРАЇНИ

Боклан Н.С., асистент,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
naddin2009@ya.ru

Згідно політики вступу до Європейського Союзу українським промисловцям необхідно адаптуватися до майже 11 технічних правил і стандартів при діючих на сьогодні в Україні близько 17 тисячах стандартів та технічних регламентів. З останніх третина підпадає під вплив власне адаптаційного процесу. Це викликає серйозні зміни як у власне процесах взаємодії підприємств, так і в існуючих зв'язках з розробниками науково-технічної продукції [1].

Отже, пропонується дослідити процес взаємодії за допомогою удосконаленої методики комплексної оцінки та моніторингу, заснованої на розробках науковців Томського політехнічного університету. Зокрема, необхідно скласти карти оцінки зрілості взаємовідносин організацій і підприємств за такими критеріями, що слугуватимуть індикаторами зрілості взаємодії між об'єктами дослідження [2]: доцільність реалізації проекту на даних підприємствах; організаційно-правова структура взаємодії партнерів; технічна готовність підприємств; кадрова готовність підприємств; правова готовність партнерів до реалізації проекту, регламентація робіт; рівень спільного опрацювання проекту.

Кожен з критеріїв оцінюється згідно відповідного рівня зрілості взаємовідносин партнерів. Для цього необхідно з'ясувати сумісність спільних цілей зі стратегічною і тактичною політикою підприємств; існування спільного погляду на організаційно-правову форму взаємодії та швидкість її реалізації; профіль підприємства; склад, кваліфікацію, збалансованість кадрів; наявність дозвільної, регламентної документації; наявність спільної програми реалізації проекту, планів робіт, з'ясування відповідальності між партнерами.

Здавалося б для такої галузі як машинобудування, що становить одну з великих часток українського експорту, асоціація з ЄС сама по собі не змінить практично нічого. Хоча за даними Держкомстату України, Євросоюз являє собою вельми значущий ринок збуту для вітчизняної промислової продукції [3], але майже половина обсягу українського експорту припадає на одну-єдину товарну позицію – джгути проводів для автомобілів. Не відбудеться серйозних змін і щодо імпорту. Український ринок промислової продукції максимально відкрився ще в 2008 році, коли наша країна вступила до СОТ. Істотного поліпшення завдяки зовнішньому втручанню в діяльності українських машинобудівних підприємств в найближчі роки не передбачається, але є можливості для появи позитивних результатів від внутрішніх змін.

Список використаних джерел:

1. Маєвська Н. В. Економічний аналіз у системі стандартизації виробництва продукції підприємства // Економічний аналіз [Електронний ресурс]. — 2013. — Том 14, № 3. — Режим доступу : <http://econa.org.ua/index.php/econa/article/download/233/130>.
2. Пушкаренко А. Б. Оценка эффективности взаимодействия разработчиков научно-технической продукции и промышленных партнеров // Известия ТПУ [Електронний ресурс]. — 2005. №2. — Режим доступу : <http://cyberleninka.ru/article/n/otsenka-effektivnosti-vzaimodeystviya-razrabotchikov-nauchno-tehnicheskoy-produktsii-i-promyshlennyh-partnerov>
3. Статистично-аналітичний огляд // Державна служба статистики [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

СУЧАСНІ ТRENДИ РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ АТОМНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Бурлака В.Г., к.е.н., ст.н.с.,

ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», burlaka@hotmail.com

Приріст запасів вуглеводневої сировини і збільшення її видобутку неможливі без істотного технологічного прогресу. Одним з найбільш перспективних напрямів вважаються альтернативні джерела енергії, застосування яких було викликане поступовим виснаженням запасів нафти і газу. До них в першу чергу традиційно відносяться такі, наприклад, як уран. Енергетичною стратегією України на період до 2030 р. передбачається оптимізувати структуру виробництва електроенергії в основному за рахунок збільшення частки АЕС. Підвищення значення використання ядерних технологій в Україні передбачає більш ефективніше використання іноземного досвіду в цій галузі [1].

Розглядаючи споживання атомної енергії за минуле десятиліття слід відзначити декілька основних тенденцій: безперервне зростання її світового споживання з 544,8 млн. т н. е. у 1996 р. до 584,3 млн. т н. е. у 2000 р. і до 635,2 млн. т н. е. у 2006 р. з подальшим падінням до 599,3 млн. т н. е. у 2011 р.; динаміка її споживання в країнах ЄС і ОЕСР відповідає поточним світовим тенденціям; стабільне зростання її споживання по країнах колишнього СРСР. За часткою в загальносвітовому споживанні атомної енергії в порядку зменшення у 2011 р. країни займали наступні місця: ОЕСР – 81,4%, ЄС – 34,3 %, колишнього СРСР – 10,0 % та інші – 8,6 %. В той же час в загальносвітовому її споживанні у 2011 р. лідирували країни Європи та Євразії – 45,3 %, наступні місця займали країни Північної Америки – 35,4 %, країни АТР – 18,0 % країни Центральної і Південної Америки – 0,8 %. Серед окремих країн найбільш значними споживачами атомної енергії у 2011 р. були США – 31,4 % від загальносвітового рівня, Франція – 16,7 % та Японія – 6,2 %, тоді як на Україну припадало 3,4 % [2].

Про значення атомної енергії в забезпеченні енергоресурсами світової економіки можна судити з аналізу даних за 2011 р., наведених в табл. 1.

Таблиця 1

Споживання первинних енергоносіїв в світі у 2011 р. [2]

Регіон (країна)	Первинні енергоносії						
	Нафта	Природний газ	Вугілля	Атомна енергія	Гідро-енергія	Відновлювальні джерела енергії	Всього
Світ, всього	<u>4059,1</u> 33,1	<u>2905,6</u> 23,7	<u>3724,3</u> 30,4	<u>599,3</u> 4,8	<u>791,5</u> 6,4	<u>194,8</u> 1,6	<u>12274,6</u> 100,0
в т.ч. країни ЄС-27	<u>645,9</u> 38,3	<u>403,1</u> 23,9	<u>285,9</u> 16,9	<u>205,3</u> 12,1	<u>69,6</u> 4,1	<u>80,9</u> 4,7	<u>1690,7</u> 100,0
Країни ОЕСР	<u>2092,0</u> 37,7	<u>1386,1</u> 25,0	<u>1098,6</u> 19,9	<u>487,8</u> 8,9	<u>315,1</u> 5,8	<u>148,0</u> 2,7	<u>5527,6</u> 100,0
Країни колишнього СРСР	<u>190,6</u> 18,8	<u>539,6</u> 53,0	<u>169,8</u> 16,7	<u>60,2</u> 6,0	<u>54,6</u> 5,4	<u>0,4</u> 0,1	<u>1015,2</u> 100,0
в т.ч. Україна	<u>12,9</u> 10,2	<u>48,3</u> 38,2	<u>42,4</u> 33,6	<u>20,4</u> 16,1	<u>2,4</u> 1,9	-	<u>126,4</u> 100,0

Примітка: в чисельнику одиниця виміру даних млн. т н.е., а в знаменнику – %.

Так, якщо брати світовий масштаб, то в таблиці рангів атомна енергія серед інших енергоносіїв у 2011 р. посіла передостаннє 5 місце, тоді як в країнах ОЕСР, колишнього СРСР та ЄС – 4, а в Україні – 3. Цікавими з точки зору оцінки перспектив розвитку світової атомної енергетики є дані Євростату щодо привабливості окремих сегментів у світовій енергетиці. Так в життєвому циклі нові види енергії та енергія з відновлюваної сировини знаходяться на початку стадії розвитку (впровадження) і тому характеризуються середньою конкурентоспроможністю, тоді як природний газ підходить до кінця стадії розвитку і наближається до стадії стабілізації, відрізняючись при цьому сильною конкурентоспроможністю. Електроенергетика пройшла стадію розвитку і наближається до початку насичення, характеризуючись при цьому сильною конкурентоспроможністю. Нафта та більшою мірою атомна енергетика наближається до середини стадії насичення, відрізняючись дуже сильною і сильною конкурентоспроможністю. Вугілля в країнах, що розвиваються, підходить до кінця стадії насичення, маючи середню конкурентоспроможність, а у високорозвинених країнах знаходиться на початку стадії скорочення [3].

Список використаних джерел:

1. Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2030 року / Постанова Кабінету Міністрів України від 15 березня 2006 р. № 145 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. BP Statistical Review of World Energy 2012 [Електронний ресурс]. м London, 2012. — 45 р. — Режим доступу : <http://www.bp.com>.
3. L'énergie dans le monde: panorama strategique des grands secteurs. — Paris : Les Echos Etudes, 2001. — 91 р.

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ У ФОРМУВАННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СПІЛЬНИХ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Весельська К. А., аспірант

Національний технічний університет України „КПІ”, kveselskaya@gmail.com

Машинобудівна галузь відноситься до високотехнологічного виробництва, що визначає виробничий потенціал і конкурентоспроможність економіки країни. Україна у 2013 р. зайняла 84 місце з 144 країн у рейтингу Глобальної конкурентоспроможності. Про це йдеться в матеріалах The Global Competition Index 2013-2014, складеному Всесвітнім економічним форумом. Україна втратила 11 позицій у рейтингу у порівнянні з попереднім роком. Тому забезпечення і підвищення конкурентоспроможності українського машинобудування – ключовий інструмент розвитку не тільки самої галузі, а й підвищення ділової активності в країні в цілому. Доцільність стимулювання виробництва машин та устаткування багато в чому зумовлює ефективний розвиток суміжних і супутніх галузей. У цю галузь необхідно залучати новинки сучасної техніки і технології, однак статистичні дані свідчать про низьку інноваційну активність машинобудівних підприємств.

За роки реформ машинобудівний комплекс України дуже суттєво втратив свої конкурентні позиції. Машинобудівна галузь спочатку створювалася як єдині господарські комплекси, які об'єднували в своєму складі підприємства, споріднені за характером продукції, що випускається, технологічних процесів та господарськими зв'язками. У ході реформування української економіки більшість таких зв'язків зруйнувалося. Для завоювання та утримання конкурентних переваг підприємствам галузі потрібен пошук нових інноваційних можливостей та активізації їх діяльності за допомогою кооперації. Стратегія кооперації з провідними зарубіжними партнерами на основі повної інтеграції може бути перспективною в довгостроковому періоді, дасть можливість для доступу до значних інвестицій.

Пріоритетне скерування інвестиційних ресурсів на забезпечення інноваційних процесів зумовлено, насамперед, нестачею інвестиційних ресурсів, потреба в яких з прискоренням інноваційного розвитку зростає. Перспективною формою господарського об'єднання машинобудівних підприємств виступають спільні підприємства. Це одна з найпрогресивніших комплексних форм довготривалого економічного, науково-технічного та виробничого співробітництва, що спирається на об'єднання різнонаціональних капіталів, розподілі прибутків та ризиків і доповнює традиційні торговельно-економічні відносини [1]. Високий рівень інноваційної активності характерний для підприємств, що перебувають у спільній української та іноземної власності.

Ефективне інтегрування вітчизняних машинобудівних підприємств у сучасні світогосподарські структури і комплекси можливе лише за умови наявності у них ресурсів, засобів і можливостей розвитку, адаптованих до широкого спектру змін міжнародного бізнес середовища. Це зумовлює необхідність розробки нових підходів до управління розвитком інноваційно-інвестиційного потенціалу, які обов'язково мають враховувати особливості впливу даних процесів на конкурентоспроможність машинобудівних підприємств.

Інноваційно-інвестиційний потенціал слід розглядати не тільки з урахуванням ресурсного забезпечення, але й спроможностей і можливостей підприємств у випуску новітніх продуктів у відповідності до потреб ринку [2, с. 18]. Тому особливої уваги набула проблема відтворення інноваційно-інвестиційного потенціалу машинобудівних підприємств. Це система заходів, спрямованих на досягнення підприємствами рівня спроможності виконувати завдання, що забезпечують інноваційні впровадження та їх інвестиційне забезпечення.

В умовах гострої конкурентної боротьби на ринку виграють тільки ті підприємства, які забезпечують сприятливі умови для реалізації інноваційних досліджень. Незважаючи на те, що кожне успішне підприємство реалізує власну стратегію розвитку, в основі своєї вони використовують один принцип - постійні поліпшення і нововведення дозволяють досягти високого рівня ефективності виробництва та утримати конкурентні переваги.

Інновації формують конкурентні переваги з середньою і високим ступенем стійкості як на внутрішньому, так і зовнішньому ринках. Відповідно під інноваційним забезпеченням конкурентоспроможності підприємства розуміється створення і реалізація інноваційних конкурентних переваг у сфері підвищення якості продукції, скорочення витрат, методів формування товарного асортименту, організації виробництва та управління на підприємстві.

Інноваційні та інвестиційні процеси — є основною умовою виробництва конкурентоспроможної продукції, завоювання і збереження позицій підприємств на ринку і підвищення продуктивності, а також ефективності підприємства.

Список використаних джерел:

1. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 № 959-XII //Верховна Рада України. Редакція від 11.08.2013, підстава 406-18.
2. Ладика С. В. Інноваційний потенціал: сутність і основні визначення./ С. В. Ладика. // Інвестиції: практика та досвід. — 2007. — №20. — с. 18 - 20

МІЖНАРОДНЕ НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО: СВІТ І УКРАЇНА

Герасимчук В.Г., д.е.н., професор

Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут"

gerasymchuk.vh@i.ua, gerasimchuk@kpi.ua

Пролог. *"Commune est, quod natura optimum fecit (Лам).* – *Найкраще в природі належить усім*". На думку приходить висловлювання французького філософа М. Монтеня: "Безумство судити, що істинно і що неправдиво на підставі нашої обізнаності" [1]. Зазначені висловлювання стосуються й МНТС з огляду тенденцій цивілізаційного розвитку. І. Я. Франко наголошує: "Поділ праці веде до прискорення і вдосконалення праці. Винаходом машин роблять людську працю сто, тисячу разів швидше, легше, видатніше; заступають роботу мільйонів людей. За останні сто літ, можна сміло сказати, нароблено більше предметів для людської потреби та людського вжитку, ніж за всі попередні тисячоліття... З одного боку, пишний розвій науки, штуки та промислу, що витворюють скарби і достатки нібито для всіх людей, а з другого боку, мільйони бідних та темних, що живуть ось тут, обік тих скарбів, не знаючи їх і не можучи користати з них. Нерівність між людьми ніколи не була більша, як власне в наших часах, коли думки про рівність та демократизм непохитно запанували в головах усіх освічених людей" [2, с. 450-454]. Додамо, що завдяки НТП, людина має не знищувати все живе (органічне) і неживе (неорганічне) на планеті, а хоча б підтримувати баланс у природі. До проблеми МНТС потрібно ставитися з урахуванням принципів системності, комплексності, врешті-решт, виваженості.

1. Міжнародна економіка. *"Lucrum unius est alterius damnum (Лам.).* – *Прибуток одного – це збиток для іншого*". Світ розмаїтий. На планеті налічується 250 країн, 7538 різних мов. ЗМІ щороку публікує дані про зростання кількості мільйонерів та мільярдерів. Змовчує про кількість голодних, безхатченків, жебраків. На одних шальках терезів – 20 розвинутих економік з високим достатком людей, на інших – 230 країн з сумнівними перспективами успішного розвитку. Економіка "G-20" (19 + ЄС) становить 90% світового ВВП, 80% світової торгівлі, включаючи внутрішню торгівлю у ЄС, та 2/3 третини населення світу. Прірва між багатими та бідними (країнами, регіонами, людьми) зростає. Ось в такому різнобарвній цивілізаційного розвитку НТП продовжує набирати оберти.

2. Наука. *"Disce, sed a doctis, / [indoctos ipse doceto] (Лам.).* – *Вчись, але у вчених, [неуків вчи сам]*". Згідно з "Глобальним інноваційним індексом — 2013" (GII-2013) в десятці найуспішніших країн: Швейцарія, Швеція, Велика Британія, Нідерланди, США, Фінляндія, Гонконг, Сінгапур, Данія, Ірландія. В рейтингу GII Україна на 71-у місці серед 142 країн. Рівень розвитку науки визначається затребуваністю виробництва – з одного боку, й рівнем освіти, – з іншого. Виробництво, у свою чергу, розвивається з-за умови наявності попиту на продукцію на внутрішньому та світовому ринку. Нині ж наука і науковці, як і інженери, Україні не потрібні? Першість у світі за абсолютною кількістю вчених і інженерів утримують США, Японія, країни ЄС. Витрати на науку в цих країнах складають 2-3 % ВВП.

3. Техніка. *"Ars alit artificem (Лам.)* – *Ремесло годує майстра*". В країнах, що прогресують у своєму розвитку ("G-20"), дбають і про "хліб насущний" (АПК), і про індустрію (нанотехнології, ІКТ, біотехнології, машино- та приладобудування, космос і т.д.). Ми є свідками здійснення перших кроків фантастичного освоєння Місяця, Марса завдяки вченим, завдяки творцям унікальної технології і техніки з США, Китаю, Індії, Росії, інших країн. Йдеться вже про те, що хоч люди й не можуть знаходитися на поверхні Марса без спеціального спорядження, умови планети схожі із земними.

4. Співробітництво. *"Cognatus pauperi nullus (Лам.).* – *Ніхто не [хоче бути] ріднею жебраку*". Розвиток світового господарства супроводжується поглибленням розподілу праці. Вирішальну роль в даному випадку за ТНК, на частку яких припадає понад 1/3 світового промислового виробництва і світової торгівлі, 4/5 усіх патентів на нову техніку і технологію. З 500 найпотужніших ТНК 85 контролюють 70% усіх закордонних інвестицій. Вони реалізують 80% усієї електроніки і хімії, 95% фармацевтики, 76% продукції машинобудування. Найпотужніші ТНК диверсифіковані у 10-30-50 галузей виробництва. Чи багато шансів у кожної з 230 країн світу перейти, за прикладом Сінгапуру, з третього світу у перший?

Епілог. *Quidquid agis, prudenter / agas et respice finem (Лам.).* – *Щоб ти не робиш, роби розсудливо й [намагайся] передбачати результат*". Секрет успіху у будь-якій сфері діяльності, у т.ч. й МНТС, криється в простих формулах. Одна з них, – це так звана ПІДКОВА: планує – інформуй – дій – контролює – організовуй – виконуй – аналізує. Реалізація даної формули може привести до успіху. Стосується це й МНТС. Вдале керівництво веде до вагомих результатів і в моралі, і в освіті, і в науці, і в АПК, і в індустрії. І ще: у товаристві будь-якого рівня шанують і хочуть мати справу з сильними, розумними, успішними, багатими і щасливими! Додамо: фахівцями, підприємствами [3], країнами.

Список використаних джерел:

1. Michel de Montaigne, *Essais*, Pléiade, Paris (ed. A. Thibaudet) 1937, Bk. 1, ch.40, p. 252 (tr. Charles Rosen).
2. Франко І. Що таке поступ? Вибрані твори : У 3-х т. Т. 3: Літературознавство, публіцистика / Ред. Колегія : Скотний В. та інші ; упор. Балаган О. — Дрогобич : Коло, 2004. — с. 432 - 477.
3. Robert H. Waterman, Jr. *The Renewal Factor : How the Best Get and Keep the Competitive Edge*. Bantam Books, New York, 1987, 338 p.

КВІНТЕСЕНЦІЯ МОДЕЛЮВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПРИ ЗАПРОВАДЖЕННІ РЕІНЖІНІРИНГУ

Дідух В.В., аспірант

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
veroni4kadidux@gmail.com

Моделювання бізнес-процесів широко використовується на промислових підприємствах для вирішення багатьох завдань і є одним із засобів запровадження реінжинірингу, а саме інформаційного та програмного забезпечення бізнес-процесів.

Витоки терміну «моделювання бізнес-процесів» беруть свій початок з другої половини ХХ ст. у галузі інженерних систем С. Вільямса в його книзі «Моделювання бізнес-процесів покращує адміністративний контроль». Сутність моделювання полягала, у тому що певні методи, що використовують для більш глибокого розуміння фізичних систем управління можна використовувати і для бізнес-процесів також. Сучасного значення та розуміння моделюванню бізнес-процесів сприяє розвиток нових управлінських концепцій та методик, що спрямовані на вдосконалення процесів функціонування підприємства, таких як реінжиніринг бізнес-процесів, реорганізація, управління та бізнес-планування.

Моделювання бізнес-процесів, як формалізований, виконаний за певними правилами опис послідовності дій фахівців у формі логічних блок-схем, що визначають вибір подальших дій, виходячи з ситуаційного факту [1]. Насамперед, він ґрунтується на аспектах процесного управління, де об'єктами перепроєктувань виступають бізнес-процеси, що можна аналізувати і вдосконалювати у подальшому. Отже, квінтесенція моделювання бізнес-процесів розглядаються як процесове відображення діяльності підприємства.

Метою моделювання бізнес-процесів, виступають набір певних цілей[2]:

- ✓ документація бізнесу підприємства, для отримання знання про бізнес;
- ✓ формування карти підрозділів;
- ✓ переведення бізнесу в інші місця;
- ✓ для задоволення потреб бізнес-партнерів або об'єднань (напр.. з метою сертифікації);
- ✓ для навчання співробітників (передачі знань);
- ✓ для впровадження (підтримки системи менеджменту якості) та екологічного менеджменту,

підготовка бізнес-процесів (який зазвичай починається з аналізу фактичного стану), з метою впровадження нових організаційних структур.

Моделювання бізнес-процесів – це відображення суб'єктивного бачення реально існуючих на підприємстві процесів за допомогою графічних, табличних і текстових засобів представлення [2]. Отже, моделювання це процес відображення реальної діяльності підприємства, іншими словами поточного стану бізнес-процесів, за допомогою спеціальної методології і інструментарію її застосування.

Під методологією створення моделі опису бізнес-процесів розуміється сукупність засобів, за допомогою яких об'єкти реального світу (наприклад, діяльність підприємства) і зв'язки між ними представляють у вигляді моделі. Будь-яка методологія або методика включає три головних компоненти [3, с. 25]:

1. Теоретична база.
2. Опис етапів, необхідних для отримання заданого результату.
3. Рекомендації з використання як окремо, так і у складі групи методик.

Головним в методології – дати користувачу практичну послідовність кроків, що приводять до певного результату. Наприклад, проект з реінжинірингу бізнес-процесів, виступає як методологія з перепроєктування або створення моделей бізнес-процесів і може бути використана у об'єднанні застосування методологій управління проектом, аналізу процесів, управління якістю.

В наш час для опису бізнес-процесів підприємств використовуються декілька методологій. К числу найбільш поширених методологій входять: моделювання бізнес-процесів (Business Process Modeling), методології опису потоків робіт (Work Flow Modelling) і методології опису потоків даних (Data Flow Modeling).

Отже, моделювання бізнес-процесів виступає одним із важливих кроків при запровадженні реінжинірингу бізнес-процесів на підприємстві та здійснюється бізнес-аналітиками та менеджерами, що прагнуть підвищити ефективність, результативність та якість бізнес-процесу. Формалізація, аналіз, опис і декомпозиція бізнес-процесів є ключовою умовою для запровадження реінжинірингу і функціонування підприємства.

Список використаних джерел:

1. Маклаков С. В. Моделирование бизнес-процессов с BPwin 4.0 / С. В. Маклаков. — М. : ДИАЛОГМИФИ, 2002. — 209 с.
2. Моделювання бізнес-процесів [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://uk.wikipedia.org/wiki/Моделювання_бізнес-процесів.
3. Репин В. В. Процессный подход к управлению. Моделирование бизнес-процессов / В. В. Репин, В. Г. Елиферов. — М. : РИА «Стандарты и качество», 2004. — 408 с.

АНАЛІЗ МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЕТАПУ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Іванова Т. В., асистент кафедри міжнародної економіки
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
tetyana.v.ivanova@gmail.com

При проведенні аналізу виробничо-комерційної діяльності підприємства визначення стадії його життєвого циклу є важливим етапом, оскільки дозволяє окреслити подальші напрями підвищення конкурентоспроможності для розроблення та впровадження заходів з реструктуризації.

Виявлено наступні комплексні методичні підходи до визначення стадії життєвого циклу підприємства: С. В. Корягіної [1, с. 24] за допомогою визначення загального інтегрального індексу, Г. П. Костіної і М. М. Башмакової [2, с. 41] на основі розрахунку фінансових показників діяльності підприємства, О. Міночкіної [3, с. 24] з використанням методу найменших квадратів, Ю. С. Шембель [4, с. 40] та інші.

На підставі проведеного дослідження зазначених методичних підходів до визначення стадії життєвого циклу підприємства, виявлено, що на даний момент розроблено невелику кількість комплексних методик, які надають можливість визначити позицію підприємства на кривій життєвого циклу. Більшість авторів для аналізу цієї позиції обмежуються дослідженням лише певних якісних характеристик діяльності підприємства.

На основі опрацьованих матеріалів, визначено, що головною перевагою вищезазначених підходів до визначення стадії життєвого циклу підприємства є використання у більшості випадках певного комплексу фінансових показників діяльності підприємства, що зумовлює простоту реалізації запропонованих методичних підходів.

Основними недоліками проаналізованих методичних підходів до визначення стадії життєвого циклу промислового підприємства є наступне:

- відсутність у багатьох підходах чіткого виокремлення стадії, на якій у даний момент знаходиться підприємство;

- недостатня адаптованість до специфіки діяльності вітчизняних промислових підприємств.

Отже, методичний підхід до визначення стадії життєвого циклу підприємства для подальшого обґрунтування доцільності його реструктуризації має бути розроблений на основі таких умов:

- 1) можливість проведення аналізу на основі даних бухгалтерської звітності досліджуваного підприємства;

- 2) оцінювання на основі двох-трьох основних показників діяльності підприємства;

- 3) визначеність алгоритму виявлення певної стадії життєвого циклу, на якій знаходиться підприємство;

- 4) тотожність тлумачення запропонованих показників для можливості використання даного методичного підходу фахівцями будь-якого підприємства.

Припускаємо, що для визначення стадії життєвого циклу промислового підприємства достатньо проаналізувати його основні фінансово-економічні показники, що будуть змінюватись при переході з однієї стадії на іншу.

Зазначимо, що промислове підприємство на певному етапі життєвого циклу стикається з певним несприятливим збігом внутрішніх або зовнішніх факторів, що може призвести до його банкрутства. Зважаючи на те, що на підприємстві відбуваються зміни, припускаємо, що саме реструктуризація виступає початком нового циклу (витка) розвитку даного підприємства, а отже надає можливість уникнути чи скоротити таку стадію як занепад. Отже, для збереження конкурентоспроможності та фінансової стабільності на підприємстві, варто вживати заходи для передбачення кризових ситуацій, що можливо реалізувати шляхом впровадження реструктуризації.

Список використаних джерел:

1. Корягіна С. В. Дослідження розвитку підприємств на стадіях їхнього життєвого циклу / С. В. Корягіна // Вісник національного університету «Львівська політехніка». — 2006. — № 4(554). — С. 24 - 29.

2. Костина Г. П. Управление ассортиментом производимой продукции и его превентивное планирование с использованием методологии комплексного подхода и аналитического моделирования / Г. П. Костина, М. М. Башмакова // Менеджмент в России и за рубежом. — 2003. — № 6. — С. 39 - 50.

3. Міночкіна О. М. Методика створення статистичних моделей життєвих циклів підприємств / О. М. Міночкіна // Проблеми науки. — 2005. — № 4. — С. 23 - 27.

4. Шембель Ю. С. Оценка стадий жизненного цикла предприятий / Ю. С. Шембель // Економіка : проблеми теорії та практики : міжвузівський збірник наукових праць. — Дніпропетровськ : Наука і освіта. — 2001. — Вип. 96. — С. 39 - 44.

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД В ОСВІТІ: МІСЦЕ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Ільницький Д.О., к.е.н., доцент,

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, ilnitskyd@gmail.com

Розвиток процесів глобалізації несе нові виклики, серед яких й ті, що стосуються системи освіти, зокрема університетської освіти, хоча більш вірно слід говорити про всі її рівні. Одним з таких викликів виступає необхідність видозмінення кредитно-модульної системи на таку, яка більшою мірою орієнтована на забезпечення якості освіти як основний результат надання освітніх послуг [1]. Напевно слід погодитися з тими вченими, які стверджують, що кількість кредитних годин недостатнім чином характеризує глибину тих чи інших компетенцій випускника, які можуть здобуватися ними з різною швидкістю, глибиною та якістю. Саме тут на допомогу може прийти компетентісний підхід.

Сутність компетентісного підходу є питанням досить глибоким та неоднозначним, яке вимагає від кожного закладу освіти переосмислення власного його бачення та побудови на цій основі відповідної навчальної політики. Досить давно це питання розглядалося в університетах США та знайшло своє відображення в навчальних програмах та програмах курсів, активно воно обговорюється зараз і в ЄС. На даний момент в європейських країнах в межах Болонського процесу реалізують Європейську систему трансферу кредитів (відома як ECTS), що хоча і є кроком уперед, але сильно відчувається відрив університетів США від європейських чи інших країн. Це можемо зокрема спостерігати у випадках, коли аналізуються результати проведення міжнародного рейтингування університетів, за якими у перших двадцятках домінують університети США, більшість їх й у першій сотні, тощо.

Серед найкращих визначень *компетенції*, яке розкриває структуру терміну, та досить поширене у США, є таке: *компетенція* є спроможністю застосовувати або використовувати набір відповідних знань, навичок і здібностей, необхідних для успішного виконання "критичних робочих функцій" або завдань у певній робочій обстановці [2, с.4]. Розкриття структури категорії дає нам можливість побачити те, чим відрізняються провідні університети США, які використовують компетентісний підхід (наприклад, складаючи словники компетенцій [3], які можуть бути здобуті в них) від, скажімо, навіть найкращих вітчизняних, де його практично немає або лише задекларований. Отже тут з'являється можливість для проведення міжнародних порівнянь та розвитку співробітництва, інновацій. Компетенції у самих загальних термінах є тим, що особи мають демонструвати для того аби бути ефективними у роботі, ролі, функції, завданні чи обов'язку. Вони включають поведінку, що пов'язана з роботою (що особа говорить чи робить, що впливає на добре чи погане виконання), мотивацію (як особа почуває щодо роботи, організації чи географічного розташування), та технічні знання/навички (що особа знає / демонструє щодо фактів, технологій, професії, процедур, роботи, організації тощо). Компетенції визначаються шляхом вивчення робіт та ролей, що може надавати ще одне, але вкрай важливе, поле для розвитку міжнародного науково-практичного співробітництва, адже, скоріш за все кожна з компетенцій та їх складові в різних країнах є однаковими чи близькими за суттю та змістом.

Реалізація компетентісного підходу у вітчизняних університетах може призупинити відтік найталановитіших та заможних випускників на навчання до університетів інших країн, але разом з тим відкрити для наших студентів кращі можливості для продовження навчання закордоном на більш високих освітніх рівнях спираючись на рівень здобутих компетенцій, залучити іноземних студентів. Таким чином створюються кращі передумови для самопідготовки студентів через практику чи навіть курси, наприклад, такі, що пропонуються платформами масових безкоштовних он-лайн курсів, що швидко набувають популярності. Все це у сукупності створює ще одну з можливостей розвитку міжнародного співробітництва. Сюди ж варто додати можливості для міжнародної мобільності навчальних програм, курсів та викладачів. Виокремимо можливості міжнародної мобільності дослідників, які представляють як університетський, так і корпоративний науково-дослідницький сектор. Імплементация наукових результатів досліджень в університетській освіті, можливо, краще буде відбуватися на ґрунті компетентісного підходу. Критика існуючих підходів до освіти, а також окремих наукових положень, обмін кращим та негативним досвідом, тощо дають кращий результат у випадках, коли суб'єкт знає, які компетенції він має продемонструвати.

Ключовим результатом повноцінної імплементації компетентісного підходу в університетській освіті та розвитку в цьому напрямку міжнародного співробітництва на ґрунті політики університетської автономії та державної підтримки має стати зростання міжнародного рівня визнання вітчизняних університетів та їх випускників, викладачів і дослідників, що в результаті має якісно вплинути на фінансову результативність та конкурентні позиції компаній та закладів освіти, добробут всієї нації.

Список використаних джерел: 1. Paul Fain «Hour by Hour». September 5, 2012. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.insidehighered.com/news/2012/09/05/credit-hour-causes-many-higher-educations-problems-report-finds?refresh> ; 2. Technical assistance guide for developing and using competency models — One solution for the workforce development system. — Personnel Decisions Research Institutes & JBS International, 2012, 33p. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.careeronestop.org/competencymodel/Info_Documents/TAG.pdf ; 3. Harvard University. Competency Dictionary [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://campusservices.harvard.edu/system/files/documents/1865/harvard_competency_dictionary_complete.pdf

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Ковинева К.О., студентка

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, merari555@mail.ru

XXI століття - століття якості у всіх її проявах від якості продукції і послуг, якості праці, якості навколишнього середовища до якості життя [2].

На сьогодні світовий ринок товарів та послуг дуже насичений. Це дозволяє споживачу вільно обирати найкращу продукцію на свій розсуд, а також сприяє зростанню конкуренції серед виробників.

Україна прагне вступити до інтеграційного процесу разом з європейськими та світовими економічними структурами, що вимагає від державної економіки запровадження нових технологій, підвищення рівня якості продукції до найвищої позначки, зниження цін та максимальну орієнтацію на споживача.

Контроль якості продукції – встановлення відповідності продукції та процесів вимогам нормативно-технічної документації, зразкам-еталонам; інформація про перебіг виробничого процесу та підтримання його стабільності; захист підприємства від постачань недоброякісних матеріалів, енергоносіїв та ін.; виявлення дефектної продукції на ранніх етапах; запобігання випуску недоброякісної продукції [1].

Система контролю якості полягає у сукупності методів та засобів контролю і регулювання елементів зовнішнього середовища з метою визначення рівня якості продукції.

До таких методів і засобів контролю можна віднести концепцію загального керування якістю продукції – ТҚС, яка розпочала свій розвиток в Японії і акцентувала увагу на застосуванні статистичних методів і залученні персоналу до роботи з контролем якості.

За такої системи підприємство відходить від традиційного раніше розуміння залежності якості продукції від її кількості. Вона виключає можливість погіршення якісних характеристик продукції з ціллю збільшення її випуску. Система загального керування якістю передбачає загальну відповідальність за забезпечення належного рівня якості продукту на всіх етапах його життєвого циклу.

В залежності від організаційно-технологічних умов виробництва, на підприємствах функціонує система технічного контролю якості продукції, ціль реалізації якої полягає у контролі за сировиною, матеріалами, напівфабрикатами, готовою продукцією, устаткуванням, рівнем технологічного оснащення тощо.

Вирішальну роль в системі контролю якості продукції посідають стандарти, які Україна запозичує з практики інших країн

Для регулювання процесу перевірки систем контролю якості в ряді країн були створені національні стандарти, що встановлюють вимоги до систем якості. У 2000 році було введено нову версію міжнародних стандартів на СУЯ – ISO [2].

З метою підвищення контролю якості і конкурентноздатності вітчизняної продукції і забезпечення захисту інтересів споживача 23 лютого 2001 року Президент України видав Указ "Про заходи щодо підвищення якості вітчизняної продукції". У ньому говориться про "здійснення державної підтримки у впровадженні систем керування якістю на підприємствах відповідно до стандартів Міжнародної організації по стандартизації (ISO) серії 9000, що охоплюють системи забезпечення якості, і серії 14000, що охоплюють сферу керування навколишнім середовищем ", а також про " проведення на Україні щорічного Європейського тижня якості і конкурсу "100 кращих товарів України" [3].

Дані міжнародні стандарти досить універсальні, тому знайшли використання у всіх сферах економіки України. Їх впровадження на вітчизняних підприємствах має успіх, хоча Україна тільки розпочала використовувати міжнародні стандарти у своїй практиці.

Отже, впровадження сучасних зарубіжних систем та стандартів контролю якості відкриває нові можливості для ефективної організації виробництва та покращення конкурентних переваг підприємства.

Система контролю якості продукції із усіма її елементами — це ключ до успішного введення економіки будь-якої країни. Тому уряд України сьогодні має запроваджувати зарубіжний досвід та формувати відповідну громадську думку у виробників та споживачів щодо поліпшення якості продукції.

Список використаних джерел:

1. Клименко Л. П. Метрологія, стандартизація та управління якістю : навч. посібн. / Л. П. Клименко, Л. В. Пізінцалі, Н. І. Александровська, В. Д. Євдокимов [Електронний ресурс]. — 2011. Режим доступу : <http://lib.chdu.edu.ua/index.php?m=2&b=330>

2. Романівська В. Ю. Контроль якості продукції на підприємствах ресторанного господарства / В. Ю. Романівська // Криворізький державний комерційно – економічний технікум [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://kkeu.at.ua/НАУЧКИ/Kontril_yakosti.pdf

3. Томілін О. О. Впровадження системи управління якістю продукції на підприємствах / О. О. Томілін // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Серія : ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ. — Випуск 4. Том 2. — С. 312 – 316.

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ЦИКЛІЧНОСТІ НА ОСНОВІ КОНЦЕПЦІЇ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ

Кологривов Я. І., аспірант,

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут».

Формування та реалізація стратегій є однією з основних завдань стратегічного управління. Це управління за своєю суттю містить реалізацію концепції, в якій поєднуються системний, цільовий та інтегральний підходи до виробничо-комерційної діяльності підприємств, що дозволяє установлювати, насамперед, довгострокові цілі розвитку з врахуванням наявних можливостей та приводити їх до відповідності шляхом розроблення та реалізації саме стратегій. До вимог функціонування системи стратегічного управління належать: забезпечення цілісності підсистем стратегічного управління, плануванні стратегічних змін та реалізації стратегій, узгодженості між планом стратегічних змін та поточним управлінням.

Визначне місце у системі стратегічного управління посідає стратегічне планування. А процес стратегічного планування являє собою реалізацію у довгостроковій перспективі набору певних дій та рішень. Такі дії призводять, як правило, до розробки специфічних стратегій, які призначені для того, щоб досягти певних (поставлених) цілей. Отже, для того, щоб проаналізувати суть, види та рівні стратегій, необхідно дослідити теоретичні засади стратегічного планування та управління.

Особливістю стратегічного управління є те, що воно має забезпечити досягнення стратегічних цілей та збереження організацією оптимальної позиції у зовнішньому середовищі. Для цього організація має визначати пріоритетні цілі та розробляти відповідні орієнтири використання своїх можливостей. Стратегічні цілі визначають відповідні стратегічні завдання та альтернативи їх досягнення.

Зважаючи на категоріально-понятійний апарат стратегічного управління, яке передбачає охоплення значних проміжків часу, пропонується розглянути можливість розвитку концепції життєвого циклу товару з позицій циклічності економічного розвитку. Концептуальна модель приведена на рис. 1.

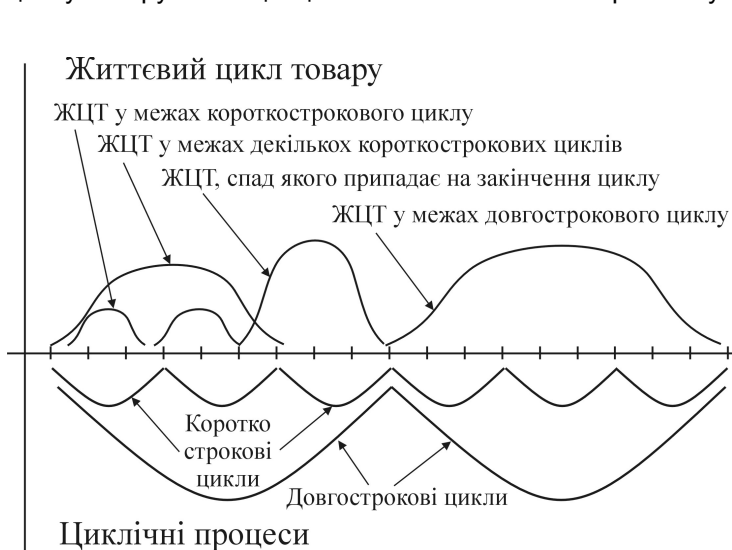

Рис. 1. Концептуальні засади часового перетину періодів циклічних процесів та життєвого циклу товару

На сьогодні в науковій літературі існують різні підходи до визначення стадій життєвого циклу підприємства. Зокрема, автор [1, с. 374] зазначає, що «життєвий цикл підприємства» – це період часу від початку діяльності підприємства до припинення його існування або оновлення на нових засадах. С. В. Корягіна вважає, що «життєвий цикл підприємства – це сукупність стадій, які утворюють закінчене коло розвитку протягом певного відрізка еволюції підприємства, після якого його цінності та напрями діяльності можуть принципово змінюватися» [2, с. 26]. На нашу думку, життєвий цикл підприємства вказує на циклічність його розвитку та проходження певних стадій (етапів), які відображають характер виробничо-комерційної діяльності.

Отже, реалізація положень циклічності в технологічному та в економічному аспектах надасть можливість Україні підвищити свою енергетичну безпеку та розвинути конкурентні переваги в інших галузях економіки. Зазначене є можливість реалізувати на засадах розвитку відновлюваної енергетики, яка вже має певні якісні зрушення у рамках виконання Енергетичної стратегії України до 2030 року. Зазначене потребує диверсифікованого енергетичного розвитку з врахуванням циклічності економічних процесів.

Список використаних джерел

1. Бланк И. А. Основы финансового менеджмента / И. А. Бланк. — К. : Ника – Центр : Эльга, 2011. — Т. 2. — 688 с.
2. Корягіна С. В. Дослідження розвитку підприємств на стадіях їхнього життєвого циклу / С. В. Корягіна // Вісник національного університету «Львівська політехніка». — 2006. — № 4(554). — С. 24 – 29.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РИНКУ ЧОРНОЇ МЕТАЛУРГІЇ

Кривда В. І., к.т.н., доцент, Складенко О. О., ФТ-12

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

Світове виробництво сталі протягом останніх трьох років, не дивлячись на постійне нагадування про світову фінансово-економічну кризу продовжує зростати. За даними міжнародної аналітичної організації, Світова асоціація виробників сталі (World Steel Association), у 2013 р. зростання виробництва становило 3,5 % та досягло чергового історичного максимуму у 1 607 млн т [1].

Але по окремих регіонах світу ситуація є не настільки обнадійливою. За підсумками 2013 р. зростання виробництва сталі було зафіксовано у країнах Азії та Близького Сходу. У інших регіонах світу, навпаки, спостерігалось поступове скорочення виробництва у чорній металургії. Статистичні дані по десяти найбільшим країнам-виробникам сталі у світі наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Найбільші країни-виробники сталі (2010 – 2013 рр.), млн т [1]

Країна	2010	2011	2012	2013
1. Китай	638,7	695,5	724,7	779,0
2. Японія	109,6	107,6	107,2	110,6
3. США	80,5	86,2	88,7	87,0
4. Індія	68,3	72,2	77,3	81,2
5. Росія	66,9	68,7	70,4	69,4
6. Південна Корея	58,9	68,5	69,1	66,0
7. Німеччина	43,8	44,3	42,7	42,6
8. Туреччина	29,1	34,1	35,9	34,7
9. Бразилія	32,9	35,2	34,5	34,2
10. Україна	33,4	35,3	33,0	32,8
Світ у цілому	1430	1 527	1 548	1 607

Так, у країнах Азії, у 2013 р. виробництво сталі зросло на 6 % і досягло 1 080 млн т, що складає 67,2 % загальносвітового виробництва. Найбільш стрімкими темпами виробництво сталі зростає у Китаї. Так, лише за останні три роки, зростання виробництва сталі у цій країні становило 140,3 млн т, що більше, ніж загальне виробництво сталі у Японії (110,6 млн т у 2013 р.), яка є другим у світі виробником цієї продукції. У 2013 р. Китай збільшив виробництво сталі на 7,5 % до 779 млн т. Частка Китаю на загальносвітовому ринку досягла 48,5 %, а при збереженні існуючих тенденцій через два роки його частка може перевищити половину загальносвітового виробництва сталі. Окрім Китаю серед країн Азії зростання виробництва сталі у 2013 р. спостерігалось у Японії та Індії. Південна Корея та Туреччина, навпаки, скоротили виробництво сталі.

У країнах Північної Америки виробництво сталі у 2013 р. скоротилось на 1,9 % - до 119,9 млн т. У тому числі у США скорочення становило 2 % - до 87 млн т. У країнах Південної Америки також спостерігалось скорочення виробництва сталі на 0,8 % - до 46 млн т. У регіонального лідера – Бразилії скорочення становило 1,0 % - до 34,2 млн т.

Серед країн Європи виробництво сталі у 2013 р. зменшилось на 1,8 % та становило 165,6 млн т. Виробництво сталі у Німеччині залишилось майже на попередньому рівні. Найбільшого скорочення зазнало виробництво сталі в Італії на 11,7 % - до 24,1 млн т. Незначне зростання виробництва відбулося у Франції (0,5 %) та Іспанії (0,7 %).

Серед країн колишнього СРСР виробництво скоротилось на 1,8 % та становило 108,9 млн т. У Росії виробництво скоротилось на 1,5 % - до 69,4 млн т, а в Україні на 0,5 % - до 32,8 млн т. У 2012 р. Україна за виробництвом сталі в загальносвітовому рейтингу опустилася на дві сходинки з восьмого місця на десяте пропустивши вперед Туреччину та Бразилію. У 2013 р. ситуація не змінилась.

Найбільш конкурентоспроможними на світовому ринку виробництва сталі є компанії з річним обсягом виробництва у понад 40 – 50 млн т. Найбільша консолідація спостерігається серед китайських компаній. Найбільше українське металургійне підприємство, «Метінвест» (12,5 млн т), займає 28-ме місце у загальносвітовому рейтингу [2]. У разі ігнорування загальносвітових тенденцій ситуація в українській металургії буде лише погіршуватись.

Список використаних джерел:

1. Сайт Світової асоціації виробників сталі. Світовий обсяг виробництва сталі у 2013 р. виріс на 3,5 % [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.worldsteel.org/media-centre/press-releases/2014/World-crude-steel-output-increases-by-3-5--in-2013.html>.

2. Сайт Світової асоціації виробників сталі. Найбільші компанії-виробники сталі [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.worldsteel.org/dms/internetDocumentList/downloads/statistics/Topsteelproducers/document/Top%20steel%20producers.pdf>.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Круш Н.П., аспірант,

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», kryshnk@ukr.net

Ефективність будь-якої інноваційної діяльності характеризується цілою сукупністю економічних та фінансових показників. Для того, щоб визначити, ефективним чи неефективним є той чи інший вид інноваційної діяльності, слід визначити показники ефективності за якими проводиться аналіз.

Ефективність інноваційної діяльності характеризують за допомогою показників, що вимірюють науково - технічний, соціальний та економічний ефекти (рис. 1).

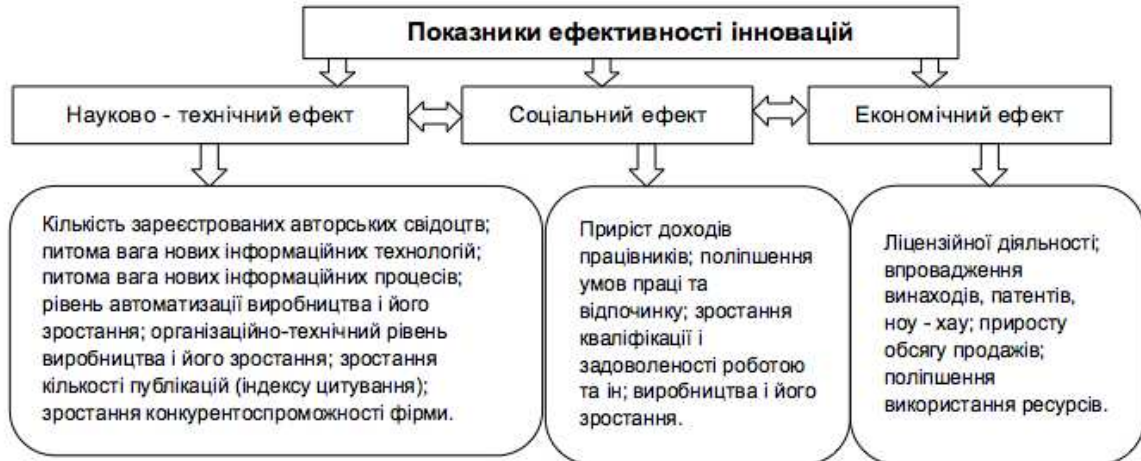

Рис. 1 Показники ефективності інновацій [1].

Для оцінки ефективності інноваційної діяльності безсумнівний інтерес, на нашу думку представляють методики А. Баришевої, П. Завліна, С. Дедкова. Зокрема, А. Баришева вважає, що на практиці найчастіше розраховуються два основоположних виду ефекту: науковий і економічний. Показниками наукового ефекту від інновацій служать число тематичних доповідей, звітів, технічних записок, оцінюваних балами з ваговими коефіцієнтами для кожної роботи. Це дозволяє дати кількісну міру якості, сума виплат за використання патенту або від ліцензійної угоди, збільшення прибутку в результаті впровадження продуктових чи технологічних інновацій - це показники, які можуть охарактеризувати економічну ефективність інновацій [2]. П. Завлін на відміну від А. Баришевої вважає за необхідне враховувати ще й соціальний ефект від інновації. Саме оцінка соціальних наслідків інновацій відноситься до числа найбільш складних в методологічному аспекті проблем ефективності всієї інноваційної діяльності. Це пояснюється тим, що багато прояви соціального ефекту важко або неможливо виміряти, обмежуючись лише якісним їх описом. У практиці оцінки соціальних наслідків інновацій склався ряд методичних прийомів (нормативний, вартісної, експертний), що дозволяють вирішити цю проблему [3]. Аналізуючи данні методики, можна зробити висновки про те, що найбільш повні варіанти оцінки інноваційної діяльності запропоновані С. Дедкова і П. Завліна. Ці методики містять перелік критеріїв, за якими можна кількісно і якісно оцінити ефект від інновацій. Вони дозволяють брати участь різним суб'єктам у процесі оцінки і отримувати саме ту інформацію про інноваційну діяльність та її результати, яка їх цікавить.

Існуючі зараз методичні підходи, можна умовно розділити на три групи. Найбільш численний клас представляють методики, в яких оцінка інноваційної діяльності переважно розглядається з позицій ефективності інвестицій в інноваційні проекти. Другій групі методики, в основу яких покладена оцінка ефективності інновацій в залежності від виду ефекту, одержуваного в результаті їх здійснення. В цій групі методик, спостерігається більш комплексний підхід, однак їх застосування ускладнюється виявленням причин успіху і невдач організації в здійсненні інноваційної діяльності Третя група складається, з методик що дозволяють оцінювати ефективність інноваційної діяльності на окремих етап і в різних сферах її здійснення. Такий підхід, на відміну від попередніх, виступає елементом не тільки економічного, а й управлінського аналізу, що дає змогу ефективно управляти інноваційним процесом організації.

Список використаних джерел: 1. Фатхутдінов Р. А. Інноваційний менеджмент : навч. посіб. / Р. А. Фатхутдінов. — М. : ЗАТ «Бізнес-школа «Інтел-Синтез» Москва, 2000; 2. Барышева А. В. Инновационный менеджмент : учебн. Пос. / под ред. А. В. Барышевой. — М. : Дашков и К, 2007. — 384с.; 3. Дедков С. Мониторинг научной и инновационной деятельности : некоторые вопросы методологии / С. Дедков // Наука и инновации. — 2007. — № 3. — С. 60 — 62.; 4. Завлин П. Инновационный менеджмент : справ. Пос. / П. Завлин, А. Казанцев, Л. Миндели. — 2-е изд., перераб. и доп. — М. : Центр исследований и статистики науки, 1998. — 568с.

СУТНІСТЬ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЕНЕРГЕТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Кузнєцова К.О., аспірант

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,

kuznietsova.k@gmail.com

Енергетична безпека (ЕнБ) для України є однією з найважливіших складових в системі економічної безпеки через визначальне положення паливно-енергетичного комплексу в економічній та соціально-політичній сфері, дефіцитності і однопродуктової орієнтованості паливно-енергетичного балансу, значної залежності від однієї країни-постачальника паливно-енергетичних ресурсів, а також тісного взаємозв'язку питання забезпечення ЕнБ з питаннями забезпечення національної безпеки в інших сферах. Для всіх країн світу ЕнБ є необхідною умовою забезпечення сталого розвитку та передбачає досягнення стану економічно ефективного, стабільного, технічно надійного та екологічного забезпечення енергетичними ресурсами національної економіки та соціальної сфери [1]. World Energy Council визначає ЕнБ як «впевненість в тому, що енергія буде в розпорядженні людства в тій кількості і тої якості, яка необхідна за даних економічних умов» [2].

Варто зазначити, що на сьогодні не існує однозначного визначення поняття «ЕнБ підприємства». У більшості нормативно-правових документів головна увага приділяється розробці та організації забезпечення ЕнБ держави в цілому, рідше - ЕнБ на рівні регіонів. На сучасному етапі склалися два підходи щодо трактування сутності ЕнБ.

Перший підхід характеризує *ЕнБ країни* як стан захищеності її громадян, суспільства, економіки від обумовлених внутрішніми і зовнішніми факторами загроз дефіциту в забезпеченні їхніх обґрунтованих потреб в енергії економічно доступними паливно-енергетичними ресурсами необхідної якості в нормальних умовах функціонування і при надзвичайних обставинах.

Другий підхід визначає категорію *ЕнБ* як стан захищеності енергетичних інтересів особистості, суспільства, держави, що включають забезпечення в нормальній ситуації безперебійного постачання споживачів економічно доступними енергоресурсами прийнятної якості, а в екстремальних ситуаціях - гарантованого задоволення мінімально необхідної потреби життєво важливих потреб споживачів; забезпечення ефективного використання енергоресурсів, що сприяє переводу економіки країни на енергозберігаючий шлях розвитку, зниженню енергоємності виробленої продукції; задоволення вимогам екологічної і виробничої безпеки, забезпечення мінімізації шкідливих впливів енергетики на людину, природне середовище[3].

ЕнБ регіонів найбільшою мірою визначається рівнем економічного розвитку підприємств енергетичної галузі - як генеруючих компаній (електростанцій), так і енергопостачальних компаній (електричних мереж). Таким чином, рівень ефективного функціонування енергетичних підприємств, їх сталий розвиток та ефективне управління ними як всередині, так і зовні роблять достатній вплив на рівень ЕнБ окремих регіонів країни.

Під *ЕнБ підприємства* слід розуміти ступінь захищеності його енергопостачання від зовнішніх і внутрішніх загроз в умовах нормального функціонування з урахуванням перспективи розвитку, а також ступінь енергозабезпечення мінімально необхідних потреб в енергії в надзвичайній ситуації.

Уточнюючи поняття ЕнБ для енергетичних підприємств ми стикаємося з певними проблемами, оскільки для енергетичних підприємств поняття ЕнБ має зовсім інший зміст та може бути представлена як ресурсна безпека (РБ) підприємства, крім того:

- для енергогенеруючих підприємств вона буде залежати від регулярності постачання первісних енергоресурсів від видобувних підприємств (що є ресурсом для генерації електроенергії);
- для підприємств розподілення електроенергії вона буде залежати від регулярності генерації електроенергії на електростанціях та безперервності її постачання до розподільчих мереж.

Таким чином, варто зазначити, що підвищення конкурентоспроможності енергетичних підприємств на основі ресурсного потенціалу безпосередньо впливає на ЕнБ (РБ) енергетичного підприємства. Чим вища конкурентоспроможність, тим вища ЕнБ. Разом з тим, ці два показники впливають на ЕнБ регіону та країни в цілому. А також, ЕнБ промислових підприємств залежить від ЕнБ енергетичних підприємств країни. Тобто розвиток та оптимізація ресурсного потенціалу енергетичних підприємств веде до підвищення ЕнБ підприємств інших галузей економіки, ЕнБ регіону та країни в цілому.

Список використаних джерел:

1. Шевцов А. І. Енергетична безпека в контексті нових світових викликів / А. І. Шевцов, В. О. Бараннік // Проблеми енергетики [Електронний ресурс]. — 2009. — Режим доступу : <http://www.db.niss.gov.ua/monitor/comments.php?shownews=331&catid=6>.
2. Офіційний веб-сайт World Energy Council [Електронний ресурс]. — 2013. — Режим доступу : http://www.worldenergy.org/about_wec/22.asp
3. Миронов Н. В. Международная энергетическая безопасность: учебн. пос. / Н. В. Миронов. — М. : «МИТЭК МГИМО МИД России», 2003. — 171 с.

МІСЦЕ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ НА РИНКУ КОТЕЛЬНОГО ОБЛАДНАННЯ

Лісовська Н. В., ст. гр. УС-31с

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, Lusenok23@bigmir.net

Український ринок котельного обладнання досить насичений продукцією як вітчизняних, так зарубіжних виробників. Підвищений інтерес населення до індивідуального опалення в останні роки дав підґрунтя для активного розвитку даного ринку. Так, імпорту продукцію на Українському ринку в широкому асортименті представляють торгові представництва. Основними зарубіжними виробниками газових котлів є наступні: Beretta (Італія), Bosch (Німеччина), Ferroli (Італія), Junkers (Німеччина), Riello (Італія), Vaillant, Viessmann, Wolf (Німеччина) та ін. Однак більшість на ринку України представлена саме вітчизняними виробниками, а саме: «Агроресурс» (м. Рівне, ТМ «Данко»), «Агротепломаш» (м. Житомир, ТМ «Житомир»), «Барський машинобудівний завод» (Вінницька обл., ТМ «Лігатерм»), Красилівський машинобудівний завод (Хмельницька обл., ТМ «АТОН»), «Машзавод» (м. Новоградівка, ТМ «DANI»), «Проскурів-Термо» (м. Хмельницький, ТМ «Проскурів»), «Росс» (м. Харків, ТМ «РОСС»), «Термо» (м. Луганськ, ТМ «Термо») та інші менш дрібні [1]. Крім виробників, важливе місце в структурі займають різні фірми, що реалізують котли та інше опалювальне обладнання.

На українському ринку починаючи з 2009 року спостерігається чітка тенденція становлення та розвитку саме вітчизняних виробників. Можна спостерігати тренд до зменшення використання котлів для центрального опалення зарубіжними виробниками та зростання закупок іноземних споживачів до парогенеруючих котлів українського виробництва. Так у 2013 році був активний торговий баланс ринку газових котлів для України (рис.1-2).

Однак за українським виробником залишається проблема ціни, якості товару та їх потужності. Середня теплова потужність котлів українського виробництва становить близько 10 кВт, що дає змогу отопити близько 100 м², в той час як потужність Німецьких котлів доходить до 1 тис. кВт. Середня ціна на котельні вироби вітчизняних виробників становить 1000 грн., в той час як на зарубіжні вироби від 1000 дол. [2].

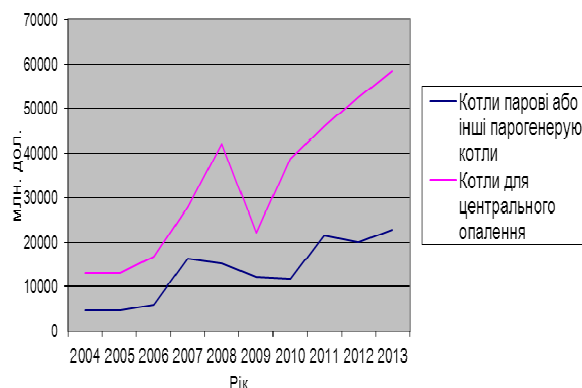

Рис.1. Динаміка експорту котельного обладнання з України в млн. дол.[3]

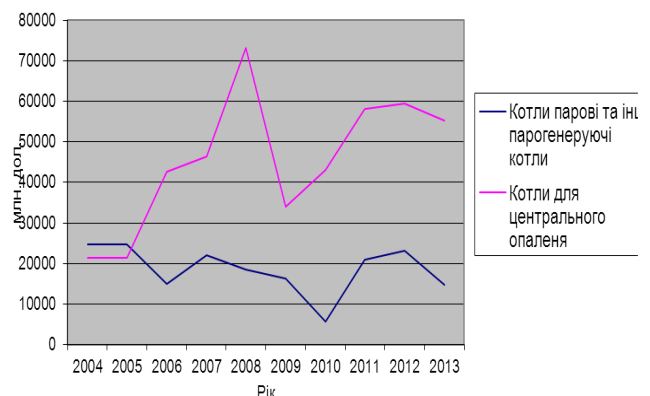

Рис.2. Динаміка імпорту котельного обладнання в Україну в млн. дол.[3]

Сучасні світові тенденції свідчать, що виробники котельних установок та їх приналежного обладнання є лідерами з інновацій в енергетиці. Дана галузь за рахунок науково-технічного прогресу в останні роки зробила відчутні зміни в плані розвитку технологій виробництва промислових котлів.

Безпосередньо українські виробники відстають від зарубіжних. Безперечно необхідні масштабні іноземні інвестиції для освоєння сучасних технологій виробництва, в подальшому для впровадження передових розробок, підвищення продуктивності праці, що в кінцевому підсумку призведе до поліпшення якості і скорочення термінів виготовлення продукції та відповідної ціни на виготовлену продукцію.

Список використаних джерел:

1. Бойко Н. Право на автономное тепло / Н. Бойко // Строительство и реконструкция. — 5 сентября 2003 (№ 9). — С. 21-23
2. Милеев Л. Отопительные котлы. Обзор рынка и тенденции развития / Л. Милеев [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://expert74.com/>
3. Державна митна служба України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.customs.gov.ua
4. Структура украинского рынка отопительных котлов. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.business-inform.net/main/>

ВИДАВНИЧА ГАЛУЗЬ В УКРАЇНІ ТА ЗАКОРДОНОМ

Марковська О.К., аспірантка

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, 90alya90@ukr.net

На форумах видавців, ярмарках, семінарах з книжкової справи безліч разів постають проблеми книгорозповсюдження в Україні. В процесі вирішення наболілих проблем українські видавці книжкової справи не рідко звертаються до закордонного досвіду. Адже вивчення та впровадження в Україні деяких методів роботи закордонних колег і допомогло б вирішити хоч деякі проблеми вітчизняного видавництва та книгорозповсюдження.

У системі закордонного книгорозповсюдження на шляху книги від видавництва до магазину діють два типи утворень – оптові фірми та книгорозповсюджувачі.

Книгорозповсюджувачі працюють з видавцем на основі довгострокових угод. Як правило, видавництво користується послугами лише одного книгорозповсюджувача. Книгорозповсюджувач – фірма, яка обслуговує видавництво. Він зобов'язаний брати на свої склади всю пропоновану продукцію видавця. Книгорозповсюджувач не визначає свій асортимент добровільно. Його асортимент – це асортимент видавництв, які він обслуговує.

На відміну від фірм-книгорозповсюджувачів, фірми-гуртовики – цілком самостійні, чисто торговельні. Вони не пов'язані з видавництвами угодами щодо свого асортименту. Гуртовики самі визначають асортимент: купують необхідні їм книги лише у тих видавництвах і в такій кількості яку вони вважають необхідним.

У розвинутих країнах склалися три головні системи книгорозповсюдження:

1. Система, при якій домінуюча роль належить книгорозповсюджувачам (так звана «французька система»).

2. Система, при якій домінуюча роль належить оптовикам (так звана «німецька система»).

3. Система, при якій оптовики та книгорозповсюджувачі працюють на рівних (США, Великобританія).

Так, в Німеччині саме оптовики оперативно реалізують щоденні заявки магазинів, « роблять погоду» на ринку, а книгорозповсюджувачі виконують допоміжні функції - здійснюють неоперативні сезонні заявки, котрі замовляють великими партіями. Саме тут і вдосконалюється робота оптовиків , серед яких відома своєю широкомасштабною діяльністю фірма «KNO».

Фірма «KNO», яка спочатку називалася F. Volkmar, була заснована у 1829 року в місті Лейпцигу як комісійна і асортиментна книготоргова фірма. Безпосередньою організацією книжкової торгівлі займаються два підрозділи –«KNO Barsortiment GmbH» , що можна перевести як «наявний асортимент на складі», і «KNO Verlagsauslieferung GmbH» – «комплексний складський сервіс для видавництва».

Рядом з Німеччиною – в Австрії, а також в Франції, Італії, Іспанії, Нідерландах, Швейцарії – склалася дещо інша перспектива розвитку книготоргового бізнесу. Тут освітніми загальнонаціонального масштабу, що реалізують основну масу заяв являються саме книгорозповсюджувальні фірми. Щодо книготорговельних фірм самої Австрії, то вони співпрацюють з видавництвами на комісійних початках. На розвиток книжкової торгівлі Австрії вирішальний вплив здійснює мовна спільнота і безпосередня географічна близькість з Німеччиною. Австрійським книготорговцям приходится діяти в єдиному німецькомовному регіоні, на загальному з Німеччиною та Швейцарією ринку збуту, в умовах жорсткої конкуренції з зарубіжними гуртовими фірмами. Реалізація національної книжкової продукції на вузькому внутрішньому ринку все більше ускладнюється. Гостра конкуренція з зарубіжними постачальниками змушує австрійських книготорговців шукати більш ефективні засоби і методи для просування своєї продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках. Це організація ринкових досліджень, вдосконалення маркетингу, соціологічне опитування з ретельним аналізом їх результатів, торгово-рекламні заходи типу різдвяних продаж. Для пропаганди книги і активізації збуту широко використовуються такі форми, як щорічні масові заходи загальнонаціонального характеру типу неділя книги, ярмарок, виставок-продаж і ін.

В англomовних країнах, перш за все в США і Великобританії, немає чіткої системи. Там на рівних працюють як книгорозповсюджувальні, так і оптові фірми. Видавництва все частіше збувають свої книги бібліотекам і книжковим клубам, розвивають і вдосконалюють логістику і збут, а також пропонують роздрібним книготорговцям книги на більш вигідних умовах, не змінюючи їх для оптовиків.

Взагалі, специфіка видавничої справи передусім у тому, що вона є невід'ємною складовою національної безпеки держави. Українські книготорговельні підприємства і видавництва не беруть участі в міжнародних книжкових ярмарках. Україна в світі асоціюється з відомими спортсменами, співаками чи постійно напруженим політичним станом. Тому являється доцільним змінити ставлення держави до книги та видавничої галузі загалом.

Список використаної літератури:

1. Васькин А. А. Книготорговый бизнес в России и за рубежом / А. А. Васькин. — М. : Компания Спутник +, 2001. — 130с.; 2. Копистинська І. Книгорозповсюдження в Україні : стан і перспективи / І. Копистинська // Друкарство. — 2003. — №3. — С. 41.; 3. Сенченко М. Шлях української книги в контексті світового книговидавництва / М. Сенченко // Вісник Книжкової палати. — 2007. — №1. — 52с.

РОЗВИТОК РИНКУ БІОПАЛИВА: УКРАЇНА ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Мяло Н.С., УС-11,

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
ninamialo1994@bigmir.net

В умовах постійного розвитку постає велика проблема пошуку та використання альтернативних джерел енергії, що пов'язано з вичерпністю традиційних паливних ресурсів та збільшенням витрат на їх видобування. Одним із актуальних способів вирішення даного питання є виробництво біопалива з природної поновлюваної сировини, яка є більш екологічна та забезпечує енергетичну безпеку країни.

В Україні розвиток ринку біоетанолу та біодизелю знаходиться на початкових стадіях та потребує значних інвестицій, а також запозичення досвіду в передових держав у сфері альтернативної енергетики, що спонукає до співпраці, як окремих фірм так і уряду, з цими країнами. Основними сільськогосподарськими культурами, з яких доцільно виготовляти біопаливо є: ріпак, пшениця, кукурудза, цукровий буряк. В Україні останніми роками збільшуються площі посівів ріпаку, проте 95 % насіння йде на експорт, більш того врожайність є набагато нижчою, ніж в провідних країнах світу. Посівні площі під цукровими буряками в Україні у 2013 р. зменшилися майже втричі та становили 300 тис. га., при цьому кількість цукропереробних заводів також значно скоротилася, функціонує лише 70. Проте виробництво біопалива потребує не лише якісної сировини, а й необхідних технологій, а саме будівництва переробних заводів, що в Україні на даний час не реалізується повною мірою.

Світове виробництво біоетанолу склало близько 100 млрд. л. у 2011 р. Найбільшими виробниками є США та Бразилія, які разом забезпечують приблизно 88 % світового виробництва. В Україні у 2012 р. вироблено 21,1 тис. тонн біоетанолу, що у 2,3 більше у порівнянні з 2011 р.

Проблематика виробництва біопального в Бразилії стоїть на першому місці протягом останніх 30 років. Згідно законодавства передбачено обов'язкове додавання в пальне 25 % етанолу, при цьому застосовуються податкові пільги для виробників біоетанолу. Бразилія стала першою країною в світі, яка запровадила виробництво машин, які використовують комбіновану систему пального "флекс", що дозволяє не лише заправляти їх бензином або спиртом (етанол), але і використовувати змішану форму пального – бензин разом зі спиртом. Сьогодні автопарк машин в Бразилії з таким типом двигуна нараховує близько 4 млн. автомобілів [4]. Тому Україні необхідно встановлювати тісніші зв'язки на державному рівні з Асоціацією виробників тростини Бразилії, Регіональною асоціацією виробників біоетанолу м. Пірасікаба та окремими підприємствами такі, як COSAN, для розвитку біоенергетичного ринку та розробки науково-технічних програм з використанням зарубіжного досвіду.

Німеччина є яскравим прикладом для наслідування, оскільки є найбільшим виробником біодизелю у світі. Країна має необхідні ресурси та провідні технології для ефективного їх використання, а також готова ділитися досвідом з Україною. На українсько-німецькій нараді щодо розвитку виробництва енергії біомаси Україна та ФРН затвердили програму дій на 2013-2014 рр. щодо впровадження перспективних проектів з виробництва біопалива в Україні, та допомогу ФРН у вигляді інвестицій і застосування сучасних німецьких технологій та обладнання [2].

Перспективним партнером в сфері розвитку біопалива є Франція, оскільки у 2012-2013 рр. поглибилися співробітництва у цукровій галузі, яка є необхідною для виготовлення біоетанолу. Активнішою стала співпраця у рамках Угоди між Національною асоціацією цукровиків України «Укрцукор» та Об'єднанням французьких виробників обладнання для цукрової галузі «CODOTEK». Французи надають допомогу у питаннях: оптимізації роботи українських цукрових заводів, енергозберігаючих технологій, зменшення витрат на виробництво, виробництва та використання біопалива та впровадження інших інноваційних технологій [3].

Проте, окрім переваг біоетанолу та біодизелю, дискусійний та суперечливий характер носить економічна доцільність та ефективність виготовлення біопалива через використання орних земель для інших продовольчих культур, великі затрати сировини та витрати на купівлю обладнання. Отже, потрібно враховувати всі позитивні та негативні аспекти виробництва біопалива, та поглиблювати співпрацю з іншими країнами для формування ефективного та рентабельного енергетичного комплексу для покращення ситуації на вітчизняному ринку пального та вихід на світову арену.

Список використаної літератури:

1. Лук'янихіна О. А. Сучасні тенденції розвитку біопалива у світі (огляд) / О. А. Лук'янихіна, І. А. Вакуленко [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zbirnuk.bukuniver.edu.ua/ed_work/n_7/10.pdf
2. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України [Електрон. ресурс]. — Режим доступу : <http://minagro.gov.ua/node/3185>
3. Торговельно-економічне співробітництво між Україною та Францією / Посольство України у Французькій Республіці [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://france.mfa.gov.ua/ua/ukraine-france/trade>
4. Українсько-бразильське співробітництво в сфері виробництва біопального (2006-2008 рр.) / Державна підтримка українського експорту [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.ukrexport.gov.ua/ukr/torg_econ_vidn/bra/2063.html

СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ У ГАЛУЗІ ВІТРОВОЇ ЕНЕРГЕТИКИ З ІНОЗЕМНИМИ ПАРТНЕРАМИ

Нараєвський С.В., старший викладач,

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», s.naraevsky@ukr.net

Протягом всього періоду незалежності України вітрова енергетика нашої держави розвивалася, переважно, завдяки співпраці з іноземними партнерами. Результати такого співробітництва принесли як позитивні так і негативні наслідки.

У галузі вітрової енергетики в Україні, відповідно до Наказу Президента України № 159 від 2 березня 1996 р. «Про будівництво вітрових електростанцій» і Постанови Кабінету Міністрів України від 2 лютого 1997 р. в Україні діяла Комплексна програма будівництва ВЕС. Для реалізації цієї програми були закуплені ліцензії і освоєно виробництво вітрових електричних установок (ВЕУ) USW 56-100 американської компанії «Kennetich Wind Power», одиничною потужністю 107,5 кВт та ВЕУ Т 600-48 бельгійської компанії «Turbowinds», одиничною потужністю 600 кВт. За підсумками 2010 р. програма була реалізована лише на 4,4 %, що свідчить про її невиконання. Серед основних причин невиконання називалися: невідповідність ВЕУ USW 56-100 вітровим умовам України, низька якість виготовлення основних компонентів, відсутність належного обслуговування [1, с. 3 – 4]. Слід додати застарілість конструкції обох ліцензованих ВЕУ.

З прийняттям у 2009 р. Верховною Радою України Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо встановлення «зеленого» тарифу» українська вітроенергетика отримала новий поштовх для розвитку. Зміни були внесені до двох законів: Закону України «Про електроенергетику» та Закону України «Про альтернативні джерела енергії» [2]. У 2011 р. було введено ВЕУ нових зразків загальною потужністю 64 МВт, у 2012 р. – 150,7 МВт, у 2013 р. – 95,3 МВт, а сумарна потужність української вітроенергетики досягла 371, 2 МВт [3]. Певне сповільнення розвитку вітроенергетики України у 2013 р. пов'язане з виконанням умов про місцеву складову у розмірі 30 %, які вступили в дію з 1 липня 2013 р.

Запровадження законодавчих змін стосовно місцевої складової сприяло розвитку вітчизняного виробництва ВЕУ мегаватного класу. ТОВ «Фурлендер Віндтехнологжі» у 2012 р. на Краматорському заводі важкого верстатобудування розпочало виготовлення башт та гондол для ВЕУ одиничною потужністю 2,05 МВт, 2,5 МВт та 3 МВт за ліцензією німецької компанії «Fuhrländer AG», а у другій половині 2012 р. ця німецька компанія була оголошена банкрутом і 80 % її акцій придбав один з українських інвесторів. Окрім постачання своїх ВЕУ для української вітроенергетики ТОВ «Фурлендер Віндтехнологжі» виграла тендер на постачання 22 турбін одиничною потужністю 2,05 МВт до Казахстану. Інше українське підприємство ТОВ «Віндрафт Україна» у 2013 р. розпочало складання гондол до ВЕУ одиничною потужністю 3 МВт на Миколаївському заводі «Океан» [3].

За результатами візиту В. Ф. Януковича до Китаю було підписано рамкову угоду про співробітництво українських компаній та китайських корпорацій у галузі відновлювальної енергетики, насамперед вітрової та сонячної. З української сторони договір заключив консорціум компаній (ТОВ «Грінтек Енерджі», Державний проектно-дослідницький НДІ «Укренергомережапроект», ДП «Дніпровський проектний інститут», ТОВ «Віра»), а з китайської сторони корпорація будівельних матеріалів «CNBM» та експортно-кредитка страхова корпорація «SINOSURE». Обсяги фінансування можуть становити до 2,8 млрд дол. [4]. Ця угода суттєво відрізняється від усіх попередніх. Якщо українські компанії задіяні в проекті мають відношення до галузі відновлювальної енергетики, то китайські корпорації такого відношення не мають. «CNBM» є найбільшим виробником цементу в Китаї, а «SINOSURE» – державною страховою компанією. Китай активно інвестує закордоном у відновлювальну енергетику (40 млрд дол. у 2012 р. у 33-х країнах) але такі інвестиції мають певні особливості. Замість вкладення коштів завозяться китайські будівельні матеріали, обладнання та робітники, які, в більшості випадків, після завершення будівництва до Китаю не повертаються.

Список використаних джерел:

1. Вітроенергетика України 2010. Українська вітроенергетична асоціація. — К. : УВЕА. 2011. — 9 с.
2. Сайт Верховної Ради України. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо встановлення «зеленого» тарифу». [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/601-17>.
3. Сайт Асоціації учасників ринку альтернативних видів палива та енергії України. Підсумки розвитку відновлювальної енергетики у 2013 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.apecu.info/ru/analitika>.
4. Сайт інформаційного ресурсу «Енергетика України». Підписано рамкову угоду про співробітництво українських компаній та китайських корпорацій у галузі відновлювальної енергетики. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.uaenergy.com.ua/post/17404/podpisano-ramochnoe-soglashenie-o-sotrudnichestve/>.

ФАКТОРИ РЕАЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ПРОЕКТІВ В СФЕРІ КОСМІЧНОГО ПРИЛАДОБУДУВАННЯ

Омельяненко В. А., аспірант
Сумський державний університет, sumyvit@ya.ru

Різноманіття прикладних і наукових завдань космічних досліджень, безперервне розширення складу та ріст інформаційних характеристик бортових приладів, розвиток нових технологій передачі, інтерпретації і використання одержуваних космічних даних, стрімкий процес технічного удосконалення та здешевлення космічних апаратів формує нові тенденції в сфері інструментального забезпечення.

Доступ у космос і створення космічних апаратів перестали бути "ексклюзивним", що передбачає переконфігурування космічного ринку, розширення кола учасників міжнародної космічної діяльності. Це забезпечує відкриття нових "вікон можливостей", але також породжує проблеми забезпечення конкурентоздатності національної ракетно-космічної промисловості в мінливих умовах, коли ключовою умовою успіху космічних проектів стає не лише досвід і наявний технологічний заділ, але й гнучкість та здатність кваліфіковано інтегрувати нові та вже наявні на ринку технології у нові інноваційні проекти та розробки, зокрема міжнародні [3]. Це має відбуватися на основі взаємодоповнюваності, балансу інтересів/прав, попереднього досвіду та загальному бажанні успішно реалізувати проект.

Космічний апарат в конструктивному відношенні являє собою комплекс приладів та агрегатів, встановлених на деякій загальній конструктивній базі та поєднаних між собою [2]. У складі апарату є частина приладів, що вимагають для свого функціонування безпосереднього контакту з навколишнім космічним простором. Цільове призначення космічного апарату, його компонування та конструкція накладають ряд вимог до бортової апаратури та її характеристик. Наприклад, для забезпечення надійності Міжнародної космічної станції (МКС) особливо важливе значення мають розробка загальноприйнятної концепції забезпечення надійності та безпеки, забезпечення надійності засобів виведення, використовуваних при створенні МКС, управління надійністю та безпекою експлуатації.

Одержувані з космосу фундаментальні дані надзвичайно важливі для розуміння глибинних космічних процесів та їх впливу на Землю. Можливість позаатмосферних спостережень надзвичайно важлива для астрономічних досліджень. Земна атмосфера значно поглинає випромінювання зірок, і тому наземні телескопи можуть спостерігати його у вузьких спектральних вікнах прозорості. Крім того, якщо раніше планети вивчали лише астрономи, то тепер у цьому приймають активну участь інженери, геохіміки, фізики та фахівці з багатьох інших областей, тобто формується новий міждисциплінарний комплекс наук. Зазначений комплекс завдань формує нові якісні зрушення в приладобудуванні.

Багато проблем космічних досліджень носять глобальний характер і вимагають комплексного вивчення як за допомогою супутників, дослідницьких ракет, космічних кораблів і станцій, так і за допомогою наземних засобів у різних районах земної кулі. До таких проблем відносяться, наприклад, вивчення магнітних і гравітаційних полів Землі, сонячно-земних зв'язків тощо. У цей час у світовій космічній науці сформувалася цілком самостійна сфера експериментальних космічних досліджень. В Загальнодержавній цільовій науково-технічній космічній програмі України на 2013-2017 роки [1] також зазначається, що технології створення космічних апаратів високого просторового розрізнення (в оптичному і радіочастотному діапазонах) мають перспективу попиту на світовому ринку космічних послуг, тому їх розроблення є актуальним з огляду на наявний технологічний потенціал України.

Сучасний науковий прилад для космічних досліджень являє собою синтез вимірювальної та службової апаратури (hardware) і логічно-цифрового бортового програмного забезпечення її функціонування (software). Умовою оптимальної конструкції приладу є їх повна взаємна відповідність, що особливо актуально в міжнародних проектах та що має забезпечуватися співробітництвом вже з початкового етапу проектування апарату. Консолідація зусиль в приладобудуванні досить поширена. Так три наукових прилади НАСА проходять підготовку до циклу перевірок на борту космічного апарата "Rosetta" Європейського космічного агентства (ESA). В Україні також передбачається подальший розвиток Системи координатно-часового та навігаційного забезпечення з використанням інформації глобальних навігаційних супутникових систем ГЛОНАСС (Росія), GPS (США) та Galileo (ЄС).

Створення нових космічних апаратів для пріоритетних наукових досліджень з використанням найсучасніших компонентів і детекторів вимагає консолідації зусиль, що дозволить поєднати вузьку спеціалізацію окремих напрямів сучасних досліджень в космічному приладобудуванні.

Список використаних джерел:

1. Загальнодержавна цільова науково-технічна космічна програма України на 2013-2017 роки [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/439-18>
2. Мельдер М. И. Методы ускоренной летной квалификации новых космических технологий / М. И. Мельдер, А. А. Ступина, А. И. Верхорубов // Современные проблемы науки и образования [Електронний ресурс]. — 2013. — № 5. — Режим доступу : www.science-education.ru/111-10621
3. Никишенков О. На пороге переконфигурации космического рынка // Фонд Сколково [Електронний ресурс]. — 30.01.2014. — Режим доступу : <http://community.sk.ru/press/b/weblog4/archive/2014/01/30/na-poroge-suschestvennogo-perekonfigurirovaniya-kosmicheskogo-rynka.aspx>

УКРАЇНСЬКЕ АВТОМОБІЛЕБУДУВАННЯ: ПОТЕНЦІАЛ ТА ВТРАЧЕНІ МОЖЛИВОСТІ

Охріменко А. О., студентка,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, taski357@mail.ru

Активним періодом зростання вітчизняного автопрому можна вважати 2001-2008 рр.. Разом з тим на тлі кризових 2008-2009 рр. він зазнав вагомих збитків і на сьогоднішній день не зміг відновити попередніх досягнень. Так у 2009 р. порівняно з докризовим періодом обсяги реалізації автомобілів скоротилися майже у 3,5 рази і склали 175,2 тис. одиниць. Однією з основних причин даного явища науковці зазначають падіння купівельної спроможності домогосподарств внаслідок знецінення національної валюти, згортання програм автомобільного кредитування, політичної нестабільності та періодичної зміни законодавства у сфері зовнішньоекономічної діяльності [1].

Головними причинами неспроможності українського автомобілебудування відновити та посилити свою конкурентоздатність є те, що Україна не інтегрована у світову автомобільну промисловість, на її території відсутні сучасні виробництва провідних світових компаній. Ще в період зростання ринку в Україні так і не були створені інноваційні автомобілебудівні підприємства. Упущені можливості відкинули вітчизняне автомобілебудування на кілька десятиріч років назад, на стартові позиції.

Потенціал міжнародної науково-технічної співпраці теж не реалізується належним чином. Нинішня сучасна автомобільна індустрія характеризується створенням масштабних авто-альянсів з метою реалізації загальних високотехнологічних проєктів, вдосконалення системи постачання, прискореного випуску нових моделей. Розвиток автомобілебудування потребує об'єднання науково-технічних потенціалів різних компаній, що на жаль не властиво українським автомобілебудівним підприємствам. Намагання укласти навіть рамкові угоди про співпрацю супроводжується високим рівнем бюрократизації, відсутністю гнучкості та оперативності в узгодженні взаємних інтересів.

Не спостерігається активності у питаннях придбання іноземних автомобілебудівних підприємств та автомобільних компаній. Українські автомобілевиробники не зосереджують свої фінансові та інтелектуальні ресурси на провідних напрямках науково-технічного прогресу, в той час як іноземні конкуренти ефективно впроваджують свої інноваційні розробки: гібридні авто- і електромобілі, інтегровані стартер-генератори, автоматичні коробки передач, активні підвіски, прилади нічного бачення, електронні системи керування, пристрої для автоматичної підтримки швидкості руху, полімерних композитних матеріалів, впровадженні комп'ютерного моделювання автомобілів та ін. Для посилення своїх позицій на ринку, співпраця із провідними компаніями за цими напрямками та патентування успішних результатів таких робіт за кордоном для вітчизняного автомобілебудування просто необхідна [2].

Проміжним заходом щодо стимулювання реалізації вітчизняних автомобілів на внутрішньому ринку стало введення спеціальних мит та утилізаційного збору. Результатом стало зростання виробництва за даними 2013 р. на 1,9 %. За даними асоціації «Укравтопром» падіння виробництва за 11 місяців 2013 р. скало близько 40 %, але це значно менше, ніж за результатами першого кварталу, коли даний показник склав 63 %.

Частково можна погодитися з доводом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України стосовно того, що вступ України до СОТ та зниження ставок ввізного мита на імпортні автомобілі з 25 % до 10 % призвели до того, що продукція вітчизняних автовиробників опинилася в нерівних умовах оподаткування і не може ефективно конкурувати з продукцією найбільших транснаціональних компаній, які експортують свою продукцію в Україну. Проте з позицій потенційних споживачів продукція вітчизняних автовиробників значно поступається якістю, надійністю, технологічністю, інноваційністю.

До тих пір, поки вітчизняні підприємства вироблятимуть застарілі моделі, підтримка їх можлива тільки з боку держави на рівні адміністративних заходів впливу щодо захисту вітчизняних виробників. На нашу думку, необхідні класичні ринкові заходи впливу, які стимулюватимуть розвиток вітчизняного автомобілебудування в розрізі інноваційної стратегії.

Список використаних джерел:

1. Письменний О. А. Динаміка і тенденції розвитку автомобільного ринку України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://elibrary.ru/item.asp?id=20401428>
2. Кривоконь О. Г. Стратегія та перспективи розвитку легкового автомобілебудування в Україні / О. Г. Кривоконь, А. І. Бондаренко [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://cyberleninka.ru/article/n/strategiya-ta-perspektivi-rozvitku-legkovogo-avtomobilebuduvannya-v-ukrayini>

СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ АВТОМОБІЛЕБУДІВНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ. ШЛЯХИ ВИХОДУ В КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИЙ ПРОСТІР

Печенюк В.О., ФММ, гр. УС-02

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, vitaliyus-02@mail.ru

Сучасний світовий рівень розвитку автомобілебудування беззаперечно виступає основним вектором розвитку промисловості будь-якої країни. Проте, автомобілебудівний комплекс України на протязі всього свого функціонування був розвинений на не конкурентоспроможному рівні. Насамперед це стосується передусім асортименту і якості виробленої продукції, що в свою чергу в умовах всесвітньої економічної кризи призвело до суттєвого занепаду галузі. В автомобілебудуванні України сформувалася чітка спеціалізація автопрому на випуску окремих типів машин.

На сьогоднішній день вітчизняний автопром не спроможний виготовляти продукцію, яка могла б вести конкуренцію з ТНК автомобільного світового простору. Вітчизняна конкурентна боротьба на даному ринку базується на таких діючих механізмах, як маніпулювання ціновим діапазоном і порівняно недорогою і якісною сферою обслуговування. Значна частин вітчизняного виробництва автомобілів щороку зменшується, а кошти, які виручені з продажу автомобілів і їх комплектуючих в Україні, в більшій мірі мають вектор інвестування в закордонні виробництва, а вітчизняна галузь автомобілебудування не отримує необхідного інвестування у власний розвиток в зв'язку з відсутністю необхідного захисту вітчизняного виробництва державою. Тому, за відсутності розробки та реалізації стратегії розвитку автомобілебудування на довгостроковий період в Україні, автомобілебудівний комплекс України може перестати функціонувати і навіть існувати, як галузь.

Створення конкурентоспроможної вітчизняної автомобільної промисловості практично не буде можливим за відсутності створення і впровадження наступних заходів державної політики, а саме [1]:

- ведення ввізного мита (більше 30 %) для захисту від недобросовісної конкуренції;
 - звільнення від сплати податку на додану вартість терміном на п'ять років і більше;
 - якомога повніше відшкодування відсоткової ставки автовиробникам за кредитами, що були залучені для організації виробництва автомобілів і їх комплектуючих (як показали розрахунки, прийнятна кредитна ставка 8-10 %) (2012–2020 pp.);
 - звільнення від сплати податку на прибуток терміном на 5-7 років частки прибутку підприємств, що була реінвестована в розвиток власного виробництва, включаючи також розробку нових потужностей та модернізацію вже існуючих;
 - створення фінансової державної підтримки в обсязі 12-16 тис. грн. за кожне новостворене робоче місце в автобудівному комплексі (2012-2020 pp.);
 - впровадження системи часткової компенсації кредитної ставки за споживчим автокредитуванням фізичних осіб при купівлі ними нових автомобілів вітчизняного виробництва вартістю до 170 тис. грн. (2012-2020 pp.);
 - розробка ефективного механізму утилізації застарілих автомобілів (2012-2016 pp.);
- виплата компенсації (до 8 тис. грн.) за кожний зданий застарілий автомобіль, на покупку нового автомобіля вітчизняного виробництва (2017-2020 pp.).

За умов підтримки державою національних автомобілевиробників, в період до 2020 року в планах автопрому України є можливість в додатковому створенні 160 тис. потенційно нових робочих місць, в тому числі 36 тис. на підприємствах авто збиральної спеціалізації, 113 тис. – у виробництві автокомплектуючих і 17 тис. – у виробництві матеріалів та сировини.

Автомобільна промисловість України потребує значного залучення в свій розвиток значного обсягу іноземних інвестицій, а також безумовно використання нових, модернізованих, передових світових технологій в даній сфері діяльності. За умов ефективної діяльності, в перспективі автомобільна галузь України повинна посісти значно вагомніше місце переш за все в структурі промисловості країни, так безпосередньо і в її експорті. Для цього необхідна повна модернізація автомобілебудівного комплексу, його технологічне переоснащення за умов використання сучасних технологічних нововведень, а також створення циклу замкнутого виробництва

Автопрому України значною мірою бракує наполегливості в створенні альянсів з провідними світовими автомобільними ТНК, та будівництві своїх автозаводів за кордоном.

Як висновок, можна сказати, що сучасна стратегія державної підтримки автомобільної промисловості України має на меті забезпечення зростання випуску наукоємної продукції високого технологічного рівня, освоєння конкурентоздатних зразків техніки, підвищення якості й ефективності виробництва з орієнтацією на потреби внутрішнього ринку та збільшення експортного потенціалу.

Список використаних джерел:

1. Стратегія розвитку автомобілебудування в Україні [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://cyberleninka.ru/article/n/strategiya-ta-perspektivi-rozvitku-legkovogo-avtomobilebuduvannya-v-ukrayini>

УКРАЇНА ТА ЯПОНІЯ: ГЛОБАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО ТА ЕФЕКТИВНА ВЗАЄМОДІЯ

Пляцко С.Р., ФММ, УС – 11

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

S.Plyatsko@ukr.net

Сьогодні, в умовах глобалізації та інтеграції України у міжнародний економічний простір, актуальним є питання співробітництва з окремими державами. Розширення Українсько-Японського партнерства є вагомим аспектом для втілення взаємовигідних проектів та проведення спільних досліджень у науково-дослідній сфері між інституціями обох країн.

Комплексне довготривале партнерство у сфері НТС між країнами було започатковано у 2006 р. Саме тоді було перше засідання Українсько-японської комісії з науково-технічного співробітництва, в результаті якого обидві країни були зацікавлені у розгляді та виконанні спільних проектів [1]. Після проведених засідань, сьогодні, особисто для нашої країни як найбільш важливі можна відзначити домовленості про співпрацю у галузі обміну технологіями та сфері інвестицій, а також спільних розробок у галузі енергозбереження. Зазначені ініціативи відкривають для України ринок високих японських технологій, а також підносять партнерство наших країн на новий, більш практичний рівень [4].

Одним з важливих інструментів науково-технічного партнерства наших країн є діяльність Українсько-японського центру (УЯЦ) у Києві. Відповідну Угоду про реалізацію проекту технічного співробітництва «Українсько-японський центр» було підписано у 2005 році між Міністерством економіки України та МЗС Японії [2].

Невід'ємними чинниками, що впливають на ефективне партнерство є те, що між країнами не існує політичних, територіальних, фінансових та інших проблем. Також Японія усвідомлює, що Україна – це країна з особливим геополітичним положенням та економікою, яка стрімко розвивається – є невід'ємною частиною безпеки в енергетичній сфері та транспортній інфраструктурі Євразії.

Перспективними сферами для співпраці країн стали такі:

- політична співпраця у врегулюванні та прийнятті заходів щодо запобігання міжнародних конфліктів на підставі відповідних рішень ООН;
- взаємодія в рамках міжнародних організацій з таких питань, як безпека, захист навколишнього середовища та запобігання розповсюдженню ядерної зброї;
- плідна співпраця в сферах обміну технологіями та інвестицій; спільні розробки та досягнення в галузі енергозбереження;
- модернізація та диверсифікація постачальників, джерел, засобів та маршрутів транспортування енергоносіїв;
- впровадження інновацій та розширення в області ядерної енергетики (що вже є основною для Японії), а також нових джерел енергії і розробка та введення заходів для зменшення енергоспоживання [3];
- участь японських компаній у комплексній розробці родовищ уранової руди і технологій для виготовлення ядерного палива в Україні;
- вкладання інвестицій зі сторони Японії, зокрема в рамках Офіційної допомоги розвитку, для диверсифікації інфраструктури транспортних коридорів через територію України, що сприятиме укріпленню позиції України як транзитної держави;
- інформаційні та технології, науки про життя (включаючи біотехнологію та радіологію).

Таким чином, можна зробити висновок, що взаємодія України та Японії є ефективною та вигідною для обох країн. Враховуючи той факт, що Японія є одним із найбільших прихильників використання атомної енергетики, можна передбачити, що ця співпраця посприє втілити стратегію розширення діяльності джерел енергопостачання і впровадити енергозберігаючі технології в Україні. Партнерство України та Японії має досить позитивний вплив для України, зокрема, співпраця у сфері атомної енергетики і енергозберігаючих технологій може стати однією з найважливіших складових у вирішенні питання енергетичної проблеми України, а також елементом її національної безпеки. А залучення японських інвестицій — розширить транспортні коридори і підвищить роль України як транзитної держави. Отже, розширення та розвиток партнерства з Японією для України є одним із важливих зовнішньополітичних та зовнішньоекономічних пріоритетів. Сьогодні, між нашими країнами продовжується пошук нових сфер спільних інтересів для подальшої ефективної взаємодії та розвитку обох країн.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт посольства України в Японії [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://japan.mfa.gov.ua/ua>
2. Урядовий портал органів виконавчої влади України. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/>
3. Національний інститут стратегічних досліджень при президентові України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1042/>
4. Журнал Forbes [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://forbes.ua>

ЗНАХОДЖЕННЯ ІНТЕГРАЛЬНОГО ПОКАЗНИКА ПРИВАБЛИВОСТІ РЕГІОНУ ДЛЯ ПРИВАТНИХ СПОЖИВАЧІВ В АСПЕКТІ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО БРЕНДІНГУ

Покрас О. С., студентка, науковий керівник Сакалош Т. В.
НТУУ «КПІ», e.pokras@gmail.com

Територіальний брендинг (зокрема, і національний брендинг) є сферою знань і практичної діяльності, мета якої - вимірювати, вибудовувати і управляти репутацією держав [1]. Брендинг регіонів у першу чергу спирається на споживачів бренду. Як і для певної компанії, для країни є важливими групи його споживачів, які можна умовно поділити на приватних (місцеве населення, населення інших регіонів, туристи) та ділових (підприємці, інвестори, державні інституції).

Для групи приватних споживачів важливими є якість життя, рівень соціальної безпеки, наявність корупції, захворюваність, соціальна нерівність, слабкість державної влади. За допомогою вагових коефіцієнтів знайдено інтегральний показник якості регіонального бренду для Таджикистану, Кіргізії, України, Азербайджану, Казахстану, Російської Федерації та Вірменії шляхом попарного множення значення показника на його ваговий коефіцієнт. Показники, для яких найкраще значення є мінімальним (коефіцієнт соціальної нерівності та коефіцієнт природних захворювань) узяті як одиниця мінус їх абсолютне значення (табл. 1).

Таблиця 1

**Знаходження інтегрального показника привабливості регіону
для приватних споживачів за 2013 рік [2; 3]**

Індекс / Країна	Ваговий коефіцієнт	Таджикистан	Кіргізія	Україна	Азербайджан	Казахстан	Російська Федерація	Вірменія
Якість життя	0,24	0,451	0,562	0,669	0,713	0,691	0,66	0,771
Безпека життя	0,2	0,996	1,052	1,214	1,031	1,204	1,33	1,188
Коефіцієнт соціальної нерівності (GINI)	0,14	0,392	0,389	0,276	0,395	0,338	0,577	0,338
Коефіцієнт ставлення до корупції	0,16	0,227	0,245	0,264	0,274	0,284	0,284	0,349
Коефіцієнт природних захворювань	0,11	0,531	0,533	0,423	0,432	0,424	0,419	0,443
Індекс державної слабкості	0,16	0,295	0,291	0,483	0,358	0,443	0,369	0,426
Інтегральний показник		0,504	0,544	0,608	0,581	0,617	0,656	0,643

Знайдені інтегральні показники дозволяють здійснити оцінку привабливості країн у першу чергу для місцевого населення. З даної вибірки найпривабливішими є Російська Федерація, Вірменія, Казахстан, а найменш привабливими – Азербайджан, Кіргізія та Таджикистан. Україна займає середню позицію.

Отже, для України важливими кроками покращення територіального бренду у свідомості населення є, з одного боку, зниження корупції шляхом дотримання громадянами чинного антикорупційного законодавства та збільшення рівня оплати праці, а з іншого – посилення та укріплення державної влади, зниження рівня політичної нестабільності. Покращення даних показників є важливими заходами для створення сильного бренду країни та його закріплення на міжнародній арені.

Список використаних джерел:

1. Arnholt. Territorial Branding [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ideasrevolution.pt>
2. Офіційний сайт World Data Center for Geoinformatics and Sustainable Development [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://wdc.org.ua>.
3. Офіційний сайт Quarterly External Debt Statistics [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://web.worldbank.org>.

ПРОБЛЕМИ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ

Растегаєва В.М., здобувач,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, vvaliko@mail.ru

Машинобудівній галузі належить ключова роль у забезпеченні конкурентоспроможності продукції вітчизняних товаровиробників на внутрішньому і зовнішньому ринках. З метою розробки дієвих механізмів підвищення ефективності зовнішньої торгівлі та рівня прибутковості вітчизняних підприємств машинобудівної галузі, необхідно дослідити основні проблеми на шляху її здійснення.

Згідно з даними Держкомстату України, обсяги імпорту продукції машинобудівного комплексу майже в 2,5 рази вище від обсягів її експорту. 57,8 % складає імпортна продукція у внутрішньому споживанні, та 42,2 % – власного виробництва. Починаючи з 2006 року зберігається стала тенденція випередження темпів зростання імпорту над експортом, що негативно впливає на торговельний баланс країни та збільшує його від’ємне сальдо. Сучасна машинобудівна галузь значною мірою залежить від поставок комплектуючих з країн СНД, що має свої витoki ще з часів існування Союзу. В той час, як в розвинених країнах частка імпортних компонентів у продукції машинобудівної галузі становить від 10 % до 20 %, на вітчизняних підприємствах вона становить понад 40 % [1].

В умовах кризи знизилась обсяги зовнішньої торгівлі товарами основних підгалузей машинобудівної промисловості. Так, у 2009 р. по відношенню до попереднього періоду знизилась обсяги експорту транспортних засобів, машин та устаткування. Основною причиною нарощування експорту продукції машинобудування у 2011 р. було зростання експорту транспортних засобів в умовах покращення економіки країн СНД. Найбільше експортується товарів машинобудування до Російської Федерації, також серед основних споживачів є Білорусь, Казахстан, Німеччина, Угорщина, Польща та Іран [2].

У 2013 році в порівнянні з 2012 експорт продукції машинобудування виріс приблизно на 1 %. Деяко змінилась географічна структура експорту. Знизився рівень експорту до таких країн, як Росія – 1,4 %, Казахстан – 0,2 %, Єгипет та Білорусь на 0,1% та виріс на 1,7% до Китаю, Польщі – 0,2 %, Туреччини – 0,7 % та Італії – 0,2 %. Разом з цим, імпорт в той же час виріс приблизно на 1 %. Більше імпортних товарів підприємства машинобудівного комплексу отримували з Китаю, Німеччини та Польщі – близько 1% зростання, США – 0,1 %. Знизився обсяг імпортування з Росії – на 2,6 %, та Білорусі – на 1,4 % [1].

В умовах росту імпорту машинобудівної продукції важливого значення набуває питання розширення доступу українських товарів машинобудівної промисловості на міжнародні ринки, що досягається шляхом пошуку цільового ринку збуту машинобудівної продукції. Так, згідно з Державною програмою активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки планується укладення Угоди про асоціацію між Україною та ЄС у частині положень стосовно створення зони вільної торгівлі, що дасть можливість лібералізувати не тільки двосторонню торгівлю товарами, але додатково такі сфери, як торгівля послугами, режими прямих іноземних інвестицій, державні закупівлі [3]. Однак, на сьогодні даний процес поки що призупинений.

Історія виникнення проблем в машинобудівному комплексі налічує понад два десятиліття років. Починаючи із загальноекономічної та політичної кризи 70-90-х років XX століття, в роки якої беруть свій початок процеси деградації промислового потенціалу, до теперішнього часу, коли галузь практично занепадає. Всі проблеми з формування та реалізації експортно-імпортного потенціалу машинобудівних підприємств умовно згрупуємо за сферами їх виникнення. В організаційно-управлінській сфері зазначимо: перевищення обсягів імпорту над експортом; недостатність нормативно-правового забезпечення; високий рівень корупції та тінізації економіки; низька чисельність менеджерів нової формації; великий податковий тягар; недосконалість механізму захисту вітчизняних виробників, та ін. До виробничої сфери віднесемо: низький рівень конкурентоспроможності більшості видів продукції як на внутрішньому так і на зовнішньому ринках; недосконалість внутрішньогалузевої та міжгалузевої кооперації виробництва; низький рівень технологічного оновлення підприємств; невідповідність національних стандартів міжнародним (якість, екологічність); значуща залежність від імпорту сировини, комплектуючих, технологій тощо. В сфері фінансування виділимо наступні проблеми: низький ступінь стимулювання та сприяння з боку держави; недосконалість системи кредитування; відсутність дієвих механізмів залучення інвестицій. Крім цього, не можна заперечувати існування проблем в сфері маркетингу, інновацій, інформаційній та трудовій сферах галузі.

Список використаних джерел:

1. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua
2. Національний інститут стратегічних досліджень при Президенті України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua>
3. Офіційний веб-портал – Законодавство України / Про затвердження Державної програми активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>

ПОТЕНЦІАЛ ВІДНОВЛЮВАНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ В УКРАЇНІ

Редько О.В., аспірант кафедри менеджменту
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
oleksandr_redko@email.ua

Скорочення використання традиційних викопних палив диктується не тільки їх обмеженими запасами, але і вимогами щодо зменшення викидів в атмосферу парникових газів.

Одним з найбільш перспективних напрямів розвитку світової енергетики в даний час є використання відновлюваних джерел енергії, що знімає ряд проблем, пов'язаних з використанням традиційних палив. Кінець другого тисячоліття характеризується інтенсивним ростом обсягів використання енергії відновлюваних джерел енергії у світі (таблиця 1).

Таблиця 1.

Споживання ВДЕ у світі [1]

ВДЕ	Споживання в 2013 році у млн т н.екв.	Споживання в 2040 році у млн т н.екв.
Біомаса	1080	3271
Велика гідроенергетика	223	358
Мала гідроенергетика	10	189
Вітроенергетика	5	688
Фотоелектрика	0,2	784
Сонячна теплова енергетика	4	480
Сонячна теплова електроенергетика	0,1	68
Геотермальна енергетика	43	493
Енергія приливів, хвиль, океану	0,05	20
Всього	1365,3	6551

Відомо, що енергія сонячного випромінювання, яка надходить щорічно на територію України, становить близько 1,2 МВт. год/м², причому тільки менше 1% цієї енергії належить до ресурсів, які економічно доцільно використовувати. Сьогодні є всі підстави для значно більшого використання сонячної енергії. Річний технічний досяжний енергетичний потенціал сонячної енергії в Україні еквівалентний 6 млн. тон умовного палива (т. у. п.). Проте невисокий потенціал використання сонячної енергії викликаний недостатніми науковими дослідженнями при створенні способів вилучення цієї енергії та пристроїв для цих цілей, що характеризуються на сьогодні як незначним КПД самих сонячних перетворювачів, так і в більшості випадків не використанням в сонячних перетворювачах сонячної енергії систем відстеження положення сонця, що практично зменшує потенціал перетвореної сонячної енергії вдвічі.

Україна також має високий потенціал для розвитку вітроенергетики. Найбільш перспективними для її впровадження є південні та південно-східні регіони країни, де за даними фахівців НАН України середня швидкість вітру перевищує 5 м/с. Проте цей потенціал сьогодні не використовується в повній мірі. Потенціал вітроенергетики в Україні в майбутньому може досягати 10 – 15 ГВт, а промисловий потенціал України досягатиме 1,81 млн. т. у. п. щорічно.

Україна має значний потенціал розвитку біоенергетики. Прогнозована потенційно встановлена потужність у сегменті біоенергетики може становити 10 – 15 ГВт тепла і 1 – 1,5 ГВт електроенергії.

Одним з найважливіших з відновлюваних джерел енергії в Україні є енергія доквілля завдяки можливості отримувати її безперервно у часі, на відміну від інших відновлюваних джерел енергії, що мають в багатьох випадках циклічні режими вироблення енергії. Основою джерел низько-потенційної теплоти є теплові помповані установки. Застосування теплових pomp перспективне в комбінованих схемах в комплексі з іншими технологіями використання відновлюваних джерел енергії, зокрема сонячних, вітрових, біоенергетичних та інших. В перспективі очікується, що річна економія палива завдяки застосуванню теплових pomp складатиме 0,3 млн. т. у. п.

Крім того, світовий досвід показує, що застосування низько-потенційної енергії доквілля має значні переваги перед іншими відновлюваними джерелами енергії, а тому найближчим часом поєднання власної ініціативи науковців та споживачів енергії при підтримці держави дає підстави найближчим часом очікувати, що 70 % енергії для опалення будинків і нагріву води буде забезпечуватися енергією доквілля.

Список використаних джерел:

1. Енергоефективність як ресурс інноваційного розвитку : Національна доповідь про стан та перспективи реалізації державної політики енергоефективності у 2008 році / [С. Ф. Єрмілов, В. М. Геець, Ю. П. Яценко, В. В. Григоровський, В. Е. Ліп та ін.]. — К. : НАЕР, 2009. — 93 с.

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ВІТЧИЗНЯНОЇ ЦЕЛЮЛОЗНО-ПАПЕРОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Рихлюк М. М., студент гр. УС-02, ФММ,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, graiderx@gmail.com

Целюлозно-паперова промисловість займає важливе місце в глобальній економіці та світовому промисловому секторі. У 2012 р. у світі було виготовлено 401,1 млн. т. паперу та картону, що менше показника 2011 р. на 0,6 %. Зростає світовий попит на паперову продукцію, що викликає зростання її виробництва. Щодо України, то вітчизняна целюлозно-паперова промисловість впродовж останніх років демонструє значні темпи росту як обсягів виробництва, так і прибутковості, тому є однією з найбільш перспективних галузей економіки. При цьому наявні потужності завантажені менш ніж на половину.

В Україні на одного жителя сьогодні припадає 33 кг паперу та картону на рік, що майже удвічі нижче середньосвітового рівня споживання, який дорівнює 57 кг на рік. Для прикладу: в країнах Західної Європи, США, Японії цей показник складає понад 200кг/рік. Це пояснюється тим, що основною умовою купівлі є низька ціна. Тому причиною такого низького рівня споживання є досить слабка купівельна спроможність замовників. Втім, увага приділяється і економному використанню енергоресурсів. Саме тому багато клієнтів віддають перевагу іноземній целюлозно-паперовій продукції, виробництво якої супроводжується значним енергозбереженням, порівняно з вітчизняним.

У 2012 році в Україні виготовлено 964 тис. т паперу і картону, що становить 97,7 % від рівня попереднього року. Цей показник хоч і перевищує показник 1990 року, коли галузь мала найвищі показники виробництва, та він є значно нижчим за аналогічний у розвинених країнах. Для порівняння: виробництво паперу і картону у деяких країнах складає: Китай – 106 млн. т, США – 76 млн. т, Японія – 26 млн. т, Німеччина – 23 млн. т, Швеція – 11 млн. т.

У зв'язку з об'єктивними та суб'єктивними обставинами, задоволення потреб вітчизняного ринку в таких друкарських видах паперу як газетний та офсетний здійснюється, в основному, шляхом закупівлі продукції імпортного походження. Крім цього, на вартість даних видів паперу, які імпортуються для забезпечення потреб друкованих засобів масової інформації негативно впливає нестабільність курсу української національної грошової одиниці відносно іноземних валют.

Ситуацію 2012-2013 рр. у целюлозно-паперовій галузі України можна вважати кризою надвиробництва внаслідок зниження попиту на продукцію і зростання собівартості, насамперед через закупівлю комплектуючих за кордоном. За даними Державного комітету статистики України, обсяг виробленої продукції у целюлозно-паперовій галузі виріс за останній рік на 10 % і становив у березні 2013 р. 12,1 тис. т. Обсяг реалізації майже не змінився за рік, а в порівняльних цінах 2012 р. навіть суттєво знизився. Це відбулося через падіння попиту на газетний та газетно-офсетний папір, який на сьогоднішній день має достатній рівень рентабельності і зростання попиту на пакувальний папір, рентабельність виробництва якого наближається до нуля.

До складу целюлозно-паперової промисловості України входить близько 100 підприємств, які займаються виробництвом паперу і картону, та продукції з них, а разом зі спорідненими та підтримуючими організаціями їх кількість складає понад 300. Це є позитивним моментом, оскільки сприяє інтенсивній конкуренції в галузі. Втім, існують і негативні моменти, пов'язані з такою кількістю підприємств целюлозно-паперової промисловості та їх діяльністю. Так, станом на січень 2013 р. Кількість збиткових підприємств склала 32,3 % від загальної кількості підприємств і порівняно з 2011 р. збільшилась на 3,5 %, працюючи в ринкових умовах, керівники целюлозно-паперових підприємств і далі продовжують використовувати методи управління більш притаманні для планової економіки.

Отже, на сьогоднішній день існує багато бар'єрів для того, щоб целюлозно-паперова галузь була конкурентоспроможною, найбільш істотними серед яких є: високий рівень трудомісткості продукції, застарілість технологічних схем виробництва картонно-паперової продукції, дефіцит кваліфікованого персоналу, відсутність виробництва або виробництво в недостатній кількості окремих видів паперу, попит на які у світі має тенденцію до зростання, досить низький рівень питомого споживання картонно-паперової продукції на душу населення порівняно з іншими країнами. Проте, є передумови для зростання конкурентоспроможності: вигідне географічне розташування, гарна забезпеченість електроенергетичними ресурсами, споживання паперу та картону в Україні постійно зростає, наявність попиту з боку населення і держави в папері.

Список використаних джерел:

1. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Целюлозно-паперова промисловість [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://ukrexport.gov.ua/ukr/prom/ukr/25.html>.
3. The Statistics Division of the Food and Agriculture Organization (FAO) of the United Nations. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://faostat.fao.org/site/291/default.aspx>.

АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ МЕДИЧНОГО ОБЛАДНАННЯ

Сакова М.О., аспірант

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
m.galachenko@gmail.com

Роздрібний товарооборот медичних та ортопедичних товарів в Україні склав 728,8 млн. грн. за 9 місяців 2013 року, проте лише 43,1 % (314,1 млн. грн.) становили товари, вироблені на території України. В той самий час, зовнішньоторговельна статистика показує, що в розрізі міжнародного товарообороту за аналогічний проміжок часу, обсяг експорту медичних товарів складає лише 8,02 % від суми загального товарообороту у 377,8 млн. дол. Сектор охорони здоров'я стає все більш імпортозалежним, що надає питанню стратегічного розвитку галузі медичного приладобудування та окремих її підприємств особливої актуальності.

Аналіз причин низького рівня попиту на вітчизняне обладнання на ринку України показав, що головними проблемами для виробників медичних приладів виступають:

- несприятливі умови тендерів на державні закупівлі;
- відсутність системи планових державних замовлень;
- ускладнений доступ до кредитних ресурсів;
- затримка оплати за продукцію;
- нестача кадрів необхідної кваліфікації.

Тендерні завдання на державні закупівлі медичного устаткування у своїй більшості не достатньо докладні, що робить ціну на медичні прилади ключовим чинником вибору. На тендер пропонується обладнання світових виробників, вітчизняне середнього класу і азійське устаткування масового виробництва, що являється дешевшим, проте низької якості. Остання група обладнання перемагає у більшості тендерів, що є не вигідним і для вітчизняних виробників, котрі втрачають потенційний зарібок, і для покупців обладнання, що отримують низькоякісне устаткування. Так як при типовому тендерному завданні виграють ті виробники, що поставлять низькоякісну техніку за нижчою ціною, рекомендується вдосконалити процес формування технічного завдання з чітко прописаними позиціями шляхом залучення незалежних експертів.

На даний момент відсутня система планових державних замовлень, що ускладнює процес прогнозування попиту на продукцію для виробника та негативно впливає на ефективність виробничих процесів. Фактором сприяння розробки даної системи може стати утворення та розвиток галузевих асоціацій на прикладі «Укрмедпрому» (компанії "Телеоптик", "Радмір", "Ютас", "Крас", "Автоспецпром", "Диспомед", "Медапаратура", "Метекол", "Контакт"), та запровадження ними програм стратегічного розвитку. Яскравим прикладом співробітництва є програма «Серце нації», що передбачає розробку перспективних напрямків телемедицини, радіології, цифрового мамографічного скринінгу, кардіологічних досліджень та телекомунікаційних модулів для лікарів.

Важливим питанням виступає кредитування підприємств-виробників обладнання. У більшості країн державна політика направлена на підтримку компаній-виробників, надаючи кредити під 3% річних. У цей самий час, ставка кредиту для компаній в Україні – 25 % річних. Серед фінансових проблем, також виділяється державний борг підприємствам за обладнання, яке вже введено в експлуатацію. Тому основою функціонування підприємств-виробників в сучасних умовах повинен бути продаж обладнання на експорт, що не виключає необхідності в ефективному плануванні бюджетних коштів та впровадженні пільгових кредитних програм.

Питання підготовки кадрів також потребують розробки. В лікувальних закладах України закуплена техніка може очікувати на інсталяцію більше 6 місяців, тому, важливим напрямком розвитку промисловості є підготовка необхідної кількості кваліфікованих спеціалістів (зокрема інженерів та медичних фізиків), налагодження системної координації між виробниками продукції, вищими навчальними закладами та лікувальними установами.

Отже, ключовими напрямками розвитку з боку держави мають стати створення сприятливих умов для вітчизняних підприємств галузі. Підприємствам необхідно на регулярній основі здійснювати аналіз прийнятих законів, моніторинг нормативно-правових актів на розгляді в компетентних органах та підготовку своїх пропозицій уповноваженим органам влади. Для інтенсифікації розвитку вітчизняного виробництва медичної техніки рекомендується об'єднати інтелектуальні зусилля вітчизняних підприємств шляхом створення спільних конструкторських бюро, що сприятиме створенню якісного обладнання, конкурентоспроможного на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Список використаних джерел:

1. Товарна структура роздрібного товарообороту підприємств в Україні за 9 місяців 2013 року. Державна служба статистики України / Статистична інформація / Внутрішня торгівля [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

2. Експорт-імпорт окремих видів товарів за країнами світу. Державна служба статистики України / Статистична інформація / Зовнішньоекономічна діяльність [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

ЯК «ХМАРА» ЗМІНИТЬ БІЗНЕС

Свириденко В.Ю., ст.викладач

Національний університет державної податкової служби України, sviridenkov@ukr.net

Щороку хмарні технології стають все більш відкритими. Хмара сама по собі є розподіленою системою зберігання і доставки даних. Корпоративні користувачі на сьогодні скоріше орендують потрібне застосування на хмарі, а ніж купують дороге програмне забезпечення.

У 2014 році хмари стануть ще більш стратегічною технологією з точки зору бізнесу і тільки хмари зможуть забезпечити потрібну гнучкість роботи бізнес-структур [1]. Зростає попит тому, що хмарні рішення дозволяють знизити капітальні витрати і перевести їх в розряд операційних, що в умовах кризи є логічним з фінансової точки зору. Керівництву компанії психологічно легше витратити невелику суму на хмарні сервіси, а ніж вкладати фінанси в інфраструктурні рішення. У наступному році прогнозується поява спеціалізованих і галузевих хмарних сервісів, а у 2017 році половина крупних корпорацій стане працювати з хмарними сервісами. Ряд провайдерів вже сьогодні пропонує галузеві рішення для корпоративного ринку «під ключ». Пакетні рішення розроблені для галузей, що найбільш динамічно розвиваються, серед них сфера послуг, роздрібна торгівля, кафе і ресторани.

Каталізатором зростання хмарних технологій може стати не тільки бажання скоротити ІТ-витрати, що характерне для більшості компаній, але і можливість зробити бізнес більш інноваційним. Звичайно, хмари все ще є рішенням не надійним з точки зору інформаційної безпеки, проте фінансове питання і простір для інновацій підігрівують інтерес все більшої кількості компаній. Замість того, щоб купувати обладнання, ліцензії на програмне забезпечення, ціле покоління компаній утворюється на ідеї платити за ресурси лише ті, які вони дійсно використовують. Такий підхід піде на користь усім, оскільки це дозволить найкращим ідеям досягати успіху, але не тому що вони фінансуються або належать підприємцям, які мають тісні зв'язки з впливовими людьми [2]. Це дозволить підприємцям експериментувати з ідеями, які раніше вони боялись реалізовувати до епохи хмарних технологій.

Піонером у споживанні хмарних обчислень у нашій країні, як і в світі є середній і малий бізнес. Працюючи в цьому сегменті компанії, як правило, більш гнучкі, і в них менш тверді вимоги по інформаційній безпеці. Зниження загальної вартості автоматизації бізнес-процесів є для них найбільш важливим фактором при ухваленні рішення. У зв'язку із цим необхідно відзначити, що перед постачальниками програмного забезпечення корпоративних інформаційних систем встає завдання модифікації існуючої моделі просування своїх продуктів на ринку середнього і малого бізнесу [4].

На сьогодні клієнти очікують від операторів більш високого рівня сервісу і технічної підтримки, а також розширення функціональних можливостей існуючих сервісів за рахунок нових інтелектуальних опцій.

Перспективним напрямом наступного року є проектування власних приватних хмар з урахуванням того, що приватні сервіси будуть не конкурувати, а взаємодоповнювати один одного утворюючи гібридні інфраструктури. Більшість потужних компаній стануть пропонувати своїм клієнтам хмарні сервіси як доповнення до основних продуктів, наприклад, пошти. Хмари стають не окремими технологіями, а ресурсом або продуктом, що здатний створити додаткову вартість [3].

В минулому році на ринку хмарних технологій з'явилися перші брокери – компанії, що не створювали власні хмарні сервіси а об'єднували пропозиції окремих компаній, створюючи хмарні консорціуми, наприклад, Dell і Microsoft. У 2014 році, на думку багатьох аналітиків, виживе лише та модель брокериджу, що буде пропонувати не тільки об'єднання, але й централізоване управління хмарними сервісами. Виграє той, хто зможе поєднати дрібних провайдерів, створивши «єдиний центр управління хмарами».

Результати дослідження продемонстрували, що незважаючи на повільні темпи, в цілому роль телекомунікацій у підвищенні ефективності бізнесу змінюється, зростає інтерес до рішень у хмарі і бізнес-додаткам; на хмарні рішення орієнтуються інноваційні компанії, що прагнуть зробити бізнес більш технологічним, кокурентноспроможним і продуктивним.

Список використаних джерел:

1. Информационно-консалтинговое агентство «INFOLine» [Електронний ресурс]. — Режим доступу : advis.ru/php/view_news.php
2. Заєдинов Р. Облачные технологии: для кого будущее уже настало [Електронний ресурс]. — Режим доступу : cloud.croc.ru
3. Интернет-клуб "Мій бізнес". Самойлов О. Як "хмарні" технології можуть допомогти бізнесу [Електронний ресурс]. — Режим доступу : msb.aval.ua/news
4. Макеєв М. В. Особливості сучасних моделей надання ІТ-послуг [Електронний ресурс]. — Режим доступу : rusnauka.com/4_SND_2012/Economics

ТРАНСФОРМАЦІЯ РИНКУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СЕКТОРАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Серебренніков Б. С., к.е.н., доцент,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
bs.serebrennikov@gmail.com

1. Міжнародна енергетична інтеграція є сталою об'єктивною тенденцією та ключовим напрямом довгострокового розвитку електроенергетики країн Європи. Вона проявляється в інституціональному та інфраструктурному вимірах. Разом з тим, інтеграція національних електроенергетичних ринків (ЕЕР) та систем є довготривалим процесом, спрямованим на забезпечення: 1) гармонізації / уніфікації інституційних, техніко-технологічних, екологічних умов функціонування та розвитку енергетичних систем та ринків країн-учасників процесу; 2) надійної та безпечної синхронної роботи національних енергосистем в рамках об'єднаної міжнародної енергосистеми; 3) розвитку потенціалу транскордонної передачі та міжнародної торгівлі електроенергетичними товарами (електроенергією, системними послугами тощо). При цьому міжнародна енергетична інтеграція може чинити певний вплив і на треті країни, які прямо не беруть у ній участь. Кінцевою метою інтеграції є формування спільного пан'європейського ЕЕР з високим ступенем відкритості та лібералізації економічних відносин між учасниками ринку, конкуренції в сегментах генерації та постачання, прозорості цін та умов торгівлі, які сприятимуть підвищенню надійності та безпеки енергозабезпечення споживачів, оптимізації цін та використання генеруючих і транскордонних передавальних потужностей.

2. В результаті міжнародної інтеграції ЕЕР, як правило, спостерігається низка таких позитивних ефектів: зниження рівня середньої ринкової ціни на електроенергію за рахунок активізації конкуренції між генеруючими та між постачальними компаніями; конвергенція рівнів цін на регіональних ЕЕР шляхом активізації міжнародної торгівлі електроенергією; скорочення потреби в капітальних інвестиціях у резервні генеруючі потужності через забезпечення можливості надання транскордонних системних послуг з резервування, технологічного обміну електроенергією між енергосистемами країн; підвищення якості та надійності електропостачання кінцевих споживачів; підвищення ефективності використання паливно-енергетичних ресурсів у національних економіках; зменшення екологічних екстерналій функціонування електроенергетики. Вищезазначені ефекти проявляються головним чином в довгостроковому періоді. При цьому в коротко- та середньостроковому періодах, як правило, дещо прискорюється зростання цін на електроенергію за рахунок впливу ринково-інституціонального фактору (лібералізації ЕЕР, дерегуляції цін) та інтенсифікації капітального інвестування в секторах генерації, передачі та розподілу електроенергії.

3. До загроз процесів лібералізації та інтеграції енергоринків варто віднести: загострення конфлікту економічних інтересів суб'єктів ЕЕР; концентрацію ринкової влади шляхом зміни структури ринку в напрямі утворення кількох крупних компаній або компанії – національного лідера, концентрації виробництва й постачання електроенергії, тобто формування олігополістичного ринку з проявами монополії, що створюватиме передумови для виникнення картелю, особливо на оптовому ринку електроенергії, та обмеження конкуренції; зростання цін на електроенергію викликане лібералізацією ціноутворення; застосування дискримінаційного ціноутворення та умов торгівлі збоку вертикально-інтегрованих компаній по відношенню до енергопостачальних компаній та кінцевих споживачів; дестабілізацію умов для довгострокового капітального інвестування енергокомпаніями в генеруючі потужності; ускладнення оперативного управління та забезпечення надійності функціонування енергосистеми країни.

4. Електроенергетика України все ще характеризується відносно високим виробничим та ресурсним потенціалом (поклади вугілля, урану), має потужні транскордонні електричні зв'язки для передачі електроенергії. Разом з тим, через низку причин, передусім організаційно-економічного характеру, наявні виробничі та транспортні ресурси використовуються не оптимально, до того ж зазнають подальшого істотного фізичного зносу, що знижує економічну ефективність, екологічність виробництва та передачі електроенергії. Для забезпечення сталого інноваційного розвитку галузі однією з важливих передумов є ефективна участь у регіональних процесах інтеграції ЕЕР і систем.

5. Трансформація національного ринку електроенергії та динаміка його розвитку будуть відбуватись під впливом інтеграційних факторів, основними з яких є: цільові лібералізаційні перетворення інституціонального середовища ринку, зміни структури електробалансу, активізація зовнішньої торгівлі електроенергетичними товарами, внутрішнього та іноземного інвестування в секторі. В зв'язку з цим актуальними проблемами подальших досліджень є комплексна економічна оцінка відповідних коротко-, середньо- та довгострокових наслідків, обґрунтування умов та ефективних механізмів гармонізації інституціонального середовища, оптимізації структури національного ринку електроенергії в контексті міжнародної енергетичної інтеграції, спрямованих на підвищення ефективності функціонування внутрішнього ЕЕР, використання переваг розвитку зовнішньої торгівлі електроенергетичними товарами та мінімізацію інтеграційних ризиків.

ДОСТУП СУБ'ЄКТІВ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ ДО ОПТОВОГО РИНКУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ

Скульська І. М., студентка ФММ, гр. УС-31с,
Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут",
irina.skulskaia@rambler.ru

Одним із факторів забезпечення сталого розвитку енергетики є використання нетрадиційних та відновлюваних джерел енергії (НВДЕ). Розвиток технологій для використання НВДЕ підтримується на державному рівні в більшості розвинених країн. Україна істотно відстає в цьому напрямку. Проте у рамках Енергетичної стратегії України на період до 2030 року і подальшу перспективу передбачається розвиток всіх основних напрямків альтернативної енергетики: до 2020 р. – у розмірі 5 % від загального споживання, до 2030 р. – 6-10 % [1]. За рівнем освоєння НВДЕ серед країн СНД Україна вже вийшла на перше місце, що дає підставу робити оптимістичні прогнози подальшого розвитку НВДЕ [2, с.157].

Проте в даному напрямку все ще залишається цілий ряд невирішених проблем: технічних, економічних, правових. Важливим документом, що забезпечує державну підтримку розвитку НВДЕ в Україні, повинна бути програма розвитку нетрадиційних та відновлюваних джерел енергії та малої гідро- і теплоенергетики. Україна могла б спиратися на досвід країн ОЕСР, перейнявши у них найбільш підходящі елементи інвестиційної політики та уникаючи при цьому виявлених слабких місць. Ці прогалини включають у себе проблеми в баченні та стратегії розвитку відновлюваних джерел і недобросовісної атрибуції витрат на зв'язок електромережі між виробником відновлюваної енергії та оператором мережі енергії.

Серйозною перешкодою для розвитку альтернативної енергетики, яка повинна бути подолана, є умови доступу до оптового ринку електроенергії. Дані умови мають важливе значення для визначення рентабельності проекту виробництва енергії.

Однак практика, що використовується в країнах ОЕСР, не може повністю підходити для України. Наприклад, рішення повинні бути прийняті на основі розподілу витрат на зв'язок електромережі між оператором та виробником, а також на основі наявності схеми "зеленого" тарифу. Крім того, доступ на оптовий ринок в цілому, юридичне право доступу до мережі і схема пільгових тарифів повинні бути удосконалені.

Загальний доступ на ринок електроенергії в Україні необхідно поліпшувати шляхом лібералізації ринку поновлюваних джерел електроенергії, дозволяючи будь-якому суб'єкту з бізнес-ліцензією виробляти енергію з поновлюваних джерел та продавати її на ринку. Проте, на практиці дане правило поширюється тільки на виробників електроенергії з відновлюваних джерел із потужністю більше 5 МВт. Тому видається за доцільне, що у майбутньому повинен бути наданий загальний доступ до ринку для будь-якої юридичної особи з бізнес-ліцензією. Але, крім того, доступ до оптового ринку електроенергії повинен автоматично йти з наданням дозволу на будівництво.

З метою сприяння зростанню виробництва електроенергії з альтернативних джерел рекомендується забезпечення дотримання законного права на розширення пропускної здатності мережі, якщо того вимагає виробник електроенергії з відновлюваних джерел. У той час, як таке право має сприяти зростанню виробництва електроенергії з поновлюваних джерел енергії, його точні умови повинні бути прагматичними і не повинні обтяжувати мережевих операторів. У той час як оператори німецької мережі мають негайно розпочати планування, щодо збільшення пропускної здатності мережі, у операторів української мережі для цього є кілька місяців. Точну хронологію треба визначати відповідно до конкретних факторів в країні.

Також повинна бути поліпшена пільгова тарифна схема. В Австрії, Данії та Німеччині гарантійний термін пільгового тарифу становить від 10 до 20 років після початку операцій з виробництва електроенергії на електростанції, гарантія пільгових тарифів для нових проектів в Україні закінчується у 2030 році. Тарифна схема на період після цієї тимчасової шкали ще потребує розвитку. Враховуючи горизонти довгострокового планування при створенні станцій, що виробляють електроенергію з поновлюваних джерел, відсутність пільгової тарифної схеми після 2030 збільшує бізнес-ризик для таких запланованих станцій. Пільговий тариф для виробників відновлюваної електроенергії в Україні буде зменшуватися з часом. Законодавство передбачає зменшення пільгових тарифів на 10 % у 2014 році, на 20 % в 2019 і на 30 % у 2024 році. Крім того, пільгові тарифи є об'єктом для впливу інфляції і валютних ризиків. Саме тому необхідно покращувати пільгову тарифну схему. Вона не обов'язково повинна бути такою ж, як у країнах ОЕСР, а при її удосконаленні слід враховувати вартість поновлюваної електроенергії, а також структуру тих чи інших її джерел.

Список використаних джерел:

1. Оновлення Енергетичної стратегії України на період до 2030 р. : станом на 7 червня 2012 р. / Верховна Рада України. — Офіц. вид. — К. : Парлам. вид-во, 2012.
2. Маляренко В. А. Енергетика і навколишнє середовище / Маляренко В. А. — Харків : САГА, 2008. — 364 с.

ТЕХНІЧНА ДОПОМОГА УКРАЇНСЬКОМУ АГРОБІЗНЕСУ

Сліпенко О. П., студентка гр. УС-22, ФММ

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, ol9i_15@mail.ru

Станом на кінець 2013 року за підрахунками експертів Україна використала лише третину свого аграрного потенціалу. Це наслідок нераціонального використання фінансових ресурсів, недостатності інвестування та недосконалого законодавства. За умови вирішення цих проблем Україна за наступні 5-7 років змогла б збільшити виробництво с.-г. продукції у 3 рази та експортувати продукцію на суму понад \$40 млрд. Не вирішеними для вітчизняних аграріїв залишаються диспаритет цін на матеріально-технічну базу та продукцію сільського господарства [1]. Але завдяки залученню іноземних інвестицій можна вирішити низку питань.

З 2011 по 2016 рр. в Україні діє проект технічної допомоги за рахунок фінансування Американського агентства з міжнародного розвитку (USAID) та впровадження компанією Кімонікс Інтернешнл - Проект USAID AgroInvest.

Мета проекту: сприяння розвитку агропромисловості України та підвищення конкурентоспроможності продукції сільського господарства незалежно від організаційно-правової форми та масштабів виробництва. Крім того проект має на меті зміцнити експортний потенціал України як учасниці глобальної місії з забезпечення продовольчої безпеки. Проект також покликаний допомогти фермерам та с.-г. виробникам підвищити якість продукції, переоснащати або механізувати виробництво, юридично грамотно зареєструвати та у подальшому залучати інвестиції до підприємства для підвищення прибутковості, зміцнення добробуту своїх сімей та України в цілому.

Проект USAID AgroInvest працює в трьох напрямках:

1. Зміцнення законодавчої бази та підтримка клімату для розвитку ринкової економіки;
2. Забезпечення гарантованого фінансування на прозорих умовах для аграріїв;
3. Підтримка та стимулювання малих і середніх виробників (МСВ) за допомогою розбудови надійної для них інфраструктури [2].

Основні результати з початку впровадження проекту:

Одним з головних аспектів роботи діючої групи є правове поле, тобто розбудова доступної системи правових відносин для виробників. Прийняті зміни до законодавства та нормативно-правових актів, проводиться робота з аналізу та доповнень до законодавства, що регулює діяльність с.-г. обслуговуючих кооперативів, здійснюється підготовка Науково-практичного коментаря до Закону «Про сільськогосподарську кооперацію» та дотичних нормативно-правових актів. Робоча група за допомогою своїх розробок вирішила питання податків і кооперації, кредиту і лізингу, застосування пестицидів та їх альтернатив, реєстрації аграрних розписок та питання у сфері фітосанітарної безпеки. Запропонований проект Закону України «Про внесення змін та доповнень до Податкового кодексу України», адже недосконалість податкової системи – найзначніший бар'єр до вступу в галузь. Проводиться програма по посиленню спроможності галузевих асоціацій вирішувати питання аграрної політики та відстоювати права та інтереси своїх членів. Також діє Програма юридичної допомоги за захисту прав на землю для сільських землевласників.

Для забезпечення продуктивності виробництва на базі поєднання сучасних технологій з доступним фінансовим забезпеченням розроблена і впроваджується концепція прискореного агротехнологічного розвитку МСВ. Важливим є питання налагодження тристоронніх зв'язків між МСВ, технологічними партнерами і кредитними установами з метою отримання с.-г. виробниками можливості введення нових технологій за рахунок закріпленого фінансування, що підвищить конкурентоспроможність продукції та посприє приросту позитивного торговельного сальдо України.

У сфері агрокредитування створені дві Робочі групи, метою роботи яких є розбудова надійного механізму надання кредитів та створення кредитних продуктів для МСВ, що зміцнить їх фінансовий стан (64 кредитні спілки). У розподілі ризиків і розробці орієнтованих на МСВ кредитних продуктів беруть участь 18 постачальників матеріально-технічних ресурсів, 4 банки та інші учасники формування доданої вартості.

На основі партнерства МСВ із постачальниками матеріально-технічних ресурсів та відповідних технологій для середньо- та довготермінового кредитування розроблено низку інноваційних кредитних продуктів. Наприклад, запропоновано систему зниження ризиків кредитування систем зрошення малих і середніх виробників високоякісного насіння сільгоспкультур. Також були проведені два тури грантового конкурсу, в яких взяли участь 26 проектів..

Отже, проект USAID AgroInvest показав високі результати у секторі агропромисловості, запровадив низку змін щодо технічного переоснащення агропідприємств, правового забезпечення та інноваційних введень, що дає підстави визначити новий шлях розвитку української агропромисловості та формування стійкої конкурентоспроможності держави на міжнародному ринку с.-г. продукції.

Список використаних джерел:

1. Агробізнес сьогодні [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.agro-business.com.ua/>
2. USAID від американського народу [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.agroinvest.org.ua/>

КОНЦЕПЦІЯ ЦИКЛУ НАДОЧІКУВАНЬ У ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ «ХМАРНИХ» ТЕХНОЛОГІЙ: НАЦІОНАЛЬНІ ТА СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ

Смірних Д. В., студент ФММ, гр. УС-11

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
DariaSmirnykh@gmail.com

«Хмарні» технології, (англ. Cloud technology) з'явилися у 70-х роках, та на сьогодні набули значного поширення. Саме розвиток нових технологій потребує ґрунтовного теоретичного дослідження з метою аналізу існуючого та прогнозування майбутнього їх стану. Так, компанія Gartner для опису динаміки входження у вжиток нових технологій, починаючи з 1995 року, використовує цикл надочікувань (hype cycle), рис. 1 [1].

Рис. 1 Цикл надочікувань, на основі [1]

Таке представлення є графічним поданням результатів моніторингу впровадження конкретних технологій та засобом прогнозування тенденцій їх подальшого розвитку. На основі приведеного концептуального представлення етапів пропонується розглянути цю технологічну інновацію, яка проходить кілька етапів, що визначаються різним ступенем суспільної зацікавленості.

Перший етап пов'язаний з появою інновації та присвячених їй публікацій. Другий етап є піком надмірних очікувань, позитивних сподівань, популярності, активного обговорення і спроб широкого використання. Третій – є своєрідною втратою ілюзій, коли стають зрозумілими певні недоліки технології, зменшується кількість схвальних публікацій, суспільство частково втрачає віру у дієвість нової технології. Четвертий етап характеризується подоланням недоліків поступово повертає технології довіру, після чого починається її впровадження у крупних комерційних проектах. Настання п'ятого етапу означає досягнення технологією зрілості, коли цінність інновації вже не викликає сумнівів [1].

Аналіз частоти згадування поняття «cloud computing» у англomовних публікаціях надає можливість визначити початок першого етапу. Стабільне зростання інтересу починається з 2004 року. Станом на липень 2011 року хмарні технології перебували на піку своєї популярності. А вже за рік почалося очікуване зниження актуальності через виявлені недоліки. До найбільших з них відносять небезпеку втрати даних чи їх конфіденційності. З орієнтацією на реалізацію вказаної технології в Україні зазначимо, що характерним є її проходження з певним відставанням від тенденцій, що спостерігаються в Америці та Європі. Тільки останні 3 – 4 роки український бізнес почав аналізувати та повільно впроваджувати «хмарні» технології у свою підприємницьку діяльність. Це означає, що пік активності ще попереду. Проте важливим є те, що вітчизняні фахівці можуть використовувати досвід зарубіжних колег. Спеціалісти української філії консалтингової компанії IDC також стверджують, що вітчизняний ринок знаходиться на початковій точці зростання, але це зростання буде надзвичайно швидким. За оцінками ведучих консалтингових компаній світу, хмарні технології визначають розвиток ІТ-індустрії в найближчі 5 – 8 років. Експерти оператора «хмарних» сервісів De Novo прогнозують, що у 2016 році український ринок може досягти планки у 40 - 45 млн дол. Для порівняння, у 2012 році він складав 14 млн. А партнери «Майкрософт Україна» стверджують, що вже у 2015 році 30 % компаній малого та середнього бізнесу України перейдуть на використання «хмарних» технологій.

У зв'язку з майбутнім інтенсивним поширенням «хмарних» технологій, українському бізнесу потрібно підготувати відповідну методологію, яка надала б можливість визначати їх вигідність безпосередньо для окремого підприємства. Детальний розгляд кожної з них надасть можливість всебічно визначити ефект від використання даної технології для підприємства, яке планує її впровадження.

Список використаних джерел: 1. Hype Cycle Research Methodology // Gartner Inc. / Gartner, Inc. and/or its Affiliates [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.gartner.com/technology/research/methodologies/hype-cycle.jsp> ; 2. Google Books Ngram Viewer / Google [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://books.google.com/ngrams> ; 3. IDC рассказала, что будет с облачными технологиями в Украине [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://proit.com.ua/article/telecom/2013/09/23/195412.html> ; 4. De Novo и GfK Ukraine измерили облачный потенциал Украины [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.gfk.ua/public_relations/partners_news/materials/010936/index.ua.html

СКЛАДОВІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ГАЗОРОЗПОДІЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Сокотенюк С.М., асистент,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, svitlana-75@ukr.net

Економічну безпеку підприємств інфраструктурної сфери, до яких відносяться газорозподільні підприємства, визначимо спроможністю надавати послуги обслуговуючого характеру підприємствам сфери основного виробництва і населенню в потрібній кількості і з забезпеченням необхідної якості в будь-якій часовій перспективі. Враховуючи основну мету діяльності підприємств інфраструктурної сфери, що має підпорядковуватися соціально-економічній місії, на відміну від решти підприємств, що переслідують на своїй меті отримання максимально можливого прибутку, з'являється потреба в розробці підходу до управління економічною безпекою газорозподільних підприємств, враховуючи не тільки галузеві їх особливості, а й той факт, що вони відносяться до підприємств інфраструктури.

Управління економічною безпекою газорозподільних підприємств передбачає декілька етапів: виділення складових економічної безпеки та оцінку їх стану, останнє має проводитися постійно з регулярною періодичністю; вибір пріоритетних напрямів коригування діяльності підприємства в залежності від результатів оцінки та розробка планів підтримання рівня економічної безпеки підприємства на відповідному рівні; організація виконання планів з одночасним ресурсним забезпеченням. Контроль за результатами відбувається на етапі оцінки стану економічної безпеки підприємства в періоді, що настає після періоду виконання затверджених планів.

Визначимо складові економічної безпеки як будь-які фактори, стан яких, може вплинути на можливість забезпечення економічної безпеки газорозподільних підприємств. Таким чином, до складових економічної безпеки газорозподільних підприємств відносимо фінансову, інтелектуально-кадрову, інвестиційно-інноваційну, техніко-технологічну, екологічну, інституційно-правову, інформаційну, що включає кіберскладову та окремо виділимо складову, що передбачає захист від рейдерських захоплень і поглинань.

Фінансова складова є традиційною, що використовується як на підприємствах сфери основного виробництва так і інфраструктурних. Особливістю є те, що на відміну від підприємств сфери основного виробництва, досліджувані підприємства, що працюють на ринку регульованого тарифоутворення, більш схильні до отримання збитків і менш здатні їх позбутися самостійно, тому, що не працюють на умовах передплати і більше ризикують наростити обсяги своєї дебіторської заборгованості через відсутність можливостей самостійно змінювати контрагентів, і, це стосується не тільки населення. Так, наприклад, середньомісячна заборгованість в 2012 році НАК «Нафтогаз України» перед ПАТ «Кременчукгаз» складала більше 7 млн. грн. (майже двомісячний сумарний дохід ПАТ «Кременчукгаз») в результаті чого зазначене підприємство було позбавлене можливості фінансувати свою поточну діяльність в повному обсязі [1, с. 6].

Соціально-кадрова складова економічної безпеки газорозподільних підприємств передбачає, в першу чергу, наявність персоналу, кваліфікаційна підготовка і рівень спеціальної освіти яких, відповідає потребам підприємства. Останнє значною мірою залежить від величини заробітної плати. Так, середня заробітна плата по Україні за 2012 рік становила 3031,92 грн., а по ПАТ «Вінницязгаз» — 2299,90 грн., ПАТ «Кримгаз» - 2907,5 грн., ПАТ «Київгаз» — 5117,39 грн., ПАТ «Львівгаз» — 2668,47 грн. [2] Тобто, має місце регіональна диференціація, що на периферійних територіях, знижуватиме показник економічної безпеки.

Інвестиційно-інноваційна складова, як і дві попередні, враховуються в діяльності всіх підприємств. Результати роботи менеджменту газорозподільних підприємств перших десяти років незалежності України довели теорію про несприйнятливості до НТП монопольних утворень. Тільки в 2010 році прийнята Концепція створення автоматичних газорозподільних станцій для ПАТ «Укртрансгаз». Хоча досі діють застарілі технічні норми будівництва і експлуатації газопроводів.

При дослідженні техніко-технологічної складової слід приділити увагу зменшенню обсягу понаднормових витрат природного газу, особливо у зв'язку з проблемою утворення гідратів, що в теперішніх реаліях вирішується достатньо затратними та екологічно шкідливими методами.

Інституційно-правова складова зачіпає питання затвердження тарифів і планів з модернізації та реконструкції, що передбачає їх обґрунтування з наданням значної кількості документації.

Таким чином, перелік складових економічної безпеки досліджуваних підприємств не суттєво відрізняється від загальноприйнятих, в той же час, галузеві особливості і інфраструктурна природа газорозподільних підприємств проявляються при конкретному розгляді кожної складової і вплинуть на перелік показників при розрахунку індикатора економічної безпеки.

Список використаних джерел:

1. Оксененко Б. Г. Можливості фінансування діяльності газорозподільних компаній України. / Б. Г. Оксененко // Матеріали доповіді голови правління ПАТ «Кременчукгаз» під час Круглого столу «Шляхи модернізації та фінансування газорозподільних підприємств. — 20 серпня 2013 р. — с. 6
2. Розраховано самостійно за матеріалами [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://smida.gov.ua>

ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ СТВОРЕННЯ ЗОНИ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ В УМОВАХ ПІДПИСАННЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ УКРАЇНИ ТА ЄС

Шевченко К.А., студентка

НТУУ „Київський політехнічний інститут”, shevchenko_92@ukr.net

В сучасних умовах складної економічної ситуації в Україні найбільш актуальним стало питання обґрунтування і вибору інтеграційного вектору розвитку для виходу країни з економічної кризи. Серед можливих варіантів європейський вектор заслуговує чималої уваги. Напередодні Вільнюського саміту наслідки, передусім економічні, від підписання Угоди про Асоціацію України з ЄС стали предметом активного обговорення політиками, економістами та фінансистами.

Основою Угоди є створення зони вільної торгівлі (ЗВТ) між Україною та ЄС, що означає звільнення на пільгових умовах від митних і кількісних обмежень їх міжнародної торгівлі (Україні відведено 10 років на поступове їх зменшення). Аналізуючи даний документ, важко однозначно визначити його позитивний чи негативний вплив на стан економіки країни, її зовнішньоторговельних відносин. Природно що, кожна із сторін має певні наміри стосовно отримання вигод від співпраці, адже сутність будь-якої угоди має бути домовленою «золотою серединою» для збалансування їхніх інтересів.

На сучасному етапі основними торговельними партнерами України є країни СНД та ЄС. Але слід зазначити, що ринок СНД є найбільшим за питомою вагою та "найважчим" з точки зору стабільності ринком збуту товарів, вироблених в Україні (яскравим прикладом є заморожування імпорту виробів корпорації Roshen, численні торговельні війни). Тому, найголовнішим позитивним наслідком від створення ЗВТ з ЄС для України очікується спрощення виходу на європейські товарні ринки, що може дати певний поштовх для розвитку великого та середнього бізнесу. До можливих переваг варто віднести [1; 2; 3]:

1. Розвиток конкурентоспроможних галузей. Зменшення експортного мита сприятиме зменшенню цін товарів українського виробника на ринку ЄС, а отже підвищить його цінову конкурентоспроможність. Особливої активності розвиток набуде у традиційних експортоорієнтованих галузях (металургія, АПК, хімічне виробництво).

2. Запровадження галузевих стандартів, норм технічного регулювання. Відповідність вітчизняних виробів міжнародним стандартам якості та полегшення процесу сертифікації позитивно впливатиме на їх конкурентоспроможність на європейському ринку, хоча вимагатиме масштабних інвестицій.

3. Збільшення притоку інвестицій. Україна розглядається збоку ЄС як країна із нижчою вартістю факторів виробництва та містким внутрішнім ринком, а отже матиме місце перенесення країнами ЄС виробництв до України.

4. Спрощення процедур митного оформлення зменшить адміністративний тиск, інші бар'єри у зовнішній торгівлі та стимулюватиме активність підприємницького середовища.

Зі створенням даної угоди, разом із вищенаведеними перевагами можливе виникнення і загроз для економіки України. Разом з ростом експорту зростатиме й імпорт, внаслідок чого неконкурентоспроможні українські підприємства зазнаватимуть збитків, що може призвести до «захоплення» ринку європейськими товарами. Існує ризик посилення відтоку висококваліфікованих кадрів за кордон. У зв'язку з експортною переорієнтацією виробників зростатиме рівень структурного безробіття у короткостроковій перспективі, неможливість створювати програми підтримки національного виробника. Досить високим є ризик консервації сировинної структури національної економіки (наразі готова продукція складає всього 26% товарного експорту України) [1; 4].

Таким чином, зменшення торговельних бар'єрів, гармонізація системи стандартизації, спрощення митних процедур призводитиме до зростання товарообороту України та ЄС, іноземних інвестицій, що не можна вважати недоліком, оскільки внутрішніх інвестицій, як приватних, так і державних в країні бракує. У короткостроковій перспективі найбільш імовірно відчуватиметься негативний вплив ЗВТ, але в умовах кризи, накопичення боргів та деградації промисловості, скорочення платоспроможності населення, доцільно робити вибір на користь довгострокової перспективи з обов'язковим передбаченням компенсаторних механізмів мінімізації короткострокових негативних наслідків.

Список використаних джерел:

1. Економічна складова Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС : наслідки для бізнесу, населення та державного управління // за мат. Інституту ек. досліджень [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.ier.com.ua/files/Projects/2013/EU_Ukraine/Report_version_for_public_debates_2013-07-01.pdf.

2. Чорний О. Імовірні наслідки реалізації розширеної угоди з вільної торгівлі Україна-ЄС // О. Чорний, Т. Чорний [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://old.niss.gov.ua/Monitor/oktober08/1.htm>.

3. Свенціцький М. Дилема України // М. Свенціцький [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://ostarbeiter.vn.ua/asociacia-z-es-13-perevag.html>.

4. Кульпінський С. Угода про асоціацію з ЄС : 10 негативних економічних наслідків / С. Кульпінський // Незалежний аудитор. — 2013. — №10. — С. 14 - 15.

РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ: ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЕНЕРГЕТИЧНИХ КОМПАНІЙ

Яресько Р. С., аспірантка

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
renata_yaresko@ukr.net

Енергетична галузь країни є стратегічно важливою для економіки будь-якої держави, а тому важливо зберігати її безпеку, що є одним із факторів ризику. Однак, це не лише один фактор ризику з яким доводиться стикатися підприємствам енергетичної галузі. Перелік факторів (передумов) ризику, ризикуотворюючих факторів та ризикових ситуацій має нескінченний характер, а наслідки від їх настання критичні, іноді, й катастрофічні. При чому вони мають вплив не тільки на енергетичні підприємства, але й на всі інші галузі економіки, навколишнє середовище, та інколи на економіку й соціум інших країн. Таким чином, для забезпечення якісної роботи енергетичних підприємств необхідна чітка система управління й мінімізації негативних подій та явищ, що можуть вплинути на діяльність енергопідприємств, тобто система ризик-менеджменту.

Українські енергетичні підприємства (УЕП), на жаль, не мають такої системи, оскільки, у більшості випадків, загальна організаційна структура побудована й функціонує ще з часів Радянського Союзу та не переналаштована на вимоги сучасного бізнес середовища. Для впровадження системи ризик-менеджменту на УЕП варто брати за основу успішний досвід європейських енергетичних компаній (ЄЕК). Аналіз діяльності таких ЄЕК як Scottish and Southern Energy, EDF Energy, Fortum Corporation та інших показав, що якісна система ризик-менеджменту забезпечує ефективний розвиток енергокомпаній і енергетичну безпеку всіх європейських країн.

Варто відзначити, що в ЄЕК «ризик-менеджмент» це не лише система управління ризиками, але й окремий відділ, що підпорядковується генеральному директору та є стратегічною складовою в управлінні компанією. У даному відділі працюють спеціалісти з відповідною освітою — ризик-менеджери, ефективність діяльності яких оцінюється відділом аудиту цієї компанії. Відділ ризик-менеджменту націлений на: сприяння досягненню поставлених перед організацією завдань; створення «попереджувальної» методики управління, що припускає раннє виявлення ризиків та вжиття заходів щодо зниження ймовірності їх виникнення, запобігання або зменшення негативних наслідків у разі їх реалізації; поліпшення якості управління в обставинах форс-мажору, скорочення збитків при настанні цих обставин; підвищення точності і компетентності планування, вдосконалення порядку прийняття рішень; оптимізаційне використання та / або розподілу ресурсів і капіталу. До числа основних функцій відділу ризик-менеджменту, перш за все, це визначення загальної філософії управління ризиками компанії, а також: затвердження політики управління ризиками; створення корпоративної культури, що сприяє дієвому управлінню ризиками; інтеграція принципів системи управління ризиками до всіх видів діяльності; визначення ризик-апетиту, тобто тієї кількості ризику, яку компанія готова прийняти для збільшення своєї вартості; ідентифікація найбільш значущих для організації ризиків і методів управління ними; розгляд звітів з управління ризиками і прийняття наступних рішень [1].

Ризик-менеджери такої компанії як EDF Energy виділяють наступні види ризиків: ринкові ризики, операційні ризики, регулятивні ризики, ризики стійкості та стабільності [2]. На наш погляд така класифікація ризиків є ґрунтовною і доцільною, якщо нею оперуватися безпосередньо для енергетичного підприємства в цілому. Однак при аналізі ризиків конкретного елемента чи складової енергопідприємства варто доповнювати цю класифікацію іншими видами ризиків чи класифікаційними ознаками. Оскільки, наприклад, для інвестиційної діяльності підприємств енергетичної галузі важливим є виокремлення таких ризиків, як фінансові, інформаційні, адміністративно-юридичні тощо. Також варто враховувати специфіку діяльності УЕП, адже не можливо ігнорувати виробничо-технологічних ризиків через моральний стан основних виробничих засобів більшості підприємств.

Необхідно чутко усвідомлювати, що для того, щоб перейняти більшою мірою європейський досвід наші вітчизняні енергетичні підприємства мають пройти абсолютну реорганізацію, яка буде зорієнтована на сучасне бізнес середовище і відповідатиме стандартам світового енергетичного простору. На жаль, за сьогоденних обставин і умов така радикальна реорганізація УЕП не можлива, лише розроблення поступових стратегічних змін забезпечать якісну реорганізацію в майбутньому.

Список використаних джерел:

1. Scottish and Southern Energy, SSE Networks Analysts Presentation 3 February 2010 [E-resource]. — Key to access : <http://www.sse.com/uploadedFiles/Controls/Lists/Investors/Presentations/AnalystNetworkPresentationFeb10.pdf>
2. EDF Energy, Official Site, Risk Management [E-resource]. — Key to access : <http://www.edfenergy.com/about-us/about-edf-energy/risk-management.shtml>

СЕКЦІЯ 5. СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО- ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

ЗДІЙСНЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ В РАМКАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Бондар В.Ю., студентка

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

bondar_valeriya@ukr.net

Розвиток незалежної України неможливий без докорінних реформ економіки, виробничого сектору безпосередньо. Проте на сьогоднішній день можна впевнено сказати, що ці реформи не досягли своєї мети, оскільки підприємства України багато в чому відстають від їх закордонних конкурентів.

Сьогодні всі підприємства працюють за умов глобалізації економічного середовища. Навіть не бажавши того вони змушені брати участь у цій боротьбі. Якщо раніше географічне середовище, клімат чи близькість до розміщення ресурсів надавали конкурентних переваг в боротьбі з іноземними компаніями, то на даний момент всі ці переваги знівелювалися. До того ж, більшість підприємств доводиться стикатися з ситуацією, коли державні реформи і законодавча політика унеможливають самостійне існування підприємства як економічної одиниці, через що міжнародне співробітництво стає ще більш актуальним.

Головною умовою ведення підприємством зовнішньоекономічної діяльності є її ефективність. Нерідко підприємства стикаються з ситуацією, коли вихід на зовнішній ринок не просто не дав поштовху до його розвитку, але й сприяв банкрутству фірми. Підприємства зазнають значних збитків внаслідок неправильного обґрунтування техніко-економічної ефективності, неправильного вибору валюти та інших валютно-фінансових умов.

Обсяг експорту товарів України в 1996 році становив 14400,6 млн. дол. США. До того ж, географічна структура розподілялась приблизно рівномірно між країнами СНД та іншими державами, що пояснюється тісними економічними зв'язками та взаємопов'язаними виробничими циклами. Проте в наступні роки обсяг експорту починає спадати, аж поки не досяг позначки 11581,6 млн. дол. США в 1999 році. В цей період доля експорту в країни СНД становила приблизно таку ж як доля країн ЄС. [1]

Вітчизняний виробник може вийти на зарубіжний ринок лише за умови виготовлення якісної продукції, яка користується попитом. Проте високі витрати на її виробництво роблять її не конкурентоспроможною на міжнародному ринку.

Якість українських товарів залишається низькою, що призводить до такої ж конкурентоспроможності на світовому ринку. Проте перспективи розвитку високотехнологічних галузей є досить високими, о приваблює іноземні корпорації на український ринок. Наші підприємства повинні не лише втримувати завойовані позиції на вітчизняному ринку, але й дати достойну відсіч зарубіжним гостям. Для основних експортоорієнтованих галузей української економіки (АПК, металургія, легка промисловість) немає місця на світовому ринку. Тому для того щоб знайти свою нішу на ринку і втиснутися в вузькі торгові ряди потрібні докорінні зміни. Перш за все це стосується змін технологій. В той час як весь світ використовує високоефективні, енергозберігаючі, комп'ютеризовані апарати, українські підприємства працюють на радянських верстатах, які давно варто було списати. [2]

Подальший розвиток економіки можливий лише за умови використання тих переваг, які надають нам міжнародний поділ праці та кооперація. Адже розвиток зовнішньоекономічної діяльності підприємства стимулює розвиток не лише окремих підприємницьких структур, але й економіки в цілому.

Але подібні питання неможливо вирішити за 2-3 роки. Дані питання потребують докорінних перетворень. Основні зусилля мають бути направлені на те, щоб збільшити питому вагу готових виробів в експорті продукції, підвищити енергоефективність обладнання. До того ж, потрібно окреслити коло потенційних партнерів для співпраці. Адже незважаючи на глобалізаційні процеси в світі, ринок кожної окремої країни характеризується своїми відмінностями, нехтування якими може призвести до фіаско навіть потужного, ефективного та конкурентоздатного підприємства.

Список використаних джерел:

1. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Василь Юрчишин «Економічний огляд для України: зовнішньоекономічний пост-кризовий вияв» - Центр Разумкова, жовтень 2010 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.razumkov.org.ua/upload/yurchyshyn_article_X-2010.pdf

АУТСОРСИНГ ЯК ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ

Гусак Ю.Е., студентка, Погребняк А.Ю., асистент

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», ygusak@ukr.net

Підприємство досягає високої рентабельності при умові, що мінімізує витрати, забезпечуючи при цьому високу якість. В процесі доставки сировини, виготовлення напівфабрикатів, впровадження технологічного процесу з випуску готової продукції, організації маркетингової та збутової діяльності, прагнучи підвищити прибутковість підприємство зіштовхується з необхідністю співпраці з іншими суб'єктами господарювання, інноваційним елементом якої є аутсорсинг.

Аутсорсинг передбачає підвищення ефективності роботи компанії за рахунок передачі деяких функцій на виконання іншим інстанціям, які мають порівняльні переваги у процесі виготовлення товару чи послуги (високотехнологічне обладнання, вищий рівень продуктивності праці, тощо). Це своєрідний засіб оптимізаційної діяльності підприємства за рахунок концентрації зусиль на пріоритетному виді діяльності та передоручення побічних завдань та корпоративних ролей позаштатним спеціалізованим органам. Економічна ефективність від аутсорсингу забезпечується лише у випадку, коли повні витрати виробника на аутсорсинг не перевищують його витрат на реалізацію цих процесів власними силами [1].

Причинами використання аутсорсингу є бажання зосередитися на основних видах діяльності, необхідність підвищення якості обслуговування та потреба негайного зниження витрат [1].

Використання аутсорсингу ефективне в умовах:

- внутрішніх змін на підприємстві (реорганізація, реструктуризація, поглинання, злиття, тощо);
- розширення бізнесу, що супроводжується зростанням вартості неосновних напрямків діяльності;
- недостатня якість виготовленої продукції чи наданих послуг внутрішніми службами [2].

Використання аутсорсингу звільняє підприємство від створення власних внутрішніх служб, які вимагають кадрового забезпечення - значних фінансових витрат. Переваги використання аутсорсингу як інноваційної стратегії управління полягають у можливостях фокусування на першочерговому напрямку діяльності, зниження інвестування в неосновні фонди, здатності реагувати на ринкові та штатні зміни та є елементом зменшення витрат по інформаційно-навчальному напрямку та в галузі маркетингових досліджень. Застосування аутсорсингу дає наступні можливості:

1. Зосередження ресурсів підприємства на пріоритетних функціях, за рахунок делегування другорядних іншим суб'єктам господарювання.

2. Зниження собівартості делегованої функції одночасно з забезпеченням якісного аспекту.

3. Залучення додаткових необхідних ресурсів, які відсутні взагалі або присутні в недостатній кількості, явище спостерігається при створенні нового бізнесу, вирішенні нетипових завдань.

4. Використання новітніх технологій: в процесі вузької спеціалізації необхідним є доступність інформаційно-технологічних розробок, а на мультифункціональному підприємстві це є нерентабельно.

5. Колосальний практичний досвід у аутсорсера – висока якість за рахунок постійного виконання однотипних завдань.

6. Перерозподіл відповідальності та ризику.

7. Ефективний розподіл інвестицій: спрямування на першочергову бізнес-ідею та абстрагування від другорядних, які забезпечують незначний відсоток прибутку [2].

Співпраця між аутсорсером і замовником будується на принципах партнерства, де ключовою ланкою, яка визначає хід виконання замовлення є чітка постановка завдання. Ефективність рішення, запропонованого аутсорсером, прямо пропорційна його обізнаності про цілі та проблеми замовника аутсорсингу. Найважливішим для керівників є прийняття стратегічних рішень, адже вони обумовлюють значний ризик при управлінні підприємством. В сучасних ринкових умовах спостерігається збільшення рівня ризику в процесі впливу зовнішнього середовища [1; 2].

На даному етапі найефективнішою інноваційною стратегією є використання технологій аутсорсингу, що забезпечує підтримку економічної стійкості при жорсткій конкуренції та за умови нестабільності зовнішнього середовища [1].

Використання аутсорсингових схем на вітчизняних підприємствах дасть поштовх для підвищення ефективності їх роботи й сформує напрямки взаємовигідного співробітництва, що суттєво посилить конкурентоспроможність локальних підприємств в глобальному економічному просторі.

Список використаних джерел:

1. Гавриленко Т. Ю. Аутсорсинг як інструмент зниження витрат у системі стратегічного управління / Т. В. Гавриленко // Актуальні проблеми економіки. — 2009. — №1. — С. 94 - 109.
2. Жуков С. А. Аутсорсинг як система співпраці між регіональним інформаційно-маркетинговим центром і підприємством регіону / С. А. Жуков // Актуальні проблеми економіки. — 2008. — №10. С. 238 - 243.

РОЗВИТОК ЛІЗИНГУ ЯК ОДНОГО З ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ В УКРАЇНІ

Ершова М.О., студентка ФММ, гр.УС-21

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
mariya.ershova.1995@bk.ru

Основними завданнями державної економічної політики на даному етапі розвитку міжнародних економічних відносин є підвищення конкурентної позиції країни та створення ефективного механізму для розвитку конкуренції в усіх сегментах ринку. В сучасних економічних умовах в Україні питання лізингу є досить актуальним за причинами високого рівня безробіття, економічних негараздів, нестабільної політичної політики та неплатоспроможності багатьох підприємств. Цей вид економічної діяльності спроможний здійснити значний внесок у підйом національної економіки і допомогти вітчизняним підприємствам вийти на міжнародні ринки.

Особливості становлення лізингових відносин в Україні досліджують багато вітчизняних практиків та науковців, зокрема О. Васильчишин, Н. Внукова, О. Галушак, І. Костирка, Н. Рязанова, О. Тулай та ін. Вчені визначили лізинг, як один з видів інвестиційної діяльності по придбанню майна і передачі його на основі договору лізингу за певну плату, на певних умовах та на визначений строк, обумовлений договором, з правом викупу.

Починаючи з 2009 р., ми можемо побачити постійне зростання кількості діючих угод з 20917 до 22313 (рис.1).

Ми можемо стверджувати, що діючі угоди значно збільшили свою вартість порівняно з минулим роком. У вартісному вираженні обсяг договорів, укладених за третій квартал 2013 року, збільшився у порівнянні з минулим роком майже на 617% і склав 24605 млрд. грн (рис.1).

Рис.1 Кількість і вартість діючих договорів фінансового лізингу 2009-2013 рр. [1]

2013 рік характеризується зростом угод у порівнянні з 2012 р.: 72,09 % — угоди в галузі транспорту, 11,99 % — угоди в галузі сільського господарства, 2,29 % — угоди в галузі будівництва. Ми бачимо значний зріст договорів у галузі транспорту, що складає більш ніж 12 % порівняно з 2012 р. Потрібно відмітити зріст угод у галузі добувної промисловості, який склав 5,68 %.

Банківські кредити, як основні джерела фінансування лізингових операцій в поточному періоді склали 84,18 %.

Отже, можна зробити висновок, що за останні роки фінансовий лізинг в Україні значно покращився, але, незважаючи на це, рівень українського фінансового лізингу, порівняно з європейським, дуже слабкий. Є чинники, які стримують розвиток фінансового лізингу: низький рівень якості вітчизняної техніки та орієнтація високорентабельних підприємств на закупівлю імпортової техніки, висока вартість лізингових послуг, нестабільна макроекономічна ситуація і недостатня увага держави до проблем даної сфери, тощо. Україна має значний потенціал до розвитку даної сфери, але є багато проблем, які потрібно вирішувати, у тому числі, створення сприятливого економічного та правового середовища.

Список використаних джерел:

1. Підсумки діяльності лізингодавців за 2013 рік [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.uul.com.ua/files/Q4_2012_ukr.pdf
2. Німіжан Н. Д. Сучасний стан і перспективи розвитку лізингу в Україні / Н. Д. Німіжан // Финансовые отношения. — 2012р.

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЮ БАНКУ

Кочетков В.М., д.е.н., професор

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

При проведенні розрахунку вартості кредитів та заборгованості клієнтів доцільно використовувати дохідний підхід [1]. Під час оцінки можуть визначатися такі види вартості, як ринкова або ліквідаційна [3, с.36-38]. Вибір бази оцінки здійснюється відповідно до Національного стандарту №1 [1;2]. Для оцінки права вимоги зобов'язань, що виникають унаслідок проведення банком-кредитором кредитних операцій, необхідно використовувати: по-перше, усі робочі документи кредитної справи за кожним позичальником банку з урахуванням кредитної історії; по-друге, документ, що складається банком на перше число місяця (одна із дат якого буде визначена датою оцінки) і містить загальну інформацію результатів класифікації кредитного портфеля банку та формування резервів на покриття можливих втрат критичними операціями; по-третє, звітність банку за формами №302 «Звіт про класифіковані кредитні операції за формами власності», №604 «Звіт про розрахунки резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків»; по-четверте, документи, що містять результати перевірки підрозділами банківського нагляду ФГВФО звітності банку щодо адекватності класифікації кредитних операцій та дотримання банком порядку створення і використання резерву для покриття можливих втрат.

Здійснюється аналіз відомостей, що містяться у вихідних даних стосовно кожної кредитної операції, яка формує кредитний портфель банку. Такий аналіз проводиться з метою визначення рівня кредитного ризику кожної кредитної операції і полягає в дослідженні наступних питань:

- 1) первісний та залишковий строк погашення кредиту;
- 2) первісна сума та непогашений на дату оцінки залишок кредиту;
- 3) процентна ставка на час видачі кредиту, поточна процентна ставка та ставка пені (у разі наявності);
- 4) вид та сума забезпечення кредиту;
- 5) статус кредиту (строковий, пролонгований, прострочений, реструктуризований, спричинений нарахуванням за ним відсотків);
- 6) мета кредиту;
- 7) умови погашення;
- 8) кредитна історія позичальника;
- 9) тип позичальника та його фінансовий стан;
- 10) категорія позичальника за кредитною операцією;
- 11) категорія кредитної операції за класифікацією.

У випадку застосування дохідного підходу доцільно використовувати метод непрямої капіталізації доходу (дисконтування грошового потоку) без визначення вартості реверсії [4, с.101-116]. Вартість права вимоги заборгованості за кредитними операціями, що формують кредитний портфель, дорівнює поточній сукупності вартості права вимоги заборгованості за кожною категорією кредитів. Тривалість прогнозного періоду визначається на підставі залишкового строку погашення кредитів. Грошовий потік (дохід) формується за рахунок грошової суми, яка дорівнює: по-перше, платежам у розмірі процентної ставки (комісій та інших платежів із обслуговування заборгованості) за боргом та непогашеного залишку основного боргу – для заборгованості за кредитними операціями, що класифікуються як «стандартні», під контролем» та «субстандартні»; по-друге, платежам у розмірі вартості забезпечення за кредитною операцією, зменшеної на витрати, пов'язані з вжиттям заходів для його стягнення (за кредитами, що класифікуються як «сумнівні» та «безнадійні»). Оцінка забезпечення за кредитами проводиться відповідно до національних стандартів оцінки залежно від виду забезпечення [2;5]. Ставка дисконту становить норму доходу кредитора за ризик неотримання платежів у розмірі процентної ставки, а також комісій та інших платежів із обслуговування заборгованості та непогашеного залишку основного боргу. Під час визначення ставки дисконту враховується ризик за кожною категорією кредитів, що формують кредитний портфель банку-кредитора.

Література

1. Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» від 12.07.2001 р., №2658-III.
2. Національний стандарт №1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав» : Затв. Пост. Кабінету Міністрів України від 10.09.2003 р., №1440.
3. Кочетков В.М. Оцінка ринкової вартості банку як ділового підприємства : монографія / В. М. Кочетков, Ю. С. Камарицький. — К. : МУФ, 2009. — 175 с.
4. Кочетков В.М. Міжнародні банки : аналіз діяльності та оцінка ринкової вартості : монографія / В. М. Кочетков, Ю. С. Камарицький. — К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2011. — 248 с.
5. Кочетков В.М. Інноваційні методи оцінки банківського капіталу: Монографія / В. М. Кочетков, Л. В. Сорокіна, Ю. С. Камарицький. — К. : ТОВ «С І К ГРУП Україна», 2013. — 244 с.

ФІНАНСОВІ ПІРАМІДИ: ІНВЕСТИЦІЇ ЧИ ШАХРАЙСТВО?

Кривда О.В., к.е.н, доцент,

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,

Мартинюк І. П., студентка гр. ТР-01 ТЕФ

У сучасному світі є чимало способів набути фінансового статку, завдяки розуму, спритності, аналітичному мисленню, в деяких випадках і хитрості. Коли гроші є ціллю, а не засобом для досягнення більшої мети, вдаються до певних маніпуляцій. А саме, так звані «фінансові піраміди» – організації, в яких членство набується за умови внесення невеликих платежів, а спосіб забезпечення прибутку учасників структури — постійне залучення коштів.

Вперше до такої авантюри вдався Чарльз Понті у США в 20-х роках минулого століття, заснувавши фірму The Securities Exchange Company. Відсоток, під який інвестори вкладали кошти в компанію, був дійсно високим – близько 45% кожні 90 днів. Американці почали активно інвестувати в SXC та навіть спочатку отримували обіцяні прибутки. Звичайно, це приваблювало все більше і більше громадськості. Згодом, кредитори даної організації почали претендувати на частку акцій; судова справа розкрила всі карти, що SXC нікуди грошей не інвестувала, а просто платила відсотки за рахунок надходжень від продажу нових випусків своїх облигацій.

Структура будь-якої фінансової піраміди полягає в тому, що після того, як ви зробили початковий внесок, необхідно запрошувати якомога більшу кількість людей, які будуть в ієрархії вкладників нижче. Причому необхідно не просто запросити прийняти участь в організації, а переконати вкласти кошти, хоч і невеликі. Це не так легко, тому координатори проекту намагаються шукати людей, які мають певний статус серед соціальної групи та хист переконання, щоб активізувати залучення в піраміду. Таким чином, всі фінанси стікаються до засновника.

Які ж існують сценарії залучення громадян до цих сумнівних структур? Перша група маскується за прогресивним словом «мережевий маркетинг» - концепція багаторівневої організації просування продуктів або послуг від виробника до споживача; інша має релігійний нахил. Організація також має мережеву структуру, гуру-просвітника та керівників підрозділів з найближчого оточення «гуру». Яскравим прикладом такої схеми була King's Capital Роберта Флетчера. Третя форма маскування піраміди – організація типу «купи-продай». Вона полягає в продажу послуг, які ніколи не будуть надані. У світі близько 4 тисяч тільки великих компаній, які торгують за принципом «з рук в руки». Обороти їх перевищують 300 мільярдів доларів.

Наразі електронна комерція розвивається швидкими темпами, тому створення пірамід відбувається і на інтернет-просторі. Тільки, на відміну від колег, онлайн-менеджери продають саму можливість бути в піраміді. Під цим розуміють купівлю власного реєстраційного запису на сайті або так званого «ключа». Таким чином, щоб потрапити на наступний, треба залучити певну кількість людей шляхом активної розсилки або, як це називають в інтернеті, спаму. Прикладами таких пірамід є програми «Сім гаманців»; ідея полягає у тому, що користувач повинен переказати кошти на кожен з семи електронних гаманців типу WebMoney, «ЯндексДеньги». Потім верхній гаманець зі списку заміщується номером власного гаманця, це триває доки всі гаманці не стануть такими, що приносять прибуток.

Основні ознаки фінансових пірамід полягають у наступному:

- Наявність реклами, яка обіцяє прибутки вище середнього при повній відсутності ризику.
- Невисокі початкові внески для членства в організації, що забезпечує наплив широких мас.
- Велика увага приділяється PR-стороні. Проводяться презентації, де організатори розповідають наскільки пощатило учасникам організації, що зовсім скоро їх старання окупляться.
- Використання незрозумілої специфічної термінології. Наприклад, Трейдинг, Форекс, Стокс.
- Анонімність організаторів і координаторів.

Крах фінансових пірамід відбувається через неможливість постійного довгострокового притоку учасників, основного джерела ресурсів. З часом можливість виплати обіцяних відсотків зменшується, а обов'язки ростуть в геометричній прогресії, з'являються чутки про відсутність виплати коштів, які розхитують основу піраміди. Все це приводить до різкого падіння курсу цінних паперів, неспроможності організаторів підтримувати їх ринкову вартість та ліквідність.

Щодо України, то 19.11.2013 р. було прийнято проект Закону про заборону фінансових пірамід, але це не забезпечує захист від фінансового шахрайства, можливо воно буде не настільки явним, доведеться шукати інші способи маскування. Також не варто плутати підприємства, які дійсно займаються мережевим маркетингом, від тих, які лише прикриваються цим. Лише аналіз та ретельне вивчення фінансових тенденцій допоможе адекватно оцінювати ринкову ситуацію та правильно інвестувати свої кошти.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про заборону фінансових пірамід» від 19 листопада 2013 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/go/687-18.
2. Енциклопедія шахрайств [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://history.lohotron.in.ua/afery-z-finansamy/finansovi-piramidy/>.

СВІТОВЕ ВИРОБНИЦТВО СТАЛІ В 2013 РОЦІ

Кривда О.В., к.е.н, доцент, Шимов Є.В., студент гр. ФЛ-91 ІФФ
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,

Продукти харчування і метали являють собою ті дві товарні групи, які є основою людської цивілізації. Серед металів по їх важливості на першому місці стоїть сталь.

65 країн, які є основними світовими виробниками сталі, виплавили в 2013 році 1607 млн. тонн цієї продукції, що на 59 млн. тонн більше, ніж у попередньому 2012 році. [1] Основний внесок у це зростання зробили країни Азії та Близького Сходу (табл.1).

Таблиця 1

Виробництво сталі країнами з позитивною динамікою [1; 2]

Країни-виробники	Виробництво, млн. т		Темпи зростання, %	Частка у світовому виробництві, %
	2012	2013		
КНР	724,7	779,0	7,5	48,7
Японія	107,3	110,6	3,1	6,9
Індія	77,3	81,2	5,1	5,1
Країни Близького Сходу (3 країни)	24,6	26,3	6,8	1,6
Країни Африки (5 країн)	15,3	16,0	4,6	1,0

Лідером на сталевому ринку продовжує залишатися Китай як по обсягам виробництва (779 млн. тонн), так і по темпам зростання (7,5 %). Японія та Індія також серйозно прилучилися до зростання світового виробництва, виплавивши в минулому році на 7,2 млн. тонн сталі більше, ніж у попередньому році.

Україна, на жаль, знаходиться у групі країн, які за минулий рік зменшили виробництво сталі (табл.2).

Таблиця 2

Виробництво сталі країнами з негативною динамікою [1; 2]

Країни-виробники	Виробництво, млн. т		Темпи скорочення, %	Частка у світовому виробництві, %
	2012	2013		
Країни ЄС-27	168,6	165,6	1,8	10,4
Країни Північної Америки (7 країн)	121,6	119,3	1,9	7,5
Країни СНД (6 країн), в т.ч. Україна	110,9 32,9	108,9 32,8	1,8 0,3	6,8 2,0
Країни Південної Америки (9 країн)	46,4	46,0	0,8	2,9
Країни Океанії (2 країни)	5,8	5,5	4,5	0,3

В нашій державі скорочення виплавки сталі продовжується вже два роки, хоча Україна ще не втратила 10-го місця в рейтингу світових виробників сталі.

Найбільше у фізичному вимірі падіння виробництва сталі у 2013 році спостерігалось в країнах ЄС-27 (3 млн. т), КРАЇНАХ Північної Америки (2,3 млн. т) та СНД (2,0 млн. т).

Найближчий сусід і основний бізнес-партнер України в машинобудуванні – Росія скоротила виплавку сталі у звітному періоді на 1,5 %, але продовжує залишатися на 5-му рейтинговому місці з обсягами виробництва 69,4 млн. т на рік.

Список використаних джерел:

1. Мировое производство стали выросло в 2013 году на 3,5 % [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.rosbalt.ru/business/2014/01/24/1225015>.

2. Сайт світової асоціації виробників сталі [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://www.worldsteel.org/>.

НЕОБХІДНІСТЬ СТВОРЕННЯ СУЧАСНОЇ МОДЕЛІ БАНКУ В УКРАЇНІ

Крилова К.В., студентка

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», k-v-k@rambler.ru

На сьогоднішній день можна сказати, що банківська система України повністю сформовано, хоча б аналізуючи кількість банків. Проте що стосується надійності та стійкості даних банків, то картина вимальовується не дуже приваблива. Можна постійно спостерігати, як банкрутують та ліквідуються дані установи. Дані тенденції зумовлені, перш за все, процесами світової глобалізації та необхідністю адаптації до цих процесів [1, с. 28].

Процес фінансової глобалізації призводить до формування світової банківської індустрії, що спричинює необхідність появи єдиної сучасної моделі банку. В багатьох розвинутих країнах світу відбуваються широкомасштабні злиття та поглинання кредитно-фінансових та банківських установ, тобто створюються мегабанки, котрі займають великі ніші на фінансовому ринку. Проте сучасні дослідження показують, що лідируючі позиції на ринку визначаються не тільки розміром компанії та кількістю конкурентів, скільки можливістю вільного доступу на ринок та виходу з нього.

Багато банківських послуг не піддаються аналізу з точки зору витрат, оскільки банківські установи можуть домогтися зростання прибутковості за рахунок розширення клієнтури та диверсифікації своєї діяльності. Тому можна підсумувати, що збільшення розмірів не є головним для нової моделі банку [2].

Паралельно з процесом диверсифікації банківської діяльності відбувається процеси поглиблення спеціалізації банківських установ. Даний процес базується на руйнуванні посередницької функції банків під впливом таких факторів, як оформлення боргових зобов'язань у вигляді цінних паперів, відмова від старих правил кредитно-фінансової галузі та індустріалізація банківського сектору. Це відбувається, наприклад, тому що кредитування можна розділити на декілька послідовних кроків, якими можуть займатися установи. Вище зазначені фактори усувають бар'єри для проникнення до сфери банківських послуг компаній, які зайняті в інших галузях економіки. Наприклад, найбільші торгові марки Франції та Великобританії створили власні фінансові підрозділи, які надають різні банківські послуги в самих магазинах та супермаркетах.

З такої ситуацією стикались багато установ, тому з'явилася концепція «поділ банку», яка пояснює необхідність повного розподілу депозитної та кредитної діяльності банків. На думку Л. Браєна, кожна функція повинна здійснюватись юридично самостійними фінансовими, що зможе підвищити їм більш ефективну роботу, оскільки кожна функція буде виконуватись компетентними та досвідченими спеціалістами в даній сфері. Як результат, це призведе до повної ануляції нині існуючої організаційної структури банків. Для цього крупним банкам необхідно мати функціонально розмежовану організаційну структуру, тобто мати підрозділи, які будуть незалежно один від одного виконувати функції за такими напрямками, як наприклад, функції роздрібного банку, а саме надання послуг приватним особам та фірмам; функції оптового банку, а саме інвестиційного; управління активами [2].

Створення фінансових конгломератів є найбільш закінченою формою диверсифікації, оскільки вони розвивають три основні напрями діяльності: 1) класичне банківське посередництво; 2) операції з цінними паперами; 3) страхування. Прикладами таких фінансових «супермаркетів» є створення Citigroup на базі злиття страхової фірми Travelers та комерційного банку Citicorp. [2].

Також для нової моделі банку має бути кардинально нова система взаємодії з клієнтами. Тому створюються так звані дистанційні банки, що призводить до формування мереж віртуальних банків, які не мають агенцій та філій. Такий тип банку надає такі послуги, як управління платіжними коштами, кредитування та управління заощадженнями. При цьому фізичний контакт між працівниками банку та клієнтами відсутній. Дистанційний тип відносин зручний з позиції зростаючої інтеграції інформаційних та комп'ютерних технологій та ретельного відбору клієнтської бази (банк обирає клієнтів, які купують найбільш дорогі продукти та послуги. Вже зараз фінансові послуги пропонуються через Інтернет, а фізичні контакти замінюються на листи, надіслані електронною поштою. Тому принцип дистанційності має бути на першому місці в моделі сучасного банку. Кожен мегабанк стикається з багатьма ризиками. Тому дуже актуальним є створення окремих підрозділів, які будуть займатися саме прогнозуванням ризиків та розробкою шляхів подолання даних ризиків. Тані функції також можуть виконувати дистанційні банки.

Отже, всі вищезазначені новації банківської діяльності є основною передумовою створення та функціонування нової моделі банківської установи. Щодо України, оскільки вітчизняні банки мають багато проблем з ліквідністю та прибутковістю, що обмежує сферу інвестування в економіку країни, то дані позиції допоможуть створити такий вітчизняний банк, який зможе стабільно функціонувати, навіть під час різного роду криз.

Список використаних джерел:

1. Тисячна Ю. С. Сучасний стан та розвиток банківської системи України в контексті забезпечення безперервності відтворювальних процесів [Текст] / Ю. С. Тисячна // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі : проблеми теорії та практики : зб. наук. пр. — Харків, 2012. — №4 (20). — С. 28 - 51.
2. Семєко Г. В. Модель банку майбутнього / Г. В. Семєко [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://bankir.ru/publikacii/s/plion-d-model-banka-bydyschego-1382720/>.

ПРОНИКНЕННЯ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ В БАНКІВСЬКУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ

Кугуєнко Ж. С., УС-31м

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
janna.kuguenko@yandex.ru

Національна банківська система є привабливою для іноземних інвесторів завдяки їхній меті – за досить незначного ризику одержання більш високого прибутку. Бажання інвестора вкладати гроші в банківський сектор, особливо іноземний, ґрунтується на таких основних показниках: кредитоспроможність держави, міжнародні довготривалі торговельні зв'язки, економічна та політична стабільність, рівня ВВП на душу населення та темпу інфляції.

Ринок таких актуальних на сьогодні послуг як кредитування населення аж на 65% контролюється транснаціональними банками: у наданні іпотечних кредитів частка їх перевищує 65%, кредитування корпоративного сектору – 45 %.

У банків з іноземним капіталом краще структура активів, чим у цілому по системі, а саме менше частка таких неприбуткових активів, як основні кошти та нематеріальні активи, нараховані прибутку до одержання. Високоліквідні активи транснаціональних банків вище, ніж у цілому по системі (14,8 проти 13,8%), якість наданих кредитів вища, ніж у банків з лише українським капіталом. Частка проблемних кредитів у загальному обсязі наданих кредитів зазначених банків становить 2 % проти 2,2 %. Значно нижче частка проблемних кредитів у загальному обсязі, чим у цілому по системі (2,6 проти 4,2 %).

За останні роки ТНБ вдалося взяти під контроль майже всіх лідерів вітчизняного банківського сектору: «Райфайзен Банк Аваль» — 8,7 % ринку; «Укрсиббанк» — 7 %; «ОТР-банк» — 3,5 %.

Вісім з першої двадцятки українських банків мають іноземних акціонерів. У трійку країн, найбільших інвесторів в українську банківську систему входять Кіпр, Австрія та Росія. (рис. 1). Капітал, що надійшов з Кіпру становить аж 19 %. Але так як Кіпр – це основна офшорна зона українських підприємців, тому дуже важко визначити справжню країну походження капіталу. В Україні представлені банківські установи з різних країн світу.

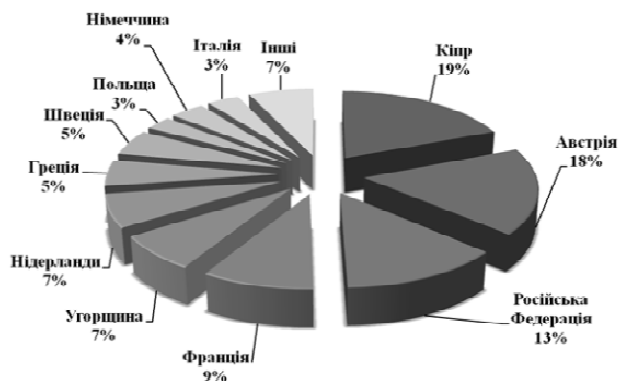

Рис. 1. Частка іноземного капіталу у банківській системі України, % [1, с. 57].

Однією з суттєвих особливостей участі іноземних компаній в процесі зливань та поглинань в Україні є те, що подібні угоди здійснюються здебільшого в формі поглинань українських компаній та значно менше – в формі злиття.

В Україні на ринку ЗіП було укладено близько 110 угод. Їхня сумарна вартість досягає майже 5 млрд. дол. США. Консолідація банків шляхом ЗіП – це дуже дієвий спосіб збільшення власного капіталу українських банківських установ. Саме створення нової, потужної та ефективної банківської установи і є метою консолідації банків. А це можливо лише в тому випадку, коли інтеграційний процес максимально враховуватиме особливості банків, які прагнуть цього [2, с. 142-144]. Багато досліджень показало, що процес фінансового поглиблення позитивно впливає на ефективний розподіл економічних ресурсів і сприяє підвищенню темпів економічного зростання.

Але потрібно враховувати і те, що поширення діяльності транснаціональних банків збільшує ймовірність ризику проникнення «ефектів зараження» на фінансовий ринок України при виникненні макроекономічних негараздів чи нестабільності банківської системи у будь-якій із країн регіону.

Список використаних джерел:

1. Уманців Ю. Конкурентна політика на ринку банківських послуг у контексті глобалізації / Ю. Уманців // Банківська справа. — 2008. — №5. — С. 55 - 71.

Прімерова О.К. Переваги та недоліки функціонування філій іноземних банків в Україні / О.К. Прімерова // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. — 2007. — №2. — С. 212 - 214.

ОСНОВНІ ЕТАПИ ВХОДЖЕННЯ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ У БАНКІВСЬКИЙ СЕКТОР УКРАЇНИ

Мостиський Т.А., студент групи УС-92 ФММ,
НТУУ «КПІ» tarasm4@rambler.ru

Розвиток банківської системи України тісно пов'язаний з інтеграційними процесами, що відбуваються у світовій економіці, тому проблеми доступу іноземного капіталу та його впливу на діяльність вітчизняних банків і економічну безпеку держави в цілому набувають особливої актуальності. Притік іноземного капіталу може по різному впливати в залежності від макроекономічних передумов в країні так і від існуючого інституційного середовища.

На даний час на території України діє 51 банк з іноземним капіталом (28,2 % їх загальної кількості), з них 21 зі 100% іноземним капіталом [1].

Аналізуючи діяльність банків з іноземним капіталом, можна виділити три основних етапи їх розвитку:

I етап – з 1991 по 1998 рр., коли зарубіжні інвестори не активно вкладали кошти як у реальний, так і у фінансовий сектор економіки, що пояснюється складною криміногенною ситуацією, вкрай нестабільною політичною обстановкою, відсутністю сформованих ринкових інститутів та ін.

У цьому періоді в Україні відкривалися перші представництва закордонних банків і їх діяльність носила переважно спекулятивний характер. У другій половині 1990-х рр. основною метою іноземних банків було інвестування в облігації внутрішніх державних займів. Кінець першого етапу ознаменувався кризою 1998 року, який призвів до погіршення стану банківської системи і відтоку іноземного капіталу з України.

II етап – з 1999 по 2005 рр. Цей етап характеризується встановленням більш дієвого контролю над операціями банків з іноземним капіталом з боку державних органів і чіткішими «правилами гри» на фінансовому ринку України. Враховуючи зниження обсягів спекулятивних доходів від операцій, деякі банки з іноземним капіталом згорнули свою діяльність і залишили ринок. Інші іноземні банки, які залишилися, сконцентрувалися на обслуговуванні своїх корпоративних клієнтів - компаній країни походження банку, і міжнародній торгівлі [2, с. 3].

Із стабілізацією економічної ситуації в країні і розвитком банківського сектора України іноземні банки почали активніше займатися роздрібним бізнесом і обслуговуванням іноземних компаній. Вони почали створювати достатньо розгалужену мережу філій і поповнили свій бізнес обслуговуванням фізичних осіб. Особливих успіхів у цьому напрямку досяг «Райффайзенбанк Україна», який створив мережу з більш ніж 50 філій і відділень, переважно у великих містах України [2, с. 4].

Кінець другого періоду характеризувався лібералізацією валютного законодавства і спрощенням доступом іноземного капіталу в банківську систему України. Однак частка іноземного капіталу в статутному капіталі банків України на 1 січня 2005 року складала всього 9,6 %.

III етап – з 2005 року. У цьому періоді іноземні інвестори істотно підсилили свої позиції на національному ринку банківських послуг. Відбувся значний притік іноземних інвестицій у банківський сектор, оскільки в цей час не існувало суттєвих законодавчих бар'єрів для входження іноземного капіталу в національну банківську сферу.

У цьому періоді відбувся активний розвиток українського банківського сектору, що характеризувався значним зростанням обсягів операцій щодо купівлі українських банків і відкриття іноземними банками своїх представництв та мереж; розширенням діяльності іноземних банків з обслуговування населення, причому не тільки щодо залучення, а й розміщення коштів.

Серед найбільш вагомих факторів, які сприяли суттєвій активізації діяльності банків з іноземним капіталом в Україні, можна виділити наступні: позитивні структурні зрушення у національній економіці та високі темпи інфляції; активне збільшення попиту на банківські послуги з боку населення; розширення зовнішньоекономічних зв'язків українських підприємств; можливість отримання високих прибутків [3, с. 56].

За останні десять років число банків з іноземним капіталом в Україні зросла з 19 до 51, з них з 100 % – з 9 до 21 відповідно. Частка зарубіжних інвесторів у статутному капіталі вітчизняного банківського сектора при цьому збільшилася з 11,3 % до 34,2 %. Правда, треба відмітити, що з 2011 року спостерігається зменшення кількості банків (у 2013 році на 4 % менше порівняно з 2011 р.), а також зменшення частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків з 41,9 % у 2011 році до 34,2 % у 2013 р.. Відзначимо, що зараз привабливість України в очах іноземних інвесторів істотно впала через корупцію в державній владі, нарікання на суди, посилення провладних бізнес-кланів і бідність населення.

Список використаних джерел:

1. Сайт національного банку України // [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua> ; 2. Кириченко М. Иностранный капитал в банковской системе Украины / М. Кириченко // Финансовый директор. — 2008. — С. 3 - 6 ; 3. Прімерова О. К. Оцінка участі іноземного капіталу у банківській системі України / О. К. Прімерова // Статистика України. — 2008. — №4.— С. 54 – 58.

СТАН ТА ШЛЯХИ ІНТЕГРАЦІЇ ВАЛЮТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ В СВІТОВИЙ ПРОСТІР

Печенюк В.О., ФММ, гр. УС-02

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

Валютний ринок в Україні розвивається фрагментарно і дискретно, неефективно виконуючи основні свої функції, а саме: зосередження пропозиції та попиту інвестиційного капіталу, створення справедливої ринкової ціни, задіяння фінансових інструментів для залучення капіталу в економічний розвиток країни. Тобто, на сьогоднішній день в Україні відсутній повний механізм фінансових інструментів, який діє в розвинутих країнах [1, с. 15].

Що ж стосується законодавчої бази ринку похідних фінансових інструментів, то вона практично сформована, але необхідно відмітити, що її формування відбулося з суттєвим запізненням, саме тому український ринок деривативів на даний момент займає значно нижчий рівень розвитку порівняно з аналогічними ринками країн Східної і Центральної Європи [2, с. 205].

Інтегрування України в світовий фінансовий простір буде неминуче супроводжуватися зростанням обсягів контрактів по похідних фінансових інструментах, переважно з опціонами, оскільки саме вони є найбільш результативними в стимулюванні інвестиційного процесу. Тому, для ефективного функціонування і виходу українського валютного ринку на міжнародний рівень була сформована і детально аналізована стратегія «Впровадження новітніх фінансових інструментів», метою якої є створення системи економічних, організаційних та правових передумов для впровадження ефективних фінансових інструментів та повноцінного функціонування українського валютного ринку.

Реалізація стратегії по впровадженню фінансових інструментів відбуватиметься в два періоди: короткостроковий (2009-2012 рр.) та довгостроковий (2012-2020 рр.) і направлена буде на введення дієвих фінансових інструментів на валютному ринку до 2020 року, і дасть можливість для їх ефективного використання з метою підвищення привабливості інвестиційного клімату для інвесторів цінних паперів; зниження кредитних та інвестиційних ризиків на ринку капіталів та підвищення рівня захисту прав кредиторів та інвесторів; розвитку корпоративного управління та фінансового сектору економіки.

Введення в дію положень короткострокової стратегії, а також розроблених на її виконання заходів ефективно сприяла створенню в Україні необхідних фінансових інструментів та повноцінної системи цінних паперів, але для того, щоб відповідати положенням та стандартам Директив ЄС, в першу чергу необхідно розвивати наш валютний ринок відповідно до темпів глобалізації ЄВР, що в свою чергу забезпечуватиме зростання пропозиції цінних паперів українських емітентів з високими інвестиційними характеристиками та вбудованими механізмами зниження інвестиційних ризиків; підвищення капіталізації фондового ринку України до 65-75 % відносно обсягів ВВП, в результаті зростання обсягів операцій з фінансовими інструментами, а також підвищення прозорості фінансової діяльності емітентів цінних паперів та детінізації економіки.

З метою досягнення та закріплення положень короткострокової стратегії і подальшого вдосконалення фінансових інструментів валютного ринку, має місце реалізація довгострокової стратегії по впровадженню новітніх фінансових інструментів (2013-2020 рр.), яка передбачає [3]: вдосконалення нормативної бази для розвитку існуючих фінансових інструментів (облігацій, внутрішньої державної позики, привілейованих акцій,); створення організаційно оформлених ринків похідних фінансових інструментів (деривативів); запровадження механізму хеджування ризиків інвесторів у цінні папери з використанням похідних фінансових інструментів.

Реалізація даної стратегії дозволяє розробити в Україні повноцінний механізм фінансових інструментів та цінних паперів, який має відповідати стандартам міжнародної класифікації (*CFI code*) та положенням Директив ЄС з питань фінансових інструментів, а також збільшити на фондовому ринку України пропозицію фінансових інструментів з високими інвестиційними характеристиками та вбудованими механізмами зниження інвестиційних ризиків власників цінних паперів [4].

Економічний розвиток країни в переважній мірі залежить від ефективності та рівня розвитку ринку фінансів, а інвестиційний клімат – від ступеня насиченості фінансовими інструментами. А тому, можна дійти висновку, що фінансові інструменти є сукупністю фінансових показників, які одночасно відображають обов'язки та права всіх безпосередніх учасників ринкових відносин, що мають на своїй меті одержання фінансових доходів.

Список використаних джерел:

1. Гоффе В. В. Ринок деривативів: зарубіжний досвід та перспективи розвитку в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. екон. наук : спец. 08.04.01 «Фінанси, грошовий обіг і кредит» / Гоффе В. В. — К., 2005. — 24 с.
2. Шаповалов Є. А. Сучасні тенденції розвитку ринків опціонів у країнах Центральної та Східної Європи / Є. А. Шаповалов // Збірник наукових праць. — 2001. — Вип. 29. — С. 203 - 209.
3. Стратегія впровадження новітніх фінансових інструментів на валютних ринках до 2020 року // Фінансовий ринок України. — 2009. — №2 (64). — С. 9 - 12.
4. Директива ЄС 97/9/ЄС «Про схеми компенсації інвесторам» [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_586.

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ВАЛЮТНИМИ ОПЕРАЦІЯМИ БАНКА

Пруднікова Л.А., старший викладач кафедри фінансів та кредиту
Севастопольський національний технічний університет, pruden@ukr.net

Система управлінських рішень характеризується взаємопов'язаними відносинами основних функцій, до складу яких входять планування, організація, мотивація діяльності, контроль. У фінансовому менеджменті виділяють оперативне та стратегічне планування. Стратегічне планування включає: постановку цілей і завдань банку, аналіз ринку, оцінку факторів, що впливають на стратегію банку, очікувані фінансові результати. Оперативне планування здійснюється банком на період до року, складається бюджет доходів і витрат банку. Функція організації виражається у вигляді організаційних схем банку, підготовки схем документообігу, положень та інструкцій по роботі з персоналом, організації маркетингових досліджень, зовнішніх зв'язків з іноземними та вітчизняними банками. [1, с. 43].

Мотивація - це система спонукання сил, які сприяють виконанню первинних завдань і досягнення поставленої мети. Одне із основних завдань правління банку полягає в тому, щоб активізувати внутрішні прагнення співробітників банку до активної трудової діяльності. Основними з них є зацікавленість у роботі, потреба в активній діяльності, відпочинок від роботи, атмосфера позитивної мотивації в трудовому колективі.

Планування валютних операцій представляє собою регулярний моніторинг та формування прогнозів, дозволяє оцінити сильні і слабкі сторони, фінансові результати валютної діяльності, ефективність контрольних функцій банку.

Планування передбачає пропорції розподілу валютних ресурсів та їх планомірного використання на цілі, що забезпечують їх максимально ефективно використання; встановлює джерела їх покриття; намічає кількісні параметри; створює передумови для забезпечення фінансової ліквідності і стійкості. [2, с. 168].

Аналіз валютних операцій має дві складові: оцінку зовнішнього середовища, в якій функціонує банк, і внутрішньобанківський аналіз. Від уміння своєчасно реагувати на зміни зовнішнього середовища і раціонально використовувати нові можливості значною мірою залежить успішність діяльності установи. Внутрішньобанківський аналіз доцільно починати з оцінки організаційних аспектів здійснення валютних операцій, а потім треба перейти до аналізу активних і пасивних валютних операцій, валютних ризиків і фінансових результатів [3, с. 348].

Регулювання в системі валютного менеджменту має певні особливості, обумовлені наявністю державного нагляду за валютною діяльністю банків, який передбачає ряд принципових вимог до ліцензування банків, обмеження їх сфер діяльності, відкритої валютної позиції. Система внутрішньобанківського регулювання спрямована на дотримання таких вимог: вдосконалення організаційної структури валютного відділу; коригування цілей, пріоритетів і методів здійснення політики у валютній сфері, виходячи з реальної ситуації, прийняття конкретних заходів щодо обмеження обсягів ризиків по валютній діяльності або щодо створення додаткової системи гарантій для захисту від ризиків, визначення заходів щодо вдосконалення інформаційного, технічного забезпечення організації внутрішньобанківського контролю. Для банківських та інших фінансових посередників орган валютного контролю встановлює і контролює ліміти відкритої валютної позиції, ліміти кредитування в іноземній валюті, здійснює ліцензування валютних угод, встановлює вимоги до капіталу банку при видачі ліцензій на ті чи інші види валютних угод тощо. Контроль (внутрішній) — система забезпечення здійснення валютних операцій в установах банку відповідно до встановлених правил. Основна мета полягає в дотриманні вимог законодавства та нормативних актів, забезпечення контролю за банківськими ризиками та належного рівня надійності банку, а також шляхом вирішення виникаючих в процесі діяльності банку конфліктів інтересів.

На практиці етап планування найчастіше опускається внаслідок високої невизначеності економічної ситуації в країні, що є особливістю менеджменту українських банків. Крім того, відмінною рисою валютного управління є відсутність однакової технології управління економічними процесами організації фінансових процедур в рамках єдиної банківської системи. Слід зазначити, що валютні операції для банків залишаються досить привабливими для розширення своєї фінансової діяльності та сфери послуг, збільшення чисельності клієнтури, що, в свою чергу, при вмілому управлінні, позитивно впливає на загальні результати діяльності банку та його імідж.

Список використаних джерел:

1. Нестерова Т. Н. Банковское обслуживание внешнеэкономической деятельности. / Т. Н. Нестерова. — М. : Инфра-М, 2006 г. — 89 с.
2. Бурлак Г. Н. Техника валютных операций / Г. Н. Бурлак, О. И. Кузнецова. — М. : Финстатинформ, 2008. — 200 с.
3. Красавина Л. Н. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения / Л. Н. Красавина. — М. : «Финансы и статистика», 2004. — 608 с.

ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ КРЕДИТНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

Прудніков А. О., к.е.н., доцент кафедри «Міжнародна економіка»

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», andreyfmm@ukr.net

Діяльність кредитних спілок заснована на некомерційній основі, що вимагає створення відповідного фінансово-кредитного механізму. Однак основні економічні категорії, характерні для фінансового механізму комерційних організацій, властиві й некомерційним організаціям. Так, у сфері некомерційних організацій залишається актуальною функціональна роль фінансового механізму, тобто для кредитних спілок, так само, як і комерційних організацій, актуальна організація фінансового планування, фінансового обліку, фінансового контролю й регулювання. Отже, фінансово-кредитний механізм кредитних спілок містить у собі системи планування фінансових ресурсів, управління ними, обліку й контролю над акумуляцією, розподілом і перерозподілом ресурсів, а також відповідальності учасників фінансових відносин за дотриманням умов фінансово-господарської діяльності.

Метою фінансового механізму КС є: вироблення й застосування методів, засобів й інструментів для досягнення цілей діяльності; підвищення доходів вкладників; знаходження оптимального співвідношення між короткостроковими й довгостроковими цілями розвитку КС і прийнятими рішеннями в поточному і перспективному фінансовому управлінні; постановка цілей, що відповідає фінансовим інтересам об'єкта управління; ухвалення рішення по забезпеченню найбільш ефективного руху фінансових ресурсів між КС і джерелами фінансування, як зовнішніми, так і внутрішніми; управління потоком фінансових ресурсів та кредитним потенціалом [1, с. 64].

У контексті організації діяльності кредитних спілок постановка економічної категорії «фінансовий механізм» вимагає висвітлення питань специфіки функціональної, що й забезпечує підсистему. Невід'ємним елементом фінансового механізму кредитної кооперації є процес формування, розподілу й перерозподілу фінансових і кредитних ресурсів, опосередкований виникненням фінансових відносин. Методи забезпечення фінансовими ресурсами включають методи фінансування, розподілу й використання фінансових ресурсів.

Фінансові ресурси кредитних споживчих спілок громадян формуються за рахунок членських внесків, приросту власного капіталу, нерозподіленому прибутку, різних цільових внесків тощо. Мобілізація фінансових ресурсів може здійснюватися на фінансовому й кредитному ринках, за допомогою купівлі-продажу цінних паперів, розміщення тимчасово вільних коштів спілки з метою одержання додаткового доходу, страхових відшкодувань тощо. З погляду ролі кредитних спілок у системі фінансового й кредитного ринків можна виділити наступні типи фінансових відносин: по формуванню фінансових і кредитних ресурсів; по розміщенню фінансових і кредитних ресурсів; по регулюванню фінансового й кредитного ринків, спрямовані на раціоналізацію їх функціонування, обмеження фінансових і кредитних ризиків як спілок, так і їх членів, створення резервів тощо [2].

Управління фінансовими й кредитними ресурсами є частиною функціональної підсистеми фінансово-кредитного механізму кредитних спілок і ґрунтується на принципах: господарської самостійності (полягає в самостійному прийнятті рішень в межах корпоративних фінансів з урахуванням діючого законодавства, норм та нормативів); самофінансування (пріоритет власних джерел фінансування); відповідальності за результати діяльності; економічної ефективності (досягнення стійкого й зростаючого перевищення доходу над витратами); створення фінансових резервів (для захисту спілок від фінансових і кредитних ризиків, мінімізації фінансових втрат); фінансового контролю (перевірка законності, доцільності й результативності фінансових потоків спілки) [3, с. 16].

Структуру фінансового механізму КС становлять п'ять взаємозалежних елементів: фінансові методи передбачають прийоми та способи впливу фінансів на економічний стан КС; фінансові важелі включають інструменти впливу фінансів на економічний стан КС (доходи, процентні ставки по кредитах, депозитах, пайові внески, фінансова допомога тощо); правове забезпечення передбачає наявність законодавчих та інших правових актів, що регламентують діяльність КС; нормативне забезпечення припускає наявність норм і нормативів фінансової діяльності КС (нормативи, норми, інструкції, методичні вказівки й роз'яснення тощо); інформаційне забезпечення передбачає наявність необхідної інформації для прийняття фінансових рішень. Усі елементи фінансового механізму є складовою частиною єдиного цілого, але у той же час функціонують відносно самостійно. Процес управління повинен забезпечити також знання й розуміння всіма членами принципів і філософії кредитних спілок, дотримання вимог статуту, виконання зобов'язань, узятих на себе пайовиками, у першу чергу своєчасного повернення грошової позики.

Список використаних джерел: 1. Бюлетень кредитних спілок України / Нац. асоц. кредит. спілок України. — К. : НАКСУ, 2012. — № 2 (42). — 116 с. ; 2. Закон України «Про кредитні спілки» // Законодавство України / Верхов. Рада України [Електронний ресурс]. — К. : Верхов. Рада України, сор. 1994-2013. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2908-14/>. — Назва з екрана. ; 3. Даниленко А. І. Грошово-кредитний ринок України: кризові уроки та короткострокові перспективи / А. І. Даниленко, Н. М. Шелудько // Економіка та прогнозування. — 2010. — № 1. — С. 9 - 19.

ІНКОТЕРМС ЯК ІНСТРУМЕНТ ВПЛИВУ НА МІЖНАРОДНИЙ РОЗВИТОК ЛОГІСТИКИ

Рибалко А. К., студентка

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, alinarybalko@ukr.net

В ході складання зовнішньоторгового контракту партнери повинні розподілити між собою всі численні обов'язки та витрати, які виникнуть в процесі доставки продукції. Серед них такі види затрат: на транспортування товару на промисловому та магістральному видах транспорту як всередині, так і за межами країни; на вантажно-розвантажувальні та перевантажувальні послуги; щодо оформлення транспортної, товаросупроводжуючої, митної та іншої документації; на зберігання продукції в осередках початку та завершення товаропотоків, в перевалочних та пунктах митного оформлення товарів; щодо забезпечення транспортного процесу (планування перевезень, маркування, упакування і т.д.

Інкотермс, будучи своєрідним збірником торгівельних звичаїв, досить гнучко реагує на умови світової торгівлі, що динамічно змінюються. Починаючи з першого видання в 1936 році це вже восьма редакція Інкотермс (зміни відбувалися в 1953, 1967, 1976, 1980, 1990, 2000 рр.). Кожен з доповнень приводив ці правила у баланс з неперервно динамічною практикою міжнародних торговельних відносин. За цей час також значно розширилась і область застосування Інкотермс, тобто правила стали актуальними та відповідати росту об'ємів міжнародної торгівлі кінця XX - початку XXI ст. [1].

Формуванням Інкотермс займається Міжнародна торгова палата – незалежна некомерційна організація, яка була заснована 1919 року. Вона об'єднала в собі тисячі компаній, асоціацій та підприємств більш ніж зі 140 держав [2].

Варто зазначити, що сама назва «Інкотермс» є скороченням, повна назва: Міжнародні правила тлумачення торгових термінів (International Rules for the Interpretation of Trade Terms). Інкотермс визначає:

- обов'язки покупця та продавця при постачанні товару;
- момент переходу ризику втрати або ушкодження товару з продавця на покупця в процесі постачання товару;
- розподіл обов'язків між продавцем та покупцем по оформленню транспортних митних, страхових, вирішуючи та іншої товаросупроводжуючої документації [1].

Особливе значення Інкотермс проявляється при митному оформленні, оскільки саме виходячи з закладених умов, митні органи визначають митну вартість товарів, згідно з якою сплачується митний збір та податки.

При міжнародному перевезенні товарів затрати на їх доставку можуть становити досить значні суми та досягати до половини ціни товару в країні призначення, а при використанні повітряного транспорту для доставки навіть перевищувати початкову вартість закупівлі. Саме тому правильний розподіл базису поставки за умовами Інкотермс 2010 надзвичайно важливий при оформленні зовнішньоекономічної угоди.

Не дивлячись на те, що розробка правил Інкотермс проходить не під управлінням чиновників, не є результатом міжурядового договору, вони визнаються як комерційними, так і державними організаціями. Ці правила створені підприємцями для підприємців і тому надзвичайно актуальні та адекватні. Примечательно, что разработка правил Инкотермс 2010 не происходило под руководством чиновников. Зручність використання Інкотермс зводиться до того, що сторони договору можуть бути повністю впевнені, що в майбутньому у них не виникне суперечностей по особливостям проведення поставки [2].

Проте, застосування Інкотермс має рекомендаційний характер, тобто його використання повністю чи частково залежить саме від узгодженості між сторонами про це. У випадках виявлення відмінностей між базисними умовами контракту та Інкотермсу пріоритетними є умови контракту. Тобто вважають, що з Інкотермс запозичено лише окремі положення.

По відношенню до української логістичної діяльності можна надати наступну рекомендацію: оскільки правильне застосування базисів поставки є основою для належного виконання сторонами своїх договірних обов'язків і відсутності незгод між ними, суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності рекомендовано приділяти особливу увагу до використання термінів Інкотермс 2010 в договірних інструментах [3].

Отже, Інкотермс хоч і носить рекомендаційний характер, є важливим аспектом діяльності логістичних підприємств та не тільки. Правильне їх розуміння та використання сприяє налагодженню розуміння між підприємствами різних країн у веденні спільної міжнародної торгівельної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Богданович С. «Инкотермс 2010. Новая редакция» / С. Богданович // Компас экспедитора и перевозчика. — 2011. — №2. — С. 17.
2. Об Инкотермс 2010 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://wingi.ru/>
3. Мыколюська Н. Правила ИНКОТЕРМС 2010 и возможные практические проблемы их применения / Н. Мыколюська, А. Терещенко // Юридическая практика. — 2011. — № 17. — С. 25.

ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ

Рихлюк М. М., студент гр. УС-02, ФММ,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, graiderx@gmail.com

У сучасних умовах досить актуальною є проблема державного регулювання міжнародного фінансового ринку, а зокрема - дослідження механізмів державного регулювання фінансового ринку та їх вдосконалення для забезпечення стабільного соціально-економічного розвитку національної економіки та суспільства. Фінансова глобалізація вимагає застосування нових методів, підходів і прийомів в наукових дослідженнях різноманітних відносин, які складаються на фінансових ринках. Механізм державного регулювання міжнародного фінансового ринку є одною з найважливіших частин існування цього ринку як такого.

Предметом нашого розгляду є міжнародний фінансовий ринок, зокрема механізм державного регулювання та функціонування фінансового ринку.

Держава вносить порядок у міжнародні фінансові відносини. Вона встановлює спеціальні права та зобов'язання для кожного учасника ринку та створює необхідні умови для реалізації максимально вигідних угод для кожного. Регулювання фінансового ринку є одним із найважливіших і в той же час складних завдань держави.

Аналізуючи функціонування фінансового ринку України, можна сформулювати, такі характеристики, як: фрагментарність, слабкість, нестабільність та уразливість в умовах несприятливих відносин з фінансовими ринками інших країн та неспроможність фінансових організацій та ринків протистояти кризовим явищам.

В Україні досить розвинута інституційна структура фінансового ринку. У розвинутих регіонах держави спостерігається концентрація фінансових інститутів і низька представленість або ж зовсім відсутність деяких фінансових інститутів у слабо розвинених регіонах. Беручи до уваги динаміку активів фінансового ринку України за останні роки, можна зробити висновок, що майже 90% усіх активів фінансового ринку припадає на банківську систему, яка не демонструє жодних тенденцій до зменшення [1].

До основних критеріїв регулювання фінансового ринку України з боку держави можна віднести:

- а) об'єктом регулювання виступає діяльність на фінансовому ринку;
- б) поділ регулювання між державними та саморегулювальними організаціями;
- в) достатньо жорсткі правила та процедури, наявність контролю за їх дотриманням;
- г) досить високий рівень державного втручання;
- д) створення спеціальних нормативних документів, які визначають рівень розкриття інформації.

Законодавством України не визначена наявність відповідальності посадових осіб та відповідних органів за стан справ на ринках фінансових послуг. Причиною наявності цих недоліків в системі нагляду та регулювання є недостатність інституційної незалежності, під якою розуміють відокремленість регуляторного органу від впливу виконавчої та законодавчої гілок влади.

Інституційна незалежність складається з наступних елементів:

- 1) Гарантії керівництву органу від необґрунтованого звільнення;
- 2) Наявності в структурі органу комісії експертів;
- 3) Відкритості та прозорості схвалень рішень.

Отже, розглянувши проблеми, які ми маємо в контексті державного регулювання фінансового ринку, можна сказати, що для їх вирішення слід починати з внутрішніх факторів регулювання - таких, як важелі регулювання і закінчувати вдосконаленням самого механізму регулювання, тобто вдосконалення законодавчої бази та введення реформ в органи влади для покращення стану фінансового ринку. Одним із варіантів є створення координаційної ради України з питань регулювання фінансовим ринком. Іншим – вдосконалення важелів державного регулювання фінансового ринку, а також нормативно-правової бази.

У свою чергу, удосконалення важелів регулювання фінансового ринку також можливе за допомогою створення координаційної ради, яка б взяла на себе функції з узгодження регуляторних та наглядових питань, що пов'язані з державним регулюванням ринків грошей, капіталу та похідних фінансових інструментів, а також розробки спільних стандартів та правил і єдиної стратегії фінансового ринку країни та оптимізації інституційної структури фінансового ринку [2].

Список використаних джерел:

1. Галутова М. М. Організаційна структура фінансового ринку України та чинники її розвитку / М. М. Галутова // Вісник економіки транспорту і промисловості. — 2011. — № 35. — с. 243 - 250.
2. Юрій С. І. Фінанси : підруч. / С. І. Юрій, В. М. Федосова. — К. : Знання, 2008. — 611 с

БАЗОВІ МЕТОДОЛОГІЧНІ ПОЛОЖЕННЯ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Савченко С. М., к.е.н., доцент

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», savchenko-s-n@ukr.net

Оцінка конкурентоспроможності підприємства (КСП) займає особливе місце в теорії конкурентоспроможності підприємства. Адже категорія «конкурентоспроможність» представляє не тільки і не стільки дослідницький інтерес, її значимість зумовлюється тим, що конкурентоспроможність розглядається як один з найважливіших об'єктів управління в системі управління соціально-економічними утвореннями від підприємства до національної економіки. Слід зазначити, що в переважній більшості робіт оцінювання конкурентоспроможності здійснюється виключно в практичному аспекті без подання методологічних основ такої оцінки.

Проблема оцінки конкурентоспроможності стосується, з одного боку, визначення раціональних часткових показників КСП, які адекватно відображають здатність підприємства генерувати привабливі ринкові пропозиції, а, з іншого боку, ступінь привабливості самих пропозицій. Специфічною рисою конкурентоспроможності є її прогностичний характер. Оцінка конкурентоспроможності – це, перш за все, прогноз результатів участі підприємства в економічному суперництві [2, с. 132].

Якщо використовувати системно-цільовий підхід, то конкурентоспроможність – це, насамперед, можливості підприємства перетворити частину свого конкурентного потенціалу у привабливі ринкові пропозиції, враховуючи цілі підприємства та наявні (доступні) ресурси. Але ці можливості можуть бути як реалізовані, так і не реалізовані підприємством, внаслідок впливу факторів зовнішнього конкурентного середовища, прорахунків менеджменту та дії інших чинників.

Тому оцінка КСП має охоплювати не лише поточну ситуацію, яку відображає введені тим чи іншим способом показники рівня конкурентоспроможності, а і оцінку його здатності забезпечувати конкурентоспроможність за рахунок існуючих конкурентних можливостей, які при певному управлінському впливі й сприятливій конкурентній ситуації можуть бути трансформовані у привабливі ринкові пропозиції. Висновок про те, що підприємство більш конкурентоспроможне, виходячи з того, що воно вже є конкурентоспроможним, є не дуже змістовним та являє собою не що інше, як звичайну екстраполяцію поточного результату на майбутній період [1, с. 125].

Таким чином методологічно найбільш повна оцінка КСП повинна охоплювати як поточний рівень конкурентоспроможності так і мати прогностичний аспект, тобто вказувати на її рівень в майбутньому. Дана вимога для оцінки КСП логічно випливає з динамічності конкурентоспроможності. Оцінка поточного рівня конкурентоспроможності має певне значення для управління підприємством, але вона не може лишатися незмінною, її відносний характер передбачає, що у випадку збільшення конкурентоспроможності конкурентів, конкурентоспроможність підприємства буде зменшуватися. Тому значно більшу вагу для розробки управлінських рішень має така оцінка конкурентоспроможності, яка б дозволяла оцінити позицію підприємства в конкурентній боротьбі у майбутньому.

Відносність конкурентоспроможності та її динамічний характер дозволяють оцінювати КСП в двох аспектах: відносно конкурентів та відносно самого себе. Хоча існуючі методики оцінки КСП базуються переважно на оцінках відносно конкурентів, динаміка конкурентоспроможності підприємства відносно самого себе має значну управлінську цінність, так як дозволяє оцінити зміну конкурентного потенціалу підприємства (як проявленої так і невикористаної частини) та динаміку ефективності окремих складових внутрішнього середовища в плані перетворення ресурсів, які подаються на вхід, в привабливі ринкові пропозиції на виході.

Усі показники, що включаються до оцінки КСП мають бути кількісно вимірювальними [3]. Однак, слід зазначити, що на практиці більшість з показників, що пропонуються для оцінки конкурентоспроможності можуть бути отримані лише у якісній формі, що вимагає використання додаткового інструментарію переведення вербальної інформації у цифрову або взагалі призводить до виключення окремих показників з процесу оцінки, що призводить до похибки у результатах та помилкових управлінських рішень.

Важливою рисою конкурентоспроможності є її складний характер, що необхідно враховувати при побудові системи оцінки. Конкурентоспроможність систематизує у собі різні аспекти діяльності підприємства. Тому її оцінка зводиться до рішення багатокритеріальної задачі, яка характеризується певною кількістю та структурою критеріїв [3, с.132].

Список використаних джерел:

1. Савчук С. И. Оценка конкурентоспособности предприятий и отраслей на основе измерения их потенциалов / С. И. Савчук // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. — 2006. — Т.2. № 4. — С. 164 - 166.
2. Смирнов Є.М. Теоретичні та методичні основи оцінки конкурентоспроможності підприємства / Є.М. Смирнов // Вісник Хмельницького національного університету. — 2009. — №4. Т.2. — С. 130 - 135.
3. Фасхиев Х. А. Сколько показателей необходимо для достоверной оценки качества товара? / Х. А. Фасхиев // Маркетинг в России и за рубежом. — 2008. — № 1 (63). — С. 72 - 91.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА ШЛЯХОМ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ

Сапсай К. В., студентка групи УС-11

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
katuxa_sapsay@ukr.net

Інвестування у високотехнологічні галузі промисловості є важливою складовою економічної системи України, яка визначає її місце серед економік в міжнародному масштабі, безпосередньо в міжнародному поділі праці та її конкурентне місце серед інших країн. На нашу думку, одним з найбільш актуальних завдань державної економічної політики, є розроблення і впровадження заходів щодо прискорення розвитку високотехнологічних виробництв шляхом їх безпосереднього інвестування.

За січень-вересень 2013 року за даними Державної служби статистики в економіку України було вкладено 166,9 млрд. грн. капітальних інвестицій, що на 36,7 % менше від показника 2012 року [4]. Провідними сферами економічної діяльності, за обсягами залучення капітальних інвестицій, за даними січня-вересня 2013 року є наступні: промисловість – 70,8 млрд. грн.; будівництво – 28,5 млрд. грн.; транспорт, поштова, складське господарство та кур'єрська діяльність – 10,5 млрд. грн.; операції з нерухомим майном – 7,1 млрд. грн.; оптова та роздрібна торгівля, ремонт автотранспортних засобів – 15,4 млрд. грн. Проаналізувавши динаміку інвестицій, можна стверджувати, що починаючи з 2004 року вона перевищує динаміку збільшення рівня ВВП в країні, проте обсяг інвестицій в основний капітал залишається на недостатньому рівні (рис.1).

Рис. 1. Аналіз динаміки капітальних інвестицій в економіку України [4]

Основними проблемами, які перешкоджають залученню інвестицій в Україні є [1; 2; 3]: брак системних досліджень щодо визначення завдань інвестиційної політики; несприятливий інвестиційний клімат; недосконале законодавство стосовно регулювання інновацій та інвестиційних проектів; недостатнє залучення держави до фінансування інвестиційних проектів.

Вважаємо, що задля більш ефективного залучення інвестицій у високотехнологічне виробництво варто вживати заходів з врівноваження системи захисту прав інтелектуальної власності як основи інвестування високотехнологічних виробництв, реформувати діючу систему держави стосовно управління у сфері інноваційної та інвестиційної політики, задля реалізації високотехнологічних проектів залучати приватних інвесторів шляхом покращення інвестиційного клімату та активізації попиту на інвестиційні товари зі сторони вітчизняних виробників внаслідок збільшення інвестиційної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Ванькович Д. В. Аналіз фінансових джерел формування інвестиційних ресурсів в Україні / Д. В. Ванькович, Н. Б. Демчишак // Фінанси України. — 2010. — № 7. — с. 72 - 84.
2. Зятковський І. В. Державна підтримка нових форм інноваційної діяльності промислових підприємств: організаційні та фінансові аспекти / І. В. Зятковський // Актуальні проблеми економіки. — 2007. — № 6. — с. 73 - 82.
3. Інноваційний розвиток економіки : модель, система управління, державна політика / за ред. Л. І. Федулової. — К. : Основа, 2008. — 550 с.
4. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

РОЛЬ ГРОШОВОГО ПОТОКУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Скоробогатова Н.Є., к.е.н., доцент,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, nskorobogatova@ukr.net

Шик Л.М., к.е.н., доцент,

Запорізький національний університет, shick.luda@yandex.ua

Аналіз статистичних даних свідчить про збитковість вітчизняних підприємств, яка стабільно простежується протягом останніх років. За даними Державної служби статистики, за результатами діяльності 2012 р. в цілому переробна промисловість отримала збитки у розмірі 11571,9 млн. грн., найбільш збитковими виявилися металургійні (16379,7 млн. грн.), хімічні (7980,8 млн. грн.), нафтопереробні та коксохімічні підприємства (4323,5 млн. грн.). Аналогічна ситуація простежується і за 9 місяців минулого року: у 2013 році збитки підприємств переробної промисловості України становили 5245,6 млн. грн. [1]. Безумовно, фінансові результати діяльності підприємств залежать від безлічі факторів як зовнішнього, так і внутрішнього середовища, які не завжди можливо своєчасно ідентифікувати та вжити запобіжних заходів щодо мінімізації їх негативного наслідку. Водночас, слід зазначити, що збитки підприємств більшою частиною визначаються якістю управління платоспроможністю підприємства, оскільки дефіцит грошових коштів обумовлює додаткові невинновдані витрати як на сплату відсотків за короткостроковими позиками, так і втрати потенціальних доходів через неможливість здійснення цілого ряду господарських операцій. Стандартами бухгалтерського обліку в Україні майже 15 років тому був затверджений Звіт про рух грошових коштів підприємства (форма 3 фінансової звітності), але до сьогодні на підприємствах цей звіт не має суттєвого значення. Фінансові показники, визначені на основі порівняння чисельних значень доходів та витрат, не враховують справжній рух грошових коштів підприємства, його ліквідність та платоспроможність. Зокрема, статистичні дані промислових підприємств за результатами 2012 – 2013 років свідчать про постійне зниження їх ліквідності. Тому вважаємо, що необхідним заходом щодо підвищення рівня конкурентоспроможності вітчизняних промислових підприємств є підвищення їх платоспроможності, що включає оцінку реальних результатів їх діяльності на основі аналізу грошових потоків.

На відміну від вітчизняної практики, при якій платоспроможність підприємств досі оцінюється на базі коефіцієнтів ліквідності, визначення ступеня платоспроможності закордонних підприємств здійснюється на базі чистого грошового потоку. Окрім того, у світовій практиці в основі оцінки рентабельності діяльності підприємства також лежать чисті грошові потоки, оскільки прибуток визначається методом нарахування, і частина цього прибутку може «зависнути» на доволі тривалий час у покупців продукту із надзвичайно негативними наслідками.

Вважаємо, що одним з основних інструментів управління грошовими коштами підприємства виступає Звіт про рух грошових коштів. Зазначений звіт (форма № 3 фінансової звітності) показує вплив операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства на стан його грошових коштів за певний звітний період і дозволяє пояснити зміни грошових коштів за цей період.

Роль даного звіту у світовій практиці обліку результатів операційної діяльності визначена майже 30 років тому: він пояснює, чому підприємство, маючи відносно великий розмір прибутку, по суті є неплатоспроможним та стає потенційним банкрутом. Звіт, складений непрямим методом, характеризує розподіл грошових коштів підприємства між його активами і пасивами, тобто вплив притоку та відтоку грошових коштів на його фінансову стійкість. Звіт, складений прямим методом, характеризує виправданість витрат грошових коштів на здійснення конкретних господарських операцій.

Фінансові показники, визначені на основі грошових потоків більш достовірно відображатимуть реальний стан підприємства: рентабельність власного капіталу (CF ROE), рентабельність активів (CF ROA), рентабельність вкладеного капіталу (CF ROIC), рентабельність продажів (CF ROS). На основі аналізу Звіту про рух грошових коштів можна оцінити достатність грошових коштів, щоб своєчасно погасити поточні зобов'язання, виплатити дивіденди власникам, а також провести коригування інвестиційної і фінансової політики підприємства. Зазначений звіт робить прозорими причини банкрутства підприємств: чому підприємство, маючи великий додатковий приплив грошових коштів у вигляді прибутків, по суті є неплатоспроможним, тобто практично банкрутом. Таким чином, вважаємо доцільним вітчизняним підприємствам перейняти досвід управління платоспроможністю на базі грошових потоків, що дозволить пом'якшити негативний вплив зовнішніх факторів на результати вітчизняного бізнесу.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

ANALYSIS OF THE DYNAMICS OF FOREIGN RESERVES OF UKRAINE AND THE EUROPEAN UNION

A. Stoliarchuk, student, S. Voitko, Prof., of Econ., Doct,
National technical university of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute", nastia_stoliarchuk@ukr.net

Foreign exchange reserves or international reserves is the external highly liquid assets in the form of foreign exchange and gold, which are controlled by public authorities monetary and at any time can be used to finance balance of payments deficit, intervention efforts that will affect the rate of currency or for similar purposes [1].

Should be noted that it is necessary to analyze reserves Ukraine and the European Union (EU). To do this, we should consider the influence of a number of macroeconomic factors and their correlation communications to the size of foreign reserves.

There are not only structural factors of rising of international prices on the markets of primary resources, but also monetary factors, that cause global inflation rates, on the bottom of foreign exchange reserves. From the above-mentioned table it is evident that 28 countries of the European Union – 24 countries, the growth rate of foreign reserves tended to increase.

In 2012 the leaders in terms of foreign reserves in the European Union (table 1) are, in particular, Germany – 248.9 billion dollars, France – 184.5 billion dollars, Italy – 181.7 billion dollars, Poland – 108.9 billion dollars and the UK – 105.2 billion. The amount of Ukraine's foreign exchange reserves was only 24.553 billion dollars.

Considering the totality of the EU's FR as a whole (Fig. 1), by comparing the amount of gold reserves in 2012 and 2000, are in an absolute sense – their amount has increased. The amount of reserves of the EU in 2000 (15 countries) was amounted to about 399.68 billion dollars. In 2001 the growth rate was 2.09% in 2012, the size of foreign reserves (28 countries) amounted to 1.35666 trillion dollars and the rate of increase was 0.77% compared to 2011 year.

Fig. 1. Dynamics of foreign reserves of the EU and their growth rate during 2000 – 2012 years, billion

At the present stage the development of economic relations and globalization, increasingly become the relevant of management problems of the official foreign exchange reserves.

In the management of foreign reserves should be guided by quantitative and qualitative indicators. According to the requirements of the IMF, each country must cover the status of official reserves. This allows determine the optimal structure of international reserves in each country and compare the availability of the volume of their needs.

Certainly, It should be mentioned that countries are trying to optimize the solutions for managing foreign exchange reserves. These are:

- 1) to intervene in foreign exchange market to maintain the desired level at which supply and demand, the exchange rate.
- 2) to provide the country with means of gold reserves, sufficient supply of international means of payment, in order to state its specific structure and opportunity of private economic agents to pay timely for its external obligations.

Thus, the foreign exchange reserves in the country play a crucial role because of their size provides a stability of the interrelated mechanisms of the country, and the effective management of the foreign reserves, enables efficient to use them and in terms of political and of financial instability.

References

1. Likhachev, AI Zolotovalyutnye reserves and the Economic Growth [Text] / AI Likhachev / / Problems of Economics. – 2007. – № 5. – 34-40 p.

АНАЛІЗ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО СЕРЕДОВИЩА В УКРАЇНІ

Ткаченко Т. П., к.е.н., доцент,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, tatvla@yandex.ru

Аналіз підприємницького середовища дасть змогу виявити проблеми та сприяти економічному зростанню нашої держави. На сьогоднішній день бізнес-середовище України має незадовільну оцінку за показниками економічної свободи, сприйняття корупції, глобальної конкурентоспроможності, сприятливості ведення бізнесу.

Індекс економічної свободи базується на 10 показниках, що вимірюються за шкалою від 0 до 100 балів, при цьому 100 – означає максимальну свободу, а 0 – мінімальну. Всі країни, що оцінюються у цьому рейтингу поділяються на 5 груп: вільні (100-80 балів), переважно вільні (79,9-70 балів), відносно вільні (69,9-60 балів), переважно невольні (59,9-50 балів) і такі, де економічні свободи пригнічуються (49,9-0 балів).

У 2013 році Україна посіла 161 місце з показником 46,3 бали, і отримала оцінку за показниками: регуляторна політика в сфері бізнесу – 47,6 балів; торгова політика – 84,4 бали; фіскальна політика – 78,2 бали; державні витрати – 29,4; монетарна політика – 71 бал; інвестиційна політика – 20 балів; фінансова політика – 30 балів; право власності – 30 балів; поширення корупції – 23 бали; політика в сфері праці – 49,9 балів.

За індексом сприйняття корупції Україна в 2013 році посіла 144 місце серед 177 держав, охоплених дослідженням [1].

Основними факторами високого рівня корупції в Україні є:

- неефективна робота Національного антикорупційного комітету;
- недостатнє фінансування державної антикорупційної програми;
- «тінізація» державних коштів в результаті змін законодавства в сфері державних закупівель.

За даними останнього звіту Всесвітнього економічного форуму про глобальну конкурентоспроможність у 2012-2013 рр., Україна серед 144 країн посіла 73-є місце проти 82-го у 2011-2012 рр. [2].

За **індексом легкості ведення бізнесу** у 2014 році Україна займе 112-те місце зі 189 країн. Позитивні результати в рейтингу Світового банку були досягнуті за рахунок двох умов: в Україні тепер простіше започатковувати бізнес і сплачувати податки.

За складовими індексу легкості ведення бізнесу Україна посіла місця [3]:

- започаткування бізнесу – 47 місце (кількість процедур – 6, тривалість реєстраційних процедур – 21 день),
- отримання дозволів на будівництво – 41 (кількість процедур – 10, тривалість процедур – 73 дні, вартість у відсотках від доходу на душу населення – 607,1),
- доступ до електроенергії – 172,
- реєстрація власності – 97 (кількість процедур – 8, тривалість процедур – 45 днів),
- отримання кредиту – 13,
- захист інвесторів – 128,
- сплата податків – 164 (кількість податків – 28; час, що витрачається на сплату і адміністрування податків – 390 годин на рік; загальне податкове навантаження – 54,9% від прибутку),
- зовнішня торгівля – 148,
- забезпечення виконання контрактів – 45,
- відшкодування через процедуру банкрутства – 162 (кількість процедур – 30, тривалість – 378 днів).

Таким чином, позиції України в світовому рейтингу залишаються слабкими, хоча за останні роки і спостерігались позитивні тенденції завдяки, переважно, спрощення процедури реєстрації і поліпшення податкового законодавства. Але необхідними умовами покращення підприємницького середовища залишаються удосконалення судової системи, зниження рівня корупції та спрощення оподаткування.

Крім загальносвітових показників для оцінки підприємницького середовища необхідно використовувати показники, що враховують специфіку національних економік. Ефективна методика оцінки сприятливості підприємницького середовища повинна бути побудована на методологічній базі світових рейтингів, щоб забезпечити порівнянність результатів розрахунків – з однієї сторони, а з іншої – мати рівень деталізації і технічної реалізації, достатньої для розробки і прийняття рішень як суб'єктами господарювання, так і органами державної влади конкретної країни.

Список використаних джерел:

1. Прозорність Transparency International Україна [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://ti-ukraine.org/content/4036.html>
2. Місце України за Глобальним індексом конкурентоспроможності у 2012-2013 рр. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.uitei.kiev.ua/viewpage.php?page_id=492
3. The World Bank. Doing Business [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.doingbusiness.org/rankings>

АНАЛІЗ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ДО УКРАЇНИ

Фук І. С., студентка групи УС-31м

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
lradenysova@bigmir.net

За даними Державної служби статистики України, у 2012 р. іноземні інвестори вклали в економіку України 4,6 млрд. дол. прямих інвестицій. Обсяг ПІІ, які були вкладені починаючи з 1991 р., станом на 1 січня 2013 року склали 54,4 млрд. дол. США, та в та в розрахунку на одну особу населення складають 1226,7 дол. США. Але, якщо порівняти дані показники із сусідніми країнами, то стає зрозумілим, що результати України є не більш ніж посередніми.

Інвестиції надходили зі 129 країн світу. До першої десятки основних країн-інвесторів, на які припадає понад 82% загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр, Німеччина, Нідерланди, Російська Федерація, Велика Британія, Віргінські Острови, Франція, Швеція та Швейцарія.

Рис. 1. Розподіл ПІІ в економіку України за основними країнами-інвесторами (у % до загального обсягу) [1]

Як бачимо, частка офшорів складає майже третину усіх інвестицій, які вкладались в економіку нашої країни. Треба врахувати той факт, що ці інвестиції здебільшого є капіталовкладеннями українських компаній, які створюються з метою мінімізації саме оподаткування. Тому, на мою думку, такі інвестиції не мають вважатись класичними ПІІ, головною характеристикою яких є вклад в економіку країни вкрай необхідних додаткових зовнішніх ресурсів. Таким чином, можна припустити, що реальний обсяг ПІІ в Україну — а відповідно і реальний показник ПІІ на душу населення — є значно нижчими за ті дані, які пропонують нам офіційні джерела.

Якщо звернути увагу на розподіл ПІІ за секторами економіки в Україні, то варто зауважити, що на 01.04.2013р. найбільшу зацікавленість серед іноземних інвесторів викликають фінанси та торгівля (разом 40,6 %). Це свідчить про те, що на жаль, ми досі маємо справу переважно з інвесторами, які займаються пошуком ринків, або компаніями, які мають на меті експлуатувати купівельну спроможність місцевої економіки шляхом збуту кінцевої продукції компанії.

Як ми знаємо, то одним з головних напрямів інвестицій є нерухомість. Згідно із прийнятою Державною програмою приватизації на 2012-2014 рр., найближчими роками ми можемо очікувати, що відбудеться активізація операцій зі злиття та поглинання, шляхом приватизації об'єктів державної власності. Беручи до уваги, що дана програма передбачає обсяг надходжень від приватизації на рівні від 40 до 60 млрд. грн. протягом 2012-2014 рр., то середньорічний обсяг операцій з продажу активів може складати близько 2 млрд. дол. США.

Варто усвідомлювати, що масштабна приватизація в Україні знаходиться на завершальній стадії, тому, на мою думку, подальше зростання прямих іноземних інвестицій в економіку України можна буде забезпечити лише за рахунок реалізації нових проектів, або інвестицій типу «Грінфілд» (неосвоєні ділянки землі, які раніше не застосовували для промислового чи для іншого виробництва) та «Браунфілд» (освоєні у минулому землі, які не повністю завантажені в економічному сенсі).

Підводячи підсумок, потрібно сказати, що досвід успішних регіонів та країн світу свідчить, що діяльність державного сектору із залучення прямих іноземних інвестицій базується на 5 ключових напрямках: створення умов для залучення інвестицій; підготовка інвестиційного продукту; формування позитивного іміджу регіону; обслуговування інвесторів (інформаційна підтримка та супроводження); усунення перешкод для інвестування.

У зв'язку з цим, головним завданням державного сектору на національному рівні є створити сприятливі умови для інвестування та «продати» територію інвесторам, іншими словами — переконати їх розмістити свій бізнес у певній країні та регіоні. Таким чином, головна увага у діяльності із залучення інвестицій приділяється здійсненню маркетингу регіону та його «продажу» потенційним «клієнтам» — інвесторам.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

КОНТРОЛІНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Хоменко Т. Ю., студентка,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”

Як відомо, трансформація економіки та її перехід до ринкових відносин супроводжуються зростаючою конкуренцією, зниженням норм прибутку, а також невизначеними та мінливими політичними, економічними та соціальними факторами. У цей час головним завданням для будь-якого підприємства має стати забезпечення фінансового оздоровлення, яке буде запобігати його банкрутству. Досягнення цієї мети можливе за умови практичного використання нових напрямів та методів управління фінансами підприємств, що орієнтовані на довготривале та ефективне функціонування. Таким інструментом, на мою думку, може стати контролінг. Варто зазначити, що закордоном система контролінгу використовується вже протягом доволі тривалого часу, а результати практичної діяльності суб'єктів господарювання в багатьох розвинених країнах лише підтверджують ефективність її застосування. Процес запровадження методів контролінгу в Україні тільки розпочинається, але вже на сьогоднішній день він набуває все більшого значення та розповсюдження.

Загальноприйнятим вважається, що термін “контролінг” повною мірою відображає сутність такої концепції, яка складається з управлінського обліку, планування, контролю та аналітичної роботи. Найбільш повним та змістовним визначенням є наступне: контролінг – це така спеціальна саморегульована сукупність методів та інструментів, спрямованих на функціональну підтримку фінансового менеджменту, що складається з інформаційного забезпечення, планування, координації, аналізу та контролю, внутрішнього консалтингу і аудиту [4].

Як інструмент антикризового управління підприємством контролінг сприяє досягненню стратегічного потенціалу діяльності суб'єктів господарювання та реалізації поточних цілей щодо ліквідності та прибутковості. Система контролінгу виступає синтезом управлінського обліку, обліку і аналізу витрат з метою контролю за всіма статтями витрат, всіма структурними підрозділами та всіма складовими виробленої продукції або наданих послуг. Особливість контролінгу полягає в його спрямованості на перспективу, в пошуку шляхів подальшого розвитку підприємства, виходячи з результатів аналізу факторів, які зумовили отримання тих чи інших результатів [2].

Запровадження контролінгу в практичну діяльність підприємства призводить до зменшення витрат на виробництво та зумовлює закріплення підприємством позиції у своєму сегменті ринку, а інколи, і розширює межі продажу продукції. Головним чином на практиці, наприклад, підприємств Німеччини, контролінг виступає в ролі апарату управління витратами. Однак він стосується й інших сфер управління підприємством. Контролінг — це сукупність методів, спрямованих на вдосконалення облікової політики та управлінської практики, виходячи з фінансових критеріїв ефективного функціонування підприємства. Він дає змогу не тільки розраховувати витрати за новою схемою, а і стимулює вище керівництво до переміщення технологічного управління безпосередньо до рівня виробничого процесу.

Також слід зазначити, що контролінг широко застосовується при прогнозуванні цін на продукцію та послуги, при визначенні найнижчих допустимих меж цін і тарифів, розрахунку очікуваного прибутку, податкових платежів та резервів, які утворюються. В межах контролінгу проводиться перевірка ефективності інвестицій, моделюються умови реалізації проекту. Отже, запровадження системи контролінгу на підприємстві сприяє підвищенню якості менеджменту, а це, у свою чергу, забезпечує стабільний розвиток всього бізнесу.

На основі аналізу літературних джерел [1; 3] автором визначено основні функції контролінгу як інструмента антикризового управління підприємством, а саме: планування діяльності; організація; мотивування; контроль; регулювання управлінської діяльності; консультаційна підтримка прийняття управлінських рішень; консультаційна підтримка інформаційної системи управління; діагностика поточного стану і моделювання майбутнього.

Таким чином, зростаючу актуальність контролінгу можна пояснити новими можливостями, що з'являються не тільки для фінансового менеджменту, але і для менеджменту підприємства в цілому в рамках реалізації антикризового управління. Суб'єкти господарювання, що запровадили систему контролінгу в свою діяльність, змогли підвищити ефективність використання всіх видів ресурсів, а також суттєво поліпшити якість реалізації антикризового управління.

Список використаних джерел:

1. Давидович І. Є. Контролінг : [навчальний посібник] / І. Є. Давидович. — К. : Центр учбової літератури, 2008. — 552 с.
2. Єрьомін А. В. Контролінг як складова антикризового управління підприємством / А. В. Єрьомін // Управління розвитком. — 2011. - №4. — С.128-129.
3. Коротков Э.М. Антикризисное управление : [учеб. для вузов по экон. спец.] / Э. М. Коротков [и др.] ; под ред. Э. М. Короткова. — Изд. 2-е, доп. и перераб. — М. : ИНФРА-М, 2010. — 618 с.
4. Новікова І. В. Шляхи застосування системи фінансового контролінгу у діяльності вітчизняних підприємств / І. В. Новікова // Актуальні проблеми економіки. — 2002. м № 4. — С. 35 - 40.

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО	3
СЕКЦІЯ 1. ІННОВАЦІЇ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ ТА СВІТУ	7
Акулова Ю. О. ПОТЕНЦІАЛ ЛОГІСТИЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ	8
Анішин О. С. МІСЦЕ І РОЛЬ ВІДНОВЛЮВАНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В СОЦІАЛЬНО – ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	9
Багинський О. В. ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ КРИПТОВАЛЮТИ BITCOIN	10
Бігун У. В. МЕТОД ЕКСПЕРТНИХ ОЦІНОК ЯК ІНСТРУМЕНТ ВИБОРУ ЗОВНІШНІХ РИНКІВ ЗБУТУ ...	11
Бондар-Підгурська О. В. ОСОБЛИВОСТІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО ІННОВАЦІЙНОГО СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	12
Власов А. І. ЕНЕРГЕТИЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ: АТОМНА ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА.....	13
Войтко С. В. УКРАЇНСЬКО-БІЛОРУСЬКЕ МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО	14
Волошаненко Є.В. МІЖНАРОДНІ СТРАТЕГІЇ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ В УМОВАХ СИСТЕМОЇ КРИЗИ ВИДАВНИЧОЇ ГАЛУЗІ	15
Гончаренко О.В. РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ ВИРОБНИЦТВІ ЯК УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	16
Грінько І. М. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МОТИВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ	17
Денисова І. С. АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНОМУ КОНТЕКСТІ	18
Джемелінська Л.В. ІННОВАЦІЙНА АКТИВНІСТЬ ЯК ФАКТОР КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КРАЇНИ	19
Єршова М.О. INNOVATIVE METHODOLOGY FOR MONITORING AND MANAGEMENT OF MUNICIPAL WASTE WATER TREATMENT IN UKRAINE WITH EU-FOCUS.....	20
СТРАХУВАННЯ ЯК ОДИН З ФАКТОРІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ	21
Калько Ю.В. ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ОСНОВІ ІНОЗЕМНОГО ДОСВІДУ	22
Карагодова А.В. ПОЛІТИКА ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ІННОВАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ КРАЇН ЄВРОПИ	23
Кирєєва А.Є. ФОРСАЙТ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ СТАЛОГО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	24
Клименко К.С. МЕТОДИ ЗДІЙСНЕННЯ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ	25
Колотило М.О. КОНЦЕПЦІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УНІВЕРСИТЕТУ: ВИЗНАЧЕННЯ ТА ПРОБЛЕМА ІНСТИТУАЛІЗАЦІЇ	26
Коротченкова Ю. О. ОСОБЛИВОСТІ РИНКУ НАНОТЕХНОЛОГІЙ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДУВАННЯ	27
Коськовецька Н.М. СТРАТЕГІЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ: ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ .	28
Кухарук А. Д. СТАБІЛЬНІСТЬ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ДИНАМІЧНОГО РИНКУ	29
Липисієнко А.П. ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ	30
Любченко А. П. АЛЬТЕРНАТИВНА ЕНЕРГЕТИКА: СТАЛА ЕНЕРГЕТИКА ДЛЯ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	31
Ляшенко І. О. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	32
Манаєнко І.М. ТЕНДЕНЦІЇ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ	33
Моїсеєнко Т. Є. ХАРАКТЕРИСТИКА РИНКУ ЕЛЕКТРОННОЇ СИСТЕМИ ДОКУМЕНТООБІГУ В УКРАЇНІ	34
Нікітіна І. М. СТАН ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН ТА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА КАНАДОЮ	35
Пігуль В.В. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ	36
Пузанова Ю.О. ІННОВАЦІЇ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ ЯК ФАКТОР СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ.....	37
Рихлюк М. М. СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ ЯК ЗАПОРУКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ	38
Ромашко А.С. Юрчишин Т.Я., Ащеулова С.О. ВИВЕДЕННЯ НА РИНОК ІННОВАЦІЙНОЇ ПРОДУКЦІЇ ТА ТАКТИКИ ЇЇ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ	39
Синько Н.С. МОДЕЛЮВАННЯ СТРАТЕГІЇ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ В УМОВАХ РИЗИКУ	40
Тишкун В. С. МАЛИЙ ІННОВАЦІЙНИЙ БІЗНЕС ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ В КРАЇНІ	41
Царик Н.Л. ЕКОМЕРЕЖА ЯК ПРИРОДООХОРОННО-ІННОВАЦІЙНА МОДЕЛЬ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	42

Чавдар К. О. ИННОВАЦИОННОЕ РАЗВИТИЕ АПК УКРАИНЫ КАК СПОСОБ УКРЕПЛЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ.....	43
Черняк Г.М. ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ	44
Юринець З.В. ТИПОЛОГІЯ ІННОВАЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ ПІДПРИЄМСТВ	45
Яремчук Н.Т. ІНВЕСТИЦІЙНО – ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	46
СЕКЦІЯ 2. РОЛЬ ДЕРЖАВИ У РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА.....	47
Бурлак В.В. НОВІ ТЕНДЕНЦІЇ В МІЖНАРОДНІЙ МІГРАЦІЇ РОБОЧОЇ СИЛИ	48
Буцик Н.С. ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ ТА ЧИННИКИ ЙОГО ФОРМУВАННЯ	49
Voloshyn A. A. THE GLOBAL ECONOMIC CRISIS - IMPLICATIONS FOR UKRAINE	50
Воронкова І. Ю. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ КЛАСТЕРОУТВОРЕННЯ.....	51
Герасименко М. О. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ МІЖНАРОДНОЇ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ УКРАЇНИ	52
Грищенко Є. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СОНЯЧНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ ТА ПІДТРИМКА ГАЛУЗІ ДЕРЖАВОЮ	53
Гусак Ю.Е. РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ В КОНТЕКСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТНК	54
Alina O. Dychko UNIVERSITIES ROLE AT INTERATIONAL COOPERATION DEVELOPMENT	55
Дігтяр П. А. ДЕЯКІ ТЕНДЕНЦІЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ В УМОВАХ НОВІТНЬОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	56
Зброжек Ю. ПІДХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ.....	57
Зелінська О.О. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗОВНІШНІХ ЗАПОЗИЧЕНЬ	58
Корогодова О.О. ЗАХОДИ З ПОКРАЩЕННЯ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ У РОЗРІЗІ РЕГУЛЮВАННЯ ЕМІГРАЦІЇ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ РОБОЧОЇ СИЛИ	59
Серебренніков Б.С. РОЛЬ ДЕРЖАВИ У ПРОЦЕСІ СТВОРЕННЯ ІМПОРТОЗАМІННИХ ВИРОБНИЦТВ	60
Лугвіщик Ю.М. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	61
Охріменко О.О. ДИНАМІЧНІ СИСТЕМИ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ: КРИЗА ТА СТАЛІЙ РОЗВИТОК	62
О ПОТЕНЦИАЛЕ ТОРГОВО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА УКРАИНЫ И ИРАНА:	63
Паранд Фархад, Сакалош Т.В. РОЛЬ ПОЛИТИЧЕСКИХ И ИНФРАСТРУКТУРНЫХ ФАКТОРОВ.....	63
Рубан В. О. ПРОБЛЕМИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	64
Фаніна І.О. ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ	65
СЕКЦІЯ 3. НАЦІОНАЛЬНІ ІННОВАЦІЙНІ СИСТЕМИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ	66
Безуглий І. В. СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ФАКТОРІВ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ	67
Березовський К. В. ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ДИНАМІЧНОГО РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ПРОГРАМНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ	68
Gerasimenko M. O. OBSTACLES IN THE IMPLEMENTATION OF INNOVATIONS IN UKRAINE	69
Geraskova O. O. ANALYSIS OF INNOVATIVE ACTIVITY OF UKRAINE IN COMPARISON WITH EU	70
Гойванюк Ю.Д. ПЕРСПЕКТИВА СТВОРЕННЯ СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКОГО ХАБУ НА БАЗІ УКРАЇНСЬКИХ ПСГ	71
Голембіовська А. І. СОЦІАЛЬНА ФУНКЦІЯ ІННОВАЦІЙНОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ.....	72
Гречко А.В. ПОДАТКОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ОСНОВНИХ УЧАСНИКІВ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ.....	73
Дубчак Л. В. ЕЛЕКТРОННА ЗВІТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	74
Єршова М.О. АКТУАЛЬНІСТЬ СТВОРЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ .	75
Жигалкевич Ж. М. ІНСТИТУЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ КЛАСТЕРІВ	76
Зеленюк Т.А. АНАЛІЗ СВІТОВОГО ДОСВІДУ ДОСЛІДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ	77
Кулинич О. О. ДИНАМІКА ПОКАЗНИКІВ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УКРАЇНИ З ОГЛЯДУ НА СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ.....	78
Кучмії К.О. СУСПІЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ	79
Кучмії К.О. НЕОБХІДНІСТЬ РЕФОРМ В СИСТЕМІ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	80
Лисенко А.В. РОЛЬ ДЕРЖАВИ У ФОРМУВАННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ	81
Шишолін А. П., Мельник Я. Д. ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЕФЕКТИВНОСТІ НАЦІОНАЛЬНО-ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ КИТАЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ ТА РЕСПУБЛІКИ БІЛОРУСЬ.....	82
Мазур О. А. УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ ОСНОВ ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕРЕЖІ ТЕХНОПАРКОВИХ СТРУКТУР	83

Парфентьева Я. Р. ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	84
Полішко О.О. ДОСВІД ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ КЛАСТЕРІВ В ЄС І ДЕРЖАВАХ- ЧЛЕНІВ ЄС	85
Рокало Я. Б. АНАЛІЗ СТАНУ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ В КРАЇНАХ ЄВРОПИ ТА УКРАЇНИ	86
Рудь Н. Т. СТАТИСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ РЕГІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ	87
Солопченко А. В. ПРОГРЕСИВНІ ФОРМИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЕКОНОМІК	88
Стеченко Д.М. СТАНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ У ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ	89
Тимошенко Н. Ю. ІНФРАСТРУКТУРА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ	90
Тюріна П. В. ТЕНДЕНЦІЯ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНИХ ВИРОБНИЦТВ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	91
Федулова Л. І. МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ КЛАСТЕРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ ТА РОСІЇ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ	92
Шеламова І.Д. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ МІЖНАРОДНИХ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ	93
Юхимець Р.С. ПЕРЕДУМОВИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ІНСТИТУЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА НА РИНКУ ПРИРОДНОГО ГАЗУ	94
СЕКЦІЯ 4. НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВOSTІ УКРАЇНИ	95
Бажеріна К.В. ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОГО МАРКЕТИНГУ ДІЛОВИХ ПОСЛУГ	96
Бойчук Н. Я. ІНОЗЕМНІ ТА ПРИВАТНІ ІНВЕСТИЦІЇ В ЕНЕРГЕТИКУ	97
Боклан Н.С. СПІВРОБІТНИЦТВО З ЄС ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАШИНОБУДУВАННЯ УКРАЇНИ	98
Бурлака В.Г. СУЧАСНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ АТОМНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ	99
Весельська К. А. ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ У ФОРМУВАННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СПІЛЬНИХ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ	100
Герасимчук В.Г. МІЖНАРОДНЕ НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО: СВІТ І УКРАЇНА	101
Дідух В.В. КВІНТЕСЕНЦІЯ МОДЕЛЮВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПРИ ЗАПРОВАДЖЕННІ РЕІНЖІНІРИНГУ	102
Іванова Т. В. АНАЛІЗ МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЕТАПУ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА	103
Ільницький Д.О. КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД В ОСВІТІ: МІСЦЕ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	104
Ковинєва К.О. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	105
Кологривов Я. І. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ЦИКЛІЧНОСТІ НА ОСНОВІ КОНЦЕПЦІЇ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ	106
Кривда В. І. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РИНКУ ЧОРНОЇ МЕТАЛУРГІЇ	107
Круш Н.П. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	108
Кузнєцова К.О. СУТНІСТЬ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЕНЕРГЕТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ	109
Лісовська Н. В. МІСЦЕ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ НА РИНКУ КОТЕЛЬНОГО ОБЛАДНАННЯ	110
Марковська О.К. ВИДАВНИЧА ГАЛУЗЬ В УКРАЇНІ ТА ЗАКОРДОНОМ	111
Мяло Н.С. РОЗВИТОК РИНКУ БІОПАЛИВА: УКРАЇНА ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД	112
Нараєвський С.В. СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ У ГАЛУЗІ ВІТРОВОЇ ЕНЕРГЕТИКИ З ІНОЗЕМНИМИ ПАРТНЕРАМИ	113
Омельяненко В. А. ФАКТОРИ РЕАЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ПРОЕКТІВ В СФЕРІ КОСМІЧНОГО ПРИЛАДОБУДУВАННЯ	114
Охріменко А. О. УКРАЇНСЬКЕ АВТОМОБІЛЕБУДУВАННЯ: ПОТЕНЦІАЛ ТА ВТРАЧЕНІ МОЖЛИВОСТІ	115
Печенюк В.О. СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ АВТОМОБІЛЕБУДІВНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ. ШЛЯХИ ВИХОДУ В КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИЙ ПРОСТІР	116
Пляцко С.Р. УКРАЇНА ТА ЯПОНІЯ: ГЛОБАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО ТА ЕФЕКТИВНА ВЗАЄМОДІЯ	117
Покрас О. С. ЗНАХОДЖЕННЯ ІНТЕГРАЛЬНОГО ПОКАЗНИКА ПРИВАБЛИВОСТІ РЕГІОНУ ДЛЯ ПРИВАТНИХ СПОЖИВАЧІВ В АСПЕКТІ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО БРЕНДІНГУ	118
Растєгаєва В.М. ПРОБЛЕМИ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ	119
Редько О.В. ПОТЕНЦІАЛ ВІДНОВЛЮВАНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ В УКРАЇНІ	120
Рихлюк М. М. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ВІТЧИЗНЯНОЇ ЦЕЛЮЛОЗНО-ПАПЕРОВОЇ ПРОМИСЛОВOSTІ	121

Сакова М.О. АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ МЕДИЧНОГО ОБЛАДНАННЯ	122
Свириденко В.Ю. ЯК «ХМАРА» ЗМІНИТЬ БІЗНЕС.....	123
Серебренніков Б. С. ТРАНСФОРМАЦІЯ РИНКУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СЕКТОРАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	124
Скульська І. М. ДОСТУП СУБ'ЄКТІВ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ ДО ОПТОВОГО РИНКУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ	125
Сліпенко О. П. ТЕХНІЧНА ДОПОМОГА УКРАЇНСЬКОМУ АГРОБІЗНЕСУ	126
Смірних Д. В. КОНЦЕПЦІЯ ЦИКЛУ НАДОЧІКУВАНЬ У ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ «ХМАРНИХ» ТЕХНОЛОГІЙ: НАЦІОНАЛЬНІ ТА СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ	127
Сокотенюк С.М. СКЛАДОВІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ГАЗОРОЗПОДІЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	128
Шевченко К.А. ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ СТВОРЕННЯ ЗОНИ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ В УМОВАХ ПІДПИСАННЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ УКРАЇНИ ТА ЄС	129
Яресько Р. С. РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ: ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЕНЕРГЕТИЧНИХ КОМПАНІЙ	130
СЕКЦІЯ 5. СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА.....	131
Бондар В.Ю. ЗДІЙСНЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ В РАМКАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ТЕНДЕНЦІЙ.....	132
Гусак Ю.Е. АУТСОРСИНГ ЯК ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ	133
Єршова М.О. РОЗВИТОК ЛІЗИНГУ ЯК ОДНОГО З ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ В УКРАЇНІ	134
Кочетков В.М. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЮ БАНКУ	135
Кривда О.В., Мартинюк І. П. ФІНАНСОВІ ПІРАМІДИ: ІНВЕСТИЦІЇ ЧИ ШАХРАЙСТВО?.....	136
Кривда О.В. СВІТОВЕ ВИРОБНИЦТВО СТАЛІ В 2013 РОЦІ.....	137
Крилова К.В. НЕОБХІДНІСТЬ СТВОРЕННЯ СУЧАСНОЇ МОДЕЛІ БАНКУ В УКРАЇНІ	138
Кугуєнко Ж. С. ПРОНИКНЕННЯ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ В БАНКІВСЬКУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ.....	139
Мостиський Т.А. ОСНОВНІ ЕТАПИ ВХОДЖЕННЯ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ У БАНКІВСЬКИЙ СЕКТОР УКРАЇНИ.....	140
Печенюк В.О. СТАН ТА ШЛЯХИ ІНТЕГРАЦІЇ ВАЛЮТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ В СВІТОВИЙ ПРОСТІР	141
Пруднікова Л.А. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ВАЛЮТНИМИ ОПЕРАЦІЯМИ БАНКА.....	142
Прудніков А. О. ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ КРЕДИТНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ	143
Рибалко А. К. ІНКОТЕРМС ЯК ІНСТРУМЕНТ ВПЛИВУ НА МІЖНАРОДНИЙ РОЗВИТОК ЛОГІСТИКИ.....	144
Рихлюк М. М. ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ	145
Савченко С. М. БАЗОВІ МЕТОДОЛОГІЧНІ ПОЛОЖЕННЯ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	146
Салсай К. В. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА ШЛЯХОМ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ.....	147
Скоробогатова Н.Є., Шик Л.М. РОЛЬ ГРОШОВОГО ПОТОКУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	148
A. Stoliarchuk ANALYSIS OF THE DYNAMICS OF FOREIGN RESERVES OF UKRAINE AND THE EUROPEAN UNION	149
Ткаченко Т. П. АНАЛІЗ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО СЕРЕДОВИЩА В УКРАЇНІ	150
Фук І. С. АНАЛІЗ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ДО УКРАЇНИ	151
Хоменко Т. Ю. КОНТРОЛІНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	152